

မာ့အာဝါတင်းစာ

လူ့အခွင့်အရေး
တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေး
ဒီမိုကရေစီအရေး

ဇွန်လ၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်

The Karen News

အတွဲ (၆)၊ အမှတ် (၁၀)

မိကရင်ကျေးရွာရှိ ဒေါ်လာအင်း
ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးပွဲတော်
ဒေသခံများစုပေါင်းကျင်းပ

စာမျက်နှာ (၃) သို့ ▶▶▶

အိမ် အ ပြန် လမ်း က လေး

မြေမြှုပ်ခိုင်း
စအိုင်ဆူး
ကင်းဝေးစေချင်

ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်း ရှိမယ်ဆိုရင်တော့
အဒေါ်တို့ အိမ်ပြန်ချင်တယ်။ အကုန်လုံး
က ပြန်ဖို့ပဲ မျှော်လင့်နေတယ်။ ပြန်ချင်
တယ်...

စာမျက်နှာ (၂၀) သို့ ▶▶▶

09 682 682 682

info@mtb-bank.com

www.mmtourismbank.com

MyanmaTourismBank

မြန်မာ့ခရီးသွားဘဏ်

MTB

မြန်မာ့ခရီးသွားဘဏ်

MYANMA TOURISM BANK

“သင့်အနာဂတ်ဖန်တီးဖို့ MTB နဲ့လက်တွဲဖို့”

အာဝါဒေး လျော့နည်းပပျောက်ရေး လမ်းစ

လောင်းကစားဝိုင်းများကို အရေးယူဆောင်ရွက်မှု ဆက်လုပ်သွားမည်ဟု ပြည်နယ်ရုံးကြီးက သတင်းစကား ထုတ်ဖော်ပြောကြားလိုက်သည်။ ပြည်နယ်အတွင်း လောင်းကစားဝိုင်းများသည် သာရေးနာရေး၊ ဘာသာရေးများဖြင့် အကြောင်းအမျိုးမျိုး၊ ခေါင်းစဉ် အမျိုးမျိုးဖြင့် လုပ်ဆောင်နေပြီး အချို့တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်များ ပါဝင်လုပ်ဆောင်နေကြောင်း၊ အစိုးရအနေဖြင့် တရားဝင် ခွင့်ပြုထားခြင်းမရှိကြောင်း ရှေးဟောင်းပြောသည်။

ယခုလို လောင်းကစားဝိုင်းများ ပြည်နယ်အတွင်း ဖြစ်တည်လာမှုကို ပြန်ကြည့်မည်ဆိုလျှင် ဥပဒေနားလည်မှု အားနည်းကာ ပင်ကိုယ် အရိုးခံစိတ်ရှိသည့် ဒေသခံများကို ဝိသမလောဘသမားများက စည်းရုံးသိမ်းသွင်းကာ လုပ်ဆောင်နေခြင်းဖြစ်ပြီး နှစ်ဖက်သော အုပ်ချုပ်သူများထဲက နောက်ကွယ်တွင် ပါဝင်ပတ်သက်မှု ရှိနေသည်ဟု ရပ်ရွာဒေသခံများနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း တီးတိုးဝေဖန် ပြောဆိုနေကြသည်။

လောင်းကစားဝိုင်းတည်ရှိခြင်းကြောင့် လူငယ်၊ လူရွယ်များ စာရိတ္တပျက်ပြားခြင်း၊ ဖြတ်လမ်းနည်းဖြင့် ငွေရှာလိုသည့်စိတ်ဓာတ်များ ကိန်းအောင်းသွားတတ်သလို နောက်ဆက်တွဲ ခိုး၊ ဆိုး၊ လု၊ ရိုက် မှုခင်းများ၊ မိသားစု စီးပွားပျက်ခြင်းများ ကြုံတွေ့ရမည်ဖြစ်ကာ လောင်းကစားဝိုင်းတည်ထောင်သူများသာ အမြတ်အစွန်း ရသွားတတ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့သော် မိသားစုတစ်ခု၊ လူမှု အသိုင်းအဝိုင်းတစ်ခုအတွက် ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်မှုနှင့် ရှင်သန်နေရပြီး ငြိမ်းချမ်းမှုမှာ ကင်းဝေးလျက်ရှိသည်။

ပြည်နယ်အနေအထားအရ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်များ ထိန်းချုပ်နယ်မြေ၊ နှစ်ဖက်ရောနှော အုပ်ချုပ်သည့်နယ်မြေနှင့် အစိုးရက လုံးဝစိုးမိုးအုပ်ချုပ်ထားသည့် နယ်မြေများရှိပြီး လောင်းကစားဝိုင်းများသည် နယ်မြေအားလုံးတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသည်။ ထို့အတွက် ဆိုင်ရာအဖွဲ့များက

မိမိနယ်မြေတွင် လောင်းကစားဝိုင်းများ လျော့နည်း၊ ပပျောက်စေရေးအတွက် လာဘ်စားမှုများ၊ နိုင်ငံရေးပရိယာယ်များ ကင်းရှင်းစွာဖြင့် လုပ်ဆောင်သွားရန်လိုသည်။

ပြည်သူလူထု အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာ အားလုံး၏ စားဝတ်နေရေးအတွက် ငွေကို လောင်းကစားဖြင့်ရယူခြင်းထက် အခြားသော နည်းလမ်းများဖြင့် သိက္ခာရှိရှိ ရှာဖွေဆောင်ရွက်သွားရန်လည်း လိုအပ်သည်။ ထို့အပြင် လောင်းကစားလုပ်ကိုင်ခြင်းဖြင့် ပါဝင် ပတ်သက်မှုရှိသော အဖွဲ့အစည်းများ၏ နိုင်ငံရေးပုံရိပ်ကို ထိခိုက်နိုင်ခြင်း၊ နိုင်ငံရေးရပ်တည်ချက်မရှိသည့် အဖွဲ့များအနေဖြင့်လည်း စီးပွားရေးအရ လောင်းကစားဝိုင်းတည်ထောင်ခြင်းကြောင့် လူမှုရေးနယ်ပယ်တွင် စာရိတ္တပျက်ပြားခြင်းနှင့် လောင်းကစားတွင် နှစ်မွန်းနေသူ မိသားစုအသိုင်းအဝိုင်း၏ လူဂုဏ်သိက္ခာ ကျဆင်းခြင်းတို့အတွက် မဖြစ်မနေ ရှောင်ကြဉ်သွားရန် လိုသည်။

မည်သူမျှ တို့ထိ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းမှု မလုပ်လိုသည့် လောင်းကစားဝိုင်းများ ဖမ်းဆီးအရေးယူရာတွင် အကိုင်အခက်ထက် ရေသောက်မြစ်ကို သေချာတူးဆွကာ အားလုံးညှိနှိုင်းဆောင်ရွက် တိုက်ဖျက်နှိမ်နင်းမှုပြုလုပ်သင့်ပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အစိုးရအနေဖြင့် လောင်းကစားဝိုင်းတည်ထောင်သူများအပြင် နောက်ကွယ်က ငွေကြေးရယူကာ နားလည်မှုဖြင့် ခွင့်ပြုပေးသူများကိုပါ ကျောသားရင်းသား မခွဲဘဲ ဖော်ထုတ်အရေးယူသွားမှသာ လက်တွေ့ကျကျပြီး ထိရောက်မှုရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လောင်းကစားဝိုင်းများကို ဆက်အရေးယူမည်ဟု မိဒီယာများမှတစ်ဆင့် တရားဝင် ပြောဆိုလိုက်ခြင်းအပေါ် ပုံစံမျိုးစုံသော လောင်းကစားဝိုင်းများနှင့် အာဝါဒေးများ ပပျောက်ရေးလမ်းစတု ကေအိုင်စီက မျှော်လင့်ရှုမြင်မိပါသည်။

ကရင်ပြည်နယ်ရှိမြို့နယ်(၃) ခုတွင် သဘာဝမြေဩဇာထုတ်လုပ်နိုင်ရေးစီမံကိန်းတစ်ခု ဆောင်ရွက်မည်

မေလ ၅ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ် နန်းဝေပြီးစာ တောင်သူ လယ်သမားများ အတွက် သဘာဝမြေဩဇာများကို နည်းစနစ်မှန်စွာ ထုတ်လုပ်တတ်ရန် ရည်ရွယ်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်မည့် ကုန်းမြင့်ဒေသ စိုက်ပျိုးရေး သွင်းအားစုများနှင့် လယ်ယာဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံကိန်း တစ်ခုကို စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနနှင့် IFDC တို့

မှ ကရင်ပြည်နယ်ရှိ မြို့နယ် ၃ ခုတွင် ဆောင်ရွက်သွားမည်ဟု သိရသည်။ အဆိုပါ စီမံကိန်းကို LIFT (Livelihood and Food Security Fund) ထောက်ပံ့မှုဖြင့် စိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာနနှင့် IFDC (International Fertilizer Development Center) မှ ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပြီး ကရင်ပြည်နယ်ရှိ ဖားအံ၊ ကော့ကရိတ်၊ ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့နယ် ၃ မြို့နယ်တွင် ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလမှ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လအထိ စီမံကိန်းကာလအဖြစ် ဦးစွာ ဆောင်ရွက်သွားမည်လည်း ဖြစ်သည်။ ထိုစီမံကိန်းအဖွဲ့၏ ကိုယ်စားလှယ်၊ ယာယီတာဝန်ခံလည်းဖြစ်သူ အကြီးတန်း စိုက်ပျိုးရေးပညာရှင် ဦးဇေယျာလင်းက 'မြဝတီ၊ ကြာအင်းဆိပ်ကြီး၊ ကော့ကရိတ်တို့ ပဏာမ လေ့လာတဲ့အခါမှာ အဲဒီက မြို့နယ် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနတွေ

ပြောပြချက်အရ မြေအချဉ်ဓာတ်တွေ လွန်ကဲအဆင့်ရောက်နေပြီလို့ ပြောတယ်။ လေ့လာကြည့်တဲ့အခါ အဓိက ထိုင်းဘက်က ဓာတ်မြေဩဇာတွေ အသုံးများလို့ မြေဆီလွှာတွေက ပျက်စီးလာတယ်။ နည်းလမ်းရှာတဲ့အခါမှာ သဘာဝ မြေဩဇာကို ပိုမိုသုံးစွဲဖို့နဲ့ လယ်သမားကုန် ကျစရိတ်တွေလည်း ပိုမိုသက်သာအောင် သဘာဝ မြေဩဇာ သုံးစွဲနည်းတွေကို လက်တွေ့ပညာပေး ဆောင်ရွက်သွားမှာ ဖြစ်တယ်' ကရင်သတင်းစဉ်သို့ ပြောသည်။

ထိုအပြင် လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေး နည်းပညာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အတွက် မြို့နယ် စိုက်ပျိုးရေးဌာနတို့နှင့်အတူ KNU-ကရင် အမျိုးသားအစည်းအရုံးနှင့် ကရင်ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ KNU/KNLA-PC လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဌာနများ နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်သလို လယ်သမားများနှင့် စိုက်ပျိုးရေး တိုးချဲ့ပညာပေး အဖွဲ့များကိုပါ ပညာပေး ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်သည်ဟု စီမံကိန်းဆိုင်ရာ အချက်အလက် များအရ သိရသည်။

လယ်ယာမြေ ပျက်စီးမှုများနှင့် ကြုံတွေ့ရသည့် ဆင်ကျိုးရွာမှ အမျိုးသမီး လယ်သမား ခေါင်းဆောင် ဂျီကျင်ရွှေက 'ကျမတို့ရွာဘက်မှာ ဓာတ်မြေဩဇာကြောင့် စပါးအထွက်နှုန်း မတိုးတော့ဘဲ လယ်မြေပျက်သွားတာ ရှိတယ်။ အခုတော့ သူများဆီက ရလာတဲ့ သဘာဝမြေဩဇာသုံးကြည့်တော့ နည်းနည်း အဆင်ပြေလာတယ်။ သူတို့က သဘာဝမြေဩဇာ ထုတ်လုပ်မှု နည်းပညာပေးမယ်ဆိုတော့ လယ်သမားအတွက် အဆင်ပြေသွားတာပေါ့' ဟု ကရင်သတင်းစဉ်သို့ ပြောသည်။

ကရင်သတင်းစဉ်

အမှုဆောင်နာယက	မန်းလင်းမြတ်ကျော်
အယ်ဒီတာချုပ်	နန်းဖေဖေ
အမှုဆောင်အယ်ဒီတာ	စောထွန်းလင်း
သတင်းအယ်ဒီတာ	စောသိန်းမြင့်
သတင်းတာဝန်ခံ	စဖန်းရှောင်
သတင်းထောက်များ	နန်းဝေမြို့၊ ဓအိုင်ဆူး၊ စောမြတ်ဦးသာ
ကရင်ပိုင်း	စောလောဇူး
စာစီစဉ်အယ်ဒီတာ	ကျော်အဲနယ်
ထုတ်ဝေသူ	စောထွန်းလင်း (၀၂၀၄၈)
	အမှတ် (၈) ရပ်ကွက်၊ ထောင်ပိ (၁၂) လမ်း၊
	ဖားအံမြို့၊ ကရင်ပြည်နယ်
ပုံနှိပ်သူ	နှစ်သစ်ဦးပုံနှိပ်တိုက် (၀၀၆၀၁)
	27(A), Corner of U Hmoo St and U Tun Nyo St,
	Dagon (East) Industrial Zone, Yangon
တန်ဖိုး	၅၀၀ ကျပ်
ဆက်သွယ်ရန်	အမှတ် (၈) ရပ်ကွက်၊ ထောင်ပိ (၁၂) လမ်း၊
	ဖားအံမြို့၊ ကရင်ပြည်နယ်။

kicnews@yahoo.com, kicnews97@gmail.com
www.kicnews.org, www.karennews.org
09973883218, 09452849329, 09764943688

ရောဂါတိုင်းဒေသကြီး၏ ကရင်တိုင်းရင်းသားရေးရာဦးစီးကော်မတီဖွဲ့စည်း

မေလ ၁၈ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ် နန်းဖောင်းရပ် ရာဇဝတ် တိုင်းဒေသကြီး အတွင်းရှိ ကရင်စာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီ အဖွဲ့များနှင့် ကရင်တိုင်းရင်းသားအရေးနှင့် သက်ဆိုင်သော အစိုးရဌာနဆိုင်ရာ အဖွဲ့များ ချိတ်ဆက်ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန် ကရင်တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဦးစီးကော်မတီတစ်ရပ်ကို မေလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ပုသိမ်မြို့၊ ဂရုဏာစင်တာ၌ ဖွဲ့စည်းလိုက်သည်။

အဆိုပါ ကရင်တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဦးစီးကော်မတီကို ယမန်နေ့က ပြုလုပ်သော ရောဂါတိုင်းဒေသကြီး ကရင်စာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီ တွေ့ဆုံပွဲတွင် ကရင်တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီး ဂျိုးမြတ်မြတ်သူမှ ဖွဲ့စည်းရန် အဆိုတင်သွင်းခဲ့ပြီး အစည်းအဝေးအပြီး အများသဘောတူညီချက်အရ ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ရောဂါတိုင်း ကရင်တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌ မန်းအိုင်ခလိန်က ' အရင်တုန်းက တိုင်းစာယဉ် လုပ်တာကတော့ စာပေနဲ့ ယဉ်ကျေးမှု ရော၊ အခွင့်အရေးနဲ့ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးရော အားလုံးကို လုံးပန်းပြီးလုပ်နေရတယ်။ အခုလို ကော်မတီဖွဲ့မှလည်း အစိုးရအဖွဲ့နဲ့ ဒီက အရပ်ဖက်အဖွဲ့နဲ့ ချိတ်ဆက် ပြီးတဲ့နောက် ပူးပေါင်းပြီး လုပ်ဆောင်ရတာ ပိုပြီးတော့ အားကောင်းလာမယ်။ အဲဒါကြောင့် ဖွဲ့စည်းလိုက်တာ ဖြစ်တယ်' ဟု ကရင်သတင်းစဉ်သို့ ပြောသည်။

ကရင် တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဦးစီးကော်မတီကို နာယကအဖြစ် ဆရာကြီးစောဖရန်စစ်၊ ဆရာကြီး မန်းဒေးဗစ်နှင့် တိုင်းဝန်ကြီးချုပ် ဟောင်း မန်းကျော်နီ၊ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ကရင်တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီး ဂျိုးမြတ်မြတ်သူ၊ ဒုဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆရာကြီးစောလင်းခယ်နှင့် မန်းသိန်းကျော်၊ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် မန်းအိုင်ခလိန် အပါအဝင် တွဲဖက် အတွင်းရေးမှူး ၂ ဦး၊ ဘဏ္ဍာရေးမှူး ၂ ဦး၊ သတင်းနှင့်ပြန်ကြားရေး ၂ ဦး၊ ခရိုင်ကိုယ်စားလှယ် ၆ ဦးနှင့် အဖွဲ့ဝင် ၂ ဦး စုစုပေါင်း ကော်မတီဝင် ၂၁ ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းလိုက်သည်ဟု သိရသည်။

ကရင်တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဦးစီးကော်မတီ အနေဖြင့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းစာအုပ်များကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ နိုင်ရန်၊ တိုင်းဒေသကြီးအတွင်း ပညာရေးကောလိပ်ရှိ ကရင်ဆရာ / ဆရာမများ၊ တက္ကသိုလ်များရှိ ကရင် ဆရာ / ဆရာမများနှင့် ကျောင်းသူ/ သားများအား ကရင် စာပေများ သင်ကြားပေးခြင်းများကို လုပ်ဆောင်မည်ဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် ကရင်စာပေ သင်ကြားနေသော ဆရာ/မများ၏ လိုအပ်ချက်များကို အစိုးရဌာနများသို့ တင်ပြ ဆွေးနွေးခြင်းများနှင့် တိုင်းရင်းသားစာပေ သင်ကြားပေးနေသည့် ဆရာ၊ ဆရာမများ၏ လစာနှုန်းထားများအား ယခင်က တိုးမြှင့်ရရှိစေရန် ဆက်လက် လုပ်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

ဗိုလ်ချုပ်ကြေးရုပ်တုရွှေဆိုင်းရေးကို အသွင်သစ်ပုံစံဖြင့် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်မည်ဟု ကရင်နီလူငယ်ပြော

မေလ ၁၄ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ် စအိုင်ဆူး ကယားပြည်နယ်၊ လွိုင်ကော်မြို့၊ ဂန္ဓာဟေဝန်ပန်းခြံရှိ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကြေးရုပ်တုအား ရွှေဆိုင်းရေးကိစ္စကို အသွင်သစ်ပုံစံဖြင့် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်မည်ဟု ကယားပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ ရုံး၌ ယနေ့ ပြုလုပ်သည့် အစိုးရအဖွဲ့နှင့် ကရင်နီလူငယ်များ အင်အားစုတို့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကြေးရုပ်တုကိစ္စ ဖြေရှင်းရေး ညှိနှိုင်း အစည်းအဝေး ပျက်ပြယ်မှုအပြီးတွင် ကရင်နီလူငယ်အင်အားစုဘက်က ပြောဆိုလိုက်သည်။

ကရင်နီပြည် လူငယ်အင်အားစု သပိတ်ကော်မတီမှ ဒီးဒီ(ခ)စစ်မုန်းက 'ကျနော်တို့ကတော့ အသွင်သစ်ပုံစံတစ်မျိုးနဲ့ပဲ ကြေးရုပ်တု ရွှေဆိုင်းရေးကို ဆက်လက် လုပ်ဆောင် သွားမှာပါ'ဟု ကရင်သတင်းစဉ်သို့ ပြောသည်။

ဗိုလ်ချုပ်ကြေးရုပ်တုကိစ္စ ဖြေရှင်းရေး ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေး၏ အဖွင့်မိန့်ခွန်း၌ ပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးအယ်ဖောင်းရှိ၏ ကြေးရုပ်တုကို လုံးဝ မပြောင်းရွှေ့နိုင်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့ပြောဆိုမှုကြောင့် ကရင်နီပြည် လူငယ်များအင်အားစု သပိတ်ကော်မတီမှ ဆက်လက် ညှိနှိုင်းရန် လမ်းကြောင်းများ မရှိတော့သည့်အတွက် အစည်းအဝေးအား ရပ်နားကြောင်း တင်ပြပြောဆိုခဲ့ပြီး အစည်းအဝေးကနေ ထွက်ခွာခဲ့သောကြောင့် ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေး ပွဲပျက်ပြယ်သွားခဲ့သည်။

ဝန်ကြီးချုပ် ဦးအယ်ဖောင်းရှိ မှ ဆွေးနွေးပွဲ အဖွင့်အမှာစကား ပြောကြားရာ၌ ပြည်နယ်အစိုးရ၏ သဘောထားကို ပြောဆိုရာတွင် ၎င်းက 'ကျနော်တို့ ကယားပြည်နယ် အစိုးရအနေနဲ့ ဒီဗိုလ်ချုပ် ကြေးရုပ်တု ကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်ပြီး နှစ်ဦး နှစ်

ဖက် ဆွေးနွေးတဲ့အခါမှာ ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးမှုတွေ ပြုလုပ်ပေးသော်လည်းပဲ အဆင်မပြေတဲ့ အနေအထားတွေ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကယား ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ အနေနဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ကြေးရုပ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျနော်တို့ လုံးဝ မပြောင်းရွှေ့ပေးဘူးဆိုတဲ့ အကြောင်းကို တင်ပြလိုပါတယ်'ဟု ပြောဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် ပြည်နယ်အစိုးရ အနေဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း အထိမ်းအမှတ်နေ့များကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သွားရမည့် တာဝန် ရှိသောကြောင့် လက်ရှိ ကယားပြည်နယ်၊ လွိုင်ကော်မြို့ရှိ ဂန္ဓာဟေဝန်ပန်းခြံတွင်ထားရှိသည့် ဗိုလ်ချုပ်ကြေးရုပ်ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သွားမည်ဟုလည်း ဝန်ကြီးချုပ်က ဆက်လက်ထည့်သွင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။

ထိုသို့ ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေး ပျက်ပြယ်ပြီးသည့်နောက် ကရင်နီပြည် လူငယ်များအင်အားစု သပိတ်ကော်မတီမှ သဘောထား ထုတ်ပြန်ချက်တစ်စောင် ထုတ်ပြန်လိုက်ပြီး ကရင်နီပြည် လူငယ်များအင်အားစု သပိတ်ကော်မတီအား ဖျက်သိမ်းလိုက်ပြီဖြစ်ကြောင်း ကြေညာပြီး ကြေးရုပ်တုနှင့်ပတ်သက်၍ နောင် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ကိစ္စရပ်များကို လည်း တာဝန်ယူမည် မဟုတ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

ထို့အပြင် လက်ရှိ ဖြစ်ရပ်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြည်ထောင်စု၊ ပြည်နယ်အစိုးရနှင့် အနိုင်ရပါတီမှ တိုင်းရင်းသားများ၏ လိုလားချက်များကို လျစ်လျူရှုခြင်းဟု ကရင်နီပြည် လူငယ်များ အင်အားစုမှ မှတ်ယူကြောင်း ဗိုလ်ချုပ်ကြေးရုပ်နှင့်ပတ်သက်ပြီး ဖြစ်ပေါ်လာသော ကိစ္စအရပ်ရပ်အား ပြည်နယ် အစိုးရမှ တာဝန်ယူရမည် ဖြစ်သည်

ဟုလည်း ၎င်းတို့၏ ထုတ်ပြန်ချက်က ဆိုထားသည်။

ယနေ့ ပျက်ပြယ်သွားသည့် ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးပွဲကို ပြည်နယ်အစိုးရမှ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးအယ်ဖောင်းရှိ အပါအဝင် ပြည်နယ်အစိုးရ အဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ၊ ကြေးရုပ်တု ဖြစ်မြောက်ရေးကော်မတီ၊ ကရင်နီပြည်လူငယ်များ အင်အားစု သပိတ်ကော်မတီနှင့် ဖြန့်ဖြူးညှိနှိုင်းရေး ကော်မတီမှ ကိုယ်စားလှယ် အသီးသီးတို့ ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။

ဗိုလ်ချုပ်ကြေးရုပ်တု ဖြစ်မြောက်ရေး ကော်မတီမှ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း မြင်းစီးကြေးရုပ်တုအား လက်ရှိ ဂန္ဓာဟေဝန် ပန်းခြံတွင်သာ ဆက်လက်ထားရှိနိုင်ရေး ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့မှ ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန် တိုက်တွန်းကြောင်းနှင့် ပြောင်းရွှေ့ ဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါက ထောက်ခံခဲ့သည့် ပြည်နယ်အတွင်းရှိ လူထုအများစု၏ ဆန္ဒအား လျစ်လျူရှုရာရောက်သည့်အတွက် ကန့်ကွက်ကြောင်း မေလ ၁၃ ရက်နေ့ ရက်စွဲဖြင့် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်ထံသို့ အသိပေးအကြောင်းကြားစာပေးပို့ခဲ့သည်။

ပြီးခဲ့သည့် မေလ ၇ ရက်နေ့တွင်လည်း ကရင်နီပြည်လူငယ် အင်အားစု၊ ကြေးရုပ်ဖြစ်မြောက်ရေး ကော်မတီ၊ ကယားပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့၊ အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဗဟိုဌာန-NRPC တို့ပါဝင်သည့် လေးပွင့်ဆိုင် ဆွေးနွေးပွဲတစ်ရပ် ပြုလုပ်ခဲ့သော်လည်း ပြောင်းရွှေ့ရေး သဘောတူညီချက် မရရှိခြင်းကြောင့် ယခုလ ၁၄ ရက်နေ့အပြင် ၃၀ ရက်နေ့အထိပါ ဆက်လက် ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးသွားရန် သဘောတူညီထားချက်ရှိခဲ့သည်ဟု သိရသည်။

► စာမျက်နှာ (၃) မှ တော့ အခုဆိုရင် ကျမတို့ရွာက လူကြီးမက ကလေးတွေလည်း အဖိတ်၊ ဥပုသ်နေ့မှာ ငါးဖမ်းရတာ။ အင်းစည်းကမ်းချက်တွေ သူတို့အကုန် အလေ့အကျင့်ရသွားပြီ။ သူတို့အသိ စိတ်ဓာတ်နဲ့သူတို့ပေါ့။ ဒါကို ဆက်ထိန်းသွားမယ်'ဟု ပြောသည်။

ယမန်နေ့ကျင်းပသည့် ဒေါ်လာအင်းပွဲတော်တွင် အနီးဝန်းကျင် ကျေးရွာများမှ ဒေသခံများ၊ စိတ်ပါဝင်စားသူများက တက်ရောက်ခဲ့ကြပြီး ဒေါ်လာအင်းနှင့် ပတ်သက်သော အစဉ်အလာထိန်းသိမ်းမှု အခြေအနေများကို ရှင်းလင်း တင်ပြသည့် အစီအစဉ်များအပြင် အင်းနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ပြပွဲ၊ ရိုးရာငါးဖမ်းပစ္စည်းပြပွဲ၊ ငါးဖမ်းပြိုင်ပွဲ၊ ငါးရှဉ့်ဖမ်းပြိုင်ပွဲ၊ ပိုက်ကွန်ပစ်ပြိုင်ပွဲများကိုလည်း ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။

ဒေသခံများ စုပေါင်း ကျင်းပသည့် ဒေါ်လာအင်းပွဲတော် ပထမအကြိမ်ကို ၂၀၁၇ ခုနှစ်က ကမ်းကြီးကျေးရွာမှ စတင်ကာ ဒုတိယအကြိမ်ကို မုတ္တဒီကျေးရွာတွင် ကျင်းပပြီးနောက် ယခု မိကရင်ကျေးရွာတွင် တတိယအကြိမ်မြောက် ကျင်းပခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

မြိုင်ကြီးငှစစ်ဘေးရှောင်များအတွက်ကောင်းမွန်သည့် အစီအမံများဖော်ဆောင်ပေးရန် KHRG တိုက်တွန်း

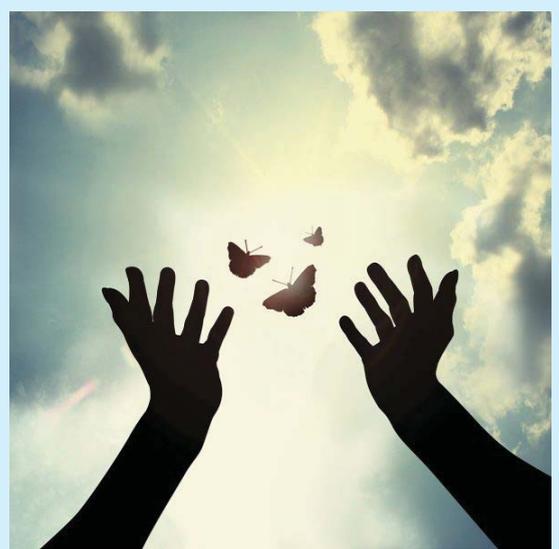
မေလ ၂၃ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ် မြိုင်ကြီးငှစစ်ဘေးရှောင် စခန်း ၂ ခုတွင် နှစ်နှစ်ကျော်ကြာ နေရပ် မပြန်နိုင်သေးဘဲ ခိုလှုံနေရဆဲ ဖြစ်သည့် စစ်ဘေးရှောင် ၅၀၀၀ ကျော် အတွက် ကောင်းမွန်သည့် အစီအမံများ ဖော်ဆောင်ပေးရန် အစိုးရနှင့် သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများအား ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့ - KHRG က မေလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် အစီရင်ခံစာတစ်စောင် ထုတ်ပြန်ပြီး တိုက်တွန်းလိုက်သည်။

အဖွဲ့-KHRG မှ သီးသန့် ပြုစုထုတ်ဝေလိုက်သည့် အစီရင်ခံစာလည်း ဖြစ်သည်။ KHRG မှ Program Director နော်ထူးထူးက 'သူတို့ နေရပ်ပြန်ဖို့ က သူတို့ရပ်ရွာမှာ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့တွေရှိ နေသေးတယ်။ နောက် တစ်ခု နေရပ်ပြန်ဖို့ အဓိက အခက် ခဲဖြစ်တဲ့ မြေမြှုပ်မိုင်းကိစ္စကို အစိုးရနဲ့ သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူတွေ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းစေချင်တယ်။ တကယ်လို့ မပြန်ရသေးဘူး ဆိုရင် လည်း သူတို့အတွက် ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေး၊ ပညာရေး၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပိုင်းတွေမှာ အပြည့်အဝ ကူညီထောက်ပံ့မှုတွေ၊ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ဖို့ ဒီလို တိုက်တွန်းရတာဖြစ်တယ်' ဟု ကရင် သတင်းစဉ်သို့ ပြောသည်။

ထို့အပြင် လက်ရှိ မြိုင်ကြီးငှစစ်ဘေးရှောင်စခန်းမှ စစ်ဘေးရှောင်များ ကြုံတွေ့နေရသည့် အခက်အခဲများကို လူအများ ပိုမိုသိရှိနားလည်နိုင်စေရန် ရည်ရွယ်သည့်အပြင် မြိုင်ကြီးငှစစ်ဘေးရှောင် အခြေအနေတစ်ခုအနေဖြင့် မီးမောင်းထိုးပြချင်သည့်အတွက် KHRG မှ ယခုလိုအစီရင်ခံစာကို ထုတ်ပြန်ရခြင်း ဖြစ်သည်ဟုလည်း နော်ထူးထူးက ပြောသည်။ လက်ရှိ မြိုင်ကြီးငှဒေသ စစ်ဘေးရှောင်စခန်း ၂ ခုတွင် စစ်ဘေးရှောင် ၅၆၀၀ ဦး ခိုလှုံနေရဆဲဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့အတွက် စားနပ်ရိက္ခာ အခက်အခဲများ၊ အဟာရ၊ ဆေးဝါးနှင့် အခြားဆေးဝါး အကူအညီများ၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုများ၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းများအပြင် လုံခြုံစိတ်ချရပြီး သိက္ခာရှိသည့် လူနေမှုအဆင့် အတန်း အစိုးရတာဝန်ရှိသူများ အနေဖြင့် ဖန်တီးပေးရန် KHRG က အကြံပြု တိုက်တွန်းထားသည်။

စစ်ဘေးရှောင်များ အတွက် စားနပ်ရိက္ခာ ဖြန့်ဝေခြင်း အစီအစဉ်များနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများအတွက် ထောက်ပံ့ပေးရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများ ရှိနေသော်လည်း ၎င်းတို့ နေရပ်ဒေသသို့ ပြန်လည် အခြေချ နေထိုင်နိုင်ရေးအတွက်တွင် အဓိကအားဖြင့် နယ်မြေဒေသ မတည်ငြိမ်သေးသည့် အခက်အခဲ စိုးရိမ်မှုများကြောင့် ဖြစ်ကြောင်းလည်း သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ် အစိုးရ တာဝန်ရှိသူများက ပြောဆိုထားသည်။

ယခုထုတ်ပြန်လိုက်သည့် "အိမ်ပြန်ချိန်ကို တမ်းတရင်း ငြိမ်းချမ်းရေးကိုမျှော်လင့်ခြင်း" ခေါင်းစဉ်ပေးထားသည့် အစီရင်ခံစာကို မေလ ၂၂ ရက်နေ့က ရန်ကုန်မြို့ရှိ ဒိုင်းမွန်းကွန်ဒိုတွင် မိတ်ဆက်ခြင်း အခမ်းအနား ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံတကာ သံရုံးများမှ တာဝန်ရှိသူများ၊ လူ့အကူအညီပေးရေး အဖွဲ့အစည်းများမှ တာဝန်ရှိသူများ၊ အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ တာဝန်ရှိသူများ စုစုပေါင်း ၅၀ ဦးခန့် တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်ဟု သိရသည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် စတင် တည်ထောင်ခဲ့သည့် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့-KHRG သည် မြန်မာပြည် အရှေ့တောင်ပိုင်း ဒေသအတွင်းရှိ လူ့အခွင့်အရေး အခြေအနေများကို မျက်မြင်မပြတ် လေ့လာစောင့်ကြည့်ပြီး အစီရင်ခံစာ ထုတ်ပြန်ပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းလည်း ဖြစ်သည်။

ဝိညာဉ် နာတော်မူလှည့်

မူဘောင်မဲ့ ရှင်သန်စီးမျောမှုက အယ်နီညီအကြိုက် ပန်းကလေးတွေကို ဖွဲ့ဖွဲ့စားတဲ့ ပိုးလောက်လို ဖြည်းဖြည်းခြေ ခြေခဲ။

အခြေခံရတဲ့ ပန်းကလေးတွေ အချိန်မဲ့ ငိုကြွေးသံကိုတောင် မျက်ကွယ်ပြု သူ့အတ္တကို ရှေ့တန်းတင် ရှင်သန်နေတာက 'ယိုသူမရှက် မြင်သူရှက်ဖွယ် ရှက်တတ်ရင် လဲသေနိုင်'ဆိုတဲ့ အရပ်စကားကိုတောင် နားကန်းနေရဲ့။

ဘိုးဘွားတို့ ဝိညာဉ်ငဲ့ သားမြေးတို့ ရှင်သန်မှုကို သုခမြေမှ နိုးထကြည့်ပါလှည့် လွတ်မြောက်သူ ဘိုးဘွားကိုတိုင်တည် ပန်းတွေမမွှေး စမ်းတွေမအေး ငှက်ကလေးတွေ ငြိမ်းချမ်းရေးတေး မဆိုဘူး။

ဤအခါသမယ ကမ္ဘာသည် ကမ္ဘာနဲ့ထပ်တူပြုဖို့ ကျိန်းစက်ရာမြေ ရှားပါးတဲ့ပုံရိပ် ဩော် လွတ်မြောက်သူတို့ အရှင်လောကကို နာတော်မူလှည့်

ဘိုးဘွားတို့ ရတနာတွေ ယခင်လို ရှိပါလေစ ယခင်လို စစ်မှန်ပါလေစ နာတော်မူလှည့် ပြီး ဘယ်မူဘောင် ဘယ်လမ်းစဉ်နဲ့ ဘာလုပ်ရမယ်ဆို ချမှတ်ပေးပါလှည့် အရှင် ။ ။

ဆန်းဒေး (သာကေတ) မေ ၉ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်

သျှမ်းဒုက္ခသည်များလုံခြုံရေး ခြိမ်းခြောက်ခံရမှုများရှိနေဟု သျှမ်းလူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့ဆို

မေလ ၂၄ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ် စခိုင်းဆူး သျှမ်း(ရှမ်း)-ထိုင်း နယ်စပ် တစ်လျှောက်ရှိ တစ်နှစ်ကျော်ကြာ စားနပ်ရိက္ခာ အကူအညီ ဖြတ်

တောက်ခံခဲ့ရသော သျှမ်းဒုက္ခသည် ၆၀၀၀ ကျော်ခန့်သည် လက်ရှိ အစိုးရစစ်တပ်နှင့် 'ဝ' ပြည် သွေးစည်း ညီညွတ်ရေးတပ်မတော် (UWSA) တို့၏ နယ်မြေချဲ့ထွင်

အင်အား ဖြည့်တင်းလာမှုများကြောင့် လုံခြုံရေး ခြိမ်းခြောက်ခံရမှုများ ရှိနေသည်ဟု သျှမ်းလူ့အခွင့်အရေးမဏ္ဍိုင်နှင့် သျှမ်းပြည်နယ် ဒုက္ခသည်များဆိုင်ရာ ကော်မတီ

IDPs near bunker in Loi Tai Laeng, Feb 2019

(TB) တို့က မေလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ကြေညာချက်တစ်ခု ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

အစိုးရစစ်တပ်မှ သျှမ်းဒုက္ခသည်များ ခိုလှုံရာ စခန်း ၅ ခု အနီးတဝိုက်တွင် အင်အား ဖြည့်တင်းခြင်း၊ လမ်းသစ်ဖောက်ခြင်း၊ ဒဂုန်း လွတ်တင်ခြင်းအပြင် ယခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလက ဒုက္ခသည်စခန်း ၂ ခုတည်နေရာသို့ လက်နက်ကြီးများဖြင့် ပစ်ခတ်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး UWSA တပ်များအနေဖြင့်လည်း သျှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း စစ်ရှောင်စခန်း အနီးတဝိုက်တွင် နယ်မြေ တိုးချဲ့မှုများ ပြုလုပ်နေသည်ဟု ၎င်းထုတ်ပြန်ချက်၌ ဆိုထားသည်။

ထုတ်ပြန်ချက်၏ ပြောခွင့်ရ စိုင်းရွက်လွင်က 'အခုလောလောဆယ်က စားနပ်ရိက္ခာက အရေးတကြီးဖြစ်နေတာ။ အဲဒါအတွက် ပြန်လည် ထောက်ပံ့ပေးဖို့ တောင်းဆိုချင်တယ်။ နောက်တစ်ခုက မြန်မာ အစိုးရဘက်ပေါ့။ ငြိမ်းချမ်းရေးရမှ မြန်မာဒုက္ခသည်တွေအတွက် နေရပ်ကို ပြန်နိုင်မှာလေ။ အရေးကြီးတာက အစိုးရဘက်က ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အတိုင်း ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းဖို့ လိုအပ်တာပေါ့။ အမြန်ဆုံးလေ့ဟု ကရင်သတင်းစဉ်သို့ ပြောသည်။

သျှမ်းဒုက္ခသည်များ အတွက် ယခင်က UN နှင့် နိုင်ငံတကာ အလှူရှင်များ၊ INGO များမှ အဓိက ထောက်ပံ့ ကူညီပေးခဲ့သော်လည်း ပြီးခဲ့သည့် ၂၀၁၇ ခုနှစ်ကစ၍ ကူညီထောက်ပံ့မှုများကို ဖြတ်တောက်လိုက်ပြီး လက်ရှိ သျှမ်းဒုက္ခသည်များအနေဖြင့် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပစေတနာရှင်များ၏ ယာယီ ကူညီ ထောက်ပံ့မှုများဖြင့်သာ ရပ်တည်နေကြရသည်ဟု စိုင်းရွက်လွင်က ဆက်ပြောသည်။

ထို့အပြင် ပြီးခဲ့သည့် ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်းက 'ဝ' တပ်မတော် UWSA သည် သျှမ်းပြည် ပြန်လည် ထူထောင်ရေး ကောင်စီ/ သျှမ်းပြည် တပ်မတော် (RCSS/SSA) နှင့် နယ်နိမိတ် သဘောတူညီချက်ကို ချိုးဖျက်ပြီး လွိုင်ကော်ဝမ်း စစ်ပြေးရှောင်စခန်းအနီးရှိ တောင်ယာ စိုက်ခင်းများကို သိမ်းယူခဲ့ခြင်းကြောင့် စစ်ပြေးရှောင်များအတွက် စိုက်ပျိုးမြေများ ရှားပါးလာပြီး စာမျက်နှာ (၆) သို့ ▶

ရွှေမြစ်စနီအိမ်ရာ

အငြင်းပွားမှုနှင့်ပတ်သက်၍

နေထိုင်သူများဘက်မှပါဝင်ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနေသည့်

လက်ရှိတရားစွဲဆိုခံနေရသူ

နော်အုန်းလှ

န င် . င တွ . ဆို င မေး : မြ န် : ခြ င် :

ကရင်ပြည်နယ်၊ မြဝတီမြို့နယ် မဲကနယ်ကျေးရွာကုန်သွယ်ရေးဇုန် အနောက်ဘက်ရှိ ရွှေမြစ်စနီအိမ်ရာ စီမံကိန်းကို ၂၀၁၆ ခု နှစ်ဆန်းပိုင်းမှစ၍ DKBA အဖွဲ့မှ ဗိုလ်ညီညီ ဆိုသူက မြေအကွက်ချကာ ရောင်းချခဲ့သည်။

အဆိုပါ စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်မှုကို တရားဝင် ခွင့်ပြုထားခြင်းမရှိကြောင်း ပြည်နယ်အစိုးရဘက်က ပြောဆိုထားပြီး အိမ်ရာအတွင်း ဆောက်လုပ်ထားသော အဆောက်အဦများကို ဖယ်ရှားရှင်းလင်းမှုများ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ ယင်းသို့ ဖယ်ရှား ရှင်းလင်းမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ကျေနပ်မှုမရှိသဖြင့် ပြီးခဲ့သည့် ဧပြီလ ၂၂ ရက် နံနက်ပိုင်းတွင် ၎င်းအိမ်ရာအတွင်း နေထိုင်ကြသည့် ထောင်နှင့် ချီသော ပြည်သူများက မြဝတီမြို့တွင် ဆန္ဒထုတ်ဖော်မှုတစ်ခု ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

ထိုဆန္ဒပြပွဲကို လာရောက်ဝန်းရံပေးခဲ့သည့် လူ့အခွင့်အရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ နော်အုန်းလှ အပါအဝင် ဦးဆောင်သူ ၄ ဦးမှာ တရားစွဲဆိုခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

ရွှေမြစ်စနီအိမ်ရာ အငြင်းပွားမှုနှင့်ပတ်သက်၍ နေထိုင်သူများဘက်မှ ပါဝင်ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနေသည့် လက်ရှိ တရားစွဲဆိုခံနေ ရသူ နော်အုန်းလှအား ကေအိုင်စီ - ကရင်သတင်းဌာနက မေလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းထားသည်။

ရွှေမြစ်စနီအိမ်ရာကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီးအန်တီနော်အုန်းလှအနေနဲ့ ဘယ်လိုစတင် ပါဝင်ဖြစ်သလဲ။

အန်တီ ရွှေမြစ်စနီအိမ်ရာနဲ့ ပတ်သတ်လို့ ပေါ့နော်။ အမှတ်(၂)တံတား အိမ်ဖျက်တာကို လာရင်းနဲ့မှ သိလာခဲ့တာပေါ့နော်။ အဲဒါသူတို့က သူတို့ ဆီကို လာလည်ဖို့ခေါ်တာ။ သူတို့ဆီမှာဖြစ်နေတဲ့ အနေအထားတွေကို ကြည့်ရှုပေးဖို့ ပြောတဲ့အခါမှာ အန်တီသွားခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒါက တော့ အန်တီ ခဏသွားတာပေါ့နော်။ သွားပြီးတော့မှ အန်တီက သွားတဲ့ အချိန်မှာ တွေ့ရတာက DKBA က တာဝန်ရှိတဲ့သူတွေနဲ့ တွေ့ခဲ့တယ်။ ဝင်းမြင့်ဦးလို့ ခေါ်တယ်ပေါ့နော်။ သူကနေမှ သူ့လုပ်ငန်းတွေအကြောင်း သူပြောပြတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သူတို့လုပ်တဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်တွေက မှားတယ်လို့ သူပြောတယ်။ အန်တီကပြောတယ် ဒီရွှေမြစ်စနီ အိမ်ရာကို အန်တီသိသလောက်က ရောင်းခဲ့တာ DKBA ရောင်းခဲ့တာပဲ သိတယ်။ အခုမှားတယ်ဆိုတာ ဘာကိုမှားတာလဲလို့ မေးတဲ့အခါကျတော့ အစိုးရ က လက်မခံလို့ဆိုတာပဲ သူပြောတယ်။ သူတို့လုပ်ခဲ့တဲ့အချိန်ကဟာတွေ သူမပြောဘူး အန်တီကို။

ဒါပေမယ့် အန်တီကလည်း လူထုနဲ့တွေ့တဲ့အခါကျတော့ သူတို့နဲ့ သိပ်မပြောဖြစ်ဘူး။ ပထမအကြိမ် အန်တီလာတာက ၂ ရက်နေ့ ၁၂ လပိုင်းလောက် မြဝတီ ချစ်ကြည်ရေးတံတားဖြတ်တဲ့အချိန်မှာ စလာပြီး ကြိုရင်းနဲ့ အန်တီသွားဖြစ်ခဲ့တာပေါ့နော်။ သူတို့နဲ့ အန်တီပြောခဲ့တယ်။ ဆွေးနွေးခဲ့တာပေါ့။ ဒါဟာမဖြစ်သင့်ဘူး ဆိုတာကို အဲဒါအိမ်တချို့ ဖျက်ထားပြီး။ အဲဒီတုန်းက လူမနေတဲ့အိမ် ဖျက်တာဆိုပီး သူတို့ပြောတာ။ လူမနေတဲ့အိမ်ဆိုပေမယ့် လူနေတဲ့အိမ် ပါတယ်ဆိုတာ အန်တီသိရတယ်။ အဲဒီကနေ နောက် ၂၀၁၉ သင်္ကြန်မတိုင်ခင်မှာ အဲဒီမှာရှိတဲ့ ဒေါ်နန်း ခင်သိန်းကနေမှ ခေါ်တာ။ သူတို့မှာ အိမ်ဖျက်ခံရမယ်။ အိမ်လာ တိုင်း တယ်ပေါ့နော်။ အိမ်ကို နှစ်ခြမ်း ခြမ်းမယ်။ ၂၀x ၆၀ ယူရမယ်။ သူများ

ကို တစ်ခြမ်းပေးရမယ်ဆိုတော့ သူတို့မှာ အိမ်ဖျက်ရမယ်ဆိုတော့ ခေါ် တာ အန်တီက သင်္ကြန်ပြီးမှလာမယ်ဆိုပြီးတော့ သင်္ကြန်ပြီးမှ အန်တီက လာခဲ့တာ။ အဲဒီကစပြီးတော့ သူတို့ဆီ လာခဲ့တဲ့အချိန်က ဒီကနေ စခဲ့ တာ။

ရွှေမြစ်စနီအိမ်ရာစီမံကိန်းအငြင်းပွားမှုကိစ္စကိုဘယ်လိုကဏ္ဍမျိုးမှာပါဝင်ကူညီ ပေးခဲ့ရပါသလဲ။

အန်တီကလည်း လာတဲ့နေ့မှာ နှစ်ဆန်း ၁ ရက်နေ့ ညဆိုတော့ နှစ်ဆန်း ၂ ရက်နေ့ ရောက်တာပေါ့နော်။ ရောက်တဲ့အချိန်မှာ သူက ဒီအိမ်ရာနဲ့ပတ်သက်လို့ သူတို့တွေကို အိမ်ဖျက်ခိုင်းတာကို သူတို့ လက်မခံကြဘူး။ နောက်ပြီး အဲဒီမှာရှိတဲ့အခွင့်အရေးတွေ ဆုံးရှုံးတဲ့ အတွက် သူတို့ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ချင်တဲ့အတွက် DKBA ရုံးမှာပဲ အန်တီတို့ အစည်းအဝေးလုပ်ပြီးတော့ သူတို့ ဒါကို ဆန္ဒထုတ်ဖို့အတွက် ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြတယ်။

အန်တီကတော့ ကူညီတာ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးရယ်။ ပြီးတော့ ပုဒ်မ(၃၅၄)အရ နိုင်ငံသားအဖြစ် နေခွင့်ရှိတာကို ပြောပြတယ်လေ။ အဲဒီဥပဒေအတိုင်းပဲ အန်တီပြောပြတယ်။ နောက်ဆုံး သူတို့ဆန္ဒပြမယ့် နေ့မှာ ၂၂ ရက်နေ့ ဆန္ဒပြမယ့်အတွက် ၁၉ ရက်နေ့မှာ အကြောင်းကြား စာ ပို့ခဲ့တယ်။ မပို့ခင်မှာ ညနေက ၁၈ ရက်နေ့၊ နေ့ခင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့တဲ့ ဆန္ဒထုတ်ဖော်မယ့်ကိစ္စကို ၁၉ ရက်နေ့မနက် သူတို့ရဲ့ ရွာထိပ်က ဘုရား မှာ အားလုံးပြန်စုပြီးတော့မှ ဆန္ဒပြဖို့အတွက် ကြွေးကြော်သံတွေ ကိုင် ဆောင်မယ့် ဆိုင်းဘုတ်တွေကို အားလုံးသဘောတူပြီးမှ ဆုံးဖြတ်ချက် ချခဲ့တယ်။ ချပြီးတော့မှ အကုန်လုံး ဖြည့်ပြီးတော့မှ ရွှေမြစ်စနီအိမ်ရာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးကော်မတီကိုလည်း သူတို့ဖွဲ့ခဲ့တယ်။ အဲဒီကနေပြီး တော့မှ ဒီရောက်အောင် မနက်ပိုင်းပေါ့။ ဖြည့်ပြီးတော့မှ ထွေအုပ်ရုံးကို

သွားခဲ့ကြတယ်။ ထွေအုပ်ရုံးကို အန်တီတို့ ငြိမ်းစုစီမံဖောင် အကုန်လုံးကို ပေးခဲ့တယ်။

ဦးဆောင်တဲ့သူရယ်။ လျှောက်ထားသူရယ်။ ဟောပြောမယ့်သူတွေ ပေါ့နော်။ ၄ ယောက်။ အန်တီကတော့ ကူညီတာဖြစ်တဲ့အတွက် ဟိုက တော့ သူတို့က ဘာပြောလဲအခါကျတော့ ဒေသန္တရအမိန့်ကို ဖတ်ပြ တယ်။ ဒေသန္တရအမိန့်ဆိုတာ ကျမကတော့ လက်မခံဘူးလို့ အန်တီက ပြောပြတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဒါဟာ လူထုကို နှိပ်ကွပ်တဲ့ ဥပဒေ ဖြစ်လို့ လက်မခံဘူး ဆိုတာကို အန်တီပြောခဲ့တယ်။ ဒါနဲ့သူတို့က အစ အဆုံး ဖတ်ပြတယ်။ ဒါနဲ့ပတ်သက်လို့ သူတို့တားနိုင်တယ်ဆိုတာ သူတို့ပြောချင်တဲ့သဘောရှိတယ်။ ဆိုတဲ့အခါကျတော့ တားလို့လည်း ရတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘယ်သူမှ မလာဘူးလေ။

အဓိကက သမ္မတလမ်းကြောင်းရှိမယ်။ နိုင်ငံခြားသံတမန် လာမယ် ဆိုရင် ဒါတွေကမလုပ်ဘူး ဆိုတာပါပြီးသား။ ဒါပေမယ့် ကျန်တာတွေက နေထွေးနေမြတ်ဆိုတာ မရှိဘူး။ ကျောင်းစာမေးပွဲလည်း မရှိဘူးဆိုတော့ လွှတ်တဲ့အတွက် သူတို့က ဒါကို ယူထားလိုက်တယ်ပေါ့နော်။ နောက် ဆုံး ၂၁ ရက်နေ့ကျတော့မှ ဒီကိစ္စကို ဦးဆောင်တဲ့သူ ဦးငယ်ကို ခေါ်ပြီး တော့မှ ဒီက မြို့နယ်မှူးကခေါ်တယ်။ သွားတဲ့အခါကျတော့ ဒီဟာနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ လူကြီးလမ်းကြောင်းရှိတယ်။ သုံးရက်ဆုတ်ပေး လို့ပြောတော့ သူက မဆုတ်နိုင်ဘူးပေါ့နော်။ ပြင်ထားပြီးလို့ ဆုတ်လို့ မရဘူး ဆိုပြီးတော့မှ ဒါကို သူက ကျနော်တို့မှားရင် ကျနော်တို့ကို တခါထဲ ပစ်သတ်၊ ကျနော်တို့ မှားစရာအကြောင်းလည်း မရှိဘူးပေါ့။ နဂိုထဲက လက်ခံပြီးသားဖြစ်တဲ့အတွက် မှားစရာမရှိတဲ့အတွက် ကျနော်တို့ မဆုတ်နိုင်ဘူးပေါ့။

ပြောင်းလို့မရဘူး ဆိုပြီးတော့ သူက ဆက်လုပ်မယ်ဆိုပြီးတော့မှ ၂၂ ရက်နေ့ မနက်ကျတော့ အန်တီတို့စုမယ့် ဘုရား ပေါ့နော်။ ဓိဋ္ဌာန် အောင်ဘုရားမှာ ပိတ်ထားတယ်။ ဖြစ်စဉ်လေး အန်တီပြောပြတာပါ။ ဓိဋ္ဌာန်အောင်ဘုရားမှာ ပိတ်တဲ့အခါကျတော့ အပြင်မှာပဲ စုရတာပေါ့နော်။ စုပီးတော့မှ အန်တီတို့ ဒီအတိုင်း ဆန္ဒထုတ်ဖော်တာ တစ်လျှောက်လုံး။ တစ်လမ်းလုံး ဘာမှ ပြဿနာလည်း မရှိဘူး။ လာလည်းတားတာလည်း မရှိဘူး။ ဒါပေမယ့်လို့ အေးအေးချမ်းချမ်းနဲ့ ပြီးသွားတယ်။ ဆန္ဒထုတ်ဖော် တာ ကြွေးကြော်သံအတိုင်းပဲ။ အစီအစဉ်အတိုင်း ဆောင်ရွက်တယ် ပေါ့နော်။ ဘာမှလည်း ပြဿနာမရှိခဲ့ဘူး။ လုံခြုံရေး သူတို့ စောင့်ပေး တာရှိတယ်။ နောက်ဆုံး ညနေကျတော့ အန်တီက ပြီးပြီဆိုပြီး အေးဆေး နဲ့ ပြန်မှ အန်တီကို အသည်းအသန်ဖမ်းတယ်။

အခု တရားစွဲဆိုခံရမှုရဲ့နောက်ဆုံးအခြေအနေကို သိပါရစေ။

နောက်တစ်ပတ်ဆိုရင်တော့ သက်သေ စစ်စစ်ပေါ့။ သက်သေစစ် မယ် သို့မဟုတ် တရားလိုစစ်မယ်ပေါ့နော်။ အတိအကျတော့ သူတို့ မပြောနိုင်ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ကြားထဲမှာ နှစ်ပတ်ခွာထားတဲ့

တဘက်စာမျက်နှာသို့ ▶

▶ စာမျက်နှာ (၅) မှ

ဝမ်းစာ ရှာရ ခက်ခဲလာမှုအပြင် ပိတ်ပင် တားဆီးမှုများ ခံနေရ ကြောင်းလည်း ထုတ်ပြန်ချက်၌ ဖော်ပြထားသည်။

အလားတူ ကျေးလက်ဒေသရှိ ဒေသခံများ၏ စိုက်ပျိုးမြေများကို သိမ်းယူ၍ အစိုးရစစ်တပ်မှ ကြီး ကြပ်ကာ ရော်ဘာစိုက်ခင်းသို့ အ စားထိုး စိုက်ပျိုးပြီး တရုတ်ပြည်ကို အဓိကတင်ပို့မှုများလည်း ပြုလုပ်ခဲ့ သည်ဟု ထုတ်ပြန်ချက်က ဆို သည်။

က ထောက်ပြထားသည်။ 'အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ သျှမ်းဒုက္ခသည် တွေကို မျက်ကွယ်ပြုနေတာဟာ ငြိမ်းချမ်းခြင်းကို သယ်ဆောင်လာ နိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျနော်တို့က ဒီစစ်ပွဲတွေ ပြီးဆုံးဖို့ အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာကနေ မြန်မာအစိုးရ စစ် တပ်ကို ဖိအားပေးဖို့ တိုက်တွန်းချင် ပါတယ်'ဟု သျှမ်းပြည် ဒုက္ခသည် များဆိုင်ရာ ကော်မတီအကြီးအကဲ စိုင်းလျန်းက ထုတ်ပြန်ချက်၌ ပြော ဆိုထားသည်။ သျှမ်းလူ့အခွင့်အရေးမဏ္ဍိုင်

▶ တဘက်စာဖျက်နာမ

အတွက် မစစ်လိုတော့ မရဘူး။ အန်တီ ပြောခဲ့တယ်။ ကျမ အချိန်ကုန်တယ်။ လာရတာလည်း အဝေးကလာရတာဖြစ်တဲ့အတွက် ၂ ပတ် ခွာချိန်းပေးပါ။ အန်တီကို ဒီဟာနဲ့ပတ်သတ်လို့ သူတို့က ဘယ်လိုဖြစ်စေချင်သလဲပေါ့နော်။ နှစ်ပတ်ခွာချိန်းပေးပါလို့ ပြောထားတယ်။ ပြီးတော့ကျရင် ဒီနေ့ (မေ ၁၇ ရက်)ဆိုရင် အန်တီကိုလာပြီး အမှုဖြစ်စဉ်ရှင်းပြတာ အန်တီတော်တော်လေး ကသိကအောင် ဖြစ်သွားတယ်။ ရန်ကုန်မှာ အန်တီတို့ကို တရားသူကြီးက အမှုတင်မယ်ဆို ခေါ်တဲ့အခါကျရင် တရားသူကြီးကပဲ ရှင်းပြတယ်။

ဒီအမှုကို တင်လိုက်ပီ ဆိုပီးပြောပီးတော့မှ ဒါက လာရှင်းပြတာက စာရေးမက လာရှင်းပြတာ တော်တော်လေးတော့ ကသိကအောင် ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ စာရေးမက အန်တီကို လာရှင်းပြစရာအကြောင်းမရှိဘူး။ တရားသူကြီး ရှင်းပြရမိကိစ္စဖြစ်တယ် ဒီကိစ္စက။ အန်တီက ပြောလိုက်တယ်။ ကျမတို့ရန်ကုန်မှာ ဒီလိုမျိုးရှင်းပြတာ တခါမှ မကြားဖူးဘူးလို့ ပြောလိုက်တယ်။ နောက် တခါ အန်တီတို့ အတည်ပြုတဲ့နေရာမှာ လာပြီးတော့ တကယ်တမ်းကျရင် ရဲဆိုရင် ယူနီဖောင်းနဲ့ လာရမယ်။ သူ့ရဲ့ ဝတ်စုံအပြည့်အစုံနဲ့ လာဖို့လိုတယ်ပေါ့နော်။ အဲဒီတော့မှ တရားသူကြီးက ပြန်ပြီးတော့မှ လဲခိုင်းတယ်။

ဒါကတော့ အန်တီတို့ ဒီနေ့တွေကြုံရတဲ့ အဖြစ်အပျက်ပေါ့နော်။ ဒီနေ့ကနေ ပြန်ချိန်းတဲ့အခါ ၃၀ ရက်နေ့ကို ပြန်ချိန်းလိုက်တယ်။ နှစ်ပတ်ခွာချိန်းလိုက်တယ် ၅ လပိုင်း။ ရှိတာကတော့ ၄ ဦးပေါ့။ အန်တီရယ်၊ မစန္ဒာရယ်၊ ကိုမောင်မောင်ဦးရယ်၊ ဦးငယ်ရယ်။

အန်တီနော်အုန်းလှအနေနဲ့ ဘာကြောင့် တရားစွဲဆိုခံရလဲလို့ ယူဆသလဲ။

ငြိမ်းစုစီနဲ့ ပတ်သက်လို့ပေါ့နော်။ ဒါက (၁၉၊ ၂၀)ဆိုတာက အမှန်က ကျမ ပါစရာအကြောင်းမရှိဘူး။ ကျမက လာပြီးတော့ ကူညီတာပဲ ရှိတာ။ သူတို့က ကျမကိုဘာကြောင့် စွဲလဲဆိုတာ ကျမလည်း မသိဘူး။ ဒါပေမယ့် ဦးဆောင်သူ၊ လျှောက်ထားသူ၊ ဟောပြောသူထဲမှာ ကျမ ဘာတခုမှ မပါဘူး။ ဒါပေမယ့် သူတို့က ကျမကို အမြင်ကပ်ပုဒ်မပဲ ပြောရမှာပေါ့နော်။ ကျမတို့ပြောနေကျစကား အမြင်ကပ်ပုဒ်မပေါ့။ ဒါပဲရှိတယ်။ ကျမတို့ ဘာတခုမှ မကျူးလွန်တဲ့အတွက် ကျမတို့ စိတ်အေးအေးနဲ့ပဲ ရှင်းမှာပါ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဒီကိစ္စက အန်တီက လာကူညီတာ။ နှစ်နာတဲ့ ပြည်သူတွေကို အန်တီတို့က လာကူညီတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် အန်တီလည်း ရှင်းဖို့ဆန္ဒ ရှိတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဒီကိစ္စက မရှင်းရင်လည်း အန်တီတို့ မဟုတ်တာလုပ်တာ ဖြစ်မှာစိုး လို့လေ။

နောက်ဆုံးကျရင် အန်တီတို့ ဥပဒေအတိုင်း ပြန်သွားမှာပါ။ သူတို့ ဘာကြောင့် ဖမ်းလဲဆိုတဲ့အခါကျတော့ ဖမ်းတဲ့အကြောင်းက ပုဒ်မ(၁၉၊ ၂၀)နဲ့ဆို ဒါဟာ အကြောင်းကြားစာ ပို့မယ်။ အန်တီတို့ လာရှင်းရမယ်။ ဒါပေမယ့် ကားပေါ်မှာ အသည်းအသန် ဖမ်းတဲ့ဟာ ဒါက သဘာဝ မကျဘူး။ တကယ်တမ်းကျရင် ဒါကြီးက လူဆိုးသူစိုး ဖမ်းသလိုပေါ့နော်။ အတင်း ကားပေါ်က ဆွဲတဲ့ဟာကျတော့ ဒါ ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက်ဖြစ်တယ်။ အန်တီ အမှုတော်တော်များများ ဆိုဖူးတယ်။ ချက်ချင်းလည်း အန်တီတို့ကို မလွှတ်ဘူး။ ရုံး၊ စခန်း ရောက်ပြီးချင်းမှာပဲ ဒီ ဖမ်းတဲ့ ရဲမှူးပေါ့နော် နာမည်တော့မသိဘူး။

သူက ဘာပြောလဲအခါကျတော့ ခင်ဗျားက တရားခံတဲ့။ ဆိုတော့ အန်တီက တရားခံ မဟုတ်ဘူး ကျမက။ ရှင် ဥပဒေ နားမလည်ဘူးလားလို့။ ကျမက တရားခံဆိုတာ တရားရုံးက အမိန့်ချမှတ်ပြီးပြီလားလို့ ကျမ မေးတယ်။ ကျမကို မတရား ရှင်တို့ ဖမ်းတယ်။ ကျမမှာ ဘာမှလည်း အပြစ်မရှိဘူး။ အဲတော့ သူတို့က ဘာမှမပြောတော့ဘူး။ အဲဒီညမှာပဲ အာမခံယူပါလို့ စခန်းမှူးက ပြောတယ်။ အာမခံလည်း မယူဘူးလို့ ပြောလိုက်တယ်။ မယူရင် အန်တီက နောက်တနေ့ကျရင်တော့ ရမန် ယူရမယ်ပေါ့နော်။ နောက်ဆုံး ကျန်တဲ့သူတွေရှိတာ အန်တီခေါ်လိုက်တယ်။ သူတို့ လာရှင်းကြတယ်။ အားလုံးရှင်းရင်းနဲ့ အာမခံ သူတို့ ယူလိုက်တယ်။ အန်တီကတော့ ခံဝန်နဲ့ အဲဒီနေ့ကပဲ ပြန်လာတာပေါ့နော်။ ၂၃ ရက်နေ့ ညနေမှာ အန်တီ ပြန်လာခဲ့တယ်။

ရွှေမြစ်နွဲ့အိမ်ရာ အငြင်းပွားမှု နောက်ဆုံးအခြေအနေ ဘယ်လိုရှိသလဲ။

ဒီမနက်တောင်မှ အန်တီကို ဒါ လှမ်းပြောတယ်။ ဒီမနက် အစောကြီးတော့ ခဏဝင်ခဲ့သေးတယ်။ ဝင်ခဲ့ပီးတော့ ဒီလက်ရှိ ဖျက်ထားပီးသားနေရာတွေမှာ သစ်တောကြီးပိုင်းကာကွယ်တော ဆိုပီးတော့မှ ဆိုင်းဘုတ်တင်ထားတာရှိတယ်။ ဧက ၂၀၀၀ ကျော်ပေါ့နော်။ ပြီးတော့ကျရင် တစ်နေရာမှာ လယ်သမားတွေရဲ့ ပုံစံခွန် လာပီးတော့ ဆိုင်းဘုတ်ထောင်ထားတာ ရှိတယ်။ ဒီဥစ္စာက ဖျက်ဆီးပီးတော့မှ လုပ်တဲ့အခါကျတော့ တော်တော် သဘာဝလည်း မကျဘူး။ လူဂုဏ် သိက္ခာ ထိခိုက်ပီးတော့မှ လုပ်တဲ့ကိစ္စ ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် တော်တော် သဘာဝမကျတဲ့ ကိစ္စဖြစ်တယ်။ လူတွေနေပြီးတော့မှ ဖျက်။ ဖျက်ပီးတော့မှ ပြန်လုပ်တယ်ဆိုတာ တော်တော်လေးတော့ ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် ဖြစ်တယ်။

နောက်ပြီး ဒီဟာတွေက လမ်းလုပ်မဲ့ကိစ္စ သိရတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီအပေါ်မှာ အစိုးရအဖွဲ့အနေနဲ့ပေါ့။ ဒါက ဦးဆောင်တာ ဒါဟာ အစိုးရ လုပ်တယ်လို့ သူတို့ ပြောပီးပီး။ DKBA က အစိုးရကို လွှဲလိုက်ပီလို့ ပြောတယ်။ KNU ကလည်း အစိုးရလွှဲတယ် ပြောတယ်။ ဘာကြောင့် အန်တီ ပြောနိုင်လဲ။ အန်တီ တပ်မဟာ(၆)က အဖူးတယောက်နဲ့ တွေ့ခဲ့တယ်။ တွေ့တဲ့အခါမှာ သူတို့က လုပ်ပေးတာက ရွာသားမြေပါ လုပ်ပေးတာလို့ ပြောတယ်။ ဒါပေမယ့် အခု အစိုးရကို လွှဲပေးလိုက်ပြီလို့ သူပြောတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ DKBA က လူတွေကလည်း ပြောတယ်။

သူတို့လုပ်တယ်။ အစိုးရကိုလွှဲပြီးပြီ သူတို့ပြောတယ်။ အစိုးရကိုလွှဲရင် အစိုးရက ဥပဒေအတိုင်း လုပ်ရမှာ တကယ်တမ်းကျရင်။ လက်ရှိ အခြေအနေ ဥပဒေကြောင်းအရ လုပ်တဲ့ဟာတွေက လွဲမှားနေတယ်လို့ အန်တီ မြင်တယ်။

ဘာကြောင့်အခါကျတော့ ဒီ အိမ်ရာတွေ စတင်တဲ့အချိန်ကစ နည်းနည်းပြောရမှာထင်တယ်။ ဒီ ကိုညီညီလုပ်ခဲ့တဲ့ဟာတွေပေါ့နော်။ လုပ်တဲ့ဟာတွေက သူက အကျိုးတူဆိုပီးတော့မှ တောင်သူ ၃၈ ဦးလို့ ထင်တယ်။ အချို့တော့ မမှတ်မိဘူး။ အဲဒီမှာ အားလုံး ဧကအများကြီးကို စုပီးတော့မှ သူက အကျိုးတူ လုပ်လိုက်တယ်။ စာချုပ်တွေလည်း အကုန်လုံး ပေးထားတာရှိတယ်။ ပြီးတော့ကျရင် စာချုပ်မှာ သူက ခံဝန်ဆိုတာ ရှိသေးတယ်။ ခံဝန်က သူတို့ ရွာသားတွေကိုလည်း မပေးဘူး။ DKBA က သိမ်းထားတာ။ ဒီဥစ္စာ ဘယ်ခုနှစ်မှာ ဘယ်လောက် ဝယ်ထားတယ်၊ ဘယ်လောက်အပြီး၊ ၂၀၀၈ မှာ အပြီးဆောက်မယ်ပေါ့နော်။ အဲလို မပြီးရင် ပြန်သိမ်းမယ်ဆိုတာလည်း ပါတယ်။ လူမနေရင်လည်း ပြန်သိမ်းမယ်ဆိုတာ ပါတယ်။ လူမနေတဲ့အိမ်တွေ ဖျက်တယ်ဆိုတာ အစတုန်းက လုပ်ခဲ့တာ။

ဒါပေမယ့် တကယ့်တကယ် လူနေအိမ်ပါ ဖျက်တဲ့ဟာက တော်တော်လေးကို ရုပ်ဆိုတယ်။ တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှု မရှိဘူးလို့ အန်တီမြင်တယ်။ နောက်ဆုံး DKBA က စလုပ်ခဲ့တာကို KNU က ဘယ်လိုပါလာလဲ အန်တီလည်း မသိဘူး။ သိလိုက်တဲ့ အချိန်က ဖျက်ဆီးပြီးမှ ဗိုလ်ရန်နိုင်ဆိုတာ KNU က ဆိုတာ အန်တီ သိရတယ်။ အဲဒီတော့ အန်တီက ဗိုလ်ရန်နိုင် ဘယ်တပ်ကလဲဆိုတာ အန်တီမသိဘူး။ နောက်ဆုံးတော့ အန်တီ စုံစမ်းတော့ ဗိုလ်ရန်နိုင်ဆိုတာ တပ်မဟာ(၆)က။

နေအိမ်ရှင်းလင်းမှုဖြစ်စဉ်လေး အနည်းငယ်ပြောပြပေးပါလား။

လက်ရှိ အန်တီလာတဲ့ အခုနောက်ပိုင်းပေါ့နော်။ အိမ် ၄၀၀ ကျော် ဖျက်ထားပြီးပြီ။ ၄၀၀ ကျော်တော့ သူတို့ပြောတယ်။ ဒါပေမယ့် နောက်ဆုံး အိမ်ခွဲတဲ့ ပြဿနာ ခုနောက်ဆုံးထိ။ ဒီမတိုင်ခင်လည်း အန်တီ ပြောတယ်လေ စက်မှုဇုန်နေရာ၊ ပြီးတော့ Asia World နေရာတွေက အဲဒါဖျက်ပြီးမှ ဒီဘက်ရွှေ့လာတာ။ အခုတစ်ခါ ထပ်ရွှေ့တာ နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် ရွှေ့ခံရတာ ရှိတယ်။

ဖျက်လိုက်ပြီးဆိုတော့ ခုက လူတွေက ဆောက်စရာ မရှိတော့ဘူး။ အခုဆိုရင် မိုးရွာထဲမှာလည်း တချို့ဆိုရင် အမိုးလေးတောင် မရှိနိုင်ဘူး။ လူမနေတာ ဖျက်တာပါ။ လူနေတဲ့အိမ် မဖျက်ဘူး သူတို့ ပြောတယ်။ ဒါပေမယ့်လို့ လူနေတဲ့အိမ်ပါ ဖျက်သွားတာလည်းရှိတာ သိတယ်။ အန်တီ ပထမအကြိမ်လာတာ သိတယ်။ အခုတကြိမ်ကျတော့ အန်တီကို ခေါ်တဲ့ တကြိမ်ကျတော့ လူနေအိမ်တွေပါ သူတို့ Notice စာ လာကပ်တယ်။ ဘာပဲပြောပြော ကြောက်ကြတာပေါ့နော်။ ဒါက တချို့ဆို နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် ရွှေ့ခဲ့ရပြီးပြီ။ Asia World ယူတဲ့နေရာမှာ ရွှေ့ရတာရှိသလို ဒီဘက်က ဇုန်ဆိုပြီး မလွှတ်လို့ ဖျက်ရတာရှိတယ်။ အဲဒီနေရာတွေကနေ တောက်လျှောက်ဖျက်လာခဲ့တာ။ တချို့ဆို ဒါပါဆို သုံးကြိမ်မြောက် ဖျက်ရတာရှိတယ်။

အဲဒီတော့ အန်တီက ဒီဟာနဲ့ပတ်သက်သလို လူ့အခွင့်အရေး ထိခိုက်နစ်နာတယ်ပေါ့နော်။ ပိုဆိုးတာက ဆန္ဒဖော်ထုတ်ပြီး နောက်တနေ့ ကျတော့ သူတို့က ပိုပြီးတော့ အတင့်ရဲလာတယ်။ ကိုယ့်အခွင့်အရေး ရှိရဲ့သားနဲ့ မပြောနိုင်တာ သူတို့မသိဘူး။ အဓိကက သူတို့ ကြောက်ကြတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ညဘက်ကျရင်ခေါ်သွားပီး နှိပ်စက်ကြမှာကို သူတို့ အရမ်းကြောက်ကြတယ်။ နေ့ခင်းတောင် ခေါ်ပြီးနှိပ်စက်တယ်။ အဲဒီ အိမ်ဖျက်တဲ့နေ့မှာတောင် ခေါ်ပြီးတော့ နှိပ်စက်တာ ကြားတဲ့သူ၊ သိတဲ့သူ၊ facebook ပေါ် တင်တာရှိတဲ့အခါကျတော့ အားလုံးလည်း တချို့လည်း သိပြီးသားပါ။

ဦးငယ်ဆိုရင် နေ့ခင်းလာဖမ်းသွားတာ။ ဖမ်းသွားပီးမှ သူတို့က ဘာလုပ်လဲဆိုတော့ ခေါင်းဆောင်ဖမ်းသွားပြီးရင် ဘာမှလုပ်လို့မရဘူး

ဆိုပြီး အတင်းဖျက်တာ၊ နောက်ကနေပဲ။ ပြီးတော့ အဲဒီညဆိုရင် အသည်းအသန် သူတို့ ဖျက်တယ်။ အဲဒီ ခင်စိုးနွယ် ဆိုတဲ့ ကောင်မလေး ရဲ့အိမ်ကို အတင်းဖျက် မပြီးနိုင်ဘူး။ နာရီပိုင်း ဖျက်ပြီး မနိုင်ဘူး တိုက်အိမ်တွေဖြစ်တယ်။ တချို့ အိမ်သေးသေးတောင်မှ လူတွေက ကိုယ်အိမ် ကိုယ်ဖျက်တဲ့အခါကျတော့ ချက်ချင်းမပြီးဘူး။ အဲဒီအိမ်ဆိုရင် ညဘက်ကြီးကို သူတို့က အိမ်မီးဖိုချောင် ဖျက်ထားတယ်။ မနက်ကျ လူလည်းခေါ်ထားတယ် ဖျက်မယ်ဆိုပီးတော့မှ တိုက်အိမ်။ အဲဒီတိုက်အိမ် ဆိုရင် ညဘက်ကြီး သူတို့က ဘူဒိုဇာကားနဲ့ လာဖျက်တာ အိမ်တိုင်း အများကြီးပေါ့နော်။ အဲဒီအိမ်ကတော့ ဒါ မှတ်မှတ်ရရ အိမ်မို့လို့။

အိမ်က အဖိုးကြီးက မဖျက်ပါနဲ့ကွာ။ မြေသလုံးဖက် တောင်းပန်တာ။ အဖိုးကြီးက အသက် ၇၂ နှစ်ရှိပြီ။ အဲဒီအခါကျတော့ အဖိုးကြီးက တောင်းပန်တာတောင်မှ မရဘူးပေါ့နော်။ နောက်ဆုံးအဖိုးကြီးကို အဲဒီ ဒေါက်တာ..မြင့်..ဆိုလား နာမည်မမှန်တယ်... ။ သူက လက်နဲ့ခါတဲ့ အခါမှာ အဖိုးကြီးက သတိလစ်ပြီးလဲ၊ ပြီးတဲ့အခါမှာ နောက်ဆုံး ဆေးရုံ ရောက်သွားတယ်ပေါ့နော်။ အဖိုးကြီးဆို အိမ်က ဘာမှပြန်မရဘူး။ ညဘက်ကြီးလည်း ဖျက်၊ ဘူဒိုဇာကားနဲ့ ဖျက်တဲ့အခါကျတော့ ဘာမှ ပြန်မရဘူးပေါ့နော်။ သူတို့ တော်တော်လေးကို ဖျက်စီး ဆုံးရှုံးတယ်။

အလားတူ အိမ်အမျိုးမျိုး ဒီညဘက်ကြီးကို ဖျက်တာ တော်တော်ဆိုး တဲ့ကိစ္စ။ ဖျက်ပါမယ်လို့ သူတို့ကိုပြောပြီးသား ကိစ္စကို ပိုပြီးတော့ နစ်နာအောင် လုပ်တယ်ပေါ့။ ဒီကိစ္စတော်တော်လေးကို နစ်နာတဲ့ကိစ္စလည်း ဖြစ်တယ်ပေါ့နော်။ အဲဒီကနေ စပြီးတော့မှ လက်ရှိအခြေအနေအရ သူတို့ကလည်း နစ်နာတဲ့အပေါ်မှာမှ အကြောက်တရား ဖုံးလွှမ်းတဲ့အခါ ကျတော့ သူတို့ မပြောရဲကြဘူး။

နေအိမ်ရှင်းလင်းခံရသူတွေအတွက် ဘယ်လိုထောက်ပံ့ကူညီပေးမှုမျိုးတွေ တွေ့ရသလဲ။

ဖျက်ဖျက်ပြီး နှစ်ရက်လောက်အကြာမှာ အန်တီဘာတွေလဲအခါ ကျတော့ နန်းခင်ထွေးမြင့်(ဝန်ကြီးချုပ်)နဲ့ တခြားလူကြီးတွေ ပါတာ ပေါ့နော်။ သူတို့က ဆိုလာမီးအိမ်တစ်လုံး၊ ရေပုံက အကုန်လုံး မစေဘူး ပေါ့နော်။ အဲဒီက မီးအိမ် ၃၀၀ လို့တော့ ပြောတယ်။ ဟုတ်မဟုတ်တော့ မသိဘူး။ ပြီးတော့ကျရင် ဆိုလာမီးအိမ်လေးတွေနဲ့ ရေပုံး(ကော်ပုံး) အမည်းလေးတွေပေါ့နော်။ အဲဒါလာပေးတယ်။ ဘယ်လောက်လဲတော့ မသိဘူး။ ညဘက်ကြီးမှ လာပေးတာဆိုတော့ အလုံးရေနဲ့ လူတွေ မစေဘူး သေချာတယ်။ အဲဒီက ရွှေမြစ်နွဲ့မှာရှိတဲ့လူတွေတော့ မစေဘူး သေချာတယ်။ အိမ်ဖျက်ခံရတဲ့လူတွေ မစေဘူး အန်တီသိသလောက်က လေ။ အဲလိုမျိုးပဲ ရှိတယ်။ ကျန်တာတွေ အခုဆိုလို့ရှိရင် သူတို့ကိုပြော တုန်းကတော့ ကူညီပေးမယ်ပြောတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ဖာသာ သူတို့ လုပ်ရတဲ့အခြေအနေရှိတယ်။

နောက်ဆုံး အခု မြေမရတဲ့သူ ရှိသေးတယ်။ တချို့ဆို မြေမရသေးဘူး။ အခုထိ မြေရဖို့ စောင့်နေတဲ့သူ ရှိသေးတယ်။ အဲဒီတော့ အိမ်ဆောက်နိုင်မှာ မဟုတ်သေးဘူး၊ ခု လောလောဆယ်တော့လေ။ ခုအချိန်ထိ အိမ်ဖျက်တုန်းပဲ။ အခုချိန်ထိ အိမ်ဖျက်နေသေးတယ်။ အိမ်ဖျက်တာက အဖွဲ့အစည်းအစုံနဲ့ လာဖျက်တယ်လို့ သူတို့ ပြောတယ်။ အိမ်တွေကိုလည်း အခု နံပါတ် လာတပ်တယ်။ အခုနောက်ဆုံး အန်တီ တွေ့လာခဲ့တယ်။ နံပါတ် လာတပ်တယ်။ နာမည်တွေ တပ်သွားတယ်။ ပိုင်ဆိုင်မှုပေးမယ် တော့ ပြောတယ်။ ဟုတ်မဟုတ်တော့ မသိသေးဘူးပေါ့နော်။ အဲဒါတော့ အန်တီတွေ့ရတယ်။ ဒါက အခုလက်ရှိ အနေအထားလေးပေါ့။

အစိုးရဘက်ကပြောတာကနေအိမ်ရှင်းလင်းခံရသူတွေအတွက်အစားထိုးမြေ ကွက်စီစဉ်ပေးမှုတွေရှိတယ် ဆိုတဲ့အပေါ်မှာ ဘယ်လိုထင်မြင်ပါသလဲ။

အန်တီသိတာက ဝယ်တုန်းက ၄၀ x ၆၀ (ပေ)၊ အစားထိုးပေးတယ် ဆိုတာက ၂၀ x ၆၀ (ပေ)လို့ပြောတယ်။ ဒါပေမယ့် အခု အချိန်ထိ မြေစောင့်နေတဲ့သူ ရှိနေတုန်း။ မရသေးဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ လူနေ

စာဖျက်နာ (၁၅) သို့ ▶

ယနေ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုစာပေ စတင်ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ ခေတ်ဦးကာလက အခြေအနေတွေကို အရင်အပတ်က တင်ပြခဲ့ရာမှာ ဗျည်းတွေအကြောင်း အဓိကထား တင်ပြခဲ့ပါတယ်။ အမှားအယွင်းလေး အနည်းအပါးရှိခဲ့ပေမယ့် စာဖတ်သူတွေနဲ့စိမ်းတဲ့ အကြောင်းအရာတွေဖြစ်လို့ ပေါ့ပေါ့ပါးပါးနဲ့ ဖတ်သွားနိုင်ကြမယ်။ စဉ်းစားဆင်ခြင်စရာတွေလည်း ရကြလိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။

အခုတစ်ခါတော့ မျက်စိနောက်စရာ၊ ခေါင်းရှုပ်စရာ ခပ်များများပါတဲ့ သရတွေအကြောင်းကို တင်ပြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါတောင်မှ အသံဖိုင်တွေ ထည့်ပေးလို့မရတဲ့ အခြေအနေမို့ နားတော့ မရှုပ်ပေးဘူးလို့ အကောင်းဘက်က မြင်ပေးကြဖို့ မေတ္တာရပ်ခံပါရစေ။ သို့ပေမယ့် ရှုပ်ရှုပ်ယှက်ယှက်တွေနဲ့ ယဉ်ပါးနေသူတွေ၊ ရေဆန်ကို လှော်ခတ်ရမှ ပျော်ကြတဲ့ သူအပေါင်းတို့အဖို့ ရှာဖွေရေး လမ်းကြောင်းလေးအချို့တော့ ချပေးထားပါတယ်။ ကိုင်း- စလိုက်ကြဦးစို့ရဲ့။

စလိုက်ဆိုတော့ ဖွံ့ဖြိုးသရတွေနဲ့မစဘဲ အခြားဘာသာစကားတွေနဲ့ စလိုက်ပါရစေ။ စကတည်းက ယဉ်သလို ဆိုသလိုများ ဖြစ်နေပြီလားဗျာ။ 'လွယ်ရာမှ ခက်ရာသို့' ဆိုတဲ့ အစီအစဉ်ကိုလိုက်နာပြီး ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မိခင်ဘာသာစကားထက်တောင် ကျွန်တော်တို့အများစုကြီးနဲ့ ပိုမိုရင်းနှီးကျွမ်းဝင်နေတဲ့ မြန်မာသရတွေနဲ့စတင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ ၁၀၀၀ ကျော်လောက်ကစပြီး တိုးတက်ပြောင်းလဲလာခဲ့တဲ့ မြန်မာစာပေရဲ့ ယနေ့အသိအမှတ်ပြုထားတဲ့ သရအက္ခရာ ၁၂ လုံးကို သူတို့တစ်လုံးစီရဲ့ အသံ သင်္ကေတနဲ့ ယှဉ်တွဲပြလိုက်ပါတယ်။

သရအက္ခရာ	အ	အာ	အိ	အီ	အု	အူ	အေ	အဲ	အော	အော်	အံ	အို
M-E D	၁	a.	a	i.	i	u.	u	ei	e:	o:	o	an ou

* M-E D = Myanmar-English Dictionary. မြန်မာစကား မတတ်သော လေ့လာသူတို့အတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေရန်အတွက်

နောက်ပိုင်းမှာ ထပ်မံရှင်းလင်း တင်ပြပါဦးမယ်။ ကျွန်တော် အယူအဆ မဟုတ်ဘဲ ဟိုစဉ်တုံးခါက မူလပထမဆရာကြီးများရဲ့ အဆိုအမိန့် အတိုင်း ပြန်လည်တင်ပြမှာပါ။

၁၉ ရာစုနှစ်ရဲ့အစောပိုင်းကာလကအခြေအနေကို တင်ပြပြီးတဲ့နောက် ၂၀ ရာစု အခြေအနေကို ဆက်လက်တင်ပြပါမယ်။ ယခင်အပတ်ဆောင်းပါးမှာတုန်းက ဗျည်းတွေအကြောင်း ဆွေးနွေးခဲ့ရာမှာ နှည့်ပုန့် အ တို့ရဲ့ အဝင်အထွက်တွေနဲ့ အတော်ဝေဝေဆာဆာ ရှိခဲ့သလောက် သရနဲ့ကျတော့ ကိုရွှေ 'အ' တစ်ယောက်ထဲကပဲ မွေ့ရှုပ်နေတာပါ။ စာဖတ်သူအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့ ခန္တီ ပါရမီ မွေးမြူဆည်းပူးရင်း ဆက်လက်လေ့လာကြဖို့ တောင်းပန်ပါရစေ။

၁၉၁၃	အ	အါ	အံ	အု	အဲ	အာ	အါ	အု	အူ	အိ	အီ
၁၉၂၂	အ	အါ	အံ	အု	အဲ	အာ	အါ	အု	အူ	အိ	အီ
၁၉၅၈		အါ	အံ	အု	အဲ	အာ	အါ	အု	အူ	အိ	အီ
၁၉၇၅	အ	အါ	အံ	အု	အဲ	အာ	အါ	အု	အူ	အိ	အီ
၁၉၈၈		အါ	အံ	အု	အဲ	အာ	အါ	အု	အူ	အိ	အီ

ဘာမှ ထူးထူးခြားခြား မရှိဘူး မဟုတ်လား။ ဟုတ်ပါရဲ့- စာမျက်နှာဖြုန်း၊ ကော်လံဖြုန်းတာပဲရယ်လို့ ကရင်သတင်းစဉ်က ငြိငြင်မှာတောင် စိုးရသေး။ သို့ပေမယ့် ငုပ်ချည်ပေါ်ချည်လုပ်နေတဲ့ အ-သရက ပြသနာ ဖြစ်နေတာကတော့ မြင်သာပါတယ်။ အထက်ပိုဒ်တွေမှာ Dr. Wade နဲ့ Dr. Brayton တို့ရဲ့မူကို တင်ပြတုန်းက ရှင်းလင်းခဲ့တဲ့ (အ) နဲ့ (-) ကိစ္စကို ထပ်ဖြည့်စွက်မှာပါ။

၁၉၁၃၊ ၁၉၂၂ နဲ့ ၁၉၇၅ က မူတွေကို အောက်မှာဇယားနဲ့ပြထားပါတယ်။ အ-သရအတွက် ၁၉၁၃ မူမှာ- 'အ- _a_in_delta_' ရယ်လို့ ခပ်တိုတိုပဲ ဆိုထားတယ်။ ၁၉၂၂ မူမှာတော့ - အ is the indeterminate vowel as ၁ in ၁above. လို့ ဖြစ်တယ်။ above တွင်ပါဝင်သော a

ဟိုစဉ်တုံးခါ၊ ပိုးဖလုံးစာ (၂)

မန်းခိုး

IPA စနစ်ကို မှီငြမ်းဖန်တီးထားသော အသံသင်္ကေတများ။
a သည် အ-သရ၏သံဝက်၊ a. သည် အ-သရ၏သံပြည့် (Oxford မူ Phonetic Symbol /a:/ ကို အသံရှိန် တိုထားခြင်း)

အဲဒီနောက်၊ နှစ်ပေါင်းရာနဲ့ချီပြီး ဖွံ့ဖြိုးတွေနဲ့ ရောနှောနေထိုင်ခဲ့ကြတဲ့ မွန်တို့ရဲ့ သရတွေကိုလည်း တင်ပြပါရစေဦး။ မွန်စာပေဟာ မြန်မာစာပေ ထက်တောင် ရှေးကျပြီး ဒီပြည်ထောင်စု(ဆိုပါတော့)မှာ ဦးဆောင်သူ နေရာမှာ ရှိခဲ့တဲ့ စာပေ၊ ဒါတင်မက မြန်မာစာပေကို ဖန်တီးခဲ့ရာမှာလည်း ပါတော်မူ မွန်ဘုရင် မနုဟာ ရဲ့ ပညာရှိအမတ်ကြီးတွေကပဲ ဦးဆောင်ခဲ့တာ ဆိုတော့ သူ့ကိုလည်း ထည့်သွင်း မလေ့လာသင့်ပေဘူးလားဗျာ။ (လွမ်းစရာလေးတွေ)

မွန်သရများ

သရ	အ	အာ	အိ	အီ	အု	အူ	အေ	အဲ	အော	အော်	အံ	အို
အက္ခရာ	-	-a	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၊	။	၌
IPA	"or_e	ā	i	ī	u	ū	ə	ɛ	o	ai	oi	am ah

မျက်မှောက်ခေတ်မှာတော့ ၂၀၀၇ UNESCO ရဲ့ တွေ့ရှိချက်အရ မွန်စကားပြောသူဦးရေ ၈၅၀၀၀ ရှိပြီး vulnerable အားနည်းချိန်နေတဲ့ ဘာသာစကားအဖြစ် အကဲဖြတ်ထား ခံရပါသတဲ့။ ဝမ်းနည်းစရာ မကောင်းပေးဘူးလားဗျာ- ဖွံ့ဖြိုးအပေါင်းတို့အတွက် သတိပေးခေါင်းလောင်းသံလို ဖြစ်မနေပေးဘူးလားဗျာ။
ကိုင်း၊ အခု ဒီဇာတ်ထုပ်ရဲ့ဇာတ်လိုက်ကျော် ဖွံ့ဖြိုးစာပေရဲ့ အလှည့်ရောက်ပါပြီ။ ဖွံ့ဖြိုးစာပေပေါ်ဦးစ ဟိုစဉ်တုံးခါက သရ တွေကို အရင် တင်ပြလိုက်ပါတယ်။ ဒေါက်တာဝိတ်နဲ့ ဒေါက်တာဘရေတန်တို့ရဲ့ မူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

Wade	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၊	။
Brayton	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ဘရေတန်က ဝိတ်ရဲ့သရတွေထဲက (၂) နဲ့ (၂)သရနှစ်ခုကိုပဲ ပြန်သုံးထားပါတယ်။ ကျန်တာတွေက မြန်မာသရသင်္ကေတတွေကို အစားသွင်းလိုက်တာပါပဲ။ အသံထွက်တွေကတော့ အတူတူပဲဖြစ်တယ်။ ထူးခြားတယ်လို့ ထင်စရာရှိတာက အထက်က မွန်၊ မြန်မာသရတွေမှာလို 'အ' သံဝက်(မကြာဝက်)သရကို ပေးမထားတဲ့အချက်ဖြစ်တယ်။ -၂ သရကတော့ 'အ'သံပြည့်(တစ်မကြာ) သရ ဖြစ်ပါတယ်။ (အား- လို့ အသံမထွက်ပါ) မြန်မာစာကော်မရှင်ကထုတ်တဲ့ M-E dictionary က အသံသင်္ကေတစနစ်နဲ့နှိုင်းယှဉ် ပြောရရင် a အတွက် သရအက္ခရာကို ပေးမထားဘဲ၊ a. အတွက် -၂ ကို ပေးထားတာဖြစ်တယ်။ 'အ' ကို ဗျည်းမှာပဲထားပြီး သရ ထဲမှာ မသုံးဘူးဆိုတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဒီအချက်ကို

ကဲ့သို့ မတိကျသော သရဖြစ်သည်- တဲ့။ အဆိုနှစ်ခုလုံးက အ-သရ ရဲ့ အသံက မကြာဝက်သံ / a / (M-E dictionary အရ) ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ၁၉၁၃ နဲ့ ၁၉၂၂ မူနှစ်ခုလုံးမှာ ဆရာကြီးတွေပေးထားတဲ့ နှိုင်းယှဉ်ပြ အင်္ဂလိပ်စကားလုံးတွေအရ၊ သရအားလုံးရဲ့အသံထွက်ကို Cambridge, English Pronouncing Dictionary နဲ့ တိုက်ဆိုင်ပြီး ဆက်လက်ဖော်ပြပါမယ်။ ၁၉၇၅ မူရဲ့အသံထွက်တွေကိုတော့ ပိုပြီး တိကျတဲ့ IPA ရဲ့သင်္ကေတနဲ့ ပြထားပါတယ်။

သရအက္ခရာ	အ	အါ	အံ	အု	အဲ	အာ	အါ	အု	အူ	အိ	အီ
အသံထွက် သင်္ကေတ	၁၉၁၃	a	ai	i:	ei	ai	ɜ:	ɜ̃:	u	u:	aʊ
	၁၉၂၂	a	ai	i:	ei	ai	ɜ:	↓	u	u:	↓
	၁၉၇၅	a	ä	i	I/e	ai/ɛ	ɜ	ɣ	ʉ	u	u/ɔ, ɔ/au

မကြာမကြာ ကြားနေရတဲ့ အသံထွက် ပြသနာအချို့ကို ဒီဇယားတွေ အရ နံနံလောက် ရှင်းပြပါမယ်။
ဖွံ့ဖြိုးသရ (-)ရဲ့အသံက မြန်မာသံ (အစ်/အေ့)၊ ဥပမာ- လှ, ဆု, ပျ မှာ (အစ်)၊ ယု, ပုပု မှာ (အေ့)။
(-^) က မြန်မာသံ(အိုက်/အံ့)၊ ဥပမာ - လဲ, ဝဲ မှာ (အိုက်)၊ မဲဝဲ, ဝဲ မှာ (အံ့)။
(-°) က မြန်မာသံ (အွတ်/အို)၊ ဥပမာ - ခိ, ထိ မှာ (အွတ်)၊ ကိဏိ, ဖျိုးရှိ မှာ (အို)။
(-°) က (အေ့/အောက်)၊ ဥပမာ - ထိ, ဝိ မှာ (အေ့)၊ မံဏိ, ချိ မှာ (အောက်)- ဖြစ်ကြတယ်။ (အတိအကျတော့ မဟုတ်ဘူးပေါ့။)

ဖွံ့ဖြိုးစာပေဟာ အနေဝေးကြတဲ့ ပဒုး နဲ့ ဘာကျမှ တို့အတွက် ဖန်တီးခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို သတိရနေရမှာဖြစ်တဲ့အပြင် ဒေသအလိုက် ခြားနားမှု ရှိတာတွေအတွက်လည်း သူမုန့်၊ ကိုယ်မုန့် အငြင်းမပွားသင့်ပါဘူး။ အထက်က ဥပမာတွေအရ တူညီတာကတော့ အခြေခံသရ အားလုံးဟာ သံတို(ရသ သရ)တွေဖြစ်တယ်ဆိုတာပါပဲ။

ကြားဖူးခဲ့တဲ့ အယူအဆတစ်ရပ်က ကရင်ဗျည်းတွေမှာ သံဝက် အ-သရ ပါဝင်ပြီးဖြစ်တယ်- အင်္ဂလိပ်အက္ခရာတွေလိုပဲ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုတယ်။ အဲဒါကြောင့် သံဝက် အ-သရ မလိုအပ်ဘူးပေါ့။ ဒီအယူအဆ မှားနိုင်ဖွယ်ရာ အလားအလာရှိတယ်လို့တော့ ဆိုချင်သဗျ။ အကြောင်းက အင်္ဂလိပ်စာရေးနည်းစနစ်က အက္ခရာ အရေးပုံသဏ္ဍာန် (Alphabetic Writing) ဖြစ်ပြီး မြန်မာ၊ မွန်၊ ကရင် စတဲ့စာပေတွေရဲ့ စာရေးနည်းက ဗျည်းသရစု အရေးပုံသဏ္ဍာန် (Syllabic Writing) ဖြစ်နေလို့ပါပဲ။ Alphabetic Writing မှာ ဗျည်းသက်သက်ဖြစ်ရင် အသံဝက် (မကြာဝက်) ရှိတယ်ဆိုတာတောင် အထက်ကဇယားမှာပါတဲ့ /ə/ သရသံကို အပြည့်

ထွက်နိုင်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဥပမာ- so ဆိုတဲ့စကားလုံးကို phonetic symbol နဲ့ရေးရင် /səʊ/ ။ အဲဒါကို /s/ + /əʊ/ လို့ ပေါင်းဖတ်တဲ့ အခါ S ကိုအသံပြည့် ထွက်ပြုလို့ မရပါဘူး။ သွားကြားကနေ လေထုတ် ပြန်ရုံလောက်ပဲ ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကရင်စာရေးနည်း စနစ်ဟာ ကျွန်တော်တို့အခြေပြုခဲ့တဲ့ မွန်၊ မြန်မာစာပေနည်းတူ ဗျည်းသရစု အရေးပုံသဏ္ဍာန် (Syllabic Writing) ဖြစ်လို့ သံဝက် အ-သရ လိုအပ်ပါကြောင်း ထပ်လောင်းပြောပါရစေ။

ဆိုတော့- ဆရာကြီး Wade နဲ့ ဆရာကြီး Brayton တို့က ဒီအချက်ကို မသိနားမလည်ရှာဘူးလို့ ဆိုချင်တာလား ... ။ ဒီလောက်မိုက်မဲတဲ့ စကားမျိုးကို ကျွန်တော် လုံးဝ(လုံးဝ-လုံးဝ)ကို မဆိုဝံ့ကြောင်းပါခင်ဗျာ။ ကျွန်တော်ဗျည်းတွေအကြောင်း တင်ပြခဲ့စဉ်က (အ)ဆိုတဲ့အက္ခရာဟာ မြန်မာသင်ပုန်းကြီးမှာ ဘယ်လိုအငြင်းပွားစရာတွေ ဖြစ်ခဲ့ကြောင်း နည်းနည်းတော့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ (အ) ကိုဗျည်း၊ သရ နှစ်မျိုးလုံးထားသင့်မသင့်ဆိုတာပါ။ မြန်မာစာပေပညာရှင်တွေ အငြင်းပွားကြရတာက (အ) ကို ဗျည်းအဖြစ် လက်မခံလိုသူတွေ ရှိလို့ပါ။ သရနေရာမှာတော့ သူက Permanent ပါမစ်တစ်ပါ။ ဒီက တစ်မူခြားဖြစ်ပုံကိုကြည့်ပြီး ဖြစ်မှဖြစ်ရလေ- ရွှေကရင်တို့ရယ်လို့တောင် ရင်ဘတ်စည်တီး၊ ငြီးကြလေမလား မသိ။

၁၉ ရာစုအစောပိုင်းလိုအချိန်က ပါရဂူဘွဲ့ရယူထားကြတဲ့ ဆရာကြီး တို့အနေနဲ့ ဗျည်းမှာပါပြီးဖြစ်တဲ့ (အ)ကို သံဝက်သရ အတွက် သရ အက္ခရာအဖြစ် သတ်မှတ်ပေးခဲ့တာသာဖြစ်တယ်။ ဒီသရရှိနေကြောင်း အသိအမှတ်ပြုထားပြီးသားလို့ ဆိုချင်ပါတယ်။ ဒါဖြင့်ရင် အ-သံပြည့် သရ ကရော ဘယ်မှာလဲ... လို့ တစ်ယောက်ယောက်ကများ မေးလိုက် သလားဟင်။ မမေးလဲနေ၊ အဲဒီမေးခွန်းကို သိပ်ဖြေချင်နေတာ။ ဒီလိုဗျ - သံပြည့် အ-သရက ဖွံ့ဖြိုးတွေ (အား) လို့အသံထွက်နေတဲ့ ဖွံ့ဖြိုးသရ (-၂) ပဲပေါ့။ အထက်က ဇယားမှာတုန်းကတော့ /a:/ (အား)လို့ ပေးထားတာကတော့ ဆရာကြီးတွေပြတဲ့အသံနဲ့ အနီးဆုံး အင်္ဂလိပ်သရ ကို Cambridge မူအရ ပြထားတာပါ။ ၁၉၇၅ အတွက် /ä / ကမှ (အ/ အာ) လို့ အောက်မြစ်သံပီပီ ထွက်တာပါ။ အမှန်အားဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးသရ အားလုံး (လှည်းနေ လှေအောင်း မြင်းစောင်းမကျန်) သံတို (Short Duration) တွေချည်းပါပဲ။ စကောတွေရဲ့သရကျတော့ ၉ ခုစလုံး သံမြင့်၊ သံရှည် (ဒီသရ)တွေချည်းဖြစ်နေတာဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ ဖွံ့ဖြိုးတွေ ယောင်တောင်ပေါင်တောင်နဲ့ (အား၊ အီး၊ အေး၊ အဲ ...) တို့၊ ဘာတို့ ဖြစ်ကုန်ကြထင်ပါဗျာ။

(၂) ဆိုတာ သံပြည့် အ-သရဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း ဟိုစဉ်တုံး ခါကတည်းက သတ်မှတ်ထားခဲ့တာကို နှိုင်းယှဉ်ပြ ပိုးကရင် အဘိဓာန် အတွဲ(၁)၊ အပိုဒ် ၁၆ မှာဒီလိုတွေ့ရတယ် -
(၂)၏ နောက်တွင် သံပြောင်းပြများ (tone sign)လိုက်လာသည့် အခါ -၂ ကို မရေးဘဲ ချန်လှပ်ထားရမည်။ ၎င်း ပါပြီး ဖြစ်သည် ဟု မှတ်ယူရမည်။ -၂ ကို နှာသံပြုသင်္ကေတ (:) လိုက်လျှင် လည်း ထိုနည်းအတိုင်း မှတ်ယူရမည် - ဥပမာ.. မီး ကို မီး ဟု ရေးရမည်- လို့ဖြစ်တယ်။

ပြည့်စွက်ရှင်းပြချင်တာက tone sign ဆိုတာက (၃ ၂ ၂ ၂ ၂) တွေဖြစ်ပြီး အဲဒါတွေထဲက ပထမသုံးခုကို နှာသံပြုဖို့ (:) နဲ့တွဲတဲ့အခါ (၃ + = = ၃) (၂ + = = ၂) (၂ + = = ၂) လို့ ဖြစ်လာပါတယ်။ အဲဒါတွေကို ဗျည်းနဲ့ကပ်တဲ့အခါမှာလည်း -၂ ဆိုတဲ့ သံပြည့် အ-သရ အက္ခရာကို ဖျောက်ထားရမယ်လို့ နားလည်ရပါတယ်။ ယနေ့ ဖွံ့ဖြိုးစာပေက လဲခဲဒီ အားလုံးကို ဆိုလိုတာပါပဲဗျာ။ ဟိုစဉ်တုံးခါက ကျမ်းရေးသူတွေရဲ့ အလိုအရ (:) ကို နှာသံပြုသင်္ကေတ (Nasalising Sign) လို့ သရုပ်ခွဲခဲ့ကြောင်း မှတ်သားရတာပေါ့။ အဲဒီတော့ သံပြောင်းပြ (လဲခဲဒီ) တွေ နောက်က လိုက်လာရင် (-၂) ကို ထားခဲ့နိုင်တယ်ပေါ့။ ဥပမာ (ကဲ၊ လဲ၊ ထဲ) လို့ မရေးဘဲ (ကဲ၊ လဲ၊ ထဲ) လို့ပဲ ရေးနိုင်တယ်ပေါ့။ ဟုတ်တော့နေပါပြီ - (ကဲ၊ လဲ၊ ထဲ) ဆိုတာမျိုး ကျွန်တော်ဖြင့် တစ်ခါမှ မမြင်ဖူး၊ မကြားဖူးခဲ့ပါဘူး။ ရေးဖို့များတော့ ဝေလာဝေး။ ကဲ ခုဆို၊ ဒါမျိုးရေးလည်းရတယ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ကောက်ပြီး ခင်ဗျားတို့၊ ကျွန်တော်တို့ ရေးဖူးတယ်ရှိအောင် ရေးကြည့်လိုက် ကြရအောင်။ ရေးပြီး...

မဲ၊ မဲ၊ လဲ၊ လဲ၊ မဲ၊ မဲ၊
မဲ၊ မဲ၊ လဲ၊ လဲ၊ မဲ၊ မဲ၊
ထဲ၊ ထဲ၊ လဲ၊ လဲ၊ ထဲ၊ ထဲ၊
မဲ၊ မဲ၊ လဲ၊ လဲ၊ မဲ၊ မဲ၊

- ထစ်ငေါ့ထစ်ငေါ့ဖြစ်ပေမယ့် ရေးလို့တော့ ကောင်းလှသဗျာ။ ပြီးရင် သီချင်းလုပ်ဆိုကြည့်လိုက်ပါဦးလား။ ခေါင်းရှုပ်စရာ ဆောင်းပါးကို ဖတ်ရှုပြီးစီးခြင်း အထိမ်းအမှတ်အနေနဲ့ပေါ့။

Key A $\frac{2}{4}$

1 5 6 1 5 6 1 6 1 5 -
လှ၊ ထဲ၊ မဲ၊ မဲ၊ မဲ၊ မဲ၊ မဲ၊ မဲ၊ မဲ၊ မဲ၊
2 2 2 2 2 3 6 1 1 2 3 1 -
ထဲ၊ ထဲ၊ လဲ၊ လဲ၊ မဲ၊ မဲ၊ မဲ၊ မဲ၊ မဲ၊ မဲ၊

မူရေး- တောင်တန်းနယ် (သီလ္လာစွင်/မြောင်းမြ)

တစ်ချိန်တုန်းက

တေးသီချင်းဘုရင်

အဆိုတော် စလောင်းလောင်း (စလင်းလင်း)

နန်းဝေဖြိုးဇာ

တစ်ခေတ်တစ်ခါက ကရင်ပရိသတ်တွေရဲ့ရင်ထဲ နေရာယူခဲ့ဖူးတဲ့ အဆိုတော်တွေထဲမှာ တေးရေး-တေးဆို စလောင်းလောင်း (ပိုးကရင်လို-စလင်းလင်း) လို့ပြောလိုက်ရင် ကရင်လူကြီးလူငယ်တွေ အတော်များများ သိကြမှာပါ။

ဆံပင်ရှည်ရှည်၊ ဂျင်းဘောင်းဘီရှည်ခေါင်းလောင်းပုံစံ ဝတ်ပြီး ကောင်းဘိုင်းထုပ်နဲ့ ဂီတတီး သီချင်းဆိုတတ်သူ ဂရုဏာအသံ ပါရမီ ရှင် စလောင်းလောင်း(စလင်းလင်း)ကတော့ အခုဆိုရင် ပရိသတ်တွေနဲ့ ဝေးကွာနေရတာ ၆ နှစ် ရှိပါပြီ။

အသက် ၆၀ ရှိနေပြီဖြစ်တဲ့ စလင်းလင်း(စလောင်းလောင်း)ဟာ အသက် ၁၈ နှစ်ကတည်းက တေးဂီတ(သီချင်း)လောကထဲကို ဝင်ရောက်ခဲ့တဲ့ ဝါရင့်ကရင်အဆိုတော်တစ်ဦးလည်းဖြစ်သလို ကရင်သီချင်းတွေ ဆိုတဲ့အခါ အရှေ့ပိုး(ဖလုံ)၊ အနောက်ပိုး(ဖလုံ)နဲ့ စကောကရင် သီချင်းတင်မကဘဲ မြန်မာသီချင်းတွေကိုပါ တိပ်ခွေခေတ်ကတည်းက အသံသွင်းသီဆိုခဲ့တဲ့ စွယ်စုံအနုပညာရှင်တစ်ဦးပါ။

ထို့အတူပဲ အချစ်သီချင်း၊ လူမှုဘဝကို ပုံဖော်တဲ့ သီချင်း၊ အမျိုးသားရေးသီချင်းနဲ့ ခရစ်ယာန်မေတ္တာတေးသီချင်း များစွာကို ကိုယ်တိုင် ရေးစပ် သီဆိုခဲ့သူတစ်ဦးလည်းဖြစ်ပြီး တစ်ခေတ်တစ်ခါက ကရင်ပရိသတ်တွေရဲ့ နှလုံးသားထဲကို သူ့သီချင်းတွေ အရောက်ပို့ပေးနိုင်ခဲ့သူလည်း ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ကျနော် ရေးထားတဲ့ သီချင်းတွေလည်း ရှိသေးတယ်။ နေမကောင်းဖြစ်သွားတော့ သီချင်းတွေက ဒီလိုပဲ ဖြစ်သွားတယ်။ ဘာမှ မလုပ်တတ်တော့ဘူးလို့ လေဖြတ်ဝေဒနာ ခံစားနေရတဲ့ အဆိုတော် စလောင်းလောင်းက စကားကို တစ်လုံးချင်းစီ တုန်ရိတဲ့ အသံနဲ့ အားစိုက်ပြီး ပြောပါတယ်။

စလောင်းလောင်းဟာ တစ်ချိန်က ပြည်တွင်းမှာသာမက၊ ပြည်ပအထိပါ သူ့ကိုချစ်ခင်ကြတဲ့ ပရိသတ်တွေအတွက် သီချင်း လှည့်လည်ဖျော်ဖြေခဲ့ပါတယ်။ အခုတော့ သူချစ်တဲ့ ပရိသတ်တွေကို သီချင်းတွေနဲ့ သီဆိုဖျော်ဖြေဖို့ စိတ်အားထက်သန်သေးပေမယ့် ကျန်းမာရေး အခြေအနေကြောင့် စကားလုံးပီသအောင်ပဲ မနည်းကြိုးစားပြီး အသံထွက်နေရတာပါ။

ကရင်အနုပညာရှင်တွေကို သူပြောဖြစ်တဲ့စကားကတော့ 'သီချင်းဝါသနာပါပြီဆိုရင် ဆိုပါ။ အဆိုတော်လုပ်မယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ရင် မဖြစ်ဖြစ်အောင်လုပ်။ အောက်မကျစေနဲ့။ အခက်အခဲရှိရင်လည်း ရဲရဲသာကျော်ဖြတ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုလည်း မနှိမ့်ချနဲ့။ သူများကိုလည်း မနှိမ့်နဲ့။ အဆိုတော်လုပ်ပြီးရင် သီချင်းစာသားနုတ်တွေ ထုတ်တတ်အောင် ကြိုးစားပါ' ဆိုပြီး အမှတ်တရ ပြောသွားပါတယ်။

သီချင်းသီဆိုခြင်း တစ်ခုတည်းနဲ့သာ ဘဝကို ထပ်တူပြုခဲ့သူ၊ သီချင်းဆိုနေရရင် ပျော်နေတတ်သူတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ သူ့လိုလူအတွက်ကတော့ သူ့ရေးချယ်ခဲ့တဲ့ ကြမ်းတမ်းသော အနုပညာလောကရဲ့ ဖြတ်သန်းမှု အမှတ်တရပေါင်း များစွာကို သတိတရနဲ့ နှုတ်က ဖွင့်ချချင်ပေမယ့် ကျန်းမာရေးအခြေအနေက သူပြောချင်သမျှ စကားလုံးတွေကို ရင်တွင်းထဲမှာ မြှုပ်နှံသိမ်းဆည်းထားစေသလို ဖြစ်ရပြီပေါ့။

တစ်ခါတစ်ရံမှာတော့ အိမ်မှာနေရင်း အသံထွက်နိုင်သလောက် သီချင်းလေးတွေကိုလည်း ကြိုးစားပြီး ပြီးဆိုနေတတ်သလို သီချင်းနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ လေ့လာသင်ယူစရာတွေကိုလည်း သူ့ကျန်းမာရေး ကောင်းစဉ်အခါက အမြဲသွန်သင်လမ်းပြမှုတွေ ပြုလုပ်ပေးတယ်လို့ သူ့ရဲ့ သမီးငယ်က ပြောပါတယ်။

အဖေဆီက ပညာတွေကိုလည်း သင်ယူချင်တယ်။ ဒီအချိန်မှာ အဖေက ကိုယ့်ကို သင်ပေးဖို့ အင်အား မရှိတော့ဘူး။ ဒါပေမယ့် သူ့အမြဲပြောတဲ့ စကားတစ်ခုတော့ရှိတယ် 'သီချင်းဆိုရင် အသံထွက်ပီပီသသနဲ့ဆိုပါ။ ရင်ဘတ်နဲ့ဆိုပါ' ဆိုပြီး အဖေလိုမျိုး အဆိုတော်ဖြစ်ချင်တဲ့ စလောင်းလောင်းရဲ့သမီးငယ် နန်းဒိုင်ယာနာက ပြောပါတယ်။

တကယ်တော့ ကရင်ပြည်နယ်၊ ဒုံရင်းတိုက်နယ် ဇာတိဖြစ်တဲ့ စလောင်းလောင်းဟာ အသက် ၁၈ နှစ်မှာ မြန်မာသီချင်းနဲ့ စတင် အသံသွင်းခဲ့ပြီး အနုပညာလောကထဲကို ဝင်ရောက်ခဲ့သူလည်းဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာလို သူ သီဆိုထားတဲ့ သီချင်းတွေ ၂ ခု ရွေးရဲ့အမည်တွေကတော့ 'ကျောက်ဆစ်အပြုံး' နဲ့ 'မတစ်ထောင် တစ်ကောင်ဘွား' တွေဖြစ်တယ်လို့ သိရပါတယ်။

အဲဒီနောက်ပိုင်းမှာ ကရင်သီချင်းတွေကိုပဲ ဆက်တိုက်သီဆိုခဲ့ပြီး စလောင်းလောင်းရယ်လို့ သူ့ကိုလူသိများလာစေတဲ့ သီချင်းလေးတွေကတော့ (ပုဂံနန်းဆိုဘွန်၊ ဖော့အော့၊ ဖော့ဆွဲထိုင်ထို၊ လောင်ဖာရွန် ပနီဂါ) စတဲ့ သီချင်းတွေဖြစ်တဲ့အပြင် အဲဒီသီချင်းတွေကို ယခုအချိန်ထိ ပရိသတ် အားပေးမှု များနေဆဲပါပဲ။

ဝါရင့်အဆိုတော် စလောင်းလောင်းဟာ သီချင်းခွေထုတ်ပြီးတဲ့နောက် သူ့သီချင်းခွေတွေနဲ့အတူ ကရင်ရိုးရာဝတ်စုံတွေကို ဧရာဝတီတိုင်းက အမျိုးတွေဆီမှာ တည်းခိုကာ လှည့်လည်ရောင်းချရင်း အိမ်မဲဘက်က ဘဝဖော်ဖြစ်လာသူနဲ့ အကြောင်းပါခဲ့ပြီး ကရင်ပြည်နယ်က သူ့ရဲ့ဇာတိရွာမှာပဲ မိသားစုနဲ့အတူ ပြန်အခြေချနေထိုင်ကာ အနုပညာအလုပ်ကို ဇောက်ချလုပ်ကိုင်ခဲ့တယ်လို့ သိရပါတယ်။

ငွေကြေးမပြည့်စုံတဲ့အတွက် တစ်ခါတရံ သီချင်းခွေအတွက် ကြိုးစားလုပ်ဆောင်ရင်း မိသားစု စားဝတ်နေရေး အခက်ကြုံရတဲ့ အခြေအနေတွေနဲ့ပါ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရတယ်လို့လည်း ကြမ်းတမ်းလှတဲ့ အိမ်ထောင်ရေးဘဝကို ဆိုးတူကောင်းဖက် အတူတူ ဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့ ဇနီးဖြစ်သူက မျက်ဝန်းအိမ်ထဲက မျက်ရည်စတွေနဲ့ ပြန်ပြောင်းပြောပြနေခြင်းက သက်သေပြလိုနေပါတယ်။

'အနုပညာကို သူ့အရမ်းချစ်မြတ်နိုးတာ၊ သူ့သားသမီးတွေကိုလည်း သူ့အရမ်းဖြစ်ချင်တဲ့ စိတ်ဆန္ဒရှိတယ်၊ အခုချိန်မှာတော့ သူ ဘာမှ မလုပ်ပေးတတ်တော့ဘူး။ သားသမီး၊ မိန်းမကိုလည်း သူ့အရမ်းချစ်တာ။ အနုပညာကိုလည်း သူ့အရမ်းချစ်တာ။ စစချင်း နေမကောင်းဖြစ်ခါဆိုရင် အနုပညာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ဟာဆိုရင် သူ့ယောင်ပြီး ခဏခဏ ပြောတယ်' လို့ ဇနီးဖြစ်သူ ဂျီဒြီးနာအေး က ဆိုပါတယ်။

အခုချိန်မှာတော့ စလောင်းလောင်းဟာ သူ့သီဆိုခဲ့တဲ့သီချင်းတွေထဲက တချို့ကိုတောင် မေ့လျော့နေပြီဖြစ်ပေမယ့် ယခင်ကတည်းက လက်တွဲဖူးတဲ့ သူ့ရဲ့မိတ်ဆွေ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေအပြင် ညီအစ်ကိုအရင်းလို ချစ်ခင်ရသူဖြစ်တဲ့ ကွယ်လွန်သွားသူ ဝါရင့်ကရင်တေးရေး၊ တေးဆို စောကျော်လိုက်သိမ်ကိုလည်း သတိတရနဲ့ မကြာခဏ မေးမြန်း တမ်းတတတ်တယ်လို့လည်း သူ့မိသားစုဝင်တွေက ပြောပါတယ်။

လက်ရှိအချိန်မှာတော့ စလောင်းလောင်းကတော့ သားသမီး၊ မြေးတွေနဲ့အတူ ဖားအံမြို့နယ် ဇွဲကပင်တောင်ခြေ ဒုံရင်းတိုက်နယ်၊ ကော့ထမလိန်းကျေးရွာအုပ်စုက တခေါင်တာ(တိုဝါနီတာ) ကျေးရွာမှာ နေထိုင်လျက်ရှိပါတယ်။

တေးသီချင်းလောကမှာ ၃၅ နှစ်ကြာ ကျင်လည်ခဲ့ပြီး ပရိသတ်နဲ့ နှလုံးသား နီးစပ်ခဲ့တဲ့ တေးရေးတေးဆို စလောင်းလောင်းကို ပရိသတ်အများစု စင်မြင့်ထက်မှာ တကျော့ ပြန်လည်မြင်တွေ့ရဖို့ ခဲယဉ်းသွားပြီဖြစ်ပေမယ့် သူ သီဆိုထားတဲ့ သီချင်းမြောက်များစွာကတော့ ပရိသတ်တွေရဲ့ရင်ထဲမှာ ယနေ့အထိ စွဲထင်နိုင်မြဲနေဆဲ ဖြစ်ပါတော့တယ်။

နန်းဝေဖြိုးဇာ

▶ တဘက်စာမျက်နှာမှ ဒီလတော့ ဒီမျှနဲ့ပဲ ရပ်ဆိုင်းလိုက်ပါရစေ။ နေဦး၊ နေဦး- မရပ်ဆိုင်းခင် အရင်လက မှားခဲ့တာတွေအတွက် အမှား ပြင်ဆင်ချက်လေး ပေးခဲ့ပါရစေဦး။

IPA အရ ဝ = **ʌ**၊ ဖ = **ʌ^H** လို့ ပြခဲ့မိတယ်။ ပိုပြီးတိကျတာက ဝ = **x** နဲ့ ဖ = **ɬ** တို့ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီဆောင်းပါးမှာလည်း အကောက်အယူမှားတာရှိရင်၊ လွဲချော်တာတွေရှိရင်ထောက်ကြံ့ဖို့၊ samd381@gmail.com၊ ၀၉၇၉၅၇၁၇၃၆၃၂ ကို ဆက်သွယ်ကြဖို့ လိုက်လံစွာ ဖိတ်ခေါ်ပါတယ်။ ရှေ့လကျရင် ဗျည်းတွဲအကြောင်း၊ သဒ္ဒါအကြောင်း ဆွေးနွေးပါဦးမယ်။

ကိုးကား -
၁။ Myanmar-English Dictionary, Myanmar Language Commission, MOE Myanmar-1994
၂။ Cambridge English Pronouncing Dictionary, Daniel Jones, Cambridge University Press, 2003.
၃။ A Comparative Dictionary of the Pwo Karen Dialect - Part 1, Rev. W.C.B Purser and Saya Tun Aung, 1922
၄။ ဘာသာဗေဒနှင့်သဒ္ဒါဗေဒပို့ချချက်များ၊ ပဉ္စမနှစ်-ဝိဇ္ဇာ၊ အဆင့်မြင့်ပညာဦးစီးဌာန၊ ၁၉၉၄။
၅။ မြန်မာစာစကားပိုင်း(၃)၊ မောင်ခင်မင်(ခေမ္မာ)၊ မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားဦးစီးဌာန။ ၂၀၁၇။
၆။ မြန်မာအဘိဓာန်၊ (ဒုတိယအကြိမ်) မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန၊ ၂၀၁၈။
၇။ ဖျိုးရှီအလံ၊ https://en.wikipedia.org/wiki/IPA_vowel_chart_with_audio
၈။ https://en.wikipedia.org/wiki/IPA_pulmonic_consonant_chart_with_audio

မန်းမိုး

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေးနှင့် တိုင်းရင်းသားတို့၏ အခွင့်အရေး

မန်းအောင်ပြည်စိုး

ကျွန်ုပ်တို့၏နိုင်ငံတွင် လွတ်လပ်ရေးမရမီက ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကြိုတင်ရေးဆွဲခဲ့သော ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီက ၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် တပ်မတော်အစိုးရမှ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဟူ၍ အခြေခံဥပဒေ သုံးကြိမ် ရေးဆွဲ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြောင်း အားလုံးသိကြပြီးဖြစ်ပါသည်။

သို့ရာတွင် ပြည်သူတို့ အမှတ်တစ်ခုဖြစ်နေသည့် အချက်တစ်ရပ်မှာ ထိုဥပဒေသုံးခုစလုံးကို ပြင်ဆင်ခဲ့သည့်အချက် တစ်ခုတည်း တစ်ကြိမ် တစ်ခါမျှ မရှိခဲ့ဘဲ ၁၉၄၇ နှင့် ၁၉၇၄ ခုနှစ် ဥပဒေများကို အပြီးအပိုင် ရုပ်စဲဖျက်သိမ်းခဲ့ခြင်းသာရှိကြောင်း သတိမမိကြရန် ဖြစ်ပါသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ လေ့လာရေးခရီးစဉ်တစ်ခုမှ မေးမြန်းသိရှိခဲ့ရသည့် အကြောင်းအချက်အရ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းအတည်ပြုခဲ့သော အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို စာရေးသူတို့ ထိုနိုင်ငံရောက်ခဲ့ သည့် ၂၀၀၆ ခုနှစ်အထိ နှစ်ပေါင်း ၇၀ နီးပါးအတွင်း ဖျက်သိမ်းရစ်ခဲ့ဖူး ခြင်း မရှိဘဲ ၁၀၃ ကြိမ်တိတိ ပြင်ဆင်ခဲ့ပြီးကြောင်း လေ့လာသိရှိရပါ သည်။

လိုအပ်လျှင် လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး အခြေခံဥပဒေကို ပြုလွယ်ပြင်လွယ်အောင် ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် သဘောဖြစ်ကြောင်း နားလည်ရပါသည်။ ယခုအခါ မိမိတို့၏ ၂၀၀၈ခုနှစ် အခြေခံဥပဒေကို ဖျက်သိမ်းရန် ပြင်ဆင်ရန် တင်ပြအဆိုပြု ပြောဆို ဆွေးနွေးလာကြသည့် များလည်း ရှိပါသည်။ အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းပြီးသော ဥပဒေတစ်ရပ်ကို ပြင်ဆင်ရန် (သို့မဟုတ်) ဖျက်သိမ်းရန် ဟူသည့်ကိစ္စတွင် ထိုဥပဒေသည် တကယ်တမ်း ဖျက်သိမ်းရန် (သို့မဟုတ်) ပြင်ဆင်ရန် လိုအပ် မလိုအပ် သည်ကို လေ့လာဆန်းစစ်ရပါမည်။ ရွေးကောက်ပွဲ ကတိကဝတ် တစ်ခု တည်းကြောင့်သာမဟုတ်ဘဲ အမှန်တကယ် ပြင်ဆင်ရန် (သို့မဟုတ်) ဖျက်သိမ်းရန် လိုအပ်ခြင်းကြောင့်သာလျှင် ဖြစ်ရပါမည်။

ရပ်စဲဖျက်သိမ်းခြင်းသော ၁၉၄၇ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေများနှင့် အသက်ဝင်ဆဲ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် တိုင်းရင်းသားတို့အတွက် အခွင့်အရေး ဘယ်မျှရှိ၍ ဘယ်အတိုင်းအတာ အထိ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ပါဝင်နေသည်ကို သမိုင်းဖြစ်ရပ်များအား ပြန် ပြောင်း စောင်းငဲ့ကြည့်ရင်း သုံးသပ်တင်ပြလိုပါသည်။

မြန်မာပြည်လွတ်လပ်ရေးရရှိရန်အတွက် ဘိလပ်(လန်ဒန်) သို့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း သွားရောက်ဆွေးနွေးသောအခါ 'အောင်ဆန်းဟာ ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ကိုယ်စားလှယ် မဟုတ်' ဟူသော ကြေးနန်းတစ်စောင်ကို ရှမ်းစော်ဘွားများက အင်အားစုအစိုးရထံ ရိုက်ပို့သဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်ခမ္ဘာ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ပြီး အတူတကွ လွတ်လပ်ရေးရရှိအောင် ပင်လုံစာချုပ် ချုပ်ဆိုနိုင်ရေး ပြန်လည်လုံးပမ်းခဲ့ရပါသည်။

ခွဲခြားအုပ်ချုပ်ပုံစနစ် (Divide and Rule) အရ အင်အားစုတို့က ၎င်းတို့ သိမ်းပိုက်ပြီးသော မြန်မာနိုင်ငံကို ဥပဒေအမျိုးမျိုးဖြင့် ခွဲခြား အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ ကချင်ပြည်ထောင်စုကို ၁၈၉၄ ခုနှစ်တွင် ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခဲ့ သော 'ကချင်တောင်တန်းဒေသ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ' (1894-Kachin Hills Regulation) ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ချင်းပြည်ထောင်စုကို ၁၈၉၆ ခုနှစ်တွင် ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော 'ချင်းတောင်တန်း ဒေသဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံစည်းမျဉ်း' (1896-Chin Hills Regulation) ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဖက်ဒရယ် ရှမ်းပြည်ထောင်စုကို ၁၉၂၂ ခုတွင် ပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် 'ဖက်ဒရယ် ရှမ်းပြည်ထောင်စု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ' (1922-Federal Shan State Act) ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် ရေးဆွဲ ပြဋ္ဌာန်းပြီး ၁၉၃၇ ခုနှစ်၌ စတင်ကျင့်သုံးခဲ့သည့် 'ဗမာပြည်အက် ဥပဒေ' (1935-Burma Act) ဖြင့် အုပ်ချုပ်သည့် ဗမာပြည်ထောင်စု (Burma Proper or Ministerial Burma) ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သီးခြားလွတ်လပ်လျက် သီးခြားအခြေခံဥပဒေဖြင့် အုပ်ချုပ်ခဲ့သော ပြည်ထောင်စု ၄ ခု ဖြစ်ပါ သည်။

ထို့ပြင် ဗြိတိသျှ အစိုးရနှင့် မင်းတုန်းမင်းတို့၏ သဘောတူညီချက်အရ

လွတ်လပ်သောပြည်ထောင်စုအဖြစ် ၁၈၇၅ ခုနှစ်တွင် အသိအမှတ်ပြုခြင်း ခံရသော ကရင်နီ (ဝါ) ကယားပြည်ထောင်စုသည် ပင်လုံစာချုပ် ချုပ်ဆို ပြီးနောက်ပိုင်း ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ဖြစ်လာပါသည်။ ပြည်ထောင်စု စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့စဉ်က အရေးအကြီးဆုံး အခြေခံမူတစ်ရပ်မှာ တိုင်းရင်း သား လူမျိုး အသီးသီးသည် အသစ်ဖွဲ့စည်းမည့် ပြည်ထောင်စုတွင် မိမိ၏ဆန္ဒအရသာ ပါဝင်နိုင်သည့် (Voluntary Association) ဟူသော အချက် ဖြစ်ပါသည်။

မန်းနေပြည်တော် အပါအဝင် အောက်မြန်မာပြည်တစ်ခုလုံးကို မြန်မာပြည်မ (Burma Proper) အနေဖြင့် အင်အားစုတို့ စီမံအုပ်ချုပ်ခဲ့ သည်။ မြန်မာပြည်ထဲတွင် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုကြီးများဖြစ်သည့် ကရင်၊ ရခိုင်၊ မွန် တို့ပါဝင်နေပြီး ထိုတိုင်းရင်းသားများကို ဗမာတို့နှင့် ရောနှော၍ စီမံအုပ်ချုပ်ခဲ့ရာ ထိုစဉ်က သီးခြားကရင်ပြည် အလွန်အလွန် အလှိုင်းရသော ကရင်တိုင်းရင်းသားများအဖို့ ပြဿနာကြီးတစ်ရပ် ဖြစ်ခဲ့ ပါသည်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ ညှိနှိုင်းစည်းရုံးမှုအရ ပင်လုံစာချုပ်ကို ချင်း၊ ကချင်၊ ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများက လက်မှတ်ထိုးရန် လက်ခံလာချိန်၌ ရခိုင်တိုင်းရင်းသား ကိုယ်စားလှယ် ဦးအောင်ဇံဝေက ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း အား ရခိုင်ပြည်အရေး စဉ်းစားပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့သော်လည်း ရခိုင် ပြည် ပါဝင်သော ဗမာပြည် အရေးထက် ရှမ်း၊ ကချင်၊ ချင်းတို့၏ အရေး တို့က ပို၍အရေးကြီးကြောင်း ပြန်ပြောသဖြင့် ရခိုင်ကိုယ်စားလှယ်က နားလည်မှု ပေးခဲ့ရသည်ဟု လေ့လာသိရှိရပါသည်။

ကရင်တိုင်းရင်းသားများအဖို့လည်း ထိုစာချုပ် ချုပ်ဆိုပွဲသို့ ကိုယ် စားလှယ်အဖြစ် မဟုတ်ဘဲ လေ့လာသူ ၄ ဦး တက်ရောက်ခွင့်ရခဲ့ ကြောင်း၊ လေ့လာသူများမှာ စောစိုင်းခေ၊ ဦးလှဖေ၊ စောချစ်တီး၊ စောဝီရီ ကျော်တို့ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့သော် အရောက်နေကာကျ၍ မည်သည့် အကြောင်းချင်းရာကိုမျှ ဂယဏန မသိရှိခဲ့ရကြောင်းနှင့် ထိုစဉ်က ကရင် အဖွဲ့အစည်းကြီးဖြစ်သည့် KNU ကလည်း ပင်လုံစာချုပ်ကို သဘောမတူ ခဲ့ကြောင်း သိရှိခဲ့ရပါသည်။

နိုင်ငံရေးအရ တန်းတူခွင့် (Political Equality) ကို ၁၉၄၇ ခု ဖေဖော် ၀၁ရီလ ၇ ရက်နေ့တွင် ချင်း၊ ကချင်နှင့် ရှမ်းခေါင်းဆောင်များက တောင်းဆိုခဲ့ပြီး ဒီမိုကရေစီအရ ဗမာများနှင့် တန်းတူအခွင့်အရေးပေးရန် သဘောတူညီမှုရယူခဲ့သည်။

သမိုင်းကိုလေ့လာသူများ သိရှိကြမည်ဖြစ်ပါသည်။ တိုင်းရင်းသား များက ဗမာနှင့်ပူးပေါင်းပြီး လွတ်လပ်ရေးရယူဖို့ ညှိနှိုင်းကြရာ၌ ရှမ်း စော်ဘွားစပ်ရွှေသိုက်က 'မိမိတို့ အင်အားစုတို့က လွတ်မြောက်ပြီး နောက်တစ်ဖန် ဗမာကျန် မဖြစ်လိုကြောင်း'ကိုလည်းကောင်း၊ ကချင် ခေါင်းဆောင် ဆမားဦးဆင်ဝါးနောင်ကလည်း 'ဗိုလ်ချုပ်ရဲ့ ဗမာ ခေါင်းဆောင်များကို ဗိုလ်ချုပ် ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ကိုင်တွယ်နိုင်ရဲ့လား' ဟု သည့် မေးခွန်းကိုလည်းကောင်း ပြောဆိုမေးမြန်းခဲ့ကြပါသည်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ပြန်လည်ပြောကြားရာ၌ 'တိုင်းရင်းသားများ အင်အားစုတို့က လွတ်မြောက်ပြီးနောက် တစ်ဖက်လှည့်၍ ဗမာကျန် မဖြစ်စေရကြောင်း၊ မိမိရဲ့လူများကို ပြောဆို၍မရပါက မိမိကိုယ်တိုင် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်မှ နှုတ်ထွက်ပြီး ကချင်ပြည် ထူထောင်ရေးကို ဦးစီး ခေါင်းဆောင်ပြုလုပ်မည်ဖြစ်ကြောင်း' ခိုင်မာသည့် ကတိ ပေးခဲ့ပါ သည်။

ထို့ပြင် လွတ်လပ်ရေးရရှိ၍ ၁၀ နှစ်ပြည့်မြောက်ပါက ပြည်ထောင်စုမှ ခွဲထွက်လိုလျှင် ခွဲထွက်နိုင်ကြောင်း ဟူသည့်အပိုဒ်ကို စာချုပ်ထဲ ထည့် သွင်းရန် ဗိုလ်ချုပ်နှင့် ဦးနုတို့က သဘောမတူလှသော်လည်း အတူ တကွ လွတ်လပ်ရေးရယူပြီး ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုကို တည်ဆောက်ပါ မည်ဟူသည့် ကတိကြောင့် ထိုအပိုဒ်ကို ၁၉၄၇ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းခဲ့ကြောင်း လေ့လာသိရှိခဲ့ရပါသည်။

၁၉၄၈ ခု လွတ်လပ်ရေးရရှိသောအခါ ပင်လုံစာချုပ်တွင် လက်မှတ် မထိုးခဲ့သည့် ကရင်နီပြည်နယ်က ပြည်ထောင်စုတွင် ပါဝင်လာခြင်းဖြင့် ဗမာပြည်ထောင်စု၊ ချင်းပြည်ထောင်စု၊ ကချင်ပြည်ထောင်စု၊ ရှမ်းပြည်ထောင် စုနှင့် ကရင်နီပြည်ထောင်စုဟူသည့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံပေါ်လာပြီး ကြယ်ကြီးတစ်လုံးကို ကြယ်ငယ်ငါးလုံးဝန်းရံထားသော နိုင်ငံတော်၏ အလံကို ပုံဖော်ခဲ့ကြောင်း စာရေးသူတို့ ကောင်းစွာ မှတ်မိနေဆဲ ဖြစ်ပါ သည်။

သို့ရာတွင် အကြောင်းမလှ ကံမကောင်းစွာဖြင့် လွတ်လပ်ရေး မရမီ ၌ ဗိုလ်ချုပ်တို့ လုပ်ကြံခံရပြီး အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ ဆက်လက် ရယူ သည့် ဦးနုတို့၏ ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီခေတ်၌ တိုင်းရင်းသားများ ထူထောင်လိုသည့် မျှတခြင်း၊ တန်းတူခြင်း၊ လွတ်လပ်ခြင်းတည်းဟူ သော ဒီမိုကရေစီ ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုစနစ်၏ ပန်းတိုင်များမှ သွေဖီသွားလျက် ဖက်ဒရယ်စနစ်အစား တစ်ပြည်ထောင်စနစ် (Unitary

System) သို့ ချီတက်နေကြောင်း တိုင်းရင်းသားများက ရိပ်စားမိလာကြ သည်။

တန်းတူညီတူရှိသော ပြည်ထောင်စုအချင်းချင်း မဟုတ်ဘဲ ပြည် ထောင်စု အာဏာပါဝါကို လူဦးရေများပြားသည့် ဗမာတို့က ရယူလိုက် သည့် အနေအထားမျိုးသို့ ရောက်ရှိနေကြောင်း တိုင်းရင်းသားများ ခံစား လာခဲ့ကြသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အဓိက အကြံပေး ရေးဆွဲပေးခဲ့သော ဥပဒေပညာရှင် ဦးချန်ထွန်းက '၁၉၄၇ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဟာ အသွင်သဏ္ဍာန်အားဖြင့် ပြည် ထောင်စု (Federal) ဖြစ်ပေမယ့် အနစ်သာရအားဖြင့် တစ်ပြည်ထောင် (Unitary) စနစ်ပဲ' ဟူ၍ အတိအလင်း ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည့် သမိုင်းဝင် အကြောင်းအချက်များကို လေ့လာသူများ သိရှိနိုင်ကြပါလိမ့် မည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးရပြီး ၁၄ နှစ်မျှ ကြာမြင့်လာသော ၁၉၆၁ ခုနှစ်ရောက်ရှိလာချိန်၌ တိုင်းရင်းသားလိုလားသည့် ဖက်ဒရယ် ပြည် ထောင်စု စနစ်နှင့် ပတ်သက်၍ လေ့လာဆန်းစစ်မည့် တောင်ကြီး တိုင်း ရင်းသားညီလာခံကို ကျင်းပခဲ့ကြပါသည်။ လွတ်လပ်ရေးရပြီး ၁၀ နှစ် ပြည့်လျှင် ပြည်ထောင်စုအတွင်းမှ ခွဲထွက်လိုက် ခွဲထွက်နိုင်သည့်ဟူသည့် ၁၉၄၇ ခု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအပေါ် တိုင်းရင်းသားအချို့ ကလည်း စဉ်းစားသုံးသပ်လာကြပါသည်။

'တိုင်းရင်းသားတွေ ပြည်ထောင်စုက မခွဲထွက်ချင်အောင် ငါတို့ဗမာ တွေက ကျင့်ကြံအားထုတ်ကြရမယ့်' ဟူ၍ ပြောဆိုမိန့်ကြားခဲ့သည့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း မရှိတော့သည့်အချိန်၌ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ (ပြည်ထောင်စုစစ်စစ်) ဖြစ်၏။ မဖြစ်၏ ဟူသည့်နှင့် ပတ်သက်၍ အကြေအလည် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးကြသည့် တောင်ကြီး တိုင်းရင်းသား ညီလာခံကို 'ဖက်ဒရယ်စနစ်သည် ခွဲထွက်ခြင်း'ဟူသော လွှဲမှားသည့် အဓိပ္ပာယ် ဖော်ညွှန်းချက်ဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက အာဏာသိမ်းလိုက် သည့်မှစ၍ တိုင်းရင်းသားတို့ မျှော်မှန်းရော်ရည်ခဲ့သော ဖက်ဒရယ် ပြည် ထောင်စုသည်လည်း ၁၉၄၇ ခု ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ နိဂ္ဂုံးဝ နိဂ္ဂုံးဝ ခြင်းနှင့်အတူ ပျောက်ကွယ်ခဲ့ရပါသည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ဖြစ်ပေါ်လာမည့် တိုင်းရင်းသားတို့၏ အခွင့်အရေးများ နစ်နာဆုံးရှုံးခဲ့ရသည့် သမိုင်းမှတ် တမ်းကို ပြန်ပြောင်းတင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဦးနေဝင်းခေတ် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၌လည်း တိုင်း ရင်းသားတို့၏ အခွင့်အရေးအတွက် မယ်မယ်ရရ ထိထိရောက်ရောက် ရေးဆွဲထားသည်ကို မတွေ့ရပေ။ တစ်ပါတီတည်းသော မြန်မာဆိုရှယ်လစ် လမ်းစဉ်ပါတီ၏ စနစ်အောက်တွင် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်သာကောင်းကြောင်း၊ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကို အကာအကွယ်ပေးရမည်ဖြစ်ကြောင်းသာ စောင်းပေး ဖော်ပြထားပါသည်။

ကချင်၊ ကယား၊ ကရင်၊ ရှမ်းပြည်နယ်များအပြင် ချင်းပိသေသတိုင်း နှင့် ရခိုင်တိုင်းတို့ကို ပြည်နယ်များအဖြစ်လည်းကောင်း၊ မော်လမြိုင် ခရိုင်နှင့် သထုံခရိုင်တို့ကို မွန်ပြည်နယ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ပြည်နယ် ပေါင်း ၇ ခုနှင့် တိုင်း ၇ တိုင်းတို့ဖြင့် နိုင်ငံတော်ကို ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ခဲ့ ပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုကြီး ၈ မျိုးဖြစ်သည့် ကချင်၊ ကယား၊ ကရင်၊ ချင်း၊ ဗမာ၊ မွန်၊ ရခိုင်၊ ရှမ်းတို့အတွက် ပြည်နယ် ၈ ခု မဟုတ်ဘဲ ပြည်နယ် ၇ ခုနှင့် တိုင်း ၇ တိုင်း ဖွဲ့စည်းထား ပေရာ တိုင်း ၇ တိုင်းသည် ဗမာမျိုးနွယ်စုနှင့် သက်ဆိုင်နေသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပါသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ လမ်းစဉ်ပါတီ၏ ၁၉၇၄ ခု ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေသည် တိုင်းရင်းသားများအတွက် တန်းတူညီမျှသည်ဟု ယူဆ နိုင်သော ပြည်နယ် ၇ ပြည်နယ် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်မှန်သော်လည်း ဗမာတိုင်းရင်းသားများအတွက် ပြည်နယ်မရှိသဖြင့် သူတို့တော့သည် လူအများစု မဟာလူမျိုးကြီးအဖြစ် ပြည်ထောင်စုကြီးကို စီမံအုပ်ချုပ်သူ များကဲ့သို့ ဖြစ်နေပါသည်။

မှတ်မှတ်ရရဖော်ပြရလျှင် တိုင်းရင်းသားအရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ' တော်လှန်ရေးကောင်စီ၏ သဘောထားခံယူချက်' ဟူသည့် ကြေငြာချက် တစ်စောင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်မှလွဲ၍ တိုင်းရင်းသားတို့အတွက် အထူး အထွေ အပြည့်အဝ အာမခံချက်ရှိသော အကြောင်းအရာများ ၁၉၄၇ ခုနှစ် အခြေခံဥပဒေတွင် မတွေ့ရှိရပေ။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသည်လည်း နိဂုံးချုပ်ခဲ့ပေပြီ။ ၎င်းအစား နာဂစ်မုန်တိုင်းကာလတွင် ရေးဆွဲခဲ့သော ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသည် အခန်းပေါင်း ၁၅ ခန်းရှိပြီး ပုဒ်မပေါင်း ၄၅၇ ခု ရှိသည်။ နောက်ဆက်တွဲဇယား ၅ ခုလည်းပါသည်။ အခန်း ၁၅ ခန်း အနက် နိုင်ငံသားများ၏ တာဝန်နှင့် ရပိုင်ခွင့်နှင့်ပတ်သက်သော အခန်းမှာ အခန်း(၈)ဖြစ်ကြောင်း ညွှန်းဆိုနိုင်သော်လည်း ထိုအခန်းတွင် 'တိုင်းရင်းသား' ဟူသည့် စကားရပ်ကို မတွေ့ရဘဲ 'နိုင်ငံသား' ဟူသည့် စကားရပ်ကိုသာ တွေ့ရသဖြင့် ၂၀၀၈ ခုနှစ် အခြေခံဥပဒေ၌လည်း တိုင်းရင်းသားများအရေးကို အလေးထား ထည့်သွင်းထားခြင်းမရှိကြောင်း ခံစားမိပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ ဇယား(၁)ပါ ပြည်ထောင်စုဥပဒေပြုစာရင်း၌ ကဏ္ဍရပ်အလိုက် ခေါင်းစဉ်ကြီး ၁၁ ခုအောက်တွင် အကြောင်းအရာ ပေါင်း ၁၂၃ ခုရှိပြီး ဇယား(၂)ပါ တိုင်းဒေသကြီး (သို့မဟုတ်) ပြည်နယ် ဥပဒေပြုစာရင်း၌ ကဏ္ဍရပ်အလိုက် ခေါင်းစဉ် ၈ ခု အောက်တွင် အ ကြောင်းအရာပေါင်း ၄၁ ခုသာရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ အချိုးချိုး လိုက်လျှင် ဥပဒေပြုခွင့် ၃၁ သဘောမျိုး သက်ရောက်နေပါသည်။

ဥပဒေပြုခွင့်တွင် ပူးတွဲအာဏာ (Concurrent Power)ကိုလည်း တဘက်တမျက်နှာသို့ ▶

► **တဘက်စာမျက်နှာမှ**

ထည့်သွင်းထားခြင်း မရှိပါ။ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဦးစီးအဖွဲ့၏ ဥပဒေပြုစာရင်းတွင် အရေးမပါလှသော အကြောင်းချက် ၁၀ ချက်ကို ထည့်သွင်းထားပြီး တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်များမှ ကောက်ခံရမည့် အခွန်အခ ၁၉ ခုကို ဖော်ပြထားသော်လည်း ထိုအခွန်အခများ ခွဲဝေသုံးစွဲမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဖော်ပြထားခြင်း တစ်စုံတစ်ရာ မတွေ့ရှိရပါ။ ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်များ၏ ဥပဒေပြုခွင့် အချိုးအစားများတွင် ကွာခြားနေပါသည်။

မည်သို့ဆိုစေ ၂၀၀၈ ခုဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို ထိုစဉ်က နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး သန်းရွှေ၏ လက်မှတ်ဖြင့် ၂၉-၅-၂၀၀၈ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြု ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ ဖြစ်ပြီးသားကိစ္စ ပြီးသွားပြီ ဖြစ်ပါ သည်။ ဤ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို NLD ပါတီအတိုက်အခံဘဝတွင် ရှိစဉ်က လက်သန်းပေါင်း ၅ သန်း၏ တို့မှင်ဖြင့် ပြင်ဆင်ပေးရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့ဖူးပါသည်။

ယခုတဖန် NLD ပါတီဝင် ဦးအောင်ကြည်ညွှန့်က လွှတ်တော်တွင် ၂၀၀၈ ခုဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရန် အရေးကြီးအဆို တင်သွင်းခဲ့မှုအပေါ် ၂၀၀၈ ခု အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေး ပူးပေါင်းကော်မတီ တစ်ရပ်ကို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ၄၅ ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းပြီး လုပ်ငန်းစတင် ဆောင်ရွက်နေဆဲဖြစ်သည်။ ဤအဆိုကို ကနဦးတွင် ဥပဒေနှင့် မညီညွတ်ဟုဆိုကာ တပ်မတော်က ကန့်ကွက်ခဲ့သော်လည်း လွှတ်တော်က ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ပူးပေါင်းကော်မတီတွင် ၎င်းတို့ပါဝင်လာပါသည်။ NLD ပါတီမှ ဦးဆောင်တင်သွင်းသည့် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေးတွင် ပုဒ်မတော်တော်များများကို ပြန်လည်စိစစ်ပြီး ပြင်သင့်သည်များကို ပြင်ရန်ဖြစ်သော်လည်း ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီကမူ ပုဒ်မ (၂၆၁) တစ်ခုတည်းကိုသာ ပြင်ဆင်ရန် အဆိုပြုခဲ့ကြောင်း သိရပါသည်။

အခြားသတင်းတစ်ရပ်တွင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို ပုဒ်မ - ၅၉(စ)၊ ပုဒ်မ- ၂၆၁၊ ၂၆၂၊ အခန်း(၇)ပါတပ်မတော်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများ၊ ပုဒ်မ- ၄၃၆၊ အခန်း(၁၂)ပါ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် အခြားပြင်သင့် ပြင်ထိုက်သည့် ပုဒ်မများကို NLD ပါတီက ပြင်ဆင်ရန် တင်ပြလာခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီက ပုဒ်မ-၂၆၁ကိုသာ ပြင်ဆင်လိုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ မြို့ကြီးအတော်များများတွင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေးကို ထောက်ခံနေကြခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဥပဒေအရ ပြင်ဆင်လိုသည့် အချက်အားလုံးသည် လွှတ်တော်မှတစ်ဆင့်သာ ဖြတ်သန်းသွားရမည်ဖြစ်ရာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ၇၅ ရာခိုင်နှုန်းအထက် ထောက်ခံမှ အတည်ဖြစ်မည်ဖြစ်သောကြောင့် ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းသော တပ်မတော်သား လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များအနက် တစ်ဦးမျှသာ ကန့်ကွက်မည်ဆိုလျှင်ပင် အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေးအဆို အောင်မြင်မည် မဟုတ်သဖြင့် အချိန်ကုန် ငွေကုန်ခံပြီး ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုသင့်ကြောင်း၊ တပ်မတော်နှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက် သဘောတူညီမှုရယူပြီးမှသာ အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်နိုင်လိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း ထောက်ပြဝေဖန်သူများလည်း ရှိနေပါသည်။

တပ်မတော်ကလည်း ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေကို မပြင်ပါဟူ၍ မပြောခဲ့။ ဒီမိုကရေစီအုတ်မြစ် အခြေခံခိုင်မာလာပြီး အေးချမ်းတည်ငြိမ်မှုရှိလာလျှင် စစ်တန်းလျားပြန်မည်ဟု ပြောဆိုခဲ့ကြောင်း သိရပါသည်။

သို့ဖြစ်ရာ ရွေးကောက်ပွဲ ကတိကဝတ်အရ မအောင်မြင်သေးသော ငြိမ်းချမ်းရေး ကြိုးပမ်းချက်မှ ပြည်သူများ အာရုံပြောင်းသွားအောင် ဆောင်ရွက်သည်ဟုပဲပြောပြော၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်ရွေးကောက်ပွဲ ခန်းကပ်လာပြီဖြစ်သဖြင့် အခြေခံဥပဒေကို ကတိအတိုင်း အပြင်ပြသည်။ (ပြင်၍ရသည် မရသည် အပထား)ဟုပဲဆိုဆို၊ သို့ကလို NLD ပါတီကို ထောက်ပြကြသည်များ ရှိသည်။

ပုဒ်မ -၂၆၁ ကိုသာ ပြင်လိုသည့် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီက ပြည်နယ်/တိုင်းဝန်ကြီးချုပ်များကို ပြည်နယ်တိုင်း လွှတ်တော်များကသာ ရွေးစေရန်ဟူသည့် အဆိုပြုချက်အပေါ် တပ်မတော်သားဟောင်းများ လွှမ်းမိုးနေသည့် ၎င်းတို့ပါတီ၏ ရည်ရွယ်ချက် မည်သို့ရှိသည်ကို မသိနိုင်ပါ။

လက်ရှိအခြေအနေတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရာ၌ လမ်းကြောင်း ၃ သွယ်တွေ့ရှိရပြီး ၎င်းတို့မှာ (၁) လွှတ်တော်မှ ဖွဲ့စည်းထားသော ဖွဲ့စည်းပုံပြင်ဆင်ရေး ပူးပေါင်းကော်မတီလမ်းကြောင်း၊ (၂) ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ- ၄၃၅ ပါ ပြင်ဆင်ရေး ဥပဒေမူကြမ်းကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ရှိ ကိုယ်စားလှယ်စုစုပေါင်း၏ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းက တင်ပြလာလျှင် လက်ခံဆွေးနွေးမည့် လမ်းကြောင်း၊ (၃) ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ၊ ၂၁ ရာစုပင်လုံသဘောတူညီချက်များမှ တစ်ဆင့် ပြင်ဆင်ရေးလမ်းကြောင်းဖြစ်သည်။

စာရေးသူ အဓိကထား တင်ပြလိုသည်မှာ **ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ဘယ်ပါတီ၊ ဘယ်အဖွဲ့အစည်းဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကပဲ ပြင်ဆင်သည်ဖြစ်စေ၊ အသစ်ရေးဆွဲသည်ဖြစ်စေ၊ တိုင်းရင်းသားတို့၏ သဘောဆန္ဒနှင့် လိုလားချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား အလေးထားသင့်**ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အခန်း(၈)တွင် မူလအခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်များကို ဖော်ပြရာ၌ ‘တိုင်းရင်းသား’ဟု မဖော်ပြဘဲ ‘နိုင်ငံသား’ဟု ဖော်ညွှန်းထားသည်ကို တိုင်းရင်းသားများ နားမလည်နိုင်ပါ။ ဘဝင်လည်း မကျလှပါ။ ဒုတိယအကြိမ် ၂၁ရာစု ပင်လုံငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲတွင် ဖြစ်မည်ထင်ပါသည်။ တပ်မတော်က ပြည်ထောင်စုသဘောတူညီချက် (Union Accord) ၌ ‘ခွဲမထွက်ရ’ ဟူသည့်စာပိုဒ်ကို ထည့်သွင်းစေလိုသည်။ တိုင်းရင်းသားများကမူ မထည့်သင့်ကြောင်း

ဆွေးနွေးကြပါသည်။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ-၃၈၃ တွင်လည်းကောင်း၊ NCA စာချုပ်တွင်လည်းကောင်း၊ တိုင်းရင်းသားများက တို့တာဝန်အရေးသုံးပါးကို လက်ခံထားကြပြီး ဖြစ်ပါသည်။ သို့စဉ်လျှက် ‘ခွဲမထွက်ရ’ ဟူသည့်အပိုဒ်ကို အဘယ်ကြောင့် ထပ်မံ ထည့်သွင်းချင်ရသနည်း... ။ ပြောကြေးဆိုပါလျှင် လွတ်လပ်ရေး၏ ဖခင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည်ပင် ခွဲထွက်လိုက ခွဲထွက်နိုင်သည်ဟု ပြောခဲ့သေးသော်လည်း ယခုအချိန်တွင် မည်သည့်တိုင်းရင်းသားကမျှ ခွဲထွက်မည်ဟူသည့် လေသံမကြားရသောအချိန်၌ ဤအပိုဒ် (Clause)ထည့်သွင်းလိုခြင်းကို တိုင်းရင်းသားတို့ တောင်းဆိုနေသည့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကိစ္စ၊ ပြည်နယ်အခြေခံ ဥပဒေရေးဆွဲရေးကိစ္စတို့ကိုလည်း မဆွေးနွေးနိုင်ဟု ပြောဆိုလာသည့်အပေါ် ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲများ ဝေဝါးရပ်တန့်နေသည့် အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိသွားကြောင်း တရားဝင်ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲများမှ KNU နှင့် RCSS တို့ ယာယီရပ်ဆိုင်းလိုက်သည့် သာဓကကို တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။

၁၉၄၇ နှင့် ၁၉၇၃ အခြေခံဥပဒေများအနက် ၁၉၄၇ ဥပဒေသည် တိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးအတွက် စဉ်းစားမှု မရှိခဲ့သော်လည်း အကောင်အထည်ဖော်မှု မမှန်ကန်၊ မတည့်မတ်ခဲ့သဖြင့် တိုင်းရင်းသားများ မည်သည့် အကျိုးကျေးဇူးမျှ မခံစားလိုက်ရပေ။ ၁၉၇၄ ဥပဒေကျပြန်တော့လည်း တိုင်းရင်းသားများအတွက် ဘာတစ်ခုမျှရေရာမှု မရှိ။

ယခု ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေတွင်မူ နိုင်ငံသားတို့၏ မူလအခွင့်အရေး ဟူ၍ ဖော်ပြထားသော်လည်း တိုင်းရင်းသားတို့အဖို့ ထိရောက်ခိုင်မာသည့် အကျိုးသက်ရောက်မှု မရှိ။ ယခု ပြင်ဆင်ဖို့ လုံးပန်းနေကြသည်။ ၅၉(စ) ကို ပြင်မည်... တိုင်းရင်းသားများနှင့် ဘာမျှသက်ဆိုင်မှု မရှိ၊ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အတွက်ဟုလည်း သုံးသပ်ကြသည်။ မပြင်တာလည်း ကောင်းသည်။ သို့မဟုတ်က ဘင်္ဂလီများ မိမိတို့နိုင်ငံတွင် မင်းမူသွားမည်ဟု ဆိုသူက ဆိုသည်။

ဥပဒေပုဒ်မ-၆၀ ကိုမူ ပြင်ရန် စဉ်းစားကြပါသလော... ။ အမျိုးသား လွှတ်တော်အစုအဖွဲ့၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်အစုအဖွဲ့၊ တပ်မတော်သား လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့များက သမ္မတများကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ကြမည် ဆိုသည်မှာ မျှတမှုရှိပါ၏လော... တိုင်းရင်းသားတို့ဘက်မှ အစွန်းရောက်တင်ပြနေခြင်း မဟုတ်ပါ။

အမျိုးသားလွှတ်တော်အစုအဖွဲ့တွင် ဗမာမဟုတ်သော တိုင်းရင်းသား သန့်သန့် ပါဝင်မှုရှိပါသလော... ။ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲ အပြီးတွင် တိုင်းရင်းသားများထဲမှ စိုင်းမောက်ခမ်းကို ဒုတိယသမ္မတ၊ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲအပြီးတွင် ဦးဟင်နရီဗန်ထီးယူကို ဒုတိယသမ္မတအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခဲ့ခြင်းမှာ တိုင်းရင်းသားတို့အပေါ် သဘောထားကြီးကြောင်း ပြသလိုခြင်း သက်သက်လား။ တကယ်တမ်းတွင် တိုင်းရင်းသားများထဲမှ သမ္မတကြီးတစ်ဦး ဖြစ်လာရန်မှာ ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေဖြင့်ဆိုလျှင် အနားပင်ကပ်၍ ရမည်မဟုတ်ချေ။ ဖြစ်စေလိုသည်မှာ တိုင်းရင်းသားများကို အလှည့်ကျ သမ္မတကြီးဖြစ်ခွင့်ဥပဒေ ပြုစုပြဋ္ဌာန်းရန်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၁၀ နှင့် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲများအပြီးတွင် သမ္မတကြီး ၃ ဦး ရွေးခဲ့သည့်နေရာ၌ မည်သည့်တိုင်းရင်းသားလူမျိုးက သမ္မတကြီး ဖြစ်သွားသနည်း။ တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုကြီး ၈ ခုရှိသည့်အနက် ဗမာလူမျိုးက လူများစုဖြစ်နေသောကြောင့်ဟုဆိုလျှင် အလှည့်ကျစနစ်တွင် ဗမာကို သမ္မတကြီး ၂ ကြိမ်ဖြစ်ခွင့်ပြဋ္ဌာန်းပြီး ကျန်တိုင်းရင်းသားများကို အလှည့်ကျ ၁ ကြိမ်စီ ဖြစ်ခွင့်ပေးလျှင်ကော တရားမျှတမှု မရှိနိုင်ပါသလော... ။ နောက်တစ်ချက် စဉ်းစားရန်ရှိသည်မှာ မျိုးနွယ်စုငယ်များရော သမ္မတ မဖြစ်နိုင်ဘူးလား... ။ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ထိုမျိုးနွယ်စုငယ်များသည် မည်သည့် မျိုးနွယ်စုကြီးထဲ၌ ပါဝင်နေသနည်း... ။ ဆိုကြပါစို့၊ ပအိုဝ််သည် ရှမ်းမျိုးနွယ်စုတွင် ပါဝင်သည်ဆိုပါက ရှမ်းတိုင်းရင်းသား သမ္မတကြီး ဖြစ်ခွင့်ရှိချိန်၌ ပအိုဝ််လူမျိုးစုကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ပါသည်။

ပုဒ်မ-၃၅၂ တွင် ‘နိုင်ငံတော်သည် အလုပ်အကိုင် ခန့်ထားရာတွင် ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံဝန်ထမ်း ရွေးချယ်တာဝန်ပေးရာတွင်ဖြစ်စေ၊ သတ်မှတ်ထားသော အရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံပါက ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ မည်သည့်နိုင်ငံသားကိုမျှ လူမျိုး၊ ဇာတိ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာ သာသနာ၊ အမျိုးသား အမျိုးသမီး စသည်တို့ကို အကြောင်းပြုလျက် ရာထူးရွေးချယ်ခန့်ထားခြင်းကို ခွဲခြားမှုမပြုရ’ ဟူ၍ ဖော်ပြထားရာ လွန်စွာ သင့်လျော်ကောင်းမွန်သော ပုဒ်မတစ်ခုဖြစ်နေသဖြင့် ပြင်ဆင်ရန် မရှိသော်လည်း လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ မျှတဆီလျော်မှု မရှိကြောင်း ရှင်းလင်းစွာ တွေ့မြင်နေရပါသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် မိမိတို့နိုင်ငံ၏ စစ်ဦးစီးချုပ်သည် ကရင်တိုင်းရင်းသား ဗိုလ်ချုပ်စောစမစ်သ်ဒွန်နီဖြစ်ခဲ့ရာမှ ၁၉၄၉ ခုနှစ် ကရင်တော်လှန်ရေးကြီး စတင်ပြီးသည့် နောက်ပိုင်း မည်သည့်တိုင်းရင်းသားမျှ စစ်ဦးစီးချုပ် ဖြစ်မလာတော့ဘဲ ဗမာများသာ စစ်ဦးစီးချုပ်ဖြစ်နေကြသည်မှာ ကျန်အခြား တိုင်းရင်းသားတစ်ဦးတစ်လေမျှ သတ်မှတ်အရည်အချင်းနှင့် မပြည့်စုံကြ၍လော... သို့မဟုတ် ဖော်ပြပါ အချက်များအပေါ် ခွဲခြားချိုးနှိမ်မှု ရှိနေသလော... တပ်မတော်ဘက်ဆိုင်ရာ ရာထူးများတွင် တိုင်းရင်းသားများကို အမြင့်ဆုံး ဗိုလ်မှူးချုပ်ရာထူးအထိသာ ခန့်ထားကြောင်း တွေ့ရသဖြင့် ယခုပုဒ်မကို အကောင်အထည်ဖော်ရာ ၌ လွန်စွာအားနည်းကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၃၆၁၊ ၃၆၂ တို့ကို စဉ်းစားရာ၌ လွတ်လပ်ရေးရရှိပြီးသောအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းသင့်ကြောင်း ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုက အဆိုပြုရာ၌ ‘ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် မပြဋ္ဌာန်း

နိုင်ပါက လွတ်လပ်ရေးသည် အနှစ်သာရ ကင်းမဲ့သော အတုအယောင် လွတ်လပ်ရေးမျှသာဖြစ်သွားမည်’ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုချက်အပေါ် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက အောက်ပါအတိုင်း ပြတ်ပြတ်သားသား ပယ်ချခဲ့ပါသည်။

"Religion is matter of individual conscience, while politics is social science. We must see to it that the individual enjoys his rights, including the right to freedom of religious, belief and worship. We must draw clear lines between politics and religion because the two are not the same thing. If we mix religion with politics, then we offend the spirit of religion itself" ဆိုလိုချက်အကျဉ်းမှာ ‘ဘာသာတရားဟာ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းနဲ့သာ သက်ဆိုင်ပြီး နိုင်ငံရေးမှုကား လူမှုဝန်းကျင်တစ်ရပ်လုံးနှင့် ပတ်သက်နေပါတယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းဟာ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ ရယူခံစားခွင့်ရှိသည့်အထဲတွင် လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်လည်း ပါဝင်ပါတယ်။ နိုင်ငံရေးနဲ့ ဘာသာရေးဟာ မတူညီကြောင်း၊ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ခွဲခြားထားသင့်ပြီး ၎င်းနှစ်ခုကို ရောယှက်ထားပါက ဘာသာတရားတည်ရှိမှုကို ပစ်ပယ်ထားတဲ့သဘော သက်ရောက်တာပဲ’။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကိုယ်တိုင် ဖဆပလ ညီလာခံတွင် ရေးဆွဲတင်သွင်းခဲ့သည့် ၁၉၄၇ ခုဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ(မူကြမ်း)၌ ပုဒ်မ -၁၄ တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

14(1).The abuse of the church or of religion for political purpose is forbidden.

14(2). The state shall observe neutrality in religious matters.

14(3). Religion communities whose teaching is not contrary to the Constitution are free in practice and exercise of their religion and religious ceremonies are also free to have school for the education of priests; but schools shall, however, be under the general supervision of the State.

ဘာသာရေးနှင့်ပတ်သက်သော ၁၉၄၇ ခုဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေမူကြမ်းကို ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက အထက်ပါအတိုင်း ရေးဆွဲတင်သွင်းခဲ့သော်လည်း ဗိုလ်ချုပ်ကျဆုံးပြီးနောက် ၂၄-၉-၁၉၄၇ ရက်နေ့တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ-၂၁ ၌ ‘ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ သာသနာတော်သည် နိုင်ငံတော်၏ နိုင်ငံသားအများဆုံး ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သော ဂုဏ်ထူး ဝိသေသနှင့်ပြည့်စုံသည့် ဘာသာကြီးဖြစ်သည်ဟု ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်က အသိအမှတ်ပြုသည်’ဟု ဖော်ပြထားရာ ဗိုလ်ချုပ်၏ မူရင်းပုဒ်မကို ပြောင်းလဲခဲ့ပါသည်။

ထို့အပြင် ဦးနုက ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည့်အခါ ခရစ်ယာန်ဘာသာ အများစုကိုးကွယ်ကြသော ကချင်နှင့် ချင်း တိုင်းရင်းသားတို့က အကြီးအကျယ် မကျေမနပ်ဖြစ်ခဲ့ကြသည့် သမိုင်းဖြစ်ရပ်ကို ဆင်ခြင်သင့်ပါသည်။ ၂၀၀၈ ခု အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ-၃၆၁ သည် ၁၉၄၇ ခု ဥပဒေ၏ ပုဒ်မ- ၂၁နှင့် တူညီနေပါသည်။

ပုဒ်မ -၃၆၂ တွင်မူ ‘အခြားဘာသာများသည် ဤဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အာဏာတည်သည့်နေ့၌ နိုင်ငံတော်တွင် ရှိနေကြသော ဘာသာ သာသနာများဖြစ်ဟု နိုင်ငံတော်က အသိအမှတ်ပြုသည်’ နှိုင်းယှဉ်စဉ်းစားပါက ပုဒ်မ ၃၆၁ တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ဂုဏ်ထူးဝိသေသနှင့် ပြည့်စုံကြောင်း ဖော်ပြထားသော်လည်း ပုဒ်မ ၃၆၂ တွင် အခြားဘာသာများ ဂုဏ်ထူးဝိသေသနှင့် ပြည့်စုံ၏ မပြည့်စုံ၏ မဖော်ပြထားခြင်းကြောင့် အတွေးအခေါ် အယူအဆ သဘောထားများ ကွဲလွဲသွားနိုင်ကြောင်း သတိချပ်မိကြစေလိုပါသည်။

ဗမာလူမျိုး နိုင်ငံရေးသူတေသီတစ်ဦး၏ ရေးသားတင်ပြချက်ကို အလျဉ်းသင့်၍ ဖော်ပြလိုပါသည်။ မိမိတို့နိုင်ငံ၌ ၁၉၅၂၊ ၁၉၅၆၊ ၁၉၉၀၊ ၂၀၁၀ နှင့် ၂၀၀၅ ခုနှစ်များတွင် ကျင်းပခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲများတွင် နိုင်သူအကုန်ယူ (First Past the Post- FPTP) ဟူသည့်စနစ်ကိုသာ ကျင့်သုံးခဲ့သဖြင့် တိုင်းရင်းသားများ၊ တိုင်းရင်းသားပါတီများ အထိနာခဲ့ကြပြီး ပါတီကြီးများ (အထူးသဖြင့် ဗမာပါတီများ)သာ အောင်ပွဲဆင်နိုင်ခဲ့ကြကြောင်း၊ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ နိုင်ငံပေါင်းများစွာအနက် အချိုးကျ ကိုယ်စားပြု (Proportional Representation- PR)ဟူသည့် ရွေးကောက်ပွဲစနစ် ကျင့်သုံးသည့်နိုင်ငံ ၉၅ နိုင်ငံရှိကြောင်း၊ အနိုင်ရသူချည်းသာ လွှတ်တော်ထဲရောက်နေရသည်မဟုတ်ဘဲ ဒုတိယ၊ တတိယ အနိုင်ရသူများလည်း လွှတ်တော်ထဲရောက်ရှိစေနိုင်သည့် ပုဒ်မများ ရွေး ကောက်ပွဲဥပဒေများ ၂၀၀၈ ထဲ၌ မရှိပါ။

ထိုဥပဒေရှိပါက လွှတ်တော်ထဲတွင် လည်းကောင်း၊ အစိုးရကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝေဖန်ထောက်ပြ ထိန်းကျောင်းမှုများ ရှိနိုင်ပြီး တိုင်းရင်းသားများ၊ တိုင်းရင်းသားပါတီများလည်း တစ်စုံတစ်ခုသော အတိုင်းအတာအထိ လွှတ်တော်ထဲသို့ ရောက်ရှိ ကိုယ်စားပြုနိုင်ခြင်းဖြင့် တိုင်းရင်းသားတို့၏ တန်းတူညီမျှမှုကို ဖော်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

ထို့ကြောင့် ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရန်ကိစ္စရပ်များတွင် တိုင်းရင်းသားတို့၏ အခွင့်အရေးနှင့် အခြေခံလိုအပ်ချက်များကို မမေ့မလျော့ဘဲ တိုင်းရင်းသားတို့၏ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို အထောက်အကူပြုသည့် အချက်အလက်များ ပါဝင်ထည့်သွင်း ပြင်ဆင်ရေးသား သကဲ့သို့ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အထင်အမြင်လွဲမှားပြီး သဘောထား မကိုက်ညီမှုများ ပေါ်ပေါက်လာစေနိုင်သော အကြောင်းအချက်များ ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းခြင်းမှ အထူးရှောင်ရှားသင့်ကြောင်း မီးမောင်းထိုးပြလိုက်ရပါသည်။

မန်းအောင်ပြည်စိုး

^[1] ၂၀၁၃ စက်တင်ဘာလမှ စတင်ထုတ်ဝေသည်

အနုပညာလောကထဲကို ဘယ်လိုဝင်ရောက်လာတာလဲ။

အမအရင်းကနေ တဆင့် 'အဲသမောတုရူးခလိန်း (အဲသွတ်ယူးခိုင်း)' ဇာတ်ပွဲက လူရွှင်တော် 'တာသားမိန့် (တာသားမိင့်)' က သူတို့ပွဲမှာ မင်းသမီး လိုတယ်ဆိုပြီး လာပြန်ခေါ်တော့ ကိုယ်ကလည်း ဝါသနာပါ တာနဲ့ ဝင်ကဖြစ်တယ်။

အနုပညာကို ဘယ်တုန်းကတည်းက ဝါသနာပါခဲ့လဲ။ အနုပညာမျိုးရိုးရော ရှိလား။

အနုပညာမျိုးရိုးလည်း ရှိတယ်။ အဖိုးတုန်းက မင်းသား၊ အမေ ကျတော့ အငြိမ့်မင်းသမီး၊ တေးသရုပ်ဖော်တွေ က ခဲ့တယ်။ အဲတုန်းက ပွဲတွေတော့ မရှိသေးဘူး။ ညီမတို့ခေတ်ကျမှ ညီမက ပွဲကတယ်ပေါ့။ အစ်မလည်း ကတယ်။ အနုပညာကို ဟိုး ငယ်ငယ်လေးကတည်းက

ဆက်ဆံ ရေးကလည်း အဆင်ပြေပါတယ်။ အခက်အခဲကတော့ မရှိပါဘူး။

ဘယ်ပြဇာတ်နဲ့ ဆရာသွားတာလဲ။

ဆရာရရှိသွားတဲ့ ကရင်ပြဇာတ်ကတော့ 'ငရဲမီးကြားက ပန်းတစ်ပွင့်' လို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။ ဝတ္ထုကို ဆရာမ မြသင်းချယ်ရေးဖွဲ့ပြီး ဒါရိုက်တာ ဆရာ အဂဲပါ။ သူတို့ရဲ့ သင်ကြား လမ်းညွှန်ပြသမှုနဲ့ ညီမရဲ့ ကြိုးစား အားထုတ်မှုတွေကြောင့် ဒီဆရာရရှိသွားတာလို့ မြင်ပါတယ်။

ဒီဆရာ ညီမအတွက် ပထမဦးဆုံးဆရာဆရာမလား။ ဆရာရရှိသွားတဲ့အပေါ် ဘယ်လို ခံစားမိလဲ။

အကောင်းဆုံးဇာတ်ပို့မင်းသမီးဆုရှင်

လ ဝို င် ရှ ။ (လို ဝါ ယှ ။) န င် . င တွ . ဆုံ မေး မြန်း ။

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၁ ရက်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော ဒုတိယအကြိမ်မြောက် ကရင်သဘင်ထူးချွန်ဆုပေးပွဲ၌ အကောင်းဆုံး ဇာတ်ပို့မင်းသမီးဆု ရရှိသွားသူ အသက် ၁၉ နှစ်အရွယ် လဝိုင်းရှူး(လိုဝါယှူး)ကို ကေအိုင်စီ - ကရင်သတင်းဌာန၊ သတင်းထောက် စောရှားမှ တွေ့ဆုံ မေးမြန်းထားသည်ကို ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

ဝါသနာပါခဲ့တယ်။ အစ်မနောက်လိုက်ပြီး အငြိမ့် ကခဲ့တယ်။ အစ်မက တော့ အခု မကတော့ပါဘူး။

ဘယ်အချိန်ကစပြီး ဇာတ်လောကထဲကို ဝင်ရောက်ခဲ့တာလဲ။ ဘယ်နေရာမှာ ကတာလဲ။

ဇာတ်ကတာ ၂ နှစ်ပဲရှိပါသေးတယ်။ အရင်နှစ်က 'အဲသမောတုရူး ခလိန်း' မှာ ကပြီး နောက်တစ်နှစ် ခုလက်ရှိမှာတော့ 'ဆိုလောင်အဲဖောင် (ဆိုဒ်လင်အဲဖန်)' ဇာတ်မှာ ကပါတယ်။ 'အဲသမောတုရူးခလိန်း' မှာ တုန်းက သိပ်မက ဖြစ်ဘူး။ အသစ် ဆိုတော့ 'ဆိုလောင်အဲဖောင်' ရောက်မှ ဆရာတွေနဲ့ အသေအချာ သင်ယူဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဒုံးအက၊ အငြိမ့်၊ ပြဇာတ်၊ စတီဝါရိုး၊ Dancer အကနဲ့ စွယ်စုံ ဆို၊ က၊ သရုပ်ဆောင် ပါတယ်။

ဇာတ်ကတော့အခါတွေကြုံရတဲ့ အခက်အခဲက ဘာတွေရှိမလဲ။

ကျောင်းက ၇ တန်းကတည်းက ထွက်ခဲ့တယ်။ အဲဒီနောက် ထိုင်း (နိုင်ငံ) ကိုလည်း သွားခဲ့သေးတယ်။ ပွဲသွား က မယ်လို့ မိသားစုကို ပြောတော့ အားလုံးကလည်း လိုလိုလားလား လက်ခံတယ်။ ငယ်ငယ် ကတည်းက ဝါသနာ ပါခဲ့တာဆိုတာ အမေလည်း သိနေတော့ မတားခဲ့ပါဘူး။ အချို့သူတွေ ဇာတ်ကတာ ငွေကြေးအခက်အခဲ ရှိနိုင် ပေမယ့် ညီမက ဝါသနာပါလွန်းလို့လား မသိဘူး။ ငွေကြေးတွေ မပြည့်စုံ၊ မရှိတာတောင် က နေရရင်ကို ပျော်နေ တယ်။ အဖွဲ့သားတွေနဲ့

ငယ်ငယ်ကတည်းကနေ လက်ရှိအချိန်အထိ ဆရာတော့ မရှိဖူးတော့ ခုလို လူအများကြီးရဲ့ရှေ့မှာ ပထမဦးဆုံးအကြိမ် ဆုလက်ခံ ရရှိခဲ့တဲ့ အတွက် အတိုင်းမသိ ဝမ်းသာပါတယ်။ နောင်နှစ်တွေမှာလည်း ဇာတ်ဆောင်ဆုတွေရရှိအောင် ကြိုးစားသွားမှာပါ။

ကရင်ရေးရာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အခြားဘာတွေလုပ်ဆောင်ခဲ့ဖူးသလဲ။

ဖားအံ၊ တောင်ကလေးမှာ လုပ်တဲ့ ၄၅ ကြိမ်မြောက် ကရင်စာပေ နဲ့ ယဉ်ကျေးမှု စုပေါင်းသင်တန်းဆင်းပွဲမှာ ဒုံးအကဝင်ပြိုင်ဖူးတယ်။ ကိုယ်က ဒုံးကတာဝါသနာပါတော့ အဲတုန်းက အမေသဘောမကျ ပေမယ့်လည်း ဝင်ကခဲ့တာပါပဲ။

ကရင်ဇာတ်သဘင်လောကကို ဘယ်လိုမြင်လဲ။ ဒီထက်တိုးတက်အောင် ဘာတွေလိုအပ်မလဲ။

ကရင်ဇာတ်သဘင်လောကကတော့ ဆုတ်ယုတ်ဖို့ မရှိ တိုးတက်ဖို့ပဲ ရှိတယ်လို့ မြင်ပါတယ်။ ခုဆို တာဝန်ရှိသူတွေကလည်း အားပေးအား မြှောက်ပြုနေတယ်။ ဇာတ်အဖွဲ့သားတွေကလည်း ကြိုးစားနေတယ်။ အရင်ခေတ်က ထက်စာရင် လက်ရှိအချိန်မှာ အများကြီး တိုးတက် ပြောင်းလဲမှုတွေ ဖြစ်ပေါ်နေပါပြီ။ ဒီထက် တိုးတက်ဖို့ ဆိုရင်တော့ ဇာတ်လောက တစ်ခုလုံး တက်ညီလက်ညီ ညီညွတ်စွာနဲ့ ကြိုးစားသွားဖို့ လိုတယ်လို့ မြင်မိတယ်။ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် မနာလိုမုန်းတီးမှုတွေ ရှိနေမယ်ဆိုရင်တော့ တိုးတက်ဖို့ လွယ်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။

တချို့ကလည်း ပြောနေတာရှိတယ်ပေါ့။ ၂ နှစ်တည်း ကပြီး အကောင်းဆုံး ဆုရသွားတယ်လို့ ဝေဖန်တဲ့အပေါ်မှာရော ညီမ ဘာပြောချင်လဲ။

ဟုတ်ပါတယ်။ ညီမလည်း ပြန်ကြားရတယ်။ ဇာတ်လောကမှာ ညီမကို လိုလားတဲ့သူလည်းရှိမယ်။ မလိုတဲ့ လူလည်းရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် ညီမအတွက်တော့ ဘာမှ မဖြစ်ပါဘူး။ ကိုယ်ရဲ့ကြိုးစားမှုကြောင့် ရရှိသွားတာပဲလေ။ နောက်ပြီး ဆရာမ မြသင်းချယ်နဲ့ ဒါရိုက်တာ ဆရာ အဂဲတို့ရဲ့ ကျေးဇူးတွေကြောင့်ပဲ အနုပညာအကြောင်းကို သိရှိနားလည် တတ်မြောက်လာတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် သူတို့ကို အထူး ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောလိုပါတယ်။ ညီမကို ပံ့ပိုးပေးတဲ့ လူတွေ အားလုံးကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ညီမကတော့ နောက်ဆုတ် ဖို့မရှိပါဘူး။ ဆက်လက်ပြီး ကြိုးစားသွားမှာပါ။

▶ လိက်မေ့စွာ (၁၃) ဆိုပျက်ထိုက်

ခွါအိုခေါ်ကြိုအင် အင်းမိုင့်ယုံမာလောဟ်မေ့ မူးကင်ဖွာသယ် လိက်ဖွဲဆော်လ်။ ဆိုအိုခါကို မွာ လိက်ဖွဲသွေ့ တယ်တယ်သီး မွာဘိုအေးလ်။ လိက်သွေ့ ဆိုပိုယောဟ် ဆိုဒ်ဆဆိုသယ် အိုဘိုအေးလ်။ မိုကော်ကို ပပ်ကိုအိုဟင် မာလောဟ်ကို လိုပေပိုလ်ခေတ်တာလ်။ စးဆာဒ်သာ ထိုဟင်ခါနိုဟင်သယ်သီး စေအိုခါယိုပိုသို မွာဘိုအေးလ်။ ဆိုချက်ဆိုယာ အိုကျိုဘိုလ်။ ဒိုကေစီအေ (ခေါ်ဖုင်းစင်)ဟုယိုထင်ကော် မပ်ဘိုလ်။ တိုဝါနိုဖောဟ်ဆာ-ဒေ သုဂ် ခေါ်ဖုင်းစင်သယ် လင်လီလင်လင် ပိုသ်ဘိုအေးလ်။ တိုဝါနိုမူးနက်ခို မိင်လကွာ ဖွဲရပ်ခါကော့စိုင် သိင်းသွာအင်သယ် ယိုအိုအိုကို နို-ဘုလေ- စာင်းရက်ထိုဖာ-သီးခေလ်။ မွာတောင်ထင်း ကိုသယ်လ်ကို လပ်စးအေး။ ခုက်သိင်းခုက်ဝး စးဖွဲသယ်ကော့စိုင်လာ-ကင် ဆိုလပ်စုဂ်စင်းအေးလ်။ ဆိုလ်စင်ကို မိုလပ်ပုဂ်စးသာ သာအိုမွာအေးလ်။ လာ-ကင်စိုက် ဟင်ပေပို လုစံင်ထင်းသင့် ညးဝယ်ခင်ဟုဝယ်စး အိုကျူးအိုကင်းအိုကင်း လိုမိင်ဆော် အိုခေါ်လ်ကျိုကို လပ်ဖွဲဟ်ပုမိင်တာလ်။ မိုလပ်ကို ထင် လိက်ဖွဲ အိုကျို သယ်ကိုလ်။ စင်စိုက် မိုလော်ထင် မိုမာလောဟ် လိက်ဖွဲအိုလ်လာဟင် ခိုလ်။

ဆိုလ်စိုင့်ကို စးမာကော်-အိုတာ မာလောဟ်လိက် လိုမိင်လ်။ စးတတ် ခေါ်ဟ်တတ်ကာ-ဘိုအေး။ စင်စိုက် အိုကင်းဆိုဟုယိုအို ဖပ်-အီဖပ်-အိုဘိုအေး။ ဆိုလ်စိုက်ကို မာလောဟ်လိက်အိုဝီ-ထုဂ် စေကိုသိုဝ် စးဆာဒ်သာ ဆိုမာလောဟ်အိုခိုသယ် သေ့ယာဝယ်ထိုထိုဆာဆာအေးလ်။ စးမာလောဟ် မေ့ထင် ဖွဲသယ်လ်စိုင်းကိုသီး အိုကိုယာ မူးကင်ဖွာသယ်လ်။ အိုယုဂ်ခိုသီး သောဟ်ကင်းယို ပီပီလ်။ မာလောဟ်လင်သင့်လ်ကာ ကိုကာကို မာသာ စေလူ-မိုဝါထောတ်စးသာသိုလ်လ်။ လိုခါင့်ကို ယူ-ယာ-ထင်းထင်လ်စိုင့် ဆိုကင်းဆိုဟုယို အိုပိုသ်လ်စိုင်းအေးလ်။

ထင်ကိုလိုဆင့်ဟင် ထင်ထင်လိုခါင့် ခိုရေ ၁၉၉၉ လိုကင်းကို

ထိုဝါနို-ရပ်ကုင့်၊ ခိုခိုခိုခိုခိုခိုခို ကုင့်ထိုခိုခိုခိုခိုခို ဟင်ထင်းသီးခေ ကြော့သွေ့- ထင် အာ-ထ-က-စင်မင်ထင်းကိုဟင် တိုဝါနိုကိုဝ်ဖွဲ ဒေ မာလောဟ်သီးခေ လိက်ဖွဲပြာလ်။

အိုကိုမ ဆိုကင်းဆိုဟုယို ယိုအိုအိုကို မာယိုသာ ဟုယိုအိုကိုခိုက် ထင်ယိုအိုယို လုဂ်မိင်ကး ဆော်လ်။ လိုခိုင့်ကိုမ မေ့ထိုဒေ မေကို ရုံးစး လိုင်အေးလ်။ ဆိုသင်းယုင်းသာယုင်း ဒေဆိုသင်းမုဂ် သာလိုင် ချ်ထဆာယာ ပျစေလောဟ်သာလ်။

စးလဲစိုက် မိုမာလောဟ်လိက်ဖွဲဟင် မာလောဟ်လိက်လင်-အိုအေးလ်။ လေဝ်ယောပ်-သင်ခါဘာ ခါ လပ်လိုမိင်၊ လေဝ်ယောပ်-ထင်မာလိက်ဘာ-သင် ဘာ-ခေါ်ဟ်လေင် လပ်လိုမိင်၊ ထင်အင်းစာ ထင်သာယာ-သင် သာယာ- ဆင့်ကးယုဂ်အေး။ တိုဝါနိုဖောဟ်ဆာ-ခို မေ့ဟင်-မေ့စုအိုအေး။ စးကင် ကင် ဆင့်မင်-သီးခိုက်သီးခေ "လိက်ဖွဲယို ဟ်မာဆိုသေ့ကင်မိင်အေး" လပ်စို ယိုက် လပ်ကင်ကာ လပ်ပိုခိုင်း-သီးခေလ်။ ဆိုလပ်ပိုခိုင်း-ဆိုကွာကို ကွင်ဒကာ၊ ဘာ-ဒကာသီးပါဆော်လ်။ ဖိုဟ်အင်းယိုင်အပ်ယိုင်သီး ပါဆော်။ ဖိုဟ်သေ့ လိက် သေ့လတ်သီးပါဆော် --၊ ဖိုဟ်လိုကျိုလ်စိုင့် ဆိုစးသီး ပါဆော်လ်။

အိုခေါ်လ်ကျို လိက်သွေ့-လ်ကင်းလ်ကင်း စးထို ဆိုလပ်ဆိုခိုင်းမျှ အိုမိင်ယာအေးလ်။ ဆိုလင် လပ်ဆိုသယ် လိုစင်းကိုဘို မွာဖွဲသယ်ပီပီလ်။ ယောပ်ပိုယင်သယ် ပါကင်ဟာအေးလ်။ စင်စိုက်ကို မာလောဟ်လိက်ဖွဲ လိက်သွေ့-ခါ ကြော့ကြော့မူးသယ် စးအိုခိုင်းထကာ-ဟင် စးဆဲဖွဲပျာသ ဆော်လ်။ ထင်ကိုမ ကိုလို့ဆိုမာကထင်း ဆိုမာဖွဲဟုဆော်လ်။

လင်ထေ့ခိုင်းလ်စိုက် ဖွဲဆိုသယ် အိုဟုဟုကို မာလောဟ် အိုသီး ဆိုခိုလ်ခါ အင်းကိုအင်းစာ လောဟ်သာ အိုအေး။ ယောပ်-ကော် ခေါ်လ်လာ ကြိုကို ဟင်လ်။ ဟင်ပေပိုပေပိုခါ အိုသီး ဖေဟ်သယ် မာလောဟ်ထသီးခေ အိုသီးဆိုခိုလ်ကော် ဟေ့ဟေ့စးလ်။ ယောပ်-ထင် ပိုဖွဲဆိုခိုင်း သယ်လ်စိုင်းယိုဝ် စးမာလောဟ်ထင် ဟိုလိက်ဟိုဆိုခိုင်းသီး မာကဘိုအေး၊ ဖိုယာ မာကလ်စိုင်း

ကိုသင် လို မာလ်ကဲစးလ်စိုင်းကို လင်လပ်ဟာဟင်ထင်ဖွဲ၊ လင်စ်ပေပိုထင်ဖွဲ၊ အေအိုစေ ကိုသိုဝ်လ်စိုင့် ဖိုယာ လိုအိုစးမာသွေ့-ခါ အိုသာဆင်းသီး ဆင်းနိုင်အေးလ်။ စင်စိုက် ဖွဲက လိက်ဖွဲကြော့ ကြော့မူးသယ် လိုယိုက်လ်မပ်- အေးအို အိုပိုခိုက်လ်။

ကိုယာ မာလောဟ်ခိုင်းလိက်ဖွဲဒေယို ယိုသိုဝ်သယ်လ်စိုင်းကိုသီးမ အိုခါယို မာယုဂ်ဆို ကဲကင်ဟာလိုင်အေးလ်။ လိုယာခါ စာင်းလင် လိက်သွေ့-ဖပ်-စ်စိုက် ထုဂ်ထင်းဆိုင် ထုဂ်ထင်းစိုက်လောဟ်သာ လိက်သွေ့- စေမိုက်ထင်းသိုက် မာစိုက်မာဆိုလောဟ်သာယာ --။ အိုလ်စိုင့် ခုဂ်ထင်း မိုစာင်းလင်သွေ့- စေလ်အိုစးကိုလ်မိင်၊ သာစင်းဒေသာယာ ဆင့်မင်- တိုဖူလောဟ်သာ ကိုခိုကိုဖာ သာစးယုင်းမျှ ထင်မိုသီး ကော်-အေးလ်။ မာလောဟ်လိက်ဟင် ထင်ဘာ-မေယာ ဆိုပြင်စိုင့်ကို လာဖာနိုကွာ ဆိုကင်ဆင့်မင်ဆို လိုဟာလိုဟာဆော်လ်။

ကင်းစးဘို --။ အိုလ်ကင်း မိုစာင်းလင်သွေ့- စေလ်အိုစး ယိုမာလောဟ် လိက်ဖွဲကြော့ကြော့ မူးသယ်ကို ထုဂ်ထင်းစေကိုအို၊ ထုဂ် ထင်းဆင့်ယး ထောင်ယးကိုအို၊ ထုဂ်ထင်းသာကိုသးကိုအို၊ ထုဂ်ထင်းဆိုဟုဂ် ဆိုဟို ထိုလးယးအူးယိုအို၊ ထိုကော်-လျသ် ယိုကိုအို -- စေကိုသိုဝ် အိုခေအို အိုမိင်မိင်အိုစိုင်းစိုင်းလ်။

စင်စိုက် ထင်ထင်အိုခါယို ခင်ဟုဝယ်ဆိုကင်းဆိုဟုယိုသယ်လ်စိုင်း ကို ကွေစိုင်းသာကင်းလာ-ကင် သီး သာကင်းလိုကော် --။ ဟင်ပေပို ဒေလုစံင်ထင်းသင့် လာဟင်သယ် အိုဆင့်ဆင့် စး ကင်းထင်း စးဒေထင် ဥတုအင်းလယ်လာ-ကင်အိုသင့်သင့်သီး ထိုခိုခိုက် ဆိုလင်-လီသယ်လ်စး မာသာစေ ဟိုယောပ်-စိုက်ဆို အိုယာင်သိုဝ် ဖွဲဟ်ဘိုစီစီ -- စီစီကိုလ်။

စင်ယင့်သာအိုဆိုင် ၁၅-၄-၂၀၁၉

ဘုအပူလီအယ်ပီတနီကီဆာအပူ ပုသျှင်ဘုလတ်ယီဒါတဖ်သဂါဘတ်တက်

လါမု ၃ သီ. ၂၀၁၉ နှ် နါဖိဖွံ့ဖျော်
ဖဲအုယုတ်တံင် ကီဝိဒိဒ်, ပါတ နီ ကီဆာအပူ ကတီအံဘတ် ဖဲ ပုကူးဝဲတံင်ယီဒါ ဘုကတီဘတ်ဆာ ဘုသးအပူ လီဝဲ ဒီး ပုလဟဲ ပု ဘုသးတဖ် ဖွာဝဲအယ် ပုသျှင်ဘု လာ တာယီဒါကတီတဖ် သဂါ ဘတ်ဒီးတက်ကတီခဲအဂါ ပုမအိတ်ဘု တဖ်စံးဝဲန့ဒ်လီ။
ပါတနီကီဆာ ဘုသါနုဆုတ် သဝီဖိ ပုမအိတ်ဘု ကုနါဂျှင် စံးဝဲ “အဲအဲအဲ စုသုခး(ဆင်းသုခ) ဘုနု မးအိတ်ဝဲ ယံကလီ နီကလး (၅၇၀, ၀၀၀)လီ။ မုမုတ်ဖါဘုနု အိတ် တုလု ယုကလီ ယံကလး (၆၅၀, ၀၀၀)ညါ။ စံးသိသနာ ကု အပူ ထီင်, ချါသိ(မြေဩဇာ) သနာ ကု အပူထီင်. ဘုဟးထီင် သနာ ကု တဂု အယ် ပုမအိတ် ဘုတဖ် ယုတ် ဝဲသဂါ.” အဂါ စံးဝဲန့ဒ်လီ။
လာသျှင် တာယီဒါဘု အံနုတ် ဟီဝိဒိတ် တအုကတီနု ဘုနုဝဲ အနာ ၇၀ ယုတ်ဒီး တာလတ်ဘု လတ် စုတခီ ဟီဝိဒိတ် တအုကတီနု ဘုချီ ၂ နှ် ချါသိ(မြေဩဇာ) ၂ ထာင်,

စံးထုစံင်အသိ အကတ် ၂၀, ပုထု စံင်ဖိ အစုဒီးလဲ ၅၀,၀၀၀)ကူး, ပုသျှင်ဘုစုဒီး လဲ- ယံ ကလးကူး, ထာနုတ်လီ ထံလဲပု ၅၀,၀၀၀, ပုကူးဘု ဒီး မလီဖျော် ဘု စုဒီးလဲ အိတ်တုလု- ၃၀၀၀၀ တု ၅၀၀၀၀ ဆု အဖိခိတ် အဂါ သျှင်ညါဘတ်လာ ပုမအိတ်ဘုတဖ် အအိတ် န့ဒ်လီ။
လာနုတ်အဲဒါ လာကီပဒိတ် တာသျှင် တာဖျး စုတားထူးထီင်ဟုတ် လီအဲဝဲ တာလတ်ဘုလတ်စု စုသျှင် တဖ်အံ တက်ကဟုတ် ကု ကဒါကု အဂါ တာပတ်ဂါပတ်ဘါလာ တာယီဒါ ဘုအံဒီး ဘုအပူလီ ဒ်အဲအဖိခိတ် လာတက်ကဟုတ်လီ ကဒါကု တာ သျှင်တာဖျးစုတားအဂါ တာကီတံင်ခဲ ဝဲလီ။
ပုသျှင်ဘုဖိတဖ်လာ အထူး ထီင်ဟံးလီအဲဝဲစုတဖ်လာ ကီပဒိတ် တာသျှင်တာဖျးစု တား အအိတ်အံ ဟုတ်ကဒါကုစု စုမုတ်ဘုဒီး တာ တဟုတ်လီအဲ စုလု ဘုနုန့ဒ်လီ။ မုလိတ်စုလာ ကဟုတ်ဝဲဘု အဂါ ကဘတ်ဟံးလီဝဲ လာအစုအိတ်အါ ဘတ်ဟုတ်လီ တာဖိတလဲ တခါခါဒီး

ဟုတ်ကု စုမုတ်တနု လာဘတ်နု တနီနု တာဟံးနုကွတ် အစံင်လီ ဒီး တနုမအိတ်ဝဲ စံင်လာဘတ်နု လီ။
ကီပယီ ဘုဟုကရု လီခါတ် သး ကမံးတံင်ဖိ ဒီကထာင်စိထိ စံးဝဲ “ကတီအံ တာယီဒါဘု ဟံထီင် ဆာကတီ, ကဆုအံ ဆုထံဂု ကီဂု သနာကု တညီဘတ်. တကဟ နုဒိ လာအုတ်ဖရံင်ကုနု ဘတ်သး တာဆါ တာပုလာ ကီပယီဘု တာ ဂုကီ ကဲထီင်အယ် ကဆါလာ ထံဂု ကီဂု ဂုလီလီ. လာတက် နုအယ် ဘုအပူ လီနုန့ဒ်လီ။” အဂါ စံးဘတ် ခုတ်အဲစံင် န့ဒ်လီ။
အပူကွတ်တနုနု တာ ဆု ဝဲဘုသး တုလု အတု သာကကွတ် တဝတ်ဘုတ် ဘတ်ဆာ မုမုတ် တနု ညါအံ အိတ်ဒ် ၂ ကကွတ် ဒီး စုလီဝဲ အယ်ကတီအံ လာကဆု ဆုတရူး ကီ လာအဖိသဲစး ကနု အဂါ တာဝဲသကီ အဲဒီး လာ ဘု တာလဲ တရဲသး ကနုအဂါ ကမာသကီဝဲ ဒီး ကီပဒိတ် ဘုထွဲဝဲကျါတဖ် အဂါ ဒီကထာင်စိထိ စံးအါထီင်န့ဒ် လီ။

ကညီကီစံင်ပုလု, သုဒီးဝတ်သုတ်တဖ်တနုဒီးတနုအပူဒိတ်ထီင်

လါမု ၂၀ သီ. ၂၀၁၉ နှ် နါဖိဖွံ့ဖျော်
ကညီကီစံင်ပု တာဖိတလဲ လာ တက်ကသျှင်ထီင်ဝဲ ဟံင်ယီသုတ် တဖ် ဒ်အမု တလးအီလုတ်, တာ နုတ်, ဝတ် ဒီး သုတ်တဖ်တဖ် တနုဒီး တနု အပူဒိတ်ထီင် ကွတ်ကွတ်အဂါသျှင် ညါဘတ် လာပုလု ဖုဒါ ဒီး တလးအီ လုတ်လာ ပုကုဒီး ဟံင်ခိတ် သုတ်တဖ် အဂါ န့ဒ်လီ။
လာကညီကီစံင်ပု တာဖိတလဲ လာ တက်ကသျှင်ထီင်ဝဲ ဟံင်ယီ သုတ်တဖ် အပူဒိတ် ထီင်ဝဲ အဂါ နုတ် မု ခိဖျိ ကညီကီစံင်ပု သုတ် ဝတ်သုတ် တဖ် လီဖျာဝဲအသိ လာ ပုမအိတ်ဖိ သုတ်တဖ် စုကီး အဘူးအလဲ ဒိတ် ထီင်ဝဲ ဒီး တာဆုထီင် ဆုလီ အဘူးအလဲ သုတ်တဖ်ထီင်ဝဲအယ် အဂါ နုတ်ဖါ စုထုတ်တံင်လာ အမတ်ကု တာလဲတါဆါ, တာပု တာထု ဖုဒါ တဂု စံးဝဲဒ်န့ဒ်လီ။
အဲဝဲလဲ “တာသုတ်တဖ် အံ လာထံကီတဘုတ်အံ အပူနု လိတ်ဝဲ အဖါမုနုလီ။ တာလီလာ အယံသုတ်တဖ် ဟးထီင်ဝဲ ထီဘိ လီ။ လုတ်သုတ်တဖ်, ဝတ်သုတ်တဖ် အံနုတ် ဖဲတါလီ ဖဲအဘူးအံ တအိတ် အါအါလာဘတ်. တကုသျှင် ကဒါ ကုစု နီတကဘတ်အယ် ဘတ်လဲဟံး နု လာတါလီ ဖးယံအယ် တီဆု

တာ အဘူးအလဲ ဒီး ပုမအိတ် ဖိသုတ် တဖ် အဘူးအလဲ လာ အါဝဲအယ် တာအလုတ်အပူ သုတ်တဖ် အါထီင် ဝဲအဂါ အဲဝဲဘတ်ဝဲ ခုတ်အဲစံင် - ကညီ တာကစီ န့ဒ်လီ။
လာနုတ်အဲဒါ တာကီခါအံ လာ ကညီကီစံင်ပု ပုလုအိတ် လာ တာလီ အကသုတ်တဖ် ဟံသုးလီ သုးကျဲ ဒီး ဟံးဖဲ တာမတ်အယ် လာအဲဝဲသုတ် ကသျှင်ထီင်ဝဲ ဟံင်ဒီး ကျးလာ တစိတ်တလီသုတ်တဖ် အဂါ မုဂု, လိတ်ဘတ်ဝဲလုတ်, ဝတ်, တာနု ဒီး သုတ်တဖ်အယ် တာဖိ တာလဲ သုတ်တဖ်နု တာဆါအါနု ဒီး အဖါမုစုကီးအဂါ သုတ်ညါဘတ် လီ။
နုတ်လာအပူကွတ်နု လုတ်တ ကြွလာအိတ်ဝဲ အဘုတ် တကယနုတ် ကဘတ် ဖဲ ၁၀,၀၀၀ ကူး အခိတ် အယာနုတ် တနုအံနုတ် အပူအိတ်လာ ၁၂,၀၀၀ ကူး, လိတ်လုတ် တခါမု မဟံကုနု တကြွနု ၁၈,၀၀၀ ကူးဒီး အဲအဲနု ၂၄,၀၀၀ ကူး, သုတ်တဖ်တခါ တဘိနု ၄,၀၀၀ ကူး ဒီးအဲအဲ အပူထီင်ဝဲ ၅,၀၀၀ ကူးဒီး မုခိတ်ဖါစုထီင်နု အပူထီင် ဝဲသုတ်အဂါ ပုမအိတ်သုတ် တဖ် စံးဝဲဒ် န့ဒ်လီ။
ကီးတရဲကီဆု, နုနု သဝီ ဖိ နါမုစု စံးဝဲလဲ “လာညါပုမအိတ် တာဆဲးဆါအိတ် တလးအီလုတ်လီ။

လာတက်ခါ ဆာကတီ နုတ် ပမအုတ် တာမတ်ခါအံလီ။ အဲအဲအဲလုတ်ပု, တလးအီပုသုတ်တဖ် ကဲထီင် ကု ကီကုဒီး လာလဲအယ် တာဘတ် လီဖိမဲတအိတ် လာ ပမအိတ်အဂါ လာဘတ်. တလးအီလုတ် ဒီးဝတ်သုတ် တဖ်အပူထီင်. တမုထဲလာ ဝတ် ပုဘတ်. လာဒုသဝီ သုတ်တဖ် စုကီး အပူထီင်ဝဲ စုကီးအဂါ စံးဘတ်ဝဲဒ် အဲစံင်-ကညီတာကစီ န့ဒ်လီ။
ဟံင်ယီ တာဖိတလဲလာ တာ သုဒီးဝဲအဖါမု ဒ်အမု တလးအီ လုတ် ဒီး ဝတ်သုတ်တဖ် အါတကု တာဟံဝဲလာ ကညီကီစံင် ကီတရဲ ကီဆု, လုတ်ပုကီဆု မွဲကွဲထီင် တာလီသုတ် တဖ်နုန့ဒ်လီ။ မုမုတ်လာ လိတ်လုတ်သုတ်တဖ်တခါ အါတကု ဟဲလာ တလာမိတ်ကီစံင် ဘဲလု တကပဒီး အဲဝဲသုတ်အုတ်အုတ် ဝတ် ပုဒီးဟံလီဆါဝဲလာဟံင် ယီ တာဖိ တာလဲ အကျးန့ဒ်လီ။
တာကီခါ ကညီကီစံင်အပူ ဝတ်သုတ်တဖ်လာ တာသုဒီး ဝဲ အဖါ မုအံ ဘတ်တာလဲကျိနုလာ ဝတ်လာ အဟဲမဲထီင်လာ နုဆုတ် အကစီဒ် ဝဲ ဒီး ဝတ်လာ ပုသျှင်ဆါအါ သုတ် တဖ် အိတ်စုဒီးဝဲအဂါ ပုလာ အမ ကု ဟံင်ယီတာဖိတလဲ သုတ်တဖ် စံးဝဲန့ဒ်လီ။

ကညီကီစံင်ပုဂုဝိကီတင် ဒီးကထာင်တုတ်ဂုကီဟးထီင်ကွတ်လာတါမ

လါမု ၁၇ သီ. ၂၀၁၉ နှ်
ကညီကီစံင် ပုဂုဝိကီတင် ဒီ ကထာင် တုတ်ဂုကီလာအမု ပုဂုဝိ ကီတင်အံ ယုဟးထီင်အသး လာနီ ကစီ တာဘတ်သးအဖိခိတ် ၂၀၁၉ နှ် လာလါယနုအါရဲက တီအဂါ ထံကီ အကီဒိတ်ထူးထီင် ပာဖျါ ဖဲလါမု ၁၆ သီအနု န့ဒ်လီ။
ကီခိတ်ဟုတ်ပုလု ပုဂုဝိ ကီတင် ဒီကထာင်တုတ်ဂုကီအံ မုဝဲ NLD ပဒိတ်ဟတါကတီလာ ကညီ ကီစံင်ပု မုပုသုဟးထီင်သး လာ နီကစီ တာဘတ်သးအဲဆါကတါ တကနုန့ဒ်လီ။
“အဲအိတ်တဆုတ်ဘတ်ဖး ယံင် လဲ. ဘတ်မနုလဲဒ်နု အဲဝဲအဟာဖါ နု ဘတ်ပုးယာအသး, တာအိတ်ဆုတ် အိတ်ချအယ် ထီင်တာအိတ်ဖျိ တဖ် တနု ဘတ်နု လါတဘျးဘုလဲ. အယ်မဲဝဲတကဲလာဘတ်အယ် ယုဟး ထီင်အသးလီ. တမု လာ တာ

ဂုအကဘတ်.” အဂါကညီကီစံင် ပု ဘတ်မုဘတ်ဒါလာ တအဲဒီးဟံဖျါအ မဲတက စံးဝဲန့ဒ်လီ။
ဒီကထာင်တုတ်ဂုကီအံ လာအ ပုကွတ် ၂၀၁၅ တာယုထာအပူ မု ဝဲပုလာ အမနုယာတါဖးလာ ကလုတ်ဒ်မိတ်ကရုစံင် ကရုဖိ NLD ပာတ်တံင်ခါစး ဖဲလုတ်ပု ကီဆုတ် တာဖးဟီဝိကီ နီဂါ(၁)တကနု လီ။
အဲဝဲအိတ်တဆုတ်ဘတ်ဖး ယံင် လဲ. ဘတ်မနုလဲဒ်နု အဲဝဲအဟာဖါ နု ဘတ်ပုးယာအသး, တာအိတ်ဆုတ် အိတ်ချအယ် ထီင်တာအိတ်ဖျိ တဖ် တနု ဘတ်နု လါတဘျးဘုလဲ. အယ်မဲဝဲတကဲလာဘတ်အယ် ယုဟး ထီင်အသးလီ. တမု လာ တာ

ဝဲပုလာ အမနုယာတါဖးလာ ကလုတ်ဒ်မိတ်ကရုစံင် ကရုဖိ NLD ပာတ်တံင်ခါစး ဖဲလုတ်ပု ကီဆုတ် တာဖးဟီဝိကီ နီဂါ(၁)တကနု လီ။
အဲဝဲအိတ်တဆုတ်ဘတ်ဖး ယံင် လဲ. ဘတ်မနုလဲဒ်နု အဲဝဲအဟာဖါ နု ဘတ်ပုးယာအသး, တာအိတ်ဆုတ် အိတ်ချအယ် ထီင်တာအိတ်ဖျိ တဖ် တနု ဘတ်နု လါတဘျးဘုလဲ. အယ်မဲဝဲတကဲလာဘတ်အယ် ယုဟး ထီင်အသးလီ. တမု လာ တာ

► ကဘျးပု(၁) “ဝုကစီ” တာဖိထီထွဲ
လာချီဒီး မုလဲနု ကကွတ်ကီထံကီ နုတါယံတါလာတဖ်ဒီး လဲဟး လာဝုဖဲလုပုသျှင်တဖ်နုဝဲ န့ဒ်လီ။
လာနုတ်အဲဒါ တာလီအဘူး ဖဲနု ယုသျှင်ညါနုစုကီးဒီး ဒ်ကွတ် ကစီ, မိလုကစီထုတ်လုပုတဖ်, တာလဲတါကုလာ အအိတ်ဒီးတာသျှင် ပါသးဝဲ, ယုသျှင်ညါကညီဖိတဖ် လုတ်လုထုထု တာဆဲးတါလာတဖ် သုဝဲအသိ တာဒီးအိတ်ထီင်ဝဲ တာလဲ တာကုနု လာလီကတီတါလဲထီင်

လဲထီလဲအဂါ စါကွတ်မိတ်ဝဲလီ။
တာဒီးအိတ်ထီင်ဝဲ တာလဲတါ ကု တာမဲအဲ လာလီကတီမိတ်သျှင် တဖ်အဂါ ဘတ်သးတာနီချ, တာဒီး နုတ်ကျဲ, တာဖိအိတ်တုအိတ်ဒီး တာအိတ် တာဆဲးအလီသုတ်တဖ်အံ လီက တါကမံးတံင် ကရဲကျဲမဲဝဲန့ဒ်လီ။ ဒီးဖဲလါမု ၂၅သီတု ၂၆ သီအနု ကီပယီ ထးခိတ်ကပု ဝုမါတလု အပူ ပုဟးလိတ်ကွဲ ဖိသုတ်တဖ် ကဟဲဟး လိတ်ကွဲ ကီတါအဂါ သုတ်ညါဘတ်လီ။

ဝုမိကစီတာလီဟီဝိကီ ဝဲ နု လာအပူကွတ် ခိဖျိတာတဖ်တနု ဘတ်အယ် ပုလဲတုစုဝဲဒ်ဒီး အိတ် ဒ်နုဆုတ်တာဘတ်တုအသိ န့ဒ်လီ။ ဖဲအပူကွတ် ၂၀၁၇ လါယုလဲကတီ တလာကီစံင် ကညီဂုဝိကီတင် လဲလဲကွတ်ဟးလိတ်ကွဲဝဲအလီခဲ ဆဲးကျိးလိတ်သး ဒီး ဒုသဝီကမု တဖ် ဝဲ ကဒီးအိတ်ထီင်နုဝဲ တာလဲ တာကု တာမဲအဲလီအဂါ သုတ် ညါဘတ်လာလီကတီမုတဖ် အ အိတ်န့ဒ်လီ။

► ကဘျးပု(၁) “ခုတ်အုတ်ဒီးမိတ်ကီသီပတ်တံင်” တာဖိထီထွဲ
ခိတ် သးခိတ်ခိတ်ဂါ စါကွတ် ဒီးမိတ် ကီသီပတ်တံင်တခါ လီခါတ်သး တာ ခိတ်တါယာဟီဝိကီ ကရုကမံးတံင် ပုဟးလီဆုတ်နီ နုတ်ကျဲမဲဝဲ, သး ခုတ်(၅)သးခုတ်ခိတ်-နုတ်စံင် တဖ် တီခိတ်ခိတ်မဲဝဲဒီးခါစး ၆ ဂု ဟဲထီင် တဲသကီဝဲန့ဒ်လီ။
ယံင်သုတ် ကီစံင် မိတ်ကီသီ ပတ်တံင် ပုဟးလီဆုတ်နီ နုတ်အုတ် ကုစံးဝဲ “မုဝဲ တာဖိလတ်ကဒဲကဒဲ တာထံင်ကမု လိတ်သးလီ။ သးဖိသျှင်

တဖ် ကုသုးလီအသး လာနီကစီ လီလဲ. ဒ်သးကမုတဖ်လဲကု ကညီထီင်အဂါ န့ဒ်လီ ပတ်ပုလါ အဖိတါ တတုဒီးဘတ်အကတီ တလာမုဂု, ကညီမုဂု ပကစီ လိတ်စုတု ပဒီးနုတ်ဘတ် တာမိတ်နုသး လီတစုန့ဒ်လီ” အဂါ စံးဘတ် ခုတ်အဲ စံင်န့ဒ်လီ။
ခုတ်အုတ်ယုတ်- ကညီဒီကလုတ် စါဖျိကရု ဒီးမိတ်ကီသီပတ်တံင်အံ မုဝဲကရု လာအဲလဲယာ ကီဒီ

တဘတ်တါပတ်တါခး (အဲဒ်စံင် အုတ်) ဒီး ဖဲ အပူကွတ် ၁၉၈၈ နုတ်နု ခုတ်အုတ်ယုတ်ဒီး မိတ်ကီသီပတ်တံင်သုတ် တဖ် အဘတ်စာ တါခးလိတ်သး က ထီင် တုဝဲ ဖဲယံင်သုတ်ကီဆုတ် အပူ အသီ ၂၀ ဘုတ်နုန့ဒ်လီ။ စးထီင် ကု ဝဲ ၂၀၁၆ နုတ်ဝဲအလီခဲ တာဒီး တါယာတဖ် ကုအိတ်ထီင်ကုဒီး တု အဲအဲ တာ ဒုးကုကထီင်ကုဝဲ တစုနုဒီး အဘျီ ၁၀ ဘတ်အဂါ သုတ် ညါန့ဒ်လီ။

တၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်

ဓုၢ်ကံၢ်မဲ (Chaing Mai) **တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အခါ ခုၣ်အိၣ်ယူၣ် ဆုၢ်နုၢ်လံာ်လၢကဟးထီၣ်လၢ PPST အကျါဒီး ဆုၢ်နုၢ်လိာ်လၢ PPCM အကျါအကျဲအဖီစီၣ်ရဲ့ပုၤပုၤ တစဲဖီစီၣ်.**

တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်တၢ်လဲၤကျဲန့ၣ် လၢ ၂၀၂၀ နံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံၣ် ကလဲၤဝဲၤခါ, တလဲၤဝဲၤခါန့ၣ် တလီၤတၢ်ဘၣ်. အယိၣ်န့ၣ်အလီၢ်အိၣ် ဝဲၣ်လၢပကဘၣ် မၤလီၤတၢ်ဝဲၣ်လိာ်. ပကဘၣ်မၤလီၤတၢ်ဝဲၣ်အယိၣ်န့ၣ် စးထီၣ်ဖဲန့ၣ် ပဝဲထီၣ်ဘိကမံးတံာ်ဆၢတံာ်ဝဲၣ်လိာ်. ပကြၢၤမၤလီၤထီၣ်က့ၤဝဲ တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ် တၢ်လဲၤကျဲတခါအံၤ ပမုၢ်လဲၤကျဲလၢခိၣ်န့ၣ်ဒိၣ်ထီၣ် ၁၀ ဂၤ တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အသိးအံၤ ပလဲၤအိၣ်တတူၤနီတကိၣ်ဘၣ်. ကလဲၤကတံာ်န့ၣ် ပုၤလၢ ၂၀၂၀ ဒီး မ့ၢ်ဒီးန့ၣ်တခါ တဂ့ၤလၢပုၤနီတဂၤအဂီၢ်ဘၣ်. အလီၢ်အိၣ်လၢပကြၢၤဘိၣ်ဘၣ်ဆီန့ၣ် ဟ့ၣ်လီၤဝဲမူဒါလၢခိၣ်န့ၣ်လၢအဘၣ်ထွဲလၢ တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်တၢ်လဲၤကျဲအပူၤ ဒီး ဖဲန့ၣ်န့ၣ်

ဘၣ်စၢၤန့ၣ် ကဲထီၣ်ဝဲၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါလၢကီၢ်ပဒိၣ် ကထူးဖးဝဲဒၣ်ပုၤခဲဖုဒီး ဟံးန့ၣ်ဝဲဒၣ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်န့ၣ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လိာ်. အယိၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ပကဘၣ်စဲဘူးလိာ်သးမ့ၢ်အါ ကကၢ်ကျါဝဲဒၣ်လၢတၢ်န့ၢ်ဖါဒီးတၢ်ဆီလိာ်သးလၢတၢ်ထံၣ်ဒီး တၢ်ပညိၣ်တခါယီၤအပူၤန့ၣ်လိာ်.

PPCM န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤန့ၤလဲၣ်ဒီး အတၢ်ပညိၣ် အတၢ်မုၢ်လၢကွၢ်ဖိအိၣ်ဒ်လဲၣ်.

ကီၢ်ပယီၤထံၣ်ကီၢ်အပူၤန့ၣ် ကလုာ်ဒုၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤအိၣ်ဝဲဒၣ်အါဖု အါဖုအကျါန့ၣ် ပုၤလၢအဆဲးစုမ့ၢ်ကျါအိၣ်. တဆဲးဘၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကီး. အယိၣ်န့ၣ်တၢ်မသကိး ကူၣ်လိာ်သကိးအဘၣ်စၢၤ ဟ့ၣ်နိးလိာ်သးတၢ်ထံၣ်တဖၣ်လၢ ပုၤဆဲးစုမ့ၢ်ကျါဒီး တဆဲးစုမ့ၢ်ကျါဘၣ်န့ၣ်အလီၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်. တနီၤနီၤဘၣ်ယိၣ်ဝဲဒၣ် ပုၤဆဲးစုမ့ၢ်ကျါဒီး တဆဲးစုမ့ၢ်ကျါဘၣ်တဖၣ် မ့ၢ်မၤသကိးတၢ်န့ၣ်

ဖဲ ၂၀၁၉ နံၣ်, လၢမုၢ် ၁၄ သီတုၤ ၁၈ သီအနံၤန့ၣ် (NCA-EAOs) ကလုာ်ဒုၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤတၢ်ဖါဆၢကရူၢ် လၢအဆဲးလီၤ ဃာ်ထံ ကီၢ်ဒီတဘျီတၢ်ပတုာ်တၢ်ခး အလံာ်ပံးဃာ် (NCA) ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်မၤဝဲ ၄ ဘျီတဘျီ EAOs Summit တၢ်အိၣ်ဖိၣ်ဖးဒိၣ် လၢဓုၢ်ကံၢ်မဲ(ခွဲမဲၤ), ကီၢ်ကူၣ်တဲၣ်န့ၣ်လိာ်.

လၢတၢ်အိၣ်ဖိၣ်ဘျီဝဲအံၤအပူၤန့ၣ် ခုၣ်အိၣ်ယူၣ်- ကညီဒီကလုာ်စၢၤဖိၣ်ကရၢ ဃုာ်ဟးထီၣ်ကွၢ်လၢ PPST-Peace Process Steering Team တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲဒီးလၢတၢ်ကတၢၢ်ပိၣ်သကိးဝဲ တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်တၢ်လဲၤကျဲခါဆူညါအဂီၢ် ဆုၢ်နုၢ်ဝဲလၢ ကရၢကရီထီၣ်ဝဲဒီး ကလဲၤဝဲ ဒ် (PPCM-Peace Process Consultative Meeting) တၢ်ကူၣ်လိာ်တၢ်ပိၣ်တၢ် မုၢ်တၢ်ခုၣ်တၢ် အိၣ်ဖိၣ်အသိးန့ၣ်လိာ်.

လၢတၢ်န့ၣ်အယိၣ် ခုၣ်အဲးစံာ်- ကညီတၢ်ကစီၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်ဒီး ကညီဒီကလုာ်စၢၤဖိၣ်ကရၢ အနဲၣ်ရွဲၣ်ခိၣ်ကျါပဒိၣ်စိတၢ်ဒိၣ်မူ ဒ်အံၤန့ၣ်လိာ်.

PPCM တၢ်လဲၤကျဲ

အဖီခိၣ်တၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်ဒီး

ခုၣ်အဲၣ်ယူၣ် အနဲၣ်ရွဲၣ်ခိၣ်ကျါ

ပဒိၣ်စိတၢ်ဒိၣ်မူ

ပတဲဝဲဒၣ် လၢ ပဆိကတီၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ထံၣ်လိာ်သးလၢအဖိးသဲးစးတဖၣ် ပထံၣ်လိာ်ပသး လၢတၢ်ထံၣ်လိာ်သးသဘျီအပူၤန့ၣ်လိာ်. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်မုၢ်ဘၣ်ကွၢ်ကဒါကု PPST န့ၣ် ကြၢၤဘိၣ်ဘၣ်လဲၣ် ဒီးကဘၣ်ဘိၣ်ဘၣ် တၢ်လီၢ်ဖဲလဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်န့ၣ် အိၣ်ပာ်စၢၤလံၤ. Review န့ၣ်ပမၤဝဲလဲၣ်ဒီး Reform စ့ၢ်ကီးန့ၣ် ကဘၣ်မၤဝဲလိာ်.

ဘၣ်ဆုၣ် ခိၣ်န့ၣ်လၢအမၤသကိးတၢ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ပာ်ကဲလိာ်သးတအိၣ်ဘၣ်အယိၣ်န့ၣ် ခဲအံၤတုၤယီၤဆူ ၄ ဘျီတဘျီ EAOs တၢ် ထံၣ်လိာ်သးန့ၣ်လိာ်. တၢ်အယိၣ်န့ၣ် ပကဘၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဝဲအံၤတမ့ၢ်အလီၢ်လၢဘၣ်. အယိၣ်ပသ့ၣ်ဟးထီၣ်ပသးလၢ PPST အပူၤ ဒီး Peace Process အပူၤန့ၣ် ပဘၣ်ကွၢ်လၢတမ့ၢ်ထဲပုၤအဖု ၁၀ အတၢ်ဂံၤလိာ်ဘၣ်. နဘၣ်ကွၢ်ယုာ်ဒီး ထံၣ်ကီၢ်ဒီတဘျီတၢ်ပတုာ်တၢ်ခးအပတီၢ်အယိၣ်န့ၣ် ပုၤလၢတဆဲးစုမ့ၢ်ကျါ ဘၣ်တဖၣ် အလီၢ်အကျဲ အိၣ်ဖဲလဲၣ်. အဝဲသ့ၣ်ဒီး ပုၤန့ၣ်တၢ်မၤသကိး ကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်အယိၣ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လိာ်သး. ကူၣ်လိာ်သကိးလိာ်သးန့ၣ် အလီၢ်အိၣ်ဝဲလၢပကလုာ်ဒုၣ်ခဲလၢအကျါန့ၣ် အရူဒိၣ်သပှါကတၢ်လီၤ.

PPST ခိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပာ်လီၤအသးလၢ ပဝဲန့ၣ်ပဆဲးစုမ့ၢ်ကျါအယိၣ်ပကဘၣ်လဲၤ ဒ်ပဆဲးစုမ့ၢ်ကျါအသိးလီၤ. အတၢ်ထံၣ်အိၣ်ဒ်န့ၣ်အါ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကဲထီၣ်တၢ်ကီၢ်တခဲ လၢပဂီၢ်အယိၣ်န့ၣ်ခိၣ်ဒု ပတဲလၢမ့ၢ်ဒ်န့ၣ်သၢပုၤမံၤ ပကဟးထီၣ် ဒီးပကဒုးအိၣ်ထီၣ်ကဒါကုၤ PPCM ဒီး တၢ်ဝဲန့ၣ်ကမ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ထံၣ်လိာ်သးလၢတၢ်အိၣ်ဖိၣ်လိာ်. တၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ်လၢပုၤလၢအဆဲးလီၤစုမ့ၢ်ကျါ ဒီး ပုၤလၢတဆဲးလီၤစုမ့ၢ်ကျါ တဒ်သိးလိာ်သးဘၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ် ပကဆၢထၢၣ်ဒ်လဲၣ်အဂီၢ်ခိၣ်ဒု ပကဘၣ်တဲသကိး. ဘၣ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ် ပုၤလၢအတဆဲးစုမ့ၢ်ကျါဘၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်အကျဲန့ၣ်အိၣ်ဒ် လၢ Bilateral ဒီး ခဲဖုန့ၣ် ထံၣ်လိာ်သးလၢ ကီၢ်ပဒိၣ်ဘၣ်ဆုၣ် အတၢ်ပညိၣ်န့ၣ် အိၣ်ဒ်လၢ(အဲၣ်စံာ်အ့ၣ်)အဖီခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပဝဲပဆဲးစုမ့ၢ်ကျါပလဲၤ အိၣ်ဒီး တၢ်ကီၢ်တခဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ကြၢၤသ့ၣ်ညါဒီး အဝဲသ့ၣ်စ့ၢ်ကီးပဝဲပယဲၣ်လီၤဘျီလီၤ ဒ်လဲၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ကြၢၤသ့ၣ်ညါအသိးန့ၣ် အဝဲအတၢ်ကီၢ်တခဲဒ်လဲၣ်န့ၣ် ပကြၢၤန့ၢ်ဖါစ့ၢ်ကီး. ဖဲန့ၣ်ခိၣ်ခိၣ်ကပၤ အဘၣ်စၢၤန့ၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးလိာ်သးဒီး တၢ်ပာ်ကဲလိာ်သးတၢ်မၤသကိးလိာ်သး ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်. ပတၢ်မ့ၢ်လၢကွၢ်ဖိန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်ဝဲန့ၣ်လိာ်. ဒီးဖဲန့ၣ်တၢ်ဆၢတံာ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢအဒ်သိးလိာ်သးန့ၣ် ပမၤသကိးလဲၤသကိးဝဲဒၣ် . တၢ်လၢ အတဒ် သိးလိာ်သးတဖၣ် ဒ်အန့ၣ်ဆၢၣ်တဒ်သိးလိာ်သးဘၣ်ဒီး ပကဟံပနီၣ်ပာ်ကဲလိာ်ပသး, ပကလဲၤသကိးဝဲဒၣ် အဝဲန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲ PPCM အတၢ်ပညိၣ်န့ၣ်လိာ်.

ဘၣ်မနုၤယီၤလဲၣ်န့ၣ် ပဝဲပပုၤတတၢ်ကီၢ်ပယီၤတဘျီအံၤ အပူၤန့ၣ်ကလုာ်ဒုၣ်ဖိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တကုကလုာ်ဒုၣ်ဒီးကလုာ်ဒုၣ်အသိး ပုၤလၢဆဲးစုမ့ၢ်ကျါဒီးဆဲးဝဲအသိးဒီး ပုၤလၢတဆဲးဘၣ်ဒီးတဆဲးဝဲဘၣ်အသိးန့ၣ် ပကဘၣ်ဒုး အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ် တၢ်စဲဘူးလိာ်သး, ကတီၢ်လိာ်သးဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးလိာ်သးကူၣ်လိာ်သကိး သးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်အရူဒိၣ်ကတၢ်လီၤ. တၢ်ဝဲန့ၣ် လီၤဟံးအယိၣ်န့ၣ် ကလုာ်ဒုၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤပြဲလီၤပြဲဒီး လီၢ်ခဲကတၢ်န့ၣ်ပတုၤဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ဟးဂီၤသ့အယိၣ်န့ၣ် လၢတၢ်ပာ်ကဲလိာ်သးအဖီခိၣ်န့ၣ် ပကဆုၣ်နီၤကူၣ်လိာ်တဲသကိးလိာ်သးလၢတၢ်နိးတၢ်ဘျးဒီး တၢ်အဆၢတအိၣ်နီတမံၤဘၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်အရူဒိၣ်ကတၢ်လီၤ .

PPST ခိၣ်န့ၣ် ပာ်လီၤအသးလၢ ပဝဲန့ၣ်ပဆဲးစုမ့ၢ်ကျါ အယိၣ်န့ၣ် တၢ်ဖုၣ်ထံၣ်ပုၣ်ထီၣ်န့ၣ် ကဲထီၣ်အသးလၢပုၤဆဲးစုမ့ၢ်ကျါဒီး တဆဲးစုမ့ၢ်ကျါ

(Peace Process) ကဟးဂီၤဝဲ. တၢ်ဝဲန့ၣ်လုၤတက့ၤကဲထီၣ်တသ့ဘၣ်. လၢပမ့ၢ်လဲၤဒုၣ်တကျါန့ၣ် ဒ် PPST အကျဲအသိးန့ၣ် တၢ်ဘၣ်ယိၣ်အိၣ်ဒိၣ်န့ၣ် ဒ် ပလဲၤအခဲအံၤအသိးဒီး.

ဘၣ်မနုၤယီၤလဲၣ်န့ၣ် PPST လၢအလဲၤတၢ်ခဲအံၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကတံာ်န့ၣ်အိၣ်ဒီး ၂၀၂၀ န့ၣ် ကကတၢ်ကံၢ်ကွဲဝဲလိာ် . မ့ၢ်ကတၢ်န့ၣ်အိၣ် ဒီးကလုာ်ဒုၣ်ခိၣ်န့ၣ် လၢအိၣ်ဒီးလူၤပာ်ထွဲ ဖဲၣ်ဒရဲၣ်သနူအသိးကအိၣ်ဝဲသန့ကု ပဒုၣ်အိၣ်ယူၣ်န့ၣ် ကကတၢ်န့ၣ်ပုၤလၢ ၂၀၂၀ န့ၣ် ပတလီၤကီၢ်ဘၣ်. အယိၣ်န့ၣ် တဒုၣ်ဒီး တဒုၣ်အဘၣ်စၢၤ တၢ်သးတမ့ၢ်ကအိၣ်ထီၣ်ဒီး Peace Process န့ၣ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်အိၣ်ထီၣ်ဒိၣ်န့ၣ် ဒ်ကျဲလၢပလဲၤအခဲအံၤလီၤ. အယိၣ်ပသ့ၣ်မံၤကျဲထီၣ်လၢ ဒ်အံၤအသိးန့ၣ်လိာ် .

အယိၣ်တၢ်ကွၢ်ဖိ တခါအံၤပထံၣ်ဖိဝဲဒၣ်လၢ ပ Peace Process ကလဲၤကတံာ်ဒီး သုတကကုၤကဒါကုၤဆူလီၢ်ခဲတဂ့ၤန့ၣ် ပယုၤဆိကျဲသိးဒီး ပဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ် ပုၤဆဲးလီၤစုမ့ၢ်ကျါဒီး တဆဲးလီၤစုမ့ၢ်ကျါဘၣ်တဖၣ်အကျါမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒီး ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သန့ကု မ့ၢ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် စဲဘူးလိာ်သးအယိၣ်န့ၣ် ပထူးဖးအဝဲသ့ၣ်တန့ၢ်ဘၣ်ဒီး ကဘၣ်ယုၤကျဲတဘိၣ်ဘိၣ်လီၤန့ၣ်အဝဲန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲပတၢ်ပညိၣ်နီၢ်နီၢ် န့ၣ်လိာ်.

PPCMအကျါအကျဲအဖီစီၣ် EAOsအဂၤတဖၣ်အတၢ်ထံၣ်အတၢ်ပာ်သးအိၣ်ဒ်လဲၣ်.

ဖဲပပာ်ဖျါအခိၣ်ထံးခါန့ၣ် ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်တၢ်ဂုၢ်လိာ်အိၣ် ဘၣ်ဆုၣ် တုၤပက့ၤရှုပြုး ကဒါက့ၤဝဲလီၤတၢ်လီၤဖဲးဒီး ထံၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဝဲန့ၣ်ကြၢၤဘၣ်ဝဲအယိၣ်န့ၣ် တနီၤနီၤတခါတၢ်ဘၣ်ယိၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ် လၢတၢ်မၤသကိးတၢ်မ့ၢ်တအိၣ်လၢဘၣ်န့ၣ် (PPST) န့ၣ် ကလီၤမံၤကွဲၣ်ဝဲ. ဘၣ်မနုၤယီၤလဲၣ်န့ၣ် ကလုာ်ဒုၣ်တနီၤနီၤအဖီလဲၣ်စံာ် (policy) ဒီး အတၢ်ဘျီတအိၣ်ဘၣ်အယိၣ်န့ၣ် ပာ်ဖိၣ်ထီၣ်သးဒီး လဲၤပာ်ထွဲဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ကရၢကရီအဂၤ အတၢ်ဘျီခိၣ်သ့ၣ်ဒီး တၢ်မ့ၢ်န့ၣ်အိၣ်ဖဲန့ၣ်အိၣ်ဝဲ စ့ၢ်ကီး. ပဝဲဒုၣ်အိၣ်ယူၣ်- ကညီဒီကလုာ်စၢၤဖိၣ်ကရၢဒု ပဆၢထၢၣ်လၢ Principle ဒီး ပဂဲးလိာ်လၢ ပ Policy အဖီခိၣ်အယိၣ်န့ၣ် တၢ်မ့ၢ်ဘၣ်ဘျးဒီး ပ Policy တခါန့ၣ် ပကဘၣ်ယုၤကျဲဒီး အလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်လၢဘၣ်သမၤဒီးပကဘၣ်သမၤအိၣ်လီၤ. တၢ်ဝဲအံၤ မ့ၢ်ဒုၣ်လၢ ပဒုၣ်အိၣ်ယူၣ်တၢ်မၤသကိး တၢ် လၢကလုာ်ဒုၣ်ခဲလၢလၢ (NDF) အစီၤအမဲာ်ညါဒီး. တဆဲးဘၣ်တဆဲး ဒီးခုခါဆၢကတီၢ်အဖီခိၣ်န့ၣ် အလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်လၢဘျီန့ၣ် ပဘၣ်ဘျီအိၣ်လီၤ.

အယိၣ်န့ၣ် ပဒုၣ်အိၣ်ယူၣ်န့ၣ် အလီၢ်အိၣ်လၢဘၣ်ဘျီဒီး ပဘျီ အိၣ်လီၤ. တနီၤခိၣ်ဒု လဲၤလူပာ်ထွဲဝဲပုၤ Policy ဒီး တၢ်မ့ၢ်ဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်ဆိတလဲမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်န့ၣ် အတၢ်လီၢ်အကျဲကလီၤမ့ၢ်ခါန့ၣ် ဘၣ်ယိၣ်ဝဲ. ပဝဲ ပဒုၣ်အိၣ်ယူၣ်န့ၣ် ပလဲၤအိၣ် ဒ်ပပုၤကလုာ်အဂီၢ်အသိးလီၤ. ဒီးပပုၤကလုာ်ကဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်န့ၣ် ဒီးသနူထီၣ်အသး လၢကီၢ်ပယီၤအတၢ်ဆိတလဲလီၤ. အယိၣ်န့ၣ်ကီၢ်ပယီၤအတၢ်ဆိတလဲကအိၣ်ထီၣ်အဂီၢ် ပကဘၣ်ဂုၢ်ကျဲးစၢးအိၣ်လီၤ. မ့ၢ်န့ၣ်မး ပပုၤကလုာ်ကဒီးန့ၣ်ဘၣ် ထံရုၢ်ကီၢ်သး တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လီၤ. အယိၣ်န့ၣ်ပဆၢထၢၣ်ဝဲဒၣ် ပ Principle အဖီခိၣ်ဒီးကီၢ်ခိၣ်စိဘးအူကွဲၣ်အတၢ်ကတီၢ်(၄) ထံၣ်အသိးဒီးပလဲၤဝဲဒၣ်ဒုရူလိာ်.

EAOs Summit တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အပူၤတၢ်အစၢဟးထီၣ်မနုၤလဲၣ်.

ပယုာ်ဟးထီၣ်ပသးလၢ PPST ဒီးတဘျီယီၤန့ၣ် ပတီၣ်ထီၣ်လၢပကလဲၤ

ဝဲဒၣ်လၢ PPCM အဖီခိၣ်န့ၣ် ပုၤယုၤကညးဝဲဒၣ်လၢ ခုၣ်အိၣ်ယူၣ်သ့တဟးထီၣ်တဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးတဘျီယီၤ လၢပတၢ်ပာ်သးလၢအကြၢၤအဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်ဒီး တအိၣ်ကတီၢ်ပာ်အသးဒ်ဘၣ်အယိၣ် လိၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်အခါ အဖီခိၣ်န့ၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ကရူၢ်ဖိတခါ ကရူၢ်ဝဲန့ၣ်ကယုၤသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ် PPCM အဂီၢ်အကျါတဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

ခဲခါတခါန့ၣ် ခုၣ်အိၣ်ယူၣ် ဒီး ယီးဒိၣ် RCSS န့ၣ် ပပာ်ယာ်ဝဲလၢ Peace Process လၢပလဲၤအိၣ်န့ၣ် ကတုၤလၢဖဲၣ်ဒရဲၣ်ကီၢ်စၢၤဖိၣ် ကန့ၢ်အဂီၢ်အပတီၢ်အိၣ် ၄ ပတီၢ်- (၁) တပတီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ကမၤကၢ်ကျါတၢ်ပတုာ်တၢ်ခးအဂီၢ်အကျါတဖၣ် ဒီး အလီၢ်ခဲ- (၂)ပတီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲ ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ကီၢ်စၢၤဖိၣ်အဂီၢ်န့ၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်အပတီၢ်ဘၣ်ပတီၢ် လၢကဒီးန့ၢ်ဘၣ် အစၢ လၢဖျါဖျါ

ဖျါဖျါ တုၤလၢဖဲၣ်ဒရဲၣ်ကီၢ်စၢၤဖိၣ်အယိၣ် ပပာ်ဖျါဝဲဒၣ် ကလဲၤတုၤ လၢဖဲၣ်ဒရဲၣ်ကီၢ်စၢၤဖိၣ်အဂီၢ် တၢ်ဂုၢ်သၢပတီၢ် ဒီးလၢတရၢး လဲၤဒဲးဘၣ်န့ၣ် ကဘၣ်ပာ်ပတုာ်တၢ်ခး ဒ်လဲၣ်န့ၣ်- (၁)ပတီၢ်ခဲလၢာ်- (၄)ပတီၢ် ပပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲကလုာ်ဒုၣ်ခိၣ်န့ၣ် သ့ၣ်တဖၣ် ကမၤဂုၤအါထီၣ်ဝဲအဂီၢ် ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ် ကရူၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲကမၤဝဲတၢ်မၤခဲခါ တၢ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲမး ကကီးက့ၤဝဲ EAOs Summit တၢ်အိၣ်ဖိၣ် ခဲဘျီတဘျီ န့ၣ်လီၤ.

PPCM တၢ်ဆုၢ်နုၢ်အံၤ EAOsအဂၤတဖၣ်မ့ၢ်တဂ့ၢ်လိာ်အံၤဘၣ်န့ၣ်ခုၣ်အိၣ်ယူၣ်ကဆဲးလဲၤ ဆူမဲာ်ညါဒ်လဲၣ်.

ပမ့ၢ်ဘၣ်တဲ လၢညါပမၤသကိးတၢ်ဒီး UNFC လၢညါခါန့ၣ် ပကွၢ်လၢပဖီလဲစံာ်အသိးဒု ပာ်လီၤတၢ်ဆၢတံာ် တဲာ်တဲာ်လီၤမိၤမိၤ. အလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်ဟးထီၣ်ဒီးပဟးထီၣ်ကွၢ်လီၤ. ပဟးထီၣ်လၢ UNFC အယိၣ်န့ၣ် ပန့ၢ်ဘၣ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ ပဆဲးစုမ့ၢ်ကျါ လၢပကဘျါရှဲဝဲ ကီၢ်ပယီၤဒီဘၣ် တၢ်ဂုၢ်ကီၣ်န့ၣ် NCA အံၤ အိၣ်ထီၣ်ဝဲလီၤ.

အခဲအံၤစ့ၢ်ကီးလၢ အဲၣ်စံာ်အ့ၣ် အဖီခိၣ် ပဒိၣ်တကပၤမၤက့ၣ်မၤကူထီၣ်အသး ဖီခိၣ်န့ၣ် အလီၢ်အိၣ်ဝဲလၢ ဘၣ်ဆိမိာ်က့ၤတၢ်မၤသကိးတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပလဲၤဝဲဒၣ် တၢ်သးကဆိအပူၤဒီး ပမ့ၢ်လၢတၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်နီၢ်နီၢ် သန့ကုတၢ်ပာ်ကဲထီၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ပာ်ယုာ်စ့ၢ်ကီး လၢတၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီး PPST ပာ်ယုာ်လီၤ. အယိၣ်န့ၣ်တၢ်ဘျီဘၣ်က့ၤဝဲ Peace Process အပူၤန့ၣ်တၢ်ဘျီဘၣ်က့ၤဝဲ PPST ပာ်ယုာ်ဝဲလီၤ. ဘၣ်ဆုၣ်ပဘျီတန့ၢ်ဘၣ်အယိၣ်န့ၣ်ပဟးထီၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. အယိၣ်ပကလဲၤဆူညါပကလဲၤသကိးဝဲဒၣ် ကလုာ်ဒုၣ်အဂၤလၢအသးလီၤပလီာ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢတၢ်ဖဲသကိးမၤသ ကိးတၢ်အသိးဒီးပကလဲၤအံၤ ဒ် PPCM အသိးန့ၣ်လီၤ.

PPCM အတၢ်လဲၤကျဲအံၤ အတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဒီး အတၢ်ဂံၢ်စၢ်တဖၣ်ကအိၣ် မနုၤလဲၣ်.

PPST မ့ၢ်တၢ်စၢၤတၢ်ဖါဃာ်အသးလၢပဝဲဒၣ်အံၤ ပမ့ၢ်ဝဲပုၤဆဲးလီၤဃာ်စုမ့ၢ်ကျါလီၤအသိးန့ၣ် တၢ်ဝဲအံၤ ကဲထီၣ်အသးလၢနကစၢ်အတၢ်ဒီး လၢနကမၤ Peace Process တခါ တလဲၤဘၣ်ဂုၢ်ဘၣ်လိာ်သးစ့ၢ်ကီးဘၣ် အယိၣ်န့ၣ်ကဘၣ်ဆိကမိာ် ဘၣ်မနုၤယီၤ တဘၣ်ဂုၢ်ဘၣ်ဝိလဲၣ်. ပကအိၣ်ဒ်န့ၣ် လဲၤဒ်န့ၣ်လီၤမိၤ. ဒီးပုၤလၢတဆဲးဘၣ်စုမ့ၢ်ကျါတဖၣ်အလီၢ် တၢ်ဒုးတၢ်ယၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးဒၣ်တၢ်လီၤ. အယိၣ်န့ၣ် ပကဘၣ်ဆိကမိာ်ဘၣ်မနုၤယီၤ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ကဲထီၣ်အသးလဲၣ် န့ၣ်လီၤ.

အယိၣ်တၢ်မၤသကိးတၢ်လၢ PPST အပူၤ တၢ်ဂံၢ်ဆဲးဘၢစၢ်အိၣ်ဝဲ အါမံၤအါမိၤအယိၣ် တၢ်ဘၣ်ယိၣ်အိၣ်ကတၢ်န့ၣ် တၢ်ကပတုာ်န့ၣ်ပုၤလၢ ၂၀၂၀ အပူၤန့ၣ်လီၤ. အယိၣ်ပကဘၣ်ဘိၣ်ဆိ ဒီး ပကလဲၤဝဲဒၣ်အါဖုအယိၣ်န့ၣ်မး ဒီးကီၢ်ပဒိၣ်တကပၤန့ၣ် ကထံၣ်ဝဲဒၣ်လၢတပာ်သးဝဲ လၢပုၤဆဲးလီၤစုမ့ၢ်ကျါတမံၤတဆဲးလီၤဘၣ်တမံၤတန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ယးတၢ်ဂုၢ်တခါအံၤအဖီခိၣ် န့ၣ်အိၣ်ဒီးတဲဟ့ၣ် ကမျါတၢ်ကစီၣ် မနုၤလဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်.

တၢ်လၢပဂဲးလိာ်ထံရုၢ်ကီၢ်သးန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ်လၢပပုၤကမျါကန့ၢ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် ဒီးတၢ်တုၤသိးထံသိးအဂီၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆုၣ်လၢပပုၤကလုာ်ကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် တၢ်တုၤသိးထံသိးအဂီၢ်န့ၣ် ပမၤထံပတကလုာ်န့ၣ်ကန့ၢ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်. သန့ကုပကြၢၤမၤ ဒီး ကလုာ်ဒုၣ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်လီၤ. တၢ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အရူဒိၣ်လီၤ. ကလုာ်ဒုၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ပညိၣ်မ့ၢ် တၢ်ဒ်သိးသိးလီၤ. ဘၣ်ဆုၣ်လၢပတၢ်လဲၤမီဖျါအသိးန့ၣ် အလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်လၢပဘၣ်မၤသကိးန့ၣ်ပဘၣ်မၤ. ပမ့ၢ်ဘၣ်ဟးထီၣ်န့ၣ် ပကဘၣ်ဟးထီၣ်. တၢ်အရူဒိၣ်ကတၢ်န့ၣ် ပကဘၣ်လူၤပာ်ထွဲဝဲ ဒ် ၁၆ ဘျီတဘျီ ဒီကရဲး ခုၣ်အိၣ်ယူၣ် ပာ်လီၤဝဲအတၢ်ဘျီဒီးအတၢ်မၤကျဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး ကီၢ်ခိၣ်ဘးအူကွဲၣ် အတၢ်ကတီၢ် (၄)ထံၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဒုၣ်လၢပတၢ်မၤကျဲဒီးအတၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျဲ န့ၣ်လ

တက်မုတ်တက်ခွန်တက်မလဲသးကနွဲအဂီၢ်တက်ကြးဟ်လီၤဝဲတက်မလဲရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်တခါအဂ့ၢ် ခွန်အဲၣ်ယုၣ်ကရၢခိၣ်ဆိၣ်ထွဲ

မလဲယံၤလၢာ်ပသးတဂ့ၢ်

ကညီဖိလၢတၢ်အဲၣ်အိၣ်
စံးဝဲကက့ၢ်စံးကဒီး
ဒီဖျိလၢတၢ်သးစၢ်ဆၢ
အိၣ်ကစုယဲတန့ၢ်လၢာ်
အါစုအါဘျီမဲတန့ၢ်
စိမိၣ်က့ၢ်ပကီၢ်သလ့ၤ
စးထီၣ်လၢယနီၢ်ဆဲးခါ
ဘၣ်ဃုာ်ခူသ့ၣ်လၢပုၢ်ကျါ
ဘူးတံၢ်ပယီၤသးမလဲသံ
က့ၢ်သံလၢပယီၤကျိၣ်ရဲၣ်
တၢ်သံကဒုအဖီလၢာ်
ပုၤဖျဲးလၢယုၤမၤစၢၤယုၤ

တဘျီဘျီမဲပုၤဘၣ်သး
ထံၣ်မ့ၢ်ပယီၤတၢ်မၤနး
တူၢ်တၢ်လံၤလၢအပူၤကွဲာ်
တုၤခဲအုၤတလီၤမၤဒီး
အိၣ်ဒီးဆိမိၣ်ထီၣ်က့ၢ်ယဲ
ကညီဖိတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲ
စံးယံၤမၤကပူၤဖျဲးက့ၢ်
ကအိၣ်က့ၢ်ဒီးတၢ်သဘျီ
ဟီၣ်ခိၣ်ဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်
ထဲသိးတုၢ်သိးကြးန့ၢ်ဘၣ်
မုၢ်လၢဒီးဆၢထံၣ်က့ၢ်လံ
တချုးမုၢ်အုၣ်ဒီးလၢသံ

ဘၣ်ဆုၣ်ဒ်ယတၢ်ဆၢထံၣ်
တလၢပုၤဘၣ်နးထီၣ်ဒီး
ဒ်လၢညါဃုာ်မ့ၢ်ဟးဖျိး
ခဲအံၤမုၢ်ဒုၣ်ဒ်သိးသိး
တၢ်လၢပတဆၢန့ၢ်ဟူ
ဂ့ၢ်လိာ်တန့ၢ်ဃုာ်တပူၤ
ကွၢ်က့ၢ်လၢမံၤခိၣ်သိၣ်လၢာ်
ပုၤကလုာ်ဘၣ်ဃုာ်ဘၣ်ဟး
အိၣ်အိၣ်ဆိးဒုပိၤလီၢ်
တၢ်မုၢ်တအိၣ်လၢပဂီၢ်
ထဲတမံၤတၢ်န့ၢ်သါ
အိၣ်အိၣ်ကစုလၢပုၤကျါ

ထဲတမံၤဆၢမုၢ်လၢယဲ
က့ၢ်ထိးဖျိၣ်လိာ်က့ၢ်ပဝဲ
ခွန်အဲၣ်ယုၣ် ခွန်အဲၣ်အဲလ်အုၣ်
ဖံၣ်စံၣ်ဒီးဒုၣ်ခ့ၢ်ဘၣ်အုၣ်
သ့ၣ်ထီၣ်က့ၢ်သးတဒုၣ်ဃိ
ထုးဖျိၣ်က့ၢ်ကလုာ်ကညီ
ကညီဖိကီၢ်ပုၤကီၢ်ချၢ
မၤသကိးက့ၢ်တၢ်ခဲလၢာ်
တၢ်အါသီသံၣ်သ့ၣ်မၤကျး
မၤလီၤမၤကွဲာ်လၢပသး
တစၢၤဃိဆၢဖျိၣ်လိာ်က့ၢ်
မၤယံၤလၢာ်ပသးတဂ့ၢ်

အိၣ်တမ့ၢ်ကီၢ်အိၣ်ထြဲလ်ယါ...
သုၣ်လၢနီၣ်မံၤဖိ

လါမုၢ် ၁၅ သီ ၂၀၁၉ န့ၣ်
စးအိၣ်စု
တၢ်မုၢ်တၢ်ခွန် တၢ်လဲၤကျဲၤအံၤ
တၢ်ကဆဲးလဲၤအံၤ လၢအကံၢ်အလဲ
အိၣ်ကန့ၢ်အဂီၢ် ဘၣ်ဟ်လီၤတၢ်မၤရဲၣ်
ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်တခါအဂ့ၢ် ခွန်အဲၣ်ယုၣ်
-ကညီဒိကလုာ် စၢ်ဖျိၣ်ကရၢ အက
ရၢခိၣ် သးခိၣ်ကျဲၤဖိ စိးမုၢ်တူၤစုဖိ
စံးလီၤဝဲဖဲ ၄ ဘျီတဘျီ ကလုာ်ခွန်
ဆဲးလီၤတၢ်ပတုာ်တၢ်ခး ၁၀ ဖု
တၢ်အိၣ် ၂ သီတသီအနံၤန့ၢ်လီၤ
၄ ဘျီတဘျီ တၢ်အိၣ်ဖျိၣ် လၢ
တၢ်မၤအံၤဖိ ကီၢ်ကွဲာ်တၢ် ဝုၢ်ကံၢ်မဲ
လၢတၢ်စးထီၣ်အံၤ ဖဲ လါမုၢ် ၁၄
သီအနံၤန့ၢ် ခၢၣ်စးဒိၣ်ထီၣ်တဖၣ်လၢ
အဆဲးလီၤဃာ် ကီၢ်ဒိဘၣ်တၢ်ပတုာ်
တၢ်ခး အဲၣ်စံၣ်အုၣ် ၁၀ ခုၣ် တၢ်အိၣ်
ဖျိၣ် ၂ သီတသီ တၢ်အိးထီၣ်မုၢ် တၢ်
ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ သးခိၣ်ကျဲၤဖိ စိး
မုၢ်တူၤစုဖိ စံးလီၤဝဲဒ်အံၤန့ၢ်လီၤ
“ဒ်ပဖိတၢ်အိၣ်ဝဲအသိး ပမုၢ်
သ့ၣ်ထီၣ်ဝဲ ဖဲဒ်ရဲၣ် ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်န့ၢ် ပဝဲ
ကိးကၤဒီး ပကဘၣ်ဃုာ်ဖိလီၤ လၢတၢ်
ဃုာ်ဖိး ကတီၢ်သန့ၢ်က့ၢ် ကဘၣ်

မုၢ်ဝဲဃုာ်ဖိး လၢဟ်လီၤတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤ
ခိၣ်သ့ၣ်န့ၢ်လီၤ တၢ်န့ၢ်မးကကဲထီၣ်
ဝဲ တၢ်ဃုာ်ဖိးဒီးကစၢၤတၢ်ဃာ်သး
လၢဂီၢ်ဘါဒီး ကမၤစၢၤဝဲအကျိၤအကျဲ
တခါခါလၢကတုာ်လၢပဖိတၢ်လီၤ”
အဂ့ၢ် စံးလီၤဝဲန့ၢ်လီၤ
လၢန့ၢ်အမဲာ်ညါ ခိၣ်န့ၢ်ဒိၣ်ထီၣ်
တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဝဲန့ၢ်အပူၤ တဘၣ်ဆိကမိၣ်
ဝဲ ကရၢခိၣ်ကျဲၤဆဲးဘၣ်ဒီး ကကွၢ်
တၢ်လၢ တၢ်တခါဃိအဂီၢ် ကသ့ၣ်
ထီၣ်ခိၣ် တဃာ်လၢ တၢ်န့ၢ်န့ၢ်လီၢ်
သး (Functional Trust) ဝဲ ဆိမိာ်
ဟ်လီၤ တၢ်မၤခိၣ်သ့ၣ်ရဲၣ် ကျဲၤအဂ့ၢ်
သးခိၣ်ကျဲၤဖိ စိးမုၢ်တူၤစုဖိ ဆိၣ်သ့ၣ်
အါထီၣ်ဝဲန့ၢ်လီၤ
စးထီၣ်လါမုၢ် ၁၄ သီတုၤ ၁၈
သီအနံၤ တၢ်အိၣ်ဖျိၣ် တဲသကိးလၢ
အယံာ်ဝဲ ၅ သီကတီၢ်အံၤန့ၢ် တၢ်
ဝဲသကိးဝဲဘၣ်ဃး တၢ်မုၢ်တၢ်ခွန်
တၢ်လဲၤကျဲၤဒိ တကတီၢ် တၢ်ဟ်ဖျါ
ထီၣ်လံာ်တၢ်ဟ်ဖျါတဖၣ်, တၢ်ကက့ၢ်
ဆိလီၤဘၣ်က့ၢ် တၢ်မၤသကိး ကရၢ
တဖၣ်, တၢ်ဂ့ၢ် ၃ ထံၣ် လၢတၢ်ဆၢ
ထီၣ်ဃာ် ဆူ ထံကီၢ်ပုၤဟ့ၣ်က့ၢ်တၢ်

ဒီး တၢ်ဒိသဒါ သးရဲၣ်မဲခိၣ်ကျဲၤ သး
ခိၣ်ကျဲၤဖိအိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်, တၢ်
တီခိၣ်ရဲၣ်မဲ တၢ်မုၢ်တၢ်ခွန်ကရၢ
(PPST)ကမံးတံာ် တၢ်ဂ့ၢ်ဒီး တၢ်မုၢ်
တၢ်ခွန် ကျဲၤလၢအအိၣ် ကတၢ်ထီၣ်အံၤ
လဲၤဆူမဲာ်ညါ ကန့ၢ် အဂီၢ် ကဟ်လီၤ
တၢ်အာ်လီၤအိၣ်လီၤ ဆဲး လီၤမုၢ်ကျဲၤ
တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ် န့ၢ်လီၤ
စးထီၣ်လါ ကီၢ်ခိၣ်အူသ့ၣ်စုၣ်
ပဒိၣ်ပၤတၢ်အစိး လဲၤလဲၤတၢ်ဆဲး
လီၤဃာ်ဝဲကီၢ်ဒိတဘျီတၢ် ပတုာ်
တၢ်ခးအဲၣ်စံၣ်အုၣ် ဝဲ အလီၢ်ခဲ တုၤ
NLD ပုၢ်တံာ် ပဒိၣ်တီခိၣ်ရဲၣ်မဲ
တၢ်အစိးအံၤတၢ်တဲသကိးဝဲ တၢ်မုၢ်
တဖၣ် ဘၣ်ဆုၣ် လၢကီၢ် ပဒိၣ်, ပဒိၣ်
သးဒီးကလုာ်ခွန် ဖိၣ်စုကဝဲသ့ၣ်
တဖၣ် အဘၢၣ်စၢၤတၢ်ဆိ တလဲ
တအိၣ်ထီၣ်ဝဲနီၤတမံာ်ဘၣ် အမဲာ်ညါ
ကဲထီၣ်ဝဲတၢ်ကတၢ်ထီၣ် သ့ၣ်တဖၣ် ဒီး
တုၤဘၣ်ဟ်ပတုာ်ဃုာ်ဝဲတၢ်ထံၣ် လီၢ်
သးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ
လၢတၢ်အိၣ်ကတၢ် ထီၣ်သးဒ်န့ၢ်
အဖိခိၣ် တၢ်မုၢ်တၢ်ခွန် တၢ်လဲၤကျဲၤအံၤ

လဲၤအသးကန့ၢ်အဂီၢ် တၢ်ထံၣ်လိာ်
သးလၢ အဖိးသဲးဒီးတၢ်ထံၣ်လိာ်
သးဘျီ သ့ၣ်တဖၣ် တဒုၣ်ဒီးတဒုၣ်
တၢ်ထံၣ်တလီၤပလီာ် လိာ်သးဘၣ်
အိၣ်အဂ့ၢ် ပုၤပဲာ်ထံၣ်နီၤဖးဝဲန့ၢ်လီၤ
ဒ်န့ၢ်အသိး လၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်
တၢ်သီ အနံၤ PPST ပတြိာ်
ပုၤယၤလီၢ်ဆုၣ်နီၤ သးခိၣ်ကျဲၤဖိ ယုး
စုၣ် တၢ်ကတီၢ်အိးထီၣ်အပူၤ စုၣ်ကိး
စံးဝဲလၢ တၢ်ဆဲးလီၤဝဲ အဲၣ်စံၣ်အုၣ် ၃
န့ၢ်ဘၣ်အတီၢ်ပုၤတၢ်မၤတုာ်ဝဲ ကီၢ်စၢ်
ဖျိၣ် တၢ်မုၢ်တၢ်ခွန်တၢ်အိၣ် ဖျိၣ်ဒိၣ် ၄
ဘျီ မုတမုၢ် ၂၀၂၁ ဖျိၣ်န့ၢ် တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်
၃ ဘျီ ဘၣ်ဆုၣ် တၢ်ကဲထီၣ် လိာ်ထီၣ်
လၢဖျါဖျါဖျါဖျါတအိၣ်ဘၣ် အဂ့ၢ်,
တၢ်ကဲထီၣ်သး ဒ်အံၤမုၢ်ဝဲ တကရၢဒီး
တကရၢဖိတၢ်ဃာ်ဝဲ လၢအနီၢ်ကစၢၤ
ဖိလဲၤစံၣ်သ့ၣ်န့ၢ် ဝဲအယံာ် အဂ့ၢ်စံးဝဲန့ၢ်
လီၤ
၄ ဘျီတဘျီ ကလုာ်ခွန် ဖိၣ်စု
ကဝဲ ကရၢလၢအဆဲးလီၤဃာ် NCA
ခိၣ်န့ၢ်ဒိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အံၤ လၢကတီၢ်
ဟံာ် ၅ သီတၢ်အိၣ်ဖျိၣ် တဲသကိးအံၤန့ၢ်
ကညီဒိကလုာ်စၢ်ဖျိၣ်ကရၢ-ခွန်အဲၣ်
ယုၣ်, ခွကလုာ် သး CNF, ကီၢ်ပယီၤ
ဒိဘၣ် ခိၣ်မိၣ်ကရဲးတုၢ်ကီၢ်ဖိ သး
ABSDF, ကညီ တၢ်မုၢ်တၢ်ခွန်ကီၢ်
ကးကရၢ KNU/KNLA-PC, ပအိၣ်
ကလုာ် တၢ်ထုၣ်ဖျဲးသးမုၢ်ဒိၣ် PNLO,
ရခါၣ် ကီၢ်တၢ်ထုၣ်ဖျဲး ပုၢ်တံာ် ALP,
တၢ်က့ၢ်သ့ၣ် ထီၣ်ဆိလီၤက့ၢ် ယံၤဒိၣ်
ကီၢ် ကိၣ်ကး RCSS, တၢ်ဘၣ်ဘျီ
ခိၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ်ကညီသးမုၢ်ဒိၣ် DKBA,
မိၣ်ကီၢ်သီပုၢ်တံာ် NMSP ဒီး လါဟ့ၣ်
ခိၣ်မိၣ်ကရဲးတုၢ် စၢ်ဖျိၣ်ကရၢ LDU
ခါၣ်စး ခဲလၢာ် ၈၀ ဘျီဟဲထီၣ်ဝဲန့ၢ်
လီၤ
ဒီးကခွၢ်တၢ်ထုၣ်ဖျဲး တၢ်က ရၢ
ကရီ KIOဒီး ကရၢခိၣ်န့ၢ် ကလုာ် တၢ်
လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ပုၢ်တံာ် KNPP ခိၣ်န့ၢ်
တနီၤစုၣ်ကိး ဟဲထီၣ်ဝဲ ဒ်ပုၤဃုာ်သ့ၣ်
ညါတၢ်အသိးန့ၢ်လီၤ

DKBA ဒီး BGF တၢ်ခးလီၤသးကဲထီၣ်ဖဲကိမု

လါမုၢ် ၁၇ သီ ၂၀၁၉ န့ၣ်
နီၣ်နီၣ်
ဖဲလါမုၢ် ၁၇ သီအနံၤ ဂီၤခိက
တီၢ် ဘူးဒးတၢ်ဘါတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်
သးမုၢ်ဒိၣ် (DKBA)ထုးဖးသး ကရၢ

ဒီး သးဒီးကီၢ်ဆၢ(BGF)သ့ၣ်တဖၣ်
တၢ်ခးလီၤသးကဲထီၣ် ဖဲ ကိမုသဝီ,
ကီၢ်တရဲးကီၢ်ဆုၣ်, ကညီကီၢ်စံၣ် န့ၢ်
လီၤ
ဖဲဂီၤခိ အန့ၢ်ရဲၣ် ၁၀း၁၅ မဲးနံး

ကတီၢ် DKBA ထုးဖးသးကရၢ စိးဖါ
ကီၢ်တီခိၣ်ရဲၣ်မဲ အပုၤ ၁၉ ဂၤ ဒီး
သးဒီးကီၢ်ဆၢ (BGF)သးရုၣ်ခိၣ်-၂
သးခိၣ်ဒိၣ်ဖိ စိးကွဲာ်နီၢ်တီခိၣ်ရဲၣ်မဲ
ကရၢ တၢ်ခးလီၤသးကဲထီၣ်အသး ဖဲ

ကီၢ်မုသဝီဒီး ပုၤပုၣ်ထံၣ်တၢ်လီၢ်အပူၤ
အမဲးနံး ၃၀ ကတီၢ်ဝဲ တၢ်ဖိၣ်သမု
န့ၢ်ဝဲ DKBA တကအဂ့ၢ် ကညီကီၢ်
စံၣ်, သးဒီးကီၢ်ဆၢတဖၣ် အနီၣ်ရဲၣ်
သးခိၣ်ဒိၣ်ဖိစိးကွဲာ်သ့ၣ် အပုၤဘၣ်မု
ဘၣ်ဒါသးခိၣ် နီၣ်မိၣ်စိၣ်စံးဝဲန့ၢ်လီၤ
“တဂီၤအံၤအန့ၢ်ရဲၣ် ၁၀ ကတီၢ်
တၢ်ခးလီၤသး ကဲထီၣ်, ကဲထီၣ်ဝဲဒီး
DKBA ထုးဖးသးကရၢ စိးဖါကီၢ်
ကရၢသ့ၣ်တဖၣ်လီၤ သးဒီးကီၢ်ဆၢ
သးရုၣ်(၁၀၁၇) လဲၤရဲၣ် ပျီတၢ်လီၢ်က
တီၢ် ဖိၣ်န့ၢ်ဝဲအဝဲသ့ၣ် သးဖိတကလၢ
အဘၣ်ဒိ မုဒ်န့ၢ်လီၤ ကတီၢ်အံၤ အိၣ်
လၢတၢ်ကူစါယါဘျီအပူၤ န့ၢ်လီၤ
တၢ်ဘၣ်ယိၣ်တအိၣ်နီၤတမံာ်ဘၣ်, က
တီၢ်အံၤ BGF သးတဖၣ် လဲၤလီၤမၤရဲၣ်
ပျီဝဲ တၢ်လီၢ်အဖါမုၢ်လီၤ” အဂ့ၢ်
သုခိၣ်န့ၢ်မိၣ်စိၣ်စံးဝဲ န့ၢ်လီၤ

သးဖိလၢတၢ်ဖိၣ်န့ၢ်အံၤ တက
အံၤ အမံၤမုၢ်ဝဲ စံၣ်သ့ၣ်, အသးန့ၢ်အိၣ်
၂၆ န့ၢ်ဒီး လၢအခိၣ်ထွဲတကပၤ ဘၣ်
ဒိဒီး ကျိန့ၢ်လီၤ တၢ်ဖိၣ်န့ၢ်အံၤ ဃုာ်
ဒီးမုၢ်ပိာ် အဖျါၣ် ၃၀ အဂ့ၢ် ကညီ
ကီၢ်စံၣ်, သးဒီးကီၢ်ဆၢ တကပၤ
ဟ်ဖျါဃာ်ဝဲ န့ၢ်လီၤ

တၢ်ထုးထီၣ်ဝဲလၢ် Animal AR အဆိကတၢ်တၢ်မၤလိၤန့ၣ်ဝဲကညီလၢ်လၢ်

လၢမၤ ၂၂ သီ, ၂၀၁၉ န့ၣ် စးအိၣ်ဖူ

လၢတၢ်ကယုၤမၤလိဝဲ ကညီ ဖျါကၤန့ၣ်ညီအဂီၢ် ကညီသးစၢ် အံၣ်တံၣ် (IT) အပူၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ ကရူၢ် Blue Frog စးဖိကဟံၣ် ခိပနံၣ် ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲ Animal AR -Karen version အလံာ်လၢတၢ်ကသူ ယုၣ်အိၣ်ဒီး Application ဒီးမၤဝဲ တၢ် ဟ့ၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါ ဖဲလၢမၤ ၂၂ သီ, ဂီၤခိ အဆၢကတၢ်လၢ MICT Park အရူ ဝဲတကူၣ်အပူၤ န့ၣ်လိၤ

Animal AR လံာ်အံၣ်န့ၣ် လၢ တၢ်ကစုးကါအိၣ်အဂီၢ် အဆိကတၢ် န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်လဲၤ Download ဝဲ တၢ်သိၣ်လိကညီလံာ် Application လၢ Google Play Store အပူၤ လၢ တၢ်ကသူဘုးစဲအိၣ်ဒီး လံာ်လၢတၢ်ဖး အိၣ်ကန့ၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လိၤ. လၢလံာ် Animal AR အိၣ်ယုၣ်ဒီး QR bar-code အံၣ် တၢ်ဖးအိၣ် လၢ Screen န့ၣ်ဝဲတုၤလၢသၢက န့ၣ်လိၤ. လၢတၢ် ကစုးကါအိၣ်အဂီၢ် အိၣ်ယုၣ်ဝဲ ဒီး တၢ် န့ၣ်ကျဲအဂီၢ် ပုၤလၢအဒုးအိၣ်ထီၣ် Blue Frog စးလၢယၢဂီၢ် စးဘၣ်ခုၣ် အဲးစံၣ် န့ၣ်လိၤ

ဝဲတကူၣ် ကညီဂီၢ်ဝဲကိတိာ် နီၣ်ပါသ့ၤစၢ်မ့ၢ် လၢအဟံၣ်တၢ်ဒုးသ့ၣ် ညါမုးတကအံၣ် စးဝဲလၢ “အဲးအံၣ်န့ၣ်

ဟံၣ်တဖျါန့ၣ်အိၣ်ဒီး Smart Phone အစ့ၤကတၢ်တဖျါကိးဖျါဒီးလိၤ. Mobile မိၤဘဲလ်ဖိ ဒီး Game Software ဝဲကိး ညီဝဲလၢဖိသ့ၣ် အဂီၢ် လၢကမၤလိန့ၣ်ဝဲ ကညီအလံာ် ဒီး ကလဲၤန့ၣ်ဝဲ အုအိၣ်န့ၣ်ပူၤ အဂီၢ် န့ၣ်လိၤ. တၢ်အံၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်မၤပုၤဝဲ တၢ် လိၤဟီၣ်န့ၣ်တခါန့ၣ်လိၤ. တၢ်ဒ်သိးအံၣ် တဖျါ ကအိၣ်ထီၣ်အဂီၢ် ပုၤလၢ အဟံၣ် ဖျါပမၤသးကိး တၢ်ဒ်အမ့ၢ်ခိၣ်ဖျါထၢၣ် သ့ၣ်မ့ၢ်ဂုၤ. ပုၤဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ တၢ်ဖိ သ့ၣ်တဖျါ စးဘျးဘၣ်အဝဲသ့ၣ်ခိၣ် မး န့ၣ်လိၤ

ပုၤအဒုးအိၣ်ထီၣ် Animal AR -Karen version သ့ၣ်တဖျါအံၣ် မ့ၢ် ဝဲကိး ပုၤသ့ၣ်တဖျါအဟံၣ်ယုၣ်ဝဲ လၢ အဒိးန့ၣ်ဘၣ် ခိၣ်ဖးဖဲလၢ ကိၢ်ပယီၤ ခိၣ်ဖျါထၢၣ်အကရူၢ်ခိၣ်ဒီး ကိၢ်ပယီၤ တၢ်ဆဲးကျိးတၢ်ဖးတၢ်မၤ MPT သ့ၣ် တဖျါ ပာ်ဖျါပမၤသး ကိးဝဲ သးစၢ် အဆိကတၢ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် Mobile Application ပုၤန့ၣ်ခိၣ်ဖး သၢဖုအကျါ အဝဲသ့ၣ်ပာ်ယုၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လိၤ. ကိၢ်ပ ယီၤ ခိၣ်ဖျါထၢၣ်အရူၢ်ခိၣ်, အန့ၣ်ဂ့ၣ် ခိၣ်ကျါ အုသီစ့ၣ်ညါစးဝဲလၢ ပုၤန့ၣ်ခိၣ် ဖးသ့ၣ်တဖျါအကျါ အဲးအံၣ်ပထံၣ် ဘၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ဝဲခိပနံၣ်ဒီး အတၢ်ဖိတၢ်လံာ်သ့ၣ်တဖျါမၤဝဲ တၢ်ဒုး သ့ၣ်ညါန့ၣ်အယီၤ ပသးဒုဒိၣ်မးန့ၣ်

လိၤ. AR-Augmented Reality အံၣ် မ့ၢ်တၢ်သူအိၣ် လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ် အဂီၢ် လၢတၢ်ထီၣ်တၢ်ဒုးဝဲတၢ်သ့ၣ် ထီၣ်သ့ၣ် တဖျါန့ၣ်လိၤ. အဲးအံၣ် Blue Frog ဒ်သိးတၢ်ယုၣ်သ့ၣ်ညါဝဲ ကလုာ် န့ၣ် အလံာ်အလိၢ် ကန့ၣ်အဂီၢ် မ့ၢ်ဝဲ တၢ် အဆိကတၢ်တၢ်ဘျီ လၢတၢ်ဟ့ၣ် ဒုးသ့ၣ်ညါ ဒီး ဟံၣ်လိၤဆါအိၣ်န့ၣ်လိၤ. Animal AR လံာ်တဘျီန့ၣ် ၇၀၀၀ ကွဲးဒီး စးထီၣ်လၢ မၤ ၂၅ သီ အဆၢ ကတိာ်န့ၣ် တၢ်ကစးထီၣ်ဆါအိၣ်လိၤ အဂီၢ်, မ့ၢ်ဘၣ်သးပုၤတခါဆဲးကျိး ဒီး Blue Frog Facebook ဒီး လိၤတဲဆိ နီၣ်ဂီၢ်တခါ ၀၉ ၉၇၅ ၈၀၆ ၄၇၁ ဝဲကိး သ့ၣ်ဒဲးန့ၣ်လိၤ

Blue Frog ခိပနံၣ် လၢအထုး ထီၣ်ဝဲ Animal AR- Karen version အံၣ် မ့ၢ်ဝဲကညီသးစၢ် IT အပူၤကူၣ် ဘၣ်ကူၣ်သ့ လၢကဖျါထီၣ်ဝဲ ကိၢ် လၢ ဘျါထံခဲရံၣ်ဖိလိာ်ခါၣ်သးအိၣ်ထီၣ် ယာ်ဝဲ ကိၢ်လၢအမ့ၢ် KBTS Liberal Arts န့ၣ်လိၤ. ကညီကိၢ် လၢအက ဒီး ကလုာ်န့ၣ်အကကျါသ့ၣ်တဖျါ ဝဲကိး လၢတၢ်မၤလိအိၣ်လၢ Mobile Application ကန့ၣ်အဂီၢ် ကဒုးအိၣ် ထီၣ်ဒီးဝဲအဂီၢ် ခိပနံၣ် ပုၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ် ဒါသ့ၣ်တဖျါစးဝဲဒၣ် န့ၣ်လိၤ

တၢ်ကသုးကွံာ်သုးခိၣ်ကျါအိၣ်ဆါတၢ်ဂီၤစးပုၤအဂီၢ် ကဆဲးတၢ်ကျဲးစးဝဲအဂီၢ်ကရူၢ်န့ၣ်သးစၢ်စးဝဲ

လၢမၤ ၁၄ သီ, ၂၀၁၉ န့ၣ် စးအိၣ်ဖူ

သုးခိၣ်ကျါအိၣ် ဆါတၢ်ဂီၤ စးပုၤလၢအအိၣ်ဖဲ ကယါကိာ်စဲၣ်, လွဲၣ်ကိာ်စဲၣ် ကုာ်ဒုၣ်ဟ့ၣ်ဝဲ ဖိကရူၢ် အပူၤအံၣ်တၢ်ကသုးကွံာ်အိၣ်အဂီၢ် ကဆဲးတၢ်ကျဲးစး မးအိၣ်အဂီၢ် ကရူၢ် န့ၣ်သးစၢ် ကရူၢ် စးလိၤဝဲဒၣ် ဖဲ လၢမၤ ၁၄ သီအန့ၣ် ဖဲကရူၢ်န့ၣ်သးစၢ် ကရူၢ် ဒီးကိာ်စဲၣ်ပဒိၣ် တၢ်ထံၣ်လိာ် ထီၣ်ယုၣ် တဲသကိး ဘၣ်သးသုးခိၣ် ကျါ အိၣ် ဆါတၢ်ဂီၤစးပုၤတၢ်အိၣ်ဖျါစဲၣ် ကိာ်စဲၣ် ပဒိၣ် အရူၢ်အံၣ်ဟးဂီၤ ကွံာ်အလိာ်ခိ န့ၣ်လိၤ

ကရူၢ်န့ၣ်သးစၢ် ကရူၢ်ဒ်ခိၣ် (ကိး)စ့ၣ်မိးစးဝဲလၢ “သုးခိၣ် ကျါအိၣ် ဆါတၢ်ဂီၤစးပုၤ ကသုးကွံာ်အသး အဂီၢ် ပကဆဲးဟူးဂဲၤကျဲးလၢအသိ တဘျီန့ၣ်လိၤ” အဂီၢ်စးဘၣ်ခုၣ်အဲး စံၣ် -ကညီတၢ်ကစီၣ်န့ၣ်လိၤ

လၢတၢ်တဲသကိး ဘျါဂ့ၣ်ဝဲ တၢ် ကသုးကွံာ် သုးခိၣ်ကျါတၢ်ဂီၤစး ပုၤအံၣ်တၢ်အိၣ် ထီၣ်မုးတၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျဲး အပူၤ ကိာ်စဲၣ်ကိတိာ်ခိၣ်ကျါ အုအဲး လိဖိရူၤ စးလိၤဝဲဒၣ်လၢ သုးခိၣ် တၢ်ဂီၤစးပုၤအံၣ် လၢတက့ၤတသုး ကွံာ်ဝဲဘၣ်အယီၤ ကရူၢ်န့ၣ်သးစၢ်သ့ၣ်

တဖျါစးက့ၤဝဲ လၢကဘၣ်ဆဲးဝဲ သကိးဆူညါအဂီၢ် တအိၣ်လၢဘၣ်ဒီး ပာ်ပတုာ်ကွံာ်တၢ်တဲသကိးဝဲဟး စးဝဲလၢ ထီၣ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖျါအပူၤန့ၣ် လိၤ

ကိာ်စဲၣ်ကိတိာ်ခိၣ်ကျါ အုအဲး လိဖိရူၤ ကတိာ်လိၤဝဲဖဲ မုး တၢ်အိၣ်ထီၣ် အပူၤအကတိာ် စးဝဲလၢ “ပဲဝဲ ကယါ ကိာ်စဲၣ်ပဒိၣ်တကယုၤ ဘၣ်သးဒီး သုးခိၣ်ကျါတၢ်ဂီၤစးပုၤအံၣ် ပတဲ သကိးအိၣ်ခိၣ်ခိၣ်ကယုၤ တဘျီဘျီ ဘၣ်ဒါဘၣ်န့ၣ်လိၤ. အယီၤကယါကိာ် စဲၣ် ကိာ်စဲၣ်ပဒိၣ်တကယုၤ ဘၣ်သးသုးခိၣ် ကျါတၢ်ဂီၤစးပုၤအံၣ် ပတဲသုးအိၣ်ဘၣ် အဂီၢ် အဲးဒီးဒုးသ့ၣ်ညါပာ်ဖျါထီၣ် ဝဲလိၤ” အဂီၢ် စးလိၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လိၤ

လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါ ကိာ်စဲၣ်ပဒိၣ် တကယုၤ ကဘၣ်ပၤယာ်ဝဲသုးခိၣ် ကျါအိၣ်ဆါ အမ့ၢ်န့ၣ်ဒိၣ်န့ၣ်ထီၣ်တဖျါ အဂီၢ် မ့ၢ်ဒါအိၣ်အယီၤ ကတိာ်အံၣ် ကယါကိာ်စဲၣ်, လွဲၣ်ကိာ်စဲၣ် ကုာ်ဒုၣ် ဟ့ၣ်ဝဲဖိကျိးအပူၤ သုးခိၣ်ကျါ တၢ်ဂီၤစးပုၤအံၣ် ကဘၣ်ကွံာ်ထွဲ ကဟုကယာ်အိၣ်အဂီၢ် ကိတိာ်ခိၣ် ကျါတဲအါထီၣ်ဝဲဖဲ တၢ်အိၣ်ထီၣ် မုးအပူၤန့ၣ်လိၤ

လၢတၢ်ဘျီထီၣ်ယုၣ်ထီၣ် ဖိး

တဲသကိး တၢ်အိၣ်ဖျါ ဟးဂီၤကွံာ်ဝဲ ဝဲလၢ ကရူၢ်န့ၣ်သးစၢ် ဂီၢ်ဘါကရူၢ် ထုးထီၣ်ဝဲ လံာ်တၢ်ပာ်ဖျါတဘျီဒီး စးဝဲလၢ စးထီၣ်မ့ၢ်န့ၣ်အံၣ်အံၣ် တၢ်မၤ ဟးဂီၤကွံာ်ဝဲ ကရူၢ်န့ၣ် သးစၢ် ဂီၢ် ဘါကရူၢ် တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်သး ကမံးတံာ်လံာ်ဒီး မ့ၢ်ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဂီၤ စးပုၤအံၣ် တၢ်မ့ၢ်ကဲထီၣ် တမံးလၢ လိတခိန့ၣ် တဟံးမ့ၢ်ဒါ လၢဘၣ် အဂီၢ် ပာ်ဖျါယာ်ဝဲန့ၣ်လိၤ

တကးဘၣ်အမဲာ်ညါ တၢ်ကဲ ထီၣ်သး ဒ်အံၣ်အိၣ်ခိၣ် ကိာ်စဲၣ်ဖျါ, ကိာ်စဲၣ်ပဒိၣ်ဒီးပာ်တံာ် လၢအနၢၤ တၢ်ဖးသ့ၣ်တဖျါ တဟံးကဲတၢ် လၢ ကရူၢ်သ့ၣ်တဖျါ တၢ်လိာ်ဘၣ်အဂီၢ် ကရူၢ်န့ၣ် သးစၢ်ဂီၢ်ဘါကရူၢ်တဖျါ ပာ်ပနီၣ်ယုၣ်ဝဲဒ်န့ၣ်လိၤ

တၢ်ထီၣ်ယုၣ်ထီၣ်ဖိး တၢ်အိၣ်ဖျါ လၢအဟးဂီၤကွံာ်ဝဲန့ၣ် ကိာ်စဲၣ်ပဒိၣ် ကိတိာ်ခိၣ်ကျါ အုအဲးလိဖိရူၤ ဒီး ကိာ်ဆုၣ်ပဒိၣ်ကိတိာ်တဖျါ, တၢ်ဂီၤ စးပုၤကကဲထီၣ်အဂီၢ် ကမံးတံာ်တ ဖျါ, ကရူၢ်န့ၣ်သးစၢ်ဂီၢ်ဘါကရူၢ် ကမံးတံာ်ဒီး ပုၤဘျီဂ့ၣ်တၢ်ကမံးတံာ် ခါၣ်စးတဖျါ ဟံးထီၣ်ဝဲန့ၣ်လိၤ

ကိာ်ကျိာ်တၢ်အပူၤပုၤမၤတၢ်ဖိခိၣ်ကိာ်လံာ်အုၣ်သးအမ့ၢ်န့ၣ်မုၢ်သိကလၢတဖျါအဂီၢ် တၢ်ကဟ့ၣ်ပျဲမၤအါထီၣ်တၢ်ဆၢကတိာ်(၉)လါ

လၢမၤ ၁၄ သီ, ၂၀၁၉ န့ၣ် စးအိၣ်ဖူ

ဒ်ကိာ်ကျိာ်တၢ်-ကိာ်ပယီၤ ထံ

ကိာ်ခဲဘၣ် တၢ်တဲသကိးဒီး တုာ်လိာ် သကိးဝဲ အသိးန့ၣ် န့ၣ်လၢကဟဲ ၂၀၂၀ န့ၣ်ဒီး တနံၣ်အံၣ် ၂၀၁၉ န့ၣ်

လါနီၣ်ဝဲဘၣ်အပူၤ ပုၤမၤ တၢ်ဖိလၢ အခိၣ်ကိာ်လံာ်အုၣ်သး မ့ၢ်န့ၣ်မုၢ်သိ ကလၢတဖျါအဂီၢ် တၢ်ကဟ့ၣ်အါ

ထီၣ် လံာ်အုၣ်ကိာ်သး ကတိာ်တုၤ ၉ လါအဂီၢ်ကိာ်ကျိာ်တၢ်, ကိာ်ပယီၤ ပုၤ မၤတၢ်ဖိ မိာ်သီရူ ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ဖဲ လၢမၤ ၁၄ သီအန့ၣ်န့ၣ်လိၤ

ဖဲလၢမၤ ၁၄ သီန့ၣ် ကိာ်ကျိာ် တၢ် ပုၤမၤတၢ်ဖိ ကိတိာ်ဝဲကျိာ်ဒီး ကိာ် ပယီၤတၢ်န့ၣ်လိၤ ပုၤမၤတၢ်ဖိ ဝဲ ကျိာ်ဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါတဖျါ မၤဝဲတၢ်ထံၣ် လိာ်တခါ ဖဲကိာ်ကျိာ်တၢ်, ဖုးဝဲဒုးဒီး အာၣ်လိၤတုာ်လိာ် ဘၣ်သးပုၤဟံးမၤ တၢ်ဖိသ့ၣ်တဖျါအဂီၢ် လၢထံကိာ် ခဲ ဘၣ်ခိၣ်ကိာ် အလံာ်အုၣ်သးအဖိခိၣ် တၢ်ကတုာ်လိာ်အိၣ်ဒီး ပုၤလၢအခိ ကိာ်လံာ်အုၣ်သး ကလၢတဖျါ ၂၀၁၉ န့ၣ် ဒီး ၂၀၂၀ န့ၣ်တဖျါအဂီၢ် တၢ်က ဟ့ၣ် အါထီၣ် တၢ်ဆၢကတိာ်တုၤ ၂၀၂၀ န့ၣ်, လါခိၣ်ဝဲဘၣ် ၃၁ သီ

လၢကတိာ် ယံာ် ၉ လါအဂီၢ်န့ၣ် တုာ် လိာ်ဝဲ န့ၣ်လိၤ

ပုၤကိာ်ပယီၤတဖျါအဂီၢ် ဟူး ဂဲၤသကိးကမံးတံာ် JACBA ပုၤမၤ လိာ်ဆုၣ်န့ၣ်အုၣ်မိကိာ်စဲၣ်လၢ “ပုၤလၢ အစိာ်ယာ်ဝဲ ပုၤမၤတၢ်ဖိအလံာ် IC န့ၣ် ခဲလၢာ်အိၣ် ၆ ကလိာ် ယုာ်ယုာ် န့ၣ်လိၤ. တၢ်ဂုၢ်ဟံးထီၣ်လၢ တၢ်ချာ အယီၤ အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ယုာ်ဝဲဒိၣ်မး တၢ် ဆၢကတိာ် လၢာ်, စုလၢာ်, ဘၣ်လိၤ ဘျံးတၢ်သ့ၣ် တဖျါအံၣ် လၢကိာ်ပယီၤ တကယုၤ ပာ်ဖျါထီၣ်အဖိခိၣ် ကိာ်ကျိာ် တၢ် တကယုၤ မးဖျါလိၤန့ၣ်ဝဲ ဒ်အံၣ် လိၤ” အဂီၢ်စးဘၣ်ခုၣ်အဲးစံၣ် - ကညီတၢ်ကစီၣ်န့ၣ်လိၤ

လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါ ပုၤလၢအစိာ် ယာ် CI အလံာ်အုၣ်သး အသးန့ၣ် ဖဲ

၂၀၁၉ န့ၣ် လါနီၣ်ဝဲဘၣ်အပူၤတဖျါ အဂီၢ်ဒီး ပုၤလၢအမၤယာ် Data Col- lection Center- ME Bangkok လံာ်တဖျါအဂီၢ် တလိာ်မၤဝဲ MOU-U Turn Process အံၣ်လၢဘၣ်ဒီး ကုၤ မးအါထီၣ်အလံာ်အုၣ်သး အသးန့ၣ် န့ၣ်ဝဲအဂီၢ် အုၣ်မိကိာ်စဲၣ်န့ၣ်လိၤ

ကတိာ်အံၣ် မ့ၢ်ဝဲကိာ်ကျိာ်တၢ် တၢ်ယုထၢကတိာ်အယီၤ တၢ်ယုထၢ ထီၣ် ပဒိၣ်လၢအသိတဖျါပုၤန့ၣ် ပုၤမၤတၢ်ဖိ လၢအခိၣ်ကိာ်လံာ်အုၣ်သး က လၢာ်တဖျါန့ၣ် ဒ်သိးဆဲးမၤတၢ် ဖဲတၢ်မၤလၢ ကိာ်ကျိာ်တၢ်ပုၤမၤအဂီၢ် ကအိၣ်ဒီး တၢ်ထီၣ်ယုထီၣ်ဖိးဒီး ကိာ် တၢ်ပုၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါ တဖျါအဂီၢ် ကိာ်ပယီၤ ပုၤမၤတၢ်ဖိအမိာ်သိလဲၤဒီး ပာ်ဖျါထီၣ်ယာ် တၢ်ကစီၣ်န့ၣ်လိၤ

ဘၣ်တၢ်မၤထီၣ်ထုးထီၣ်ရၢလိၤအိၣ်ဖဲ ၂၀၁၉ န့ၣ်, လါစးပထုဘၣ်လိၤ

သးစၢ်ကြးဟးဆွဲးဝဲကလုာ်တၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ် တၢ်ထံၣ်လၢတကပဒ့အဂ့ၢ်ခ့ၣ်အိၣ်ယုၣ်ဆိၣ်သ့

လါမုၢ် ၂၄ သီ, ၂၀၁၉ နံၣ်စီၤမ့ၢ်အူသ့ ကီၢ်တဘျီတလၢ ကလုာ်ခ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဆိးဝဲအါဖုအံၤအပူၤ ကညီသးစၢ်တဖၣ်ကြးဟးဆွဲးဝဲ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ကလုာ်လၢ တကပဒ့ အံၤအဂ့ၢ်ခ့ၣ်အိၣ်ယုၣ်- ကညီဒိကလုာ် စၢဖျိၣ်ကရၢ နံၣ်ရွဲၣ်သးစၢ်-၂ ပဒိၣ်စီၤလၢ ထီၣ်ဆိၣ်သ့ထီၣ်ဝဲ တၢ်မၤလၢကပိၤဝဲ အနီၣ် ၃၀ ပုၤထီၣ် ကညီသးစၢ်အမုၢ်န့ၣ် ဖဲဒုပျၢ်ယၢၢ်ကီၢ်ရၢၣ်, ဝီၣ်ရီၣ်ကီၢ်ဆၢဘျီ အပူၤဖဲလါမုၢ်၂၄ သီအန့ၣ် တတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ကညီသးစၢ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢအပူၤကလုာ်အဂီၢ်မုၢ်ဂုၤ, ထံၣ်ကီၢ်အဂီၢ်မုၢ်ဂုၤ ကဘၣ်မၤဖိး မဲလိာ်အသးဒီး ကလုာ်ခ့ၣ်အိၣ်ယုၣ်အံၤလၢ တၢ်တၢ်တၢ်သးလိာ်သးဘၣ်ဒီး လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ထံၣ်ကီၢ်အဂီၢ်သုတလဲၤအိၣ်တကပဒ့ဘၣ်ဒီး ဟးဆွဲးဘၣ်အိၣ် အဂ့ၢ်ပဒိၣ်စီၤလၢထီၣ်စံးဝဲန့ၣ်လီၤ.

“လၢ တၢ်မ့ၢ်ထီၣ်တလိာ် ဘၣ်ကလုာ် တၢ်သဘံၣ်သဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကိး ဒီးတၢ်အိၣ်တယၢၢ် လၢတဘၣ်လဲၤတ ကပဒ့ လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ကလုာ်ဂီၢ်ဝဲဘၣ်. တၢ်မ့ၢ်တသ့ၣ်ထီၣ် စၢၤသ့ၣ်သးစၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်န့ၣ် ကလုာ်အသးသ့ၣ် တၢ်အိၣ်ဖျါ

လၢအမုၢ်လံာ်လိာ်, ကျိၣ်, တၢ်ဆဲးတၢ်လၢတဖၣ်, လုၢ်လၢသ့ၣ်တဖၣ် ကပာ်မၤန့ၣ်လီၤ. သးစၢ်ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်ကနၢ်ပာ်လိာ်သး, ပာ်ကဲလိာ်သး ကဒဲကဒဲဝဲကလုာ်ထီၣ်သကိး, လဲၤယုၣ်ယုၣ်ဆူ ဖဲဒုဒဲဒဲကီၢ်စၢဖျိၣ်န့ၣ်လီၤ.”

အဂ့ၢ် ပဒိၣ်စီၤလၢထီၣ်စံးဝဲန့ၣ် လီၤ. နံၣ် ၃၀ ပုၤထီၣ် ကညီသးစၢ်ကရၢ အမုၢ်န့ၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲအပူၤန့ၣ် ကညီသးစၢ် လၢခ့ၣ်အိၣ်ယုၣ်ကီၢ်ရၢၣ် ၇ ဘၣ်အပူၤ ဒီးသးစၢ်ခိၣ်န့ၣ်လၢ တၢ်လိာ်အါတီၤ ခၢၣ်စးခဲလၢာ် တကထီၣ်ယုၣ်ယုၣ် ဖဲထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

မူးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲအပူၤ တၢ်ဒုးန့ၣ်ပာ်လိာ်ဝဲ ကညီသးစၢ်ကရၢ တၢ်စံၣ်စီၤတဲစီၤ တၢ်ကွၢ်ကီၢ်လိာ်, ကညီလံာ်လိာ်ဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ တၢ်စံၣ်စီၤတဲစီၤ တၢ်ကွၢ်ကီၢ်လိာ်ဒီး ခ့ၣ်အိၣ်ယုၣ် တၢ်မ့ၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တလၢသးစၢ်တဖၣ်ကရၢ နံၣ်ရွဲၣ်-၁ မ့ၢ်စ့ၣ်န့ၣ်အူစံးဝဲ “ပမုၢ်တၢ်ဒိသးသး အိၣ်လၢတၢ်လိာ်တခါ ဃီဒီး ပတနီၤဖး တၢ်အခူအဆၢဘၣ်ဒီး လၢပကလုာ်ခ့ၣ်အိၣ်ယုၣ်စၢၤ တၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ဂူၢ်အိၣ်ခဲအံၤခဲအံၤလီၤ. ထံၣ်အိၣ်ဒိသးတၢ်ဟ့ၣ်တခါ လၢအတဂ့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. သုပတဟံး ဖိၣ်

ထီၣ် တၢ်ဟ့ၣ်သၢလၢအတဂ့ၢ်တဖၣ်အံၤတဂ့ၢ်, ပကဟံးန့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်သၢလၢအဂ့ၢ်တဖၣ်ဒီး ပာ်ကဲလိာ်သးကဒဲကဒဲလိာ်ဝဲလီၤ.” အဂ့ၢ် စံးဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲအပူၤ ပုၤပာ်လိာ်ဆူၣ်နီၤ ကညီသးစၢ်ကရၢ ပုၤပာ်လိာ်ဆူၣ်နီၤ စီၤလၢနီၤ အိးထီၣ်ဝဲတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲ လၢတၢ်ကတီၢ် အိးထီၣ်, KOA-Karen Organization of America ရူၢ်, SYCB-Students and Youth Congress of Burma ကရူၢ်လံာ်ဟ့ၣ် ယုၢ်လၢအဆူၣ်ဖဲတဖၣ် တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်အိၣ်ဝဲ တၢ်ဟ့ၣ်လီၤက့ၤဝဲ တၢ်ပြၢခိၣ်ဖးတဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီသးစၢ်ကရၢ KYO အံၤတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်လၢ ၁၉၄၆ နံၣ်အပူၤ ဘၣ်ဆၢ ခိဖျိခိၣ်န့ၣ်တဖၣ် တၢ်ထံၣ်တလိာ်ပလိာ်သးဘၣ် အဖီခိၣ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲတဖၣ် ဘၣ်ပတုာ်ကွၢ်အသးလၢ ဣၤကီၢ်န့ၣ်ဝဲအလိာ်ခဲဒီး တၢ်က့ၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကဒါက့ၤအိၣ်ခဲ ခ့ၣ်အိၣ်ယုၣ် ဝဲလိာ်ခိၣ်သ့ၣ်လိာ်လဲၤ မၤန့ၣ်ပျီတၢ်လိာ် ဖဲ ၁၉၈၉ နံၣ်, လါမုၢ် ၂၄ သီအန့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤထီၣ်ကညီကလုာ်ဂီၢ်ဝဲဒီးထံၣ်ကီၢ်သးတၢ်မၤလိာ်ဝဲလီၤ

လါမုၢ် ၂၄ သီ, ၂၀၁၉ နံၣ်ခဲဘျီတဘျီ တၢ်မၤထီၣ်ကညီကလုာ်ဂီၢ်ဝဲဒီးထံၣ်ကီၢ်သး သ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိာ် တၢ်မၤအိၣ်ဝဲKNU/KNLA-PC ဝဲလိာ်ခိၣ်သ့ၣ်ကိးတရံး ကီၢ်ဆၢ, ထီၣ်ကိးကိးသဝီစးထီၣ်လါမုၢ်၂၄ သီတုၤ ၂၄ သီအန့ၣ်လၢကတီၢ်ယံာ်ဝဲ၁၀ သီအံၤဝဲလိာ်အဂ့ၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်လီၤ.

ကညီသးစၢ်ကရၢ KYO ဒီးကညီသးစၢ်ဘျးစဲKYN တဖၣ်တီခိၣ်ရိၣ်ဖဲဝဲဒုဒိး ဟ့ၣ်လိာ်ဝဲတၢ်သိၣ်လိာ်အံၤ မုၢ်ဒိသးကညီသးစၢ်တဖၣ် လၢကလုာ်ဂီၢ်ဝဲတၢ်တီၢ်ဟံး, ကလုာ် တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မိးအပူၤ ကန့ၣ်လီၤ မၤစၢၤ အိးဒီး စၢၤသ့ၣ်မုၢ်ဒါတၢ်မၤတဖၣ်အံၤ ကသးအိၣ်ဝဲ အဂီၢ်ဒီးကဟံး န့ၣ်မၤထီၣ်ဝဲအဂီၢ်ပညိၣ်ဝဲအဂ့ၢ်တၢ်သိၣ်လိာ်မုၢ်ဒါခိၣ် စီၤအိၣ်ကီၢ်စံးဝဲန့ၣ်လီၤ.

အဝဲစံးဝဲလၢ “ပဝဲကညီသးစၢ်

တဖၣ် လၢကလုာ် တၢ်မုၢ်လၢကွၢ်စိကတုၤယီၤအဂီၢ် မုၢ်ဒါလၢလီၤဘၣ်ပုၤန့ၣ် ကန့ၣ်လီၤမၤ ထွဲအဂ့ၢ်ပညိၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. မုၢ်ဝဲလၢန့ၣ်ပာ်အါထီၣ်ကညီ ထံၣ် ကီၢ်သးဒီးကလုာ်တၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ်တဖၣ်ဒီး ကဟ့ၣ်ခိၣ်နီၤလီၤဝဲလၢ ကညီသးစၢ်အဂၤတဖၣ်ကသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.” အဂ့ၢ်စံးဘၣ်ခ့ၣ်အဲးစံၣ်-ကညီတၢ်ကစီၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်လိာ်ကတီၢ်ယံာ်ဝဲ ၁၀ သီအံၤ အပူၤန့ၣ်အိၣ်ယုၣ် ကီၢ်ရၢၣ် ဘၣ်အပူၤ KYO သးစၢ်တဖၣ်, KYN ကညီသးစၢ်တဖၣ် လၢတၢ် လိာ်အါတီၤဒီး တၢ်ဘၣ်ဘျီ: ခိၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံၣ် ကညီသးမုၢ်ဒါ ခိၣ်ခ့ၣ်ဘၣ်အ့ၣ် .KNU/KNLA-PC သးစၢ်တဖၣ်ဒီး KCSG ကညီသးစၢ်တဖၣ်ခဲလၢာ် ၄၇၈ ဟဲထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်လိာ်ဝဲန့ၣ်အပူၤ တၢ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲ တၢ် သိၣ် လိာ် တဖၣ် ဒ် အမုၢ်

ထံၣ်ကီၢ်သးစံးအ့ၣ်, ကညီကလုာ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂဲၤတၢ်စံၣ်စီၤ တဲ စီၤ, တၢ်မ့ၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲလဲၤကျဲဒီး Nation Building သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်သိၣ်လိာ်အဂီၢ် ခ့ၣ်အဲယုၣ်ထီၣ်ဘိကမံး တံာ်ပဒိၣ်စီၤသမ့ၣ်ထီၣ် ဒီး တၢ်သိၣ်လိာ်သ့ၣ်ဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါတဖၣ် ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်သိၣ်လိာ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ် မၤထီၣ် ထီၣ် ကညီ ကလုာ်ဒီးထံၣ်ကီၢ်သးတၢ်သိၣ်လိာ်လၢ Nation Building and Political Empowerment သ့ၣ် တၢ်သိၣ်လိာ်အံၤလၢ ၂၀၁၉ နံၣ်အပူၤ တၢ်ကမၤ အိၣ် ၄ ဘျီဒီး တၢ်သိၣ်လိာ် တဘျီန့ၣ် တၢ်မၤအိၣ်ဝဲကိးတရံးကီၢ်ဆၢ, ကူးကဝးသဝီ အပူၤဒီး ဒ်န့ၣ်အသး တၢ်သိၣ်လိာ်အိၣ်တုၢ် ၂ ဘျီအံၤန့ၣ် တၢ်ကဆဲးမၤအိၣ်ဒီးအိၣ်အဂ့ၢ် သ့ၣ်ညါဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

► ကဘျီပုၤ(၈) “ဗိုလ်ကီၢ်ဆၢအပူၤသဝီစံးနီၤ” တၢ်ပိာ်ထွဲ

မုၢ်ဂီၢ်အသိ လၢကပာ်ကိးယာ်ထံအဂီၢ် ထံဒါသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဘၣ်အသိပဘၣ်မၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်လၢ ထံဒါသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.” အဂ့ၢ် စံးဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လိာ်လၢအလိာ်ဘၣ် ထံအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တဖၣ်ထံ ဗိုလ်ကီၢ်ဆၢသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး လၢလုာ်ပိာ်တၢ်ကီၢ်ဆၢ သဝီ

ခဲလၢာ် ၁၀၀ ယုၣ်ယုၣ် လိာ်ဘၣ်ဝဲထံအိၣ် ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်စ့ၣ်ကိးဒီး သဝီတနီၤ ဟုၤသးအိၣ်ဝဲဘၣ်ဆၢ ခိဖျိထံတအိၣ်အသိ ကဖိအိၣ်မုၢ်အဂီၢ်မး ဖိအိၣ်မုၢ် တသ့ဘၣ်အဂ့ၢ် ပုၤတီခိၣ်ရိၣ်မဲမၤစၢၤတၢ် အူန့ၣ်လုထံစံးဝဲန့ၣ်လီၤ.

သဝီ လၢအလိာ်ဘၣ်ထံအိၣ်သ့ၣ်

တဖၣ်အံၤအဂီၢ် ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢ ကီၢ်ပဒိၣ်ဝဲလဲၤကျဲဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါတဖၣ်အိၣ် တအိၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်ဒီး မုၢ်ဒုၣ် ထံဖဲကီၢ်ဖိတဖၣ် ဟံာ်ဖျိထီၣ်အသးဒီးလဲၤမၤစၢၤဝဲအသိ ဟံာ်တန့ၣ်န့ၣ် န့ၣ်ဒုၣ်ထံ ထံဒါ ၂ ဒါအသိ တလၢဝဲဘၣ်ဒီး လိာ်ဘၣ်ဝဲထံအိၣ်ဂီၢ်အူအဂ့ၢ် ပုၤလဲၤမၤစၢၤတၢ်တဖၣ်စံးဝဲန့ၣ်လီၤ.

နီၣ်ဂံၢ်(၁)သိၣ်ယုၣ်ခး ထံတမၢ်တၢ်တီၢ်ကျဲအံၤ ကအိၣ်ဆၢထၢၣ်ဒ်ကမုၢ်တၢ်ဘၣ်သးအသိးအဂ့ၢ် KNDP စံးဝဲ

လါမုၢ် ၈ သီ, ၂၀၁၉ နံၣ်စီၤမ့ၢ်အူသ့ ကညီကီၢ်စံၣ်, သုတီၣ်ကွၢ် ကီၢ်ဆၢ, သိၣ်ယုၣ်ခးထံကျိအပူၤ တၢ်ကတုထီၣ်ဝဲ နီၣ်ဂံၢ်(၁) သိၣ်ယုၣ်ခး ထံဂံၢ်ဘါလိသဟီၣ် တၢ်တီၢ်ကျဲအံၤန့ၣ် ကအိၣ်ဆၢထၢၣ်ဝဲ ဒ်ကမုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟံာ်ဖျါထီၣ်အတၢ်ဘၣ်သးအသိးအဂ့ၢ် ကညီကလုာ်ခိၣ်မိၣ် ကရဲးတုာ်ပာ်တံၣ် (KNDP) ပုၤပာ်လိာ်ဆူၣ်နီၤ မၤအိၣ်ပျီၣ်စံးဝဲလီၤဝဲ ဖဲလါမုၢ် ၈ သီအန့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

နီၣ်ဂံၢ်(၁) သိၣ်ယုၣ်ခး ထံဂံၢ်ဘါလိသဟီၣ် တၢ်တီၢ်ကျဲအံၤ တၢ်မုၢ်မၤအိၣ်န့ၣ် တၢ်ကတီၢ်ခဲလၢကဟံးကဲထီၣ်သး, တၢ်ဘၣ်ယိာ် ဘၣ်ဘျီအဂီၢ် လိာ်ကဝီၤကမုၢ်သ့ၣ်တဖၣ် တလိာ်ဝဲဘၣ်ဒီး ထီၣ်ဒါဝဲအဖီခိၣ် (KNDP) ပုၤပာ်လိာ်ဆူၣ်နီၤ မၤအိၣ်ပျီၣ်စံးဝဲဒ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

“ဖဲန့ၣ်တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲ တၢ်ဘၣ်သးန့ၣ် ပထံၣ်လီၤ. ကမုၢ်သ့ၣ်တဖၣ် မုၢ်တဘၣ်သးဘၣ်န့ၣ် ပဝဲပာ်တံၣ်န့ၣ်က့ၤ ပတၢ်ဟံးသးတခါ ပတလိးကီၢ်ဘၣ်. ပကဘၣ်ထီၣ်ဒါလီၤ.” အဂ့ၢ် စံးဘၣ် ခ့ၣ်အဲးစံၣ်-ကညီတၢ်ကစီၣ်န့ၣ်လီၤ.

လိမုၢ်ဒီး ဂံၢ်ဘါသဟီၣ်ဝဲကျိၤ တၢ်မၤလိာ်ထီၣ်ဖးထီၣ် ထံဂံၢ်ဘါလိမုၢ်အူဝဲကျိၤ ထုးထီၣ်ဝဲလံာ်လၢ ကမၤကွၢ်ဝဲ နီၣ်ဂံၢ်(၁) သိၣ်ယုၣ်ခး ထံအဂီၢ်အဘါ အိၣ်ထဲလဲၣ်အဖီခိၣ် လိာ်ကဝီၤကမုၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ထီၣ်ဒါပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်ဘၣ်သး ကဲထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

နီၣ်ဂံၢ်(၁)သိၣ်ယုၣ်ခး လၢလိာ်ဂံၢ်ဘါသဟီၣ်အိၣ်ဝဲ ၁၅၀ မံၣ်ကုာ်ဝဲအံၤအိၣ်ဆဲလိာ်အသးလၢ ဝဲတီၢ်အူ မုၢ်ထီၣ်တကပၤစီၤစၢၤ ၂၆ မံးလံာ် သိၣ်ယုၣ်ခးထံကျိအပူၤန့ၣ်လီၤ. မုၢ်ဝဲခ့ၣ်အိၣ်ယုၣ်- ကညီဒိကလုာ်စၢဖျိၣ်ကရၢ

တီၢ်အူကီၢ်ရၢၣ် သုးက့-၂ သုာ်တီၣ်ကီၢ်ဆၢအပူၤ န့ၣ်လီၤ.

သိၣ်ယုၣ်ခး နီၣ်ဂံၢ်(၁) တၢ်တီၢ်ကျဲလဲၤအံၤအသိ တၢ်ဘၣ်ယိာ်အိၣ်လၢ ဒုသဝီကမုၢ်သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်မၤအိၣ်လိာ် ကလိမၤပားဂီၤကွၢ်ဝဲ အသိ ဒ်သိးတၢ်ကထီၣ်ဒါအိၣ်အဂီၢ် တီၢ်အူ-သုာ်တီၣ်, ဘွဲမိၣ်ပုၤ တၢ်ဘျီတၢ်ဘါခိၣ်န့ၣ် တဖၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ဝဲ လံာ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆူ တၢ်အိၣ်ဖျိၣ် အဂၤတဖၣ်အအိၣ် ဖဲလါမုၢ်ထီၣ်သိကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီကလုာ် ခိၣ်မိၣ်ကရဲၣ်တုာ်ပာ်တံၣ် (KNDP)လၢအအိၣ်သ့ၣ်လီၤ. အသးလၢ ကညီကီၢ်စံၣ်အံၤန့ၣ် ဘၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲအတၢ်ဟံးသးအိၣ်ဝဲအသိး ကညီ ကလုာ်ပာ်တံၣ်(KPP) လၢအဆီလိာ်အသး လၢဝဲတက့ၢ်အံၤ စ့ၣ်ကိး ဘၣ်ပာ်တံၣ်ကျဲအံၤ လိာ်ကဝီၤကမုၢ်တဖၣ် တဘၣ်သးဘၣ်

အဖီခိၣ် ဒ်လိာ်ကဝီၤကမုၢ်တၢ်ဘၣ်သးအသိး တၢ်ကလူၤပိာ်ထွဲ အဂ့ၢ်ဆူၣ်ဖဲလံာ် တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢထံကီၢ်ဒိတဘျီအပတီၢ် ဒ်သိးကဒီးန့ၣ်ဘၣ်လိမုၢ်အူအဂီၢ် ဟံာ်ပနီၣ်ယာ်ဝဲလၢ ကထုးထီၣ်ဝဲ ထံဂံၢ်ဘါလိမုၢ်အူ ဖဲ ပုာ်လိာ်ကျိအပူၤအံၤ တၢ်တီၢ်ကျဲအိၣ် ၁၃ တီၤဒီး သိၣ်ယုၣ်ခးကျိအပူၤ ခံတီၤဒ်အမုၢ် သိၣ်ယုၣ်ခး(၁) ဒီး (၂)ပာ်ပုာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

မုၢ်မုၢ် နီၣ်ဂံၢ် (၂) သိၣ်ယုၣ်ခး တၢ်တီၢ်ကျဲန့ၣ် ဖဲအပူၤကွၢ် ၂၀၁၃ နံၣ်အပူၤ စးထီၣ်လဲၤတရံးအသးလံာ် ဒီး တၢ်တီၢ်ကျဲအပူၤ သဝီဘျးဖဲန့ၣ်ဒီး ပုၤပာ်လိာ်ကဝီၤ ကမုၢ်တဖၣ် ဘၣ်သုးလိာ်သုးကျဲ, တၢ်မၤအိၣ်လိာ်တဖၣ်ဘၣ်ဒိ ဘၣ်ထံးအါအါ ကလဲာ်အဂ့ၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်လီၤ.

ယီၤဒိၣ်ဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲဖိတဖၣ်တၢ်တဲပျံၤအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်လၢ တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂ့ၢ်ယီၤဒိၣ်ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်တဲဝဲ

ခ့ၣ်အဲၣ်ယျာၣ်ဒီးမိၣ်ကီၤသီပုၣ်တံၣ်တၢ်ဖ့ၣ်ဆၢအိၣ်ထီၣ်

လါမုၢ် ၂ သီ. ၂၀၁၉ နံၣ်စီၤဖျၢၣ်အူသ့ၣ်

ခ့ၣ်အဲၣ်ယျာၣ်- ကညီဒီကလုာ်စၢဖျိကရၢဒီး မိၣ်ကီၤသီပုၣ်တံၣ် (NMSF) လၢအဆဲး လီၤယာ်ဝဲ အဲၣ်စံၣ်အူၣ်စုမုၢ်ကျၢၢ်ခံဖု အဘၢၣ်စၢအံၤဖဲအ့ၣ်ဖျၢၣ် ၂၉ သီန့ၣ် တၢ်ခးလိာ်အသး ကဲထီၣ်ဖဲ ကွၢ်အ့ၣ်ကွဲၣ်ကီၤဆၢတၢ်တုၤတကမၤ ဝံၤအလီၢ်ခဲအဲၣ်အံၤတဖုဒီးတဖုအဘၢၣ်စၢ တၢ်ဖ့ၣ်ဆၢအိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ

ဟီၣ်ကဝီၤတၢ်တဲအါလိာ်သးဒီး တၢ်ထုးထီၣ်သ့ၣ် တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အယီၤ တၢ်ခးကဲထီၣ်အသးအဂ့ၢ်ခဲခိခံကမၤ ပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါတဖၣ်စံးဘၣ် ခ့ၣ်အဲၣ်စံၣ်-ကညီတၢ်ကစီၣ် န့ၣ်လီၤ

“မ့ၢ်ဒုၣ်တၢ်ကဲထီၣ်အသး လၢတၢ်ဟ့ၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအယီၤလီၤ လၢအခိၣ်ထံးခါ ဃီၣ်သၢဖျၢၣ် မုၢ်န့ၣ်တကမၤ ယပုၣ်ယုၣ်တူဒီး တၢ်တုၤတၢ်လီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ဟံးန့ၢ်တၢ်လီၢ်ဖဲန့ၣ်လီၤ အဲၣ်အံၤကျဲၤသီလၢတုၤအါထီၣ်ဝဲခဲအံၤဟံးန့ၢ် အါထီၣ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢလီၤ ပမၤ သးကွၢ်သန့ၣ်ကွၢ် တသးကွၢ်အသး ဘၣ်ဒီးဟဲဆီလီၤအါထီၣ်ပုၤနီၣ်ဂံၢ် အယီၤ ဒ်ပဟံးန့ၢ် တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအသး တၢ်

ခးလိာ်သး ကဲထီၣ်န့ၣ်လီၤ ပတအဲၣ်ဒီး လၢတၢ်မုၢ်တၢ်ခ့ၣ် ကဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဘၣ် အဂ့ၢ် KNLA ကညီဒီကလုာ် တၢ်ထုၣ်ဖျၢၣ် သးမုၢ်ဒိၣ် သးရ့ၣ် (၁၆) သးဒုဒိၣ်(၂)သးခိၣ်စိ စီၤအဲၣ်ဖျၢၣ်စံးဘၣ် ခ့ၣ်အဲၣ်စံၣ်န့ၣ်လီၤ

ဒီး သးခိၣ်စိ စီၤအဲၣ်ဖျၢၣ်စံးအါထီၣ်ကဒီးဝဲလၢ တချုးလၢတၢ်ဆဲးလီၤ အဲၣ်စံၣ်အူၣ်စုမုၢ်ကျၢၢ်ကတီၢ် ဒီးဘၣ်န့ၣ် လၢအဝဲသ့ၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ဟီၣ်ကဝီၤမုၢ်ဘၣ်ကွၢ်လၢဟီၣ် ကဝီၤတၢ်အိၣ်သးန့ၣ် မိၣ်ကီၤသီပုၣ်တံၣ်အံၤဟဲမၤလဲၢ်အါထီၣ်ဝဲတၢ်လီၢ် တၢ်ကျဲၤတဖၣ်အိၣ်ဒီး ကတီၢ်အံၤတၢ်ဖ့ၣ်ဆၢလၢကဲထီၣ်အသးအံၤန့ၣ် ဒီးသန့ၣ်ထီၣ်အသးလၢခိၣ်န့ၢ် ခဲခိခံကမၤ အတၢ်တဲသကိး ထီၣ်ယူၤအိၣ်အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ

ကွၢ်အ့ၣ်ကွဲၣ်ကီၤဆၢ ခ့ၣ်အဲၣ်ယျာၣ်-သးကွၢ်(၆) တၢ်လီၢ် တီၢ်ယီၣ် ၂၄ သဝီအံၤ မိၣ်ကီၤသီပုၣ်တံၣ်ဒီး ခ့ၣ်အဲၣ်ယျာၣ် ခံကရူၢ်လၢာ် ဟ့ၣ်ကျဲၤသးယဲၤဝဲဒီး မ့ၢ်ယပုၣ်ယုၣ်တူ. တၢ်တုၤဒီး တၢ်လီၢ်တနီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် မုၢ်ဝဲမိၣ်ကီၤသီပုၣ်တံၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအဂ့ၢ် သ့ၣ်ညါဘၣ်လၢပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါတဖၣ် အအိၣ်န့ၣ်လီၤ

ဃီၣ်သၢဖျၢၣ်ကီၤဆၢ မိၣ်ကီၤသီ

ပုၣ်တံၣ် ပုၤဟ့ၣ်ဟီၣ်ဆ့ၣ်နီၤ န့ၣ်အိၣ်ကုၢ်စံးဝဲ “လၢပဝဲတကမၤတချုး တၢ်ဒုးကဲထီၣ်ဘၣ်န့ၣ် ပဂုၣ်ကျဲးစၢး လၢပကဘျီၣ်အံၤ အဝဲသ့ၣ်တကမၤတဲဝဲ သးကွၢ်လီၢ်ခံဝဲမး ပက တဲသကိး တၢ်ဟ့ၣ်ဟီၣ်ကဝီၤဒီးသ့ၣ် တၢ်ဂ့ၢ်လီၤ .

လၢပဝဲတကမၤ ပကဘၣ်ဟ့ၣ်ဟီၣ်ခ့ၣ်အဲၣ်ယျာၣ်သ့ၣ်အတၢ် ၄၀၀ အိၣ်အဝဲန့ၣ် တၢ်တဲသကိးအီၤလၢကီၤဆၢအပတီၢ်တဖၣ်ဒီး သးပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါတဖၣ် ၃ ဘျီၣ်ဝဲမး တၢ်တူၢ်လိာ်အီၤလီၤ လၢခံပလဲၤဟံးန့ၢ် ဟီၣ်ကဝီၤတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ ဒီးမၤပသးကွၢ်ခံ. လၢပနီၣ်ကျဲၣ်အကမၤ တၢ်လီၢ်အပုၤန့ၣ်ပပာ်လီၤပသး ဖဲ န့ၣ်ဒီးလဲၤကွၢ်ဖဲန့ၣ်အိၣ်, ဖဲတၢ်တန့ၣ်န့ၣ်လီၤ အဝဲသ့ၣ်ဟဲဝဲတၢ်ခးလိာ်သး ကဲထီၣ်.”

အဂီၢ် စံးဝဲန့ၣ်လီၤ

ဖဲ အပူၤကွံာ် ၁၉၈၈ နံၣ်န့ၣ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယျာၣ်ဒီး မိၣ်ကီၤသီပုၣ်တံၣ်အဘၢၣ်စၢဟီၣ်ကဝီၤ တၢ်တဲအါလိာ်သးအယီၤတၢ်ဒုးကဲထီၣ်ဝဲ ဖဲဃီၣ်သၢဖျၢၣ်ကီၤဆၢအပူၤ အသီ ၂၀ ဘျီၣ်ဒီးတၢ်ဒုးဝဲန့ၣ် အပူၤခဲခိခံကမၤသးဖိဒီး ပုၤကမၤပုၤ ၂၀၀ ဃာ်ဃာ်ဘၣ်သံဝဲခ့ၣ် န့ၣ်လီၤ

လါမုၢ် ၂၄ သီ. ၂၀၁၉ နံၣ်စီၤဖျၢၣ်အူသ့ၣ်

ယီၤဒိၣ်-ကွီၣ်တဲၣ် ကီၤစၢပုၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲဖိတဖၣ် လၢတၢ်ပတုၣ်ကွံာ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ယံာ်ဝဲတန့ၣ်ဘျီၣ် လၢအနီၣ်ဂံၢ်အိၣ်ဝဲ ၆,၀၀၀ ဘျီၣ် အံၤန့ၣ်ကတီၢ်အံၤကီၢ်ပဒိၣ်ဒီး (ဝး)သးမုၢ်ဒိၣ်(UWSA)တဖၣ် တၢ်မၤလဲၢ်ထီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအယီၤ တၢ်တဲပျံၤတဖုး လၢတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအိၣ်အဂ့ၢ် ယီၤဒိၣ် ပုၤဂ့ၢ်ဝိခွဲးယၢ်ဒီး ယီၤဒိၣ်ကီၤစံၣ် ပုၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲဖိတဖၣ်ကမံးတံာ်(TB)သ့ၣ်တဖၣ် ထုးဟံးဖျၢၣ်ထီၣ်ဝဲဖဲ လါမုၢ် ၁၃ သီအနံၤန့ၣ်လီၤ

ကီၢ်ပယီၤသးမုၢ်ဒိၣ်တဖၣ် ဖဲမၤလဲၢ်ဝဲဟီၣ်ကဝီၤ ယီၤဒိၣ်ဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲ ဖဲဒဲကဝီၤ ၅ ခါအပူၤ တုထီၣ်ကျဲၤသီ. ပျံၤထီၣ်ဝဲ(Drone) ကဘီယုၤဒိတၢ်ဂီၢ်အမဲာ်ညါ ဖဲတန့ၣ်အံၤ လါမုၢ်ဩၤအါရံၤ အတီၢ်ပုၤ ခးလီၤဝဲကျိၤဖးဒိၣ်တဖၣ်လၢ ဒဲကဝီၤခဲဘျီၣ်အပူၤဒီး UWSA စုၢ်ကီၤ ဖဲမၤလဲၢ်အုၤအါထီၣ်သးတဖၣ်လၢ ယီၤဒိၣ် ကလံၤစံးဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲ

ဒဲကဝီၤတဖၣ်အပူၤအဂ့ၢ် ဟံးဖျၢၣ်ယာ်ဝဲလၢလံာ်တၢ်ဟံးအပူၤ န့ၣ်လီၤ

လံာ်တၢ်ဟံးဖျၢၣ်တဘျီၣ်အံၤ ပုၤကတီၢ်ဟံးဖျၢၣ်လၢအမုၢ် ဖဲယုးလွၢာ် စံးဝဲ “ဆၢကတီၢ်အံၤ တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်မုၢ်တၢ်လၢအရ့ၣ်ဒိၣ်ကတီၢ်လီၤ လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ အဲၣ်ဒီးယုၤလၢကမၤစၢလီၤ လၢအကတၢ်ခါန့ၣ် ကီၢ်ပဒိၣ်ဟီၣ်ပယီၤ ဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲတဖၣ်ကွၢ်လၢနီၣ်ကစၢ်တၢ်လီၢ်ကန့ၢ်, တၢ်အရ့ၣ်ဒိၣ်န့ၣ် ကီၢ်ပဒိၣ်တကမၤ ကြးတဲသကိးဝဲ တၢ်မုၢ်တၢ်ခ့ၣ်တၢ်မၤတဖၣ်လၢအဆီအချ့” အဂ့ၢ် စံးဘၣ် ခ့ၣ်အဲၣ်စံၣ်-ကညီတၢ်ကစီၣ်န့ၣ်လီၤ

ယီၤဒိၣ် ပုၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲဖိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ လၢအပူၤကွံာ် UN ဒီးထံၣ်ဂုၤကီၢ်ဂုၤ ပုၤဟ့ၣ်ဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ်, INGO တဖၣ် မၤစၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ဆၢ ဖဲအပူၤကွံာ် ၂၀၁၇ နံၣ်အပူၤတၢ်ဟံးပတုၣ်ကွံာ်ဝဲ တၢ်မၤစၢတဖၣ်ဒီး ကတီၢ်အံၤ ယီၤဒိၣ်ဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲတဖၣ် ဘၣ်အိၣ်ဆၢထၢဝဲလၢ ကီၢ်

ပုၤ ကီၢ်ချၢ ပုၤဟ့ၣ်ဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ်တစီၢ်တလီၢ် တၢ်မၤစၢအပူၤလီၤအဂ့ၢ်ဖဲယုးလွၢာ် တဲအါထီၣ်ဝဲလီၤ

လၢန့ၢ်အမဲာ်ညါ ဖဲအပူၤကွံာ်လါဖုဩၤအါရံၤအပူၤန့ၣ် (ဝး) သးမုၢ်ဒိၣ်(UWSA)အံၤ မၤကမၤဝဲ တၢ်အာၣ်လီၤလၢ ဟီၣ်ကဝီၤ အဆၢတဖၣ်လၢအအာၣ်လီၤယာ်ဝဲ ဒီး တၢ်ကွၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ကွၢ် ယီၤဒိၣ်ကီၤစံၣ်, ယီၤဒိၣ်သးမုၢ်ဒိၣ် (RCSS/SSA)ဝဲ ဟဲဟံးန့ၢ်ဝဲ ဒဲကဝီၤလွဲၣ်ကီၢ်ဝါ ပုၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲဖိသ့ၣ်တဖၣ် အယုးလီၢ်တဖၣ်အယီၤ ပုၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲဖိတဖၣ် ယုၤအိၣ်ကွၢ်တၢ် ကီၢ်ဝဲအဂ့ၢ် ဟံးဖျၢၣ်ယာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ

ဒ်န့ၣ်အသး ကီၢ်ပဒိၣ် အသးသ့ၣ်တဖၣ်စုၢ်ကီၤ ဟံးန့ၢ်ဝဲ ပုၤလီၢ်ကဝီၤဖိတဖၣ် အတၢ်သ့ၣ်အိၣ်လီၢ်တဖၣ်ဝဲကွၢ်သ့ၣ်ကဒါကွၢ်ဝဲ လၢရီၤဘၣ်(ကီၢ်)ထုၣ်တဖၣ်ဝဲ ဆုၣ်ဝဲဆုၣ် တရူးကီၢ်အဂ့ၢ်ဟံးဖျၢၣ်ယာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ

IDPs near bunker in Loi Tai Laeng, Feb 2019

ပုၤအိၣ်လၢသးအဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်တဖၣ်ယုထီၣ်ဝဲလၢကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တုၤသး

လါမုၢ် ၁၇ သီ. ၂၀၁၉ နံၣ်စီၤဖျၢၣ်အူသ့ၣ်

ကညီကီၢ်စံၣ် ကွၢ်အ့ၣ်ကွဲၣ်ကီၤဆၢ ဃီၣ်သၢဖျၢၣ်ပုၤ ပုၤလၢအလဲၤအိၣ်လၢကီၢ်ပဒိၣ်အသးမုၢ်ဒိၣ် အဟီၣ်ခိၣ်ကရၢၢ်ပုၤတဖၣ် လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်ဆၢမုၢ်လိာ်ဝဲလၢ ကဒီးန့ၢ်ဘၣ် ဟီၣ်ခိၣ်အလံာ်အုၣ်သး (၁၀၅)အံၤ အဂ့ၢ် ဖဲလါမုၢ် ၁၃ သီအနံၤ မၤဝဲ တၢ်မၤရဲၤလဲၤပုၤကွဲးတၢ်ကစီၣ်ဖိအမူးတခါ ဒီး

ယုထီၣ်ဝဲလၢတၢ်သးကညီၤ အပူၤန့ၣ်လီၤ

သးကလၢဟီၣ်ခိၣ်လီၢ် လၢအလံာ်အိၣ် ၃၀.၃၀၀ အပူၤအံၤ ဟံၣ်ခိၣ်အိၣ်ဝဲ ၁၁၂ ဖျၢၣ်, ပုၤနီၣ်ဂံၢ် ၅၀၀ က ဃာ်ဃာ်အိၣ်ဆိးန့ၣ်လီၤ. လၢအဝဲသ့ၣ်အကျါတနီၤန့ၣ် ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲ ဟီၣ်ခိၣ်လံာ်အုၣ်သး (၁၀၅)အံၤလဲၤဘၣ်ဆၢ အါဒုၣ်တၢ်တက့ၢ်န့ၣ် တဒီးန့ၢ်

ဘၣ်ဒီးဘၣ် အဖိခိၣ် ဒ်သးကဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲ ဟီၣ်ခိၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လံာ်အုၣ်သး(၁၀၅) အံၤ ကဒီးအဂီၢ် ဆၢမုၢ်လိာ်ဝဲ လၢတၢ်ကတီၢ်ဖျၢၣ်ထီၣ်န့ၢ် အဝဲသ့ၣ်ဆုၣ်ကီၢ်ပဒိၣ် ဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါတဖၣ်အိၣ်အဂ့ၢ် ယုထီၣ်ဝဲ တၢ်မၤရဲၤပုၤကွဲးတၢ်ကစီၣ်ဖိအမူး ဖဲဃီၣ်သၢဖျၢၣ်, ဒၤမုၢ်ဟ့ၣ်ဝိၣ်သီခါဖျၢၣ်အကတီၢ် ပုၤတီၢ်ခိၣ်ရိၣ်မဲ တၢ်အူဖဲယုၣ်စံးဘၣ် ခ့ၣ်အဲၣ်စံၣ်-ကညီတၢ်ကစီၣ်န့ၣ်လီၤ

ကလၢ ဟီၣ်ကဝီၤဖဲန့ၣ်အိၣ်လၢ ၁၀ နံၣ်တုၤ ၃၀ နံၣ်လဲၤဒီး လၢအပူၤကွံာ်ဃီၣ်သၢဖျၢၣ်ပုၤအပူၤ တၢ်ဒုးတၢ်ယၢအိၣ်အကတီၢ် အဝဲသ့ၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢကအိၣ်ဆိးဖဲ န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢအအိၣ်ဆိးဝဲဒ်န့ၣ်အဖိခိၣ်ကမၤထီၣ်ဒါဝဲ သးတၢ်တၢ်ဟံးတၢ်ပုၤတၢ်အိၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်ဒီး ကတီၢ်အံၤမးဒ်သးကန့ၢ် ဘၣ်လံာ်အုၣ်ကီၢ်အဂီၢ် ယုထီၣ်ဝဲလၢ တၢ်သးကညီၤအပူၤအဂ့ၢ် ပုၤအိၣ်ဆိးဖဲန့ၣ်တဖၣ်စံးဝဲန့ၣ်လီၤ

လံာ်အုၣ်သး ကဘျီၣ်လီၤ သးမုၢ်ဟ့ၣ်လီၤမး ပမၤန့ၢ်ကဘျီၣ်လီၤ” အဂ့ၢ်စံးဘၣ် ခ့ၣ်အဲၣ်စံၣ်-ကညီတၢ်ကစီၣ်န့ၣ်လီၤ

ဖဲအပူၤကွံာ် ၂၀၁၂ နံၣ်န့ၣ် လၢသးတးတကမၤ ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢ ပုၤကမၤတဖၣ် ကဘၣ်သးကွံာ်အဟံၣ်ဒီး တအဲၣ်ဝဲလၢက သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီၣ်အါထီၣ် ဟံၣ်ဃီၣ်တဖၣ်လၢဘၣ်ဒီး ဟံၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ် တလါ ဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲလၢ စုၤယီၤ ၁၀၀ ဘးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ ကမၤတဖၣ် ယုထီၣ်ဝဲတၢ်သးကညီၤဆုၣ် ကီၢ်စံၣ်ပဒိၣ်အအိၣ်အဖိခိၣ် မုၢ်ထီၣ်ကလံာ်ထံးသးကီၢ်ခိၣ်သးမုၢ်ဒိၣ်ကျၢၢ် တုၣ်မိၣ်ပုၤ ဟဲလီၤဃီၣ်ထံးတၢ်လီၢ်အဝဲန့ၣ်ဒီး န့ၣ်လီၤ ဝဲလၢတဘၣ်ဟံးန့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢဘၣ်အဂ့ၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်လၢပုၤလီၢ်ကဝီၤ ဖိဖဲန့ၣ်တဖၣ်အအိၣ် န့ၣ်လီၤ

ကွံာ် ၁၃၄၉ နံၣ်ကတီၢ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယျာၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဟီၣ်ကဝီၤ ခ့ၣ်အဲၣ်ယျာၣ် ဝီၢ်ရီၤကီၢ်ဆၢခိၣ် ပဒိၣ်စီၤမိၣ်တီၢ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲ တၢ်လီၢ်အံၤ လၢတၢ်ဘျီၣ်တၢ်ဘၢဟီၣ်ကဝီၤအဂီၢ်လီၤ ဖဲ ၁၃၅၁ နံၣ်အပူၤ ကီၢ်ပယီၤသး တဖၣ်တဲဝဲလၢအဲၣ်ဒီးဟဲအိၣ်လၢသီခါဖျၢၣ်ကမၤလီၤ. ပုၤအိၣ်ဖဲန့ၣ်တဖၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ဟီၣ်ကဝီၤပျံၤလၢကအိၣ်လၢအပူၤကွံာ်လဲၤ. ဘၣ်တုၤတၢ်နး တၢ်ဖျိၣ် ဒ်သးသးလၢအန့ၣ် ၂၀ ဘျီၣ်လဲၤ. အဲၣ်ဒီး တၢ်တုၤသးထံးလၢကမၤခဲလၢအဂီၢ်လီၤ” အဂ့ၢ်စံးဝဲဖဲ လါမုၢ် ၁၄ သီ န့ၣ်လီၤ

ဘၣ်တၢ်စးထီၣ်ထုးထီၣ်ရၢလီၤအီၤဖဲ ၂၀၁၃ နံၣ်လါစံးပထာဘျီၣ်လီၤ

“ပုၤလိာ်ဘၣ်ဝဲလၢ ဟီၣ်ခိၣ်လံာ်အုၣ်သး(၁၀၅) ကိးကဒီးလီၤ မုၢ်ဝဲပုၤ လၢအိၣ်လၢသးကလၢကရၢၢ်အချၢအယီၤ အဲၣ်ဒီးအိၣ်ဝဲဒီး တၢ်အုၣ်ကီၢ်ဒီးအိၣ်လၢတၢ်မုၢ်တၢ်ခ့ၣ် အပူၤလီၤ. ပတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလံာ် မုၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် လၢခံပကမၤဒ်လဲၣ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်, ပသးကီၢ်ခိၣ်မး” အဂ့ၢ် အူဖဲယုၣ်တဲဝဲလီၤ

ပုၤလၢ အယုထီၣ်ဝဲဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်လံာ်အုၣ်ကီၢ်တဖၣ် အိၣ်ဆိးဝဲ ဖဲသး

ဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်ဝဲန့ၣ်အဖိခိၣ် ဝုၢ်ဃီၣ်သၢဖျၢၣ် စံာ်ပုၤသ့ၣ်ဖျၢၣ် တၢ်ဟံးတၢ်ပုၤဒီး ဟီၣ်ခိၣ်စရဲၤဝဲကျိၤ မုၢ်ဒါခိၣ်အူၣ်ဝဲစံးဝဲ “အဝဲသ့ၣ်အတၢ်လီၢ်အပူၤန့ၣ် သးတးဟီၣ် ခိၣ်ပုၤဘၣ်ဝဲအုၣ်ကီၢ် ၃၀.၃၀၀ န့ၣ်လီၤ. အယီၤ ကဟ့ၣ်လီၤဝဲတဟ့ၣ်လီၤဝဲန့ၣ် အိၣ်လၢသးအဂ့ၢ်ပုၤလီၤ တၢ်အုၣ် ကီၢ်မုၢ်အိၣ်တမံၤမး ထုးထီၣ်န့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်စရဲ

ညၢ်နီၣ်ဘၣ်သ့ၣ် စံးဝဲလၢ “လၢအပူၤ

ပုၤအိၣ်ဖဲဃီၣ်သၢဖျၢၣ် သးမုၢ်ဒိၣ်သးကလၢဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ကတီၢ်အံၤ တၢ်မၤသးကွံာ်သးတအိၣ်ဘၣ် ဘၣ်ဆၢ ဖိဖျိၣ် ဟီၣ်ခိၣ်အလံာ်အုၣ်ကီၢ်တအိၣ်ဘၣ်အယီၤ ဘၣ်ဃီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ မုၢ်တန့ၢ် ကဘၣ်သးကွံာ်အဟံၣ်အယီၤ န့ၣ်လီၤ.

ရၤမတံသုမ့ၣ်ကျိၣ်တၢ်နံၤဟံၣ်အဖျၢၣ်(၂၀၀)ယၣ်ယၣ် တၢ်ကမၤရဲၣ်အိၣ်အံၤတၢ်ယုထီၣ်အိၣ်လၢတၢ်ကဘျိၣ်အိၣ်

လၢမၤ ၁၁ သီ, ၂၀၁၉ နံၣ် နီၣ်နီၣ်
ကညီကီၢ်စဲၣ်, ရၤမတံၣ်ကဝီၤ ဒုနီၣ်ဂံၢ်(၅), ဝါတီတၢ်လီၤ, ဖဲ သုမ့ၣ် ကျိၣ်ကၢၢ်နံၤ တြဲၤနီၣ်ဂံၢ်(၁၀) အံၤ တၢ်တဲၤလၢ တၢ်ကဟံၣ်တုထီၣ် ကုၣ် စံၣ်နီၣ် တၢ်တၢ်ကျိၣ်တၢ်ဖျၢၣ်ဒီး ဟံၣ်တၢ်လီၤတဖၣ်အယံၤ တၢ်မၤမၤ ရဲၣ်ပျီၣ်ကွံာ်ဝဲဟံၣ်အဖျၢၣ် ၂၀၀ ယၣ်ယၣ် အံၤအဖီခိၣ်ဒ်သီး ကီၢ်ပဒိၣ်ပုၤဘၣ်မူ ဘၣ်ဒါတဖၣ်က ဟံၣ်ဘျီၣ်န့ၣ်အဲၣ်သ့ၣ် အဂီၢ်ပုၤလၢအိၣ် ဖဲကရၢၢ်ပုၤတဖၣ် မၤဝဲတၢ်မၤရဲၣ် ပုၤကွဲးတၢ်ကစီၣ်ဖိအ မူးတခါဖဲလၢမၤ ၁၀ သီန့ၣ်လီၤ
ပုၤလၢအအိၣ်ဖဲ ကရၢၢ်အဲၣ်န့ၣ် အပူၤ ထီၣ်ဘးလံၤအနီၣ် ၃၀ လံ တဖၣ်အံၤ ကွီၣ်တဲၣ်ပုၤမၤမ့ၢ်ကျိၣ်ဝဲ ကွံာ်ဖိ ဖဲပဲမဲအံၤဟံၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်သး ဒီး သးခိး ကီၢ်ဆၢ BGF ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်ဒီး မၤပုၤမၤရဲၣ် ပျီၣ်ကွံာ်ဝဲဟံၣ်ယိတၢ်ဂံၢ်အံၤ လၢ ကီၢ်ပဒိၣ် ဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်

ကဘျိၣ်န့ၣ်အဂီၢ် ဘၣ်မၤဝဲ တၢ်မၤရဲၣ် ပုၤကွဲး တၢ်ကစီၣ်အမူး ဒ်အံၤလီၤအဂီၢ် န့ၣ် အမိကွံာ်လၢ အအိၣ်ဆိးဖဲန့ၣ် လၢ အနီၣ် ၃၀ ဘျီၣ်တၢ်ကအံၤ စံးဝဲန့ၣ် လီၤ
အဝဲစံးဝဲလၢ “တုၤအဆၢက တီၢ် ခဲအံၤမး BGF ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ တဖၣ် တဲၤလၢ ပုၤကွီၣ်တဲၣ်ဖိ ဖဲပဲမဲ အဟံၣ်ခိၣ်လီၤလၢတအိၣ်ဒီး လံာ်အုၣ် ကီၤ ဟံၣ်ခိၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်ဒီး မၤပမၤ ကန့ၣ်အဂီၢ် ကီၢ်ပဒိၣ်ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ် က သ့ၣ်ညါ အဂီၢ် ပမၤဝဲတၢ်မၤရဲၣ် တၢ်က စီၣ်အမူး ဒ်အံၤန့ၣ်လီၤ” အဂီၢ် စံးလီၤ န့ၣ်လီၤ
တၢ်ဂံၢ်လၢ တၢ်မၤမၤရဲၣ်ပျီၣ်ဟံၣ် အံၤန့ၣ် ကရၢၢ်တဖၣ်ကလဲၤအံၤ ဒ်ကီၢ်ပဒိၣ်ဝဲကျိၣ် ဘၣ်မူဘၣ်ဒါသ့ၣ် တဖၣ်အတၢ်န့ၣ်လီၤ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၣ် အသိးအယံၤ ဖဲအုၣ်ဖျၢၣ် ၂၅ သီအနံၤ

တၢ်ဆၢထီၣ်လံာ်ဆူ ကီၢ်ရဲၣ်န့ၣ်ခိၣ်ခိၣ် ကျၢၢ်ရဲၣ်ယုာ်ဒီး ဝဲကျိၣ်ဘၣ်မူဘၣ်ဒါ တဖၣ် အအိၣ်သန့ၣ်က တုၤကတီၢ်အံၤ လၢတၢ်ကဟံၣ်လီၤကွံာ် သမံသမိးတၢ် တအိၣ်နီၣ်တမံၤ ဒ်ဘၣ်အဂီၢ် အမိကွံာ် တဲၤအါထီၣ်ဝဲ န့ၣ်လီၤ
တၢ်လီၤဝဲန့ၣ် လၢအပူၤကွံာ် ၁၉၉၇ နံၣ်ကတီၢ် ခိၣ်ခုၣ်ဘၣ်အုၣ် ကညီ ဘူးဒးတၢ်ဘါတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤ ထီၣ်ကညီသးမ့ၢ်ဒိၣ် ကတုထီၣ်ဝဲ တၢ် ရဲၣ်ပျီၣ်ကွံာ် ဟံၣ်အံၤ ဒ်သိးတၢ်ဘျီၣ် ကန့ၣ်အဂီၢ် ကီၢ်ပဒိၣ်ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ် က သ့ၣ်ညါ အဂီၢ် ပမၤဝဲတၢ်မၤရဲၣ် တၢ်က စီၣ်အမူး ဒ်အံၤန့ၣ်လီၤ” အဂီၢ် စံးလီၤ န့ၣ်လီၤ
တၢ်ဂံၢ်လၢ တၢ်မၤမၤရဲၣ်ပျီၣ်ဟံၣ် အံၤန့ၣ် ကရၢၢ်တဖၣ်ကလဲၤအံၤ ဒ်ကီၢ်ပဒိၣ်ဝဲကျိၣ် ဘၣ်မူဘၣ်ဒါသ့ၣ် တဖၣ်အတၢ်န့ၣ်လီၤ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၣ် အသိးအယံၤ ဖဲအုၣ်ဖျၢၣ် ၂၅ သီအနံၤ

ပုၤအိၣ်ဖဲန့ၣ်တဖၣ် ဆၢထီၣ်န့ၣ် ကီၢ်ဆၢ ပုၤလၢဆၢတၢ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ
လၢတၢ်ဂံၢ်ကဲထီၣ်သး ဒ်အံၤအဖီ ခိၣ် ကညီကီၢ်စဲၣ် သးခိးကီၢ်ဆၢ - သးဟံၣ်ကဝီၤ (၃)သးခိၣ်ခိၣ်ဖိ န့ၣ်ခိၣ် စီၣ်စံးဝဲ “ပဲၤဒုၣ်အံၤ ပအိၣ်လၢဒံၣ်ခုၣ် ဘၣ်အုၣ်ဒီးပဟံၣ်ဆီ တလဲကုၤပသးဆူ BGF န့ၣ်လီၤ လၢညါ ဒံၣ်ခုၣ်ဘၣ်အုၣ် တဖၣ် အိးထီၣ်ဝဲ တြဲၤနီၣ်ဂံၢ်(၁၀)ဝဲ မၤမ့ၢ်ကျိၣ်ဝဲကျိၣ်တၢ်မၤလီၤ အယံၤ လိၣ်ဝဲ ပုၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အယံၤ ကိးန့ၣ်ဝဲပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်ဝဲ ဟံၣ်လီၤ န့ၣ်ဝဲဟံၣ်လီၤ ပတြီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤ န့ၣ်တဖၣ်ယံာ်ထီၣ်ဒီး ဟံၣ်ခိၣ်ကစၢ် တဖၣ် ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ကတုထီၣ်တၢ်အယံၤ ဒီး လၢတၢ်ကမၤရဲၣ်ပျီၣ်ဟံၣ်လီၤတဖၣ် အံၤအဂီၢ် ပကိးအဝဲသ့ၣ်ဒီး ထံၣ်လိာ် သးဝဲလံၤ လၢကသးလီၤသးကျဲအဂီၢ် တၢ်ကမၤစၢၤဝဲ တၢ်လၢာ်ဘျီၣ်လၢာ်စုၤ တဖၣ်, တၢ်ကသ့ၣ်ထီၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ် တၢ်အဒါးတဖၣ် လၢတၢ်ဝဲန့ၣ်အဂီၢ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်တလၢ လၢစုၤယံၤ ၁.၀၀၀ ဘး အဖီခိၣ် အဝဲသ့ၣ်တတူၤလိာ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ” အဂီၢ်စံးဝဲန့ၣ်လီၤ
လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါ ဟံၣ်ခိၣ်လီၤလၢ အိၣ်ဒီးဟံၣ်ခိၣ်လံာ်အုၣ်သး လၢလၢ ပုၤပုၤအံၤန့ၣ် ပုၤဟံၣ်အိၣ်ဖဲန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်တသးဝဲတၢ်လီၤဘၣ် ဒီး တၢ်ကလဲၤ အံၤ ဒ်ထံကီၢ်တၢ်ဘျီၣ်အိၣ်အသိးလီၤ အဂီၢ် သးခိၣ်ခိၣ်ဖိ န့ၣ်ခိၣ်စီၣ်တဲၤအါ ထီၣ်ဝဲ န့ၣ်လီၤ
ဟံၣ်လီၤ လၢအအိၣ်ဖဲန့ၣ်တဖၣ် တထီၣ်ယာ်ဝဲဟံၣ်တဖၣ်လၢအဂ့ၤ ဒီး တၢ်မ့ၢ်တမၤအံၤ ဒ်တၢ်ဘျီၣ်အသိး ဘၣ်ဒီး တၢ်မ့ၢ်မၤအံၤလၢ ဟံၣ်ဖျိၣ် ထီၣ် သးဒီး ပုၤဖိၣ်စုကဝဲ တဖၣ်ဝဲ မ့ၢ် မၤသးလီၤသးကျဲလၢအဆူၣ်န့ၣ် လၢ အဝဲသ့ၣ်အဟံၣ်ဖိယံၤဖိအဂီၢ် တၢ်ကီ တၢ်ခဲကဲထီၣ် အသးလၢတၢ်ကူၣ် ဘၣ်ကူၣ်သ့, ဆူၣ်ချ့, ပုၤဂီၢ်တဖၣ် အဂီၢ် ပုၤလၢအအိၣ်ဖဲန့ၣ်တဖၣ်စံးဝဲန့ၣ် လီၤ
ဟံၣ်လီၤ လၢအအိၣ်ဖဲန့ၣ်တဖၣ် တထီၣ်ယာ်ဝဲဟံၣ်တဖၣ်လၢအဂ့ၤ ဒီး တၢ်မ့ၢ်တမၤအံၤ ဒ်တၢ်ဘျီၣ်အသိး ဘၣ်ဒီး တၢ်မ့ၢ်မၤအံၤလၢ ဟံၣ်ဖျိၣ် ထီၣ် သးဒီး ပုၤဖိၣ်စုကဝဲ တဖၣ်ဝဲ မ့ၢ် မၤသးလီၤသးကျဲလၢအဆူၣ်န့ၣ် လၢ အဝဲသ့ၣ်အဟံၣ်ဖိယံၤဖိအဂီၢ် တၢ်ကီ တၢ်ခဲကဲထီၣ် အသးလၢတၢ်ကူၣ် ဘၣ်ကူၣ်သ့, ဆူၣ်ချ့, ပုၤဂီၢ်တဖၣ် အဂီၢ် ပုၤလၢအအိၣ်ဖဲန့ၣ်တဖၣ်စံးဝဲန့ၣ် လီၤ

စ့ပဲၤကု ဘုတပဲၤကု တုၤအိၣ်ပုၤလံကီၢ်ဝဲစ့

န့ၣ်ယၢတုၤလၢကီၢ်ဝဲစ့ နီၣ်တဘၣ်ဆူတဘၣ်ဂုၤ ကီၢ်ဝဲစ့တုၤအိၣ်ပဲၤ နီၣ်ဒီးစီ တမၤမ့ၢ်ဝဲၤ
မ့ၢ်ဆူၣ်ထီၣ်ဆီတအိၣ် စီတလဲၤဒုးတလဲၤဝီၢ် နီၣ်တယီၢ်ဘုတယၢဘု နီၣ်မ့ၢ်ဘၣ် ဘၣ်ပုၤအိၣ်ဟ့

ဒုၣ်ညါအလါဟဲတုၤယီၤ မ့ၢ်ခိၣ်စုၤထံတလဲၤလီၤ သ့ၣ်စ့ၤအဖီမုၢ်ဖးထီၣ် ကျိၣ်, ပနၢ်တထံၣ်ဘၣ်ဟီၣ်

ကစၢ်ခိၣ်ဖိတဖဲဒုး ဖျၢၣ်ကွၢ်ထံးမ့ၢ်အူတခူၣ် ပုၤဘုလၢဝဲဖိတထူစံၣ် လၢဂံၢ်ဆီထံးမ့ၢ်အူလီၤပံၣ်

မ့ၢ်ခိၣ်မူထံးတဘၣ်လီၢ် ဒုးဒီးစံၣ် တဂုၤဝဲလီၢ် တၢၤသုတၢၤသ့ၣ်ဖိတဖဲ ဟီၣ်စီဟီၣ်ချါတစ့ၢ်ဖဲ

ကစၢ်ခိၣ်ဆီမံၤဝဲၤဘၢ ထူစံၣ်မၤပုၤတဂုၤလၢၤ ပၤထံးဘုလၢဝဲထံတဂုၤ ဟီၣ်ခိၣ်ညၢၣ်ထုၣ်နီၣ်ယုၤလၢ

ဖုဘျီၣ်ပုၤပုၤယုၤဆါယုၤ အိၣ်အိၣ်အဂီၢ်နးတချး ကဆီတံၢ်ဒီးမုၢ်တဘျီၣ် ပုၤပုၤအိၣ်ထံၣ်ဒုၣ်မုၢ်ဘျီၣ်

ကညီဖိကိးဒ်ကိးၤ ထါစံးပံၣ်တုၤအိၣ်လံပုၤ စ့ပဲၤကု, ဘုတပဲၤကု တုၤအိၣ်ပုၤလံကီၢ်ဝဲစ့.

လၢ - တၢ်အိၣ်ကကွံာ်ကဘီ စီၤကီၢ်ဖျါစု (တီနီၢ်ဖိ) ၂၉. ၅. ၂၀၁၉

မိမ့ၢ်ကီၢ်ဆၢအပူၤသဝီတနီၤလိာ်ဘၣ်ဝဲထံအိၣ်လၢဂုၢ်ဂီၢ်အူ

လၢမၤ ၈ သီ, ၂၀၁၉ နံၣ် နီၣ်နီၣ်
အုယုာ်ဝဲတံၣ်ကီၢ်ခိၣ် မိမ့ၢ် ကီၢ်ဆၢအပူၤ သဝီအဖျၢၣ် ၁၀ ယၣ် ယၣ် လၢအပုၤယုာ်ဒီး ပိလိဝဲ, တဲ တဲကုဒီးယုာ်ကွီၣ်တီၣ် သဝီသ့ၣ်တဖၣ် အံၤ စးထီၣ်ဖဲ လၢအုၣ်ဖျၢၣ် ၂၀ သီအနံၤ န့ၣ် ထံကမၤတဖၣ်လီၤသးကွံာ်ဝဲအယံၤ

လိာ်ကဝီၤဖိတဖၣ် လိာ်ဘၣ်ဝဲထံအိၣ် လၢဂုၢ်ဂီၢ်အူအပူၤအဂီၢ်တဲကု သဝီ ပုၤလၢဆၢတၢ် စီၤခိၣ်ထုစံးဝဲလၢ “တနီၣ်ညါ စီၤခိၣ်ထုစံးဝဲလၢ “တနီၣ်ညါ အံၤတၢ်ကီၢ်ခိၣ်ဝဲဒီး တၢ်တစုၤတဘျီၣ် ဒ်ဘၣ် အယံၤမ့ၢ်ခိၣ်ထံ လၢ တၢ်ဟံၣ်ကီၤ ယာ်တဖၣ်လီၤသး ကွံာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ ပုၤ နီၣ်ဂံၢ်ဟံၣ်အါထီၣ် အယံၤဘၣ်နးန့ၣ်လီၤ

ထံအိၣ်, ထံလၢ ကသုအဂီၢ် လိာ်ခဲခဲ လၢာ်လီၤ လၢ အပူၤကွံာ်န့ၣ် ပုၤဟံၣ် မၤစၢၤပုၤအိၣ်, ပုၤ တဟံၣ်မၤစၢၤဘၣ် အိၣ် ၂ သီလံ” အဂီၢ် စံးဘၣ် ခုၣ်အံး စံၣ်- ကညီတၢ်ကစီၣ် န့ၣ်လီၤ
သဝီလၢအလိာ်ဘၣ် ထံအိၣ်သ့ၣ် တဖၣ်အံၤ အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢမိမ့ၢ်ကီၢ်ဆၢ အပူၤအအိၣ်ဘူးဒီး ပိာ်လဲၣ်ကပၤ သဝီ

တဖၣ်န့ၣ်ဒီး မ့ၢ်န့ၣ်ဝဲထံပုၤ အဝုၣ်စံၣ် ပုၤတဖၣ်န့ၣ် ဟံၣ်ဟံၣ်ထီၣ်ဝဲဒုၣ် ထံဟီ သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် သ့ၣ်ညါဘၣ်လီၤ
အယံၤလၢထံအိၣ်ဒီးထံလၢ အဝဲ သ့ၣ် ကသုအိၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်သ့ၣ်ဒုၣ် ထံကမၤလၢအပူၤကွံာ် ဖဲပုၤသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်တုၤယုာ်ဝဲကမၤဒီး တနီၣ်ညါအံၤ တၢ်ကီၢ်ခိၣ်အယံၤ ထံလၢတၢ်ဟံၣ်ကီၤ ယာ်တဖၣ်လီၤသးကွံာ်ဒီး လိာ်ကဝီၤ ကရၢၢ်တဖၣ် သဂါၢ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်ကီ တၢ်ခဲဒ်အံၤ န့ၣ်လီၤ
ခရံၣ်ဖိ ပုၤမၤစၢၤတၢ်ကရၢၢ်ဒီး တၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်ဝဲကျိၣ် ဘၣ်မူ ဘၣ်ဒါ စီၤအိၣ်ထီၣ်လုစံးဝဲ “ပဲၤလဲၤဆၢ ထံလၢ ပိလိဝဲန့ၣ်လီၤ တဲကုသဝီဖိ သ့ၣ် ဘၣ်ဟံၣ်ခိၣ်ယံၤဆူ ပိာ်လဲၣ်ကါ နံၤဒီး ဟံၣ်ဟံၣ်ထီၣ်လုစံးဝဲ ဘၣ်ဆၢတ ဒီးန့ၣ် ခဲလၢာ်ဘၣ်. မ့ၢ်ပုၤမၤအိၣ်မ့ၢ်ဆၢ ကွၢ်ဆူလံၣ်ကဘျီၣ်ပၤ(၆) ▶▶▶

တၢ်ကွဲးမုာ်
ပကွဲးမုာ်ဘၣ် ပုၤဖးလံာ်ဖိ ကိးၤလၢအသးမ့ၢ်အိၣ်ကွဲးထီၣ် တၢ်ကစီၣ်. တၢ်ကွဲးထီၣ်ရီၤဒီး ထါအက လုာ်ကလုာ် မ့ၢ်ဂုၤ ဆၢဘၣ်ဆူ ကညီတၢ်ကစီၣ် ဝဲလီၤခိၣ်သ့ၣ် သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ယး ပတၢ် ကစီၣ်. တၢ်ကွဲးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ သုမ့ၢ်အိၣ်ဒီး ဟ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးဒီး အိၣ်ဒီးဆုၤထီၣ် သုတၢ်ကွဲး သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ဆုၤအိၣ်ဆူ kicnews@yahoo.com မ့ၢ်မ့ၢ် လၢလီၤတဲစိ 087 198 2417 အံၤ သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ပတူၤလိာ်မုာ် ပုၤဖးလံာ်ဖိ အတၢ်ကွဲးတဖၣ် ထီၣ်ဘီန့ၣ်လီၤ.

▶ စာမျက်နှာ (၇) မှ

တဲ့၊ တကယ့်တကယ်လည်းနေတယ် မရသေးဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ မြေစောင့်နေရလို့၊ ခွဲဝေစိတ်ခြမ်းပြီးတော့ သူများအိမ်တွေဆိုတော့ ချက်ချင်းလည်း မပြီးနိုင်ဘူးလေ။

အန်တီတို့ နားလည်သလောက်က တိရိစ္ဆာန်တောင်မှ သူတို့အသိုက်ကို ဖျက်ရင် ငရဲကြီးတယ်လို့ ပြောကြတယ်လေ။ ဒါက လူတွေဖြစ်တဲ့ အတွက် ဒီလိုလုပ်ရပ်က တော်တော်လေးကို မသင့်တော်တဲ့ ကိစ္စပေါ့နော်။ ပိုင်ဆိုင်မှုလုပ်ပေးမယ်လို့ ပြောတယ်။ ယာယီလည်း ပြောတယ်။ စကားကတော့ အမျိုးမျိုးဖြစ်တယ်ပေါ့နော်။

ပိုင်ဆိုင်မှုလုပ်ပေးမယ်ဆိုရင် အရင် သန်းခေါင်စာရင်း လာကောက်ရမှာ။ ဒါပေမယ့် သူတို့က သန်းခေါင်စာရင်းမကောက်ခင် အိမ်နံပါတ် လာတပ်တယ်။ ဒီအိမ်မှာ ဘယ်သူတွေရှိလဲ။ သန်းခေါင်စာရင်း အရင်ကောက်ရမှာ။ သန်းခေါင်စာရင်းနဲ့မှ ပိုင်ဆိုင်မှု လုပ်လို့ရမှာလေ။ အဲဒီတော့ ဒါကတော့ နဲ့နဲ့လေးလွဲတယ်လို့ အန်တီမြင်တယ်။ အန်တီဘာလို့ ပြောလဲအခါကျတော့ အန်တီတို့ စပြီးတော့ အသိပေးကြေငြာခြင်းမှာ ကတည်းက လူတွေက နားမလည်ကြတော့ သူတို့က ပိုင်ဆိုင်မှုလို့ ပြောလာကြတယ်။ ဒါကိုင်ထားပါ။ သူတို့လည်းပြောတယ် ဒီကိစ္စကြီးက။ အဲဒီမှာ လာပေးတဲ့လူတွေက ကိုင်ထားပါ။ ဒါ ပိုင်ဆိုင်မှုဆိုတော့ ကြည့်တဲ့အခါကျတော့ ဒါက အသိပေးကြေငြာချက်၊ ဘယ်နှစ်ရက်အတွင်း ဖယ်၊ မဖယ်ရင် အရေးယူမယ်ဆိုတော့ ဒါက မဟုတ်ဘူးလေ။ လူတွေကို နားလည်ပါးရိုက်ပြီးတော့ မသိတဲ့သူတွေကို ညာချတဲ့ ပုံစံပေါ့ အန်တီ မြင်တာ။

ရွှေမြစန္ဒီအိမ်ရာကိစ္စကို အစိုးရဘက်က ဘယ်လိုနည်းလမ်းမျိုးနဲ့ ဖြေရှင်းသင့်တယ်လို့ထင်လဲ။

အမှန်တကယ်က အန်တီနားလည်သလောက်က ဒါ နိုင်ငံသားတွေဖြစ်တယ်။ ဘယ်နံပါတ်ပဲကိုင်ကိုင်ပေါ့နော်။ (၃/...)မှ မဟုတ်ဘူး။ ဘယ်နံပါတ်ပဲကိုင်ကိုင် ဒီနိုင်ငံသားဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီနိုင်ငံမှာ နေခွင့်လည်း ရှိပါတယ်။ တကယ်တမ်း ဒီမြေက အခုမှ သူတို့ မှားတယ်မှန်တယ် ပြောရအောင် သူတို့ အစည်းအဝေးက အတူတူလုပ်ခဲ့ကြတာတွေ ရှိတာပဲ။ သက်သေအထောက်အထား ဓာတ်ပုံတွေအများကြီး ရှိတယ်။ ပြီးတော့ကျရင် ဒီစာရွက်စာတမ်းတွေလည်း အများကြီးရှိပါလျက်နဲ့ မှားတယ်လို့ပြောရအောင်၊ မှားရင်တည့်ပေးလို့ရတဲ့ ပြဿနာဖြစ်တယ်။

အစိုးရက နိုင်ငံသားအခွင့်အရေး၊ လူ့အခွင့်အရေး ဖြစ်တယ်ဆို ဘာကြောင့် ဒီ ၄၀ x ၆၀ ပြန့်မပေးတာလဲ။ ဘာဖြစ်လို့ ဒီဟာတွေကျတော့ DKBA က ဦးဆောင်ပြီးတော့ ၂၀ x ၆၀ ပြန့်ပေးတာလဲ။ လုပ်တဲ့ဟာကတော့ ပုံမကျဘူးပေါ့နော်။ ပြောချင်တာက အစိုးရကကိုင်တွယ်ရင် ဥပဒေအတိုင်း ကိုင်တွယ်၊ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တွေကလည်း လုပ်ရင် လူထုအကျိုးကို သေချာလုပ်။ ဒီလိုမျိုး မဟုတ်ဘဲနဲ့ လူထုကို ပေါင်း နှိပ်စက်သလိုမျိုးဖြစ်နေတယ်။ အခုလက်ရှိအခြေအနေကတော့ လေ။ လူထုတွေ အခု မိုးရွာတော့မယ် ဒုက္ခများတယ်။ တကယ်တမ်း ကံကောင်းတာက ရွှေမြစန္ဒီ အခု မိုးရွာသေးလို့ ကံကောင်းသေးတာ။ မိုးတအားရွာရင် ပျက်စီးကုန်ပြီ။ ဒီနေ့ အန်တီရောက်တယ်။ လမ်းမကောင်းဘူး။ တစ်ပြိုင်ကပ် ရွာသေးတယ်။ လမ်းတော်တော် မကောင်းဘူး။ ဒါ တစ်ကိုယ်စွတ်သာသာပဲ ရွာတာ မိုးက၊ ရေတင်တာ တောင် မဟုတ်သေးဘူးပေါ့နော်။

အဲဒီတော့ အစိုးရက ဒီလိုမျိုး မကိုင်တွယ်ဘဲနဲ့ ဒီဟာလေးကိုက လမ်းကြောင်းလွှဲနေတာကို သူတည့်မတ်ပေးရမယ့် တာဝန်ရှိတယ်။ ကဲ ဖျက်ပါပြီ ဇုန်နေရာတွေ၊ Asia World နေရာတွေ။ ဘယ်တုန်းက သူတို့ပေးလိုက်တာလဲ။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၃ နှစ်က ဒါတွေ ဘာလို့မတားတာလဲ။ ပြောချင်တာက ၂၀၁၃ ထဲက သူတို့လုပ်ခဲ့တာလေ။ ဦးသိန်းစိန် လက်ထက်က လုပ်ခဲ့တာကို ဒီအစိုးရက မလုပ်ချင်တာလား။ ဦးသိန်းစိန် လက်ထက်က လုပ်တာမို့ ဒါကို NLD အစိုးရက ဖျက်တာလားလို့ အန်တီတို့မြင်လာတယ်။

ဒါက မဖြစ်သင့်တဲ့ကိစ္စပဲ။ စီမံကိန်းတစ်ခုလုပ်ပြီးဆိုရင် ပြည်သူတွေ နှစ်နာမယ်။ မနှစ်နာဘူးဆိုတာကို အရင်ဆုံး စုံစမ်းဖို့လိုမယ်။

စီမံကိန်းတစ်ခုလုပ်တဲ့အခါကျရင် လူထုတွေက ဝယ်တယ်။ ရှိသမျှ ကျွန်ုပ်တို့ ပြီးရတာပိုက်ဆံနဲ့ ရတဲ့ဟာလေးတွေကို တည့်မတ်ပေးရမှာ အစိုးရတာဝန် ဖြစ်တယ်။ နှစ်နာမှုမရှိရအောင်၊ လူတန်းစေနေနိုင်အောင်၊ လူဆိုတာ အိမ်နဲ့နေရမှာ။ သူတို့ကို အစိုးရက ဘုဒ္ဓိဇာနဲ့လာထိုးလို့ သူတို့မှာ အခု လမ်းဘေးမှာ အိပ်ရတယ်ဆိုတော့။ ဒါကြီးက သဘာဝ တော်တော်မကျတဲ့ ကိစ္စပေါ့နော်။ အဲဒီတော့ အစိုးရက ဒီလိုမလုပ်ဘဲနဲ့ ၂၀ x ၄၀ ပေ နေရာချ။ ပြီးရင် ဒါကတော့ ဒီလိုရှိတယ်။ ပြန်ပြီးတော့ရွှေရင် ကူညီပေးရမယ့် တာဝန်ရှိတယ်။ အခု မကူညီပေးတဲ့အပြင်ကို အဓမ္မဖျက်တဲ့ကိစ္စကြီးက အင်မတန်ကို ရုပ်ဆိုးတဲ့ကိစ္စဖြစ်တယ်။

ခုနက အစိုးရက ဘယ်လိုလုပ်ပေးရမယ်ဆိုတာအစ အစိုးရက ဒါကို စေတနာနဲ့ မှန်မှန်ကန်ကန်လုပ်ပေးရင် ဖြစ်ပါတယ်။ မဖြစ်စရာအကြောင်း မရှိပါဘူး။ မဖြစ်အောင်လုပ်ရင်လည်း မဖြစ်ဘူး။ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိတဲ့သူတွေက ဒါ သူတို့လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ် တာလို့မြင်တယ်။ လုပ်ချင်ရင် ဖြစ်တယ်။ မလုပ်ချင်ရင် မလုပ်ဘူးဆိုတဲ့ ပေါ်လွင်နေတယ် အန်တီပြောချင်တာ။

ဒီကိစ္စအပေါ်ပိုင်ပတ်သက်တဲ့သူ အားလုံးကို ဘာပြောချင်လဲ။

ဒီထဲမှာပေါ့နော်။ အန်တီနားလည်သလောက်က စလုပ်တုန်းက DKBA က စလုပ်ခဲ့တယ်။ သူလုပ်ခဲ့စဉ်က ဒီတိုင်း ရိုးရိုးလုပ်ခဲ့တာ မဟုတ်ဘူး။ ဌာနဆိုင်ရာတွေ အကုန်လုံး ပြောပြီးမှ သူလုပ်ခဲ့တာ။ ဒါပေ

မယ့် နောက်ဆုံး အခုဘာပါလဲဆိုတဲ့အခါကျတော့ ဒီ အိမ်ရာဖျက်တဲ့ အချိန်မှာ အဲဒီနားမှာလည်း တပ်က KNU ရှိတယ်။ DKBA ရှိတယ်။ BGF ရှိတယ်။ သုံးစုစလုံးရှိတယ်။ ကရင်လက်နက်ကိုင်ပေါ့၊ ပြောရရင်။

ဒီဟာတွေကလည်း ခြိမ်းခြောက်မှုပေါ့။ သူတို့အတွက် လုံခြုံမှု မပေးနိုင်ဘဲနဲ့ လက်နက်ကိုင်တာ သူတို့ကို ခြိမ်းခြောက်တယ်လို့ သူတို့ မြင်တယ်။ သူတို့အတွက် လုံခြုံမှု ဒီအပေါ်မှာလည်း လိုအပ်တယ်ပေါ့နော်။ အစိုးရက တာဝန်ယူပြီဆိုရင် ဒါက တစ်ခုတည်းဖြစ်ဖို့ လိုတယ်။ BGF ဆို အန်တီတို့လာတယ် တနေ့။ သူတို့ မဝင်ရ ပိတ်တဲ့နေ့ပေါ့နော်။ အန်တီတို့ ညနေလာတယ်။ စစ်သားလေးတွေက ပေးမဝင်ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့ ပေးမဝင်တာလဲ ဆိုတဲ့အခါကျတော့ ကားဝင်လို့ မရဘူးတဲ့။ အန်တီက ပြန်မေးတဲ့ အခါကျတော့ လူဝင်လို့ရလားဆိုတော့ ရတယ်ဆိုတော့ အန်တီက လူဝင်လာခဲ့တယ်။ ကားကိုတော့ ထားခဲ့ရတယ်ပေါ့နော်။ နောက်တစ်နေ့ကျတော့ အစောကြီးလာတော့ သူတို့က မရှိဘူး။ အန်တီတို့ပြန်တဲ့အချိန်မှာ ထပ်တားတယ်။ ဒါလည်း မဟုတ်ဘူးပေါ့နော်။ တကယ်က တားစရာမလိုဘူး။ သွားနေကျနေရာကြီးတခုကို တား၊ ပိတ်ဆိုတာမဟုတ်ဘူးပေါ့နော်၊ ဒီမှာလည်း တာဝန်ရှိတယ်ဆိုတဲ့ အထဲမှာ အစိုးရတစ်ခုထဲ မဟုတ်ဘဲနဲ့ လက်နက်ကိုင်အားလုံးက ဒီလို ပြည်သူတွေကို ခြိမ်းခြောက်တာတွေ ရတဲ့ အခါကျတော့ အန်တီ စိတ်မကောင်းဘူး။

လက်နက်ကိုင်ဆိုတာ ကျမတို့ မတရားမှုတွေကို မကြိုက်လို့၊ တန်းတူညီမျှမှု မရှိလို့ ကျမတို့ လက်နက်ကိုင်ခဲ့ရတယ်။ တန်းတူညီမျှ ရှိအောင်ပေါ့နော်။ အခုကျတော့ ကျမတို့ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးက၊ အဖွဲ့အစည်းတွေကမှ လူထုကိုနှိပ်စက်တယ်။ ဒါ နှိပ်စက်တာ ကျမ နားလည်တာက။ လူတွေကြောက်အောင်လုပ်တဲ့ဟာက သဘာဝမကျဘူး။ အားကိုးမယ်ဆိုရင် အရင်က အန်တီအမြဲပြောပါတယ်။ အစိုးရကို မယုံလို့၊ အဖွဲ့အစည်းတွေကိုယုံလို့ ဝယ်တယ်။ အဖွဲ့အစည်းတွေက အခု လက်ရှိ လုပ်တဲ့ဟာက ဌာနဆိုင်ရာတွေနဲ့ပေါင်းပြီးတော့ လူထုကို နှိပ်စက်တယ်ဆိုတော့ ပေါ်လွင်တယ်ပေါ့နော်။

တချိန်ချိန်ကျရင် ပြဿနာဖြစ်လာရင် ဒီအဖွဲ့အစည်းတွေ နာမည်ကောင်းပါဦးမလား။ ဒီအဖွဲ့အစည်းဆိုတာ ကရင်အဖွဲ့အစည်းကို ပြောချင်တာ။ အစိုးရကတော့ မကောင်းဘူး။ စစ်တပ်ကတော့ မကောင်းဘူးဆိုတာ သေချာပြီးသား နဂိုထဲက။ အန်တီတို့ ကရင်လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းတွေက အစက တော်လှန်ရေး ရိုးရိုးသားသား လုပ်ခဲ့ကြတယ်။ အခုကျတော့ တော်လှန်ရေးကို အသုံးချပြီးတော့မှ ကိုယ်ကျိုးရှာတယ်လို့ အန်တီ မြင်တယ်။ ဒါ မဖြစ်သင့်ပါဘူး။ အန်တီပြောချင်တယ်။

အခုတရားရုံးဆိုရမယ့်ပတ်သက်ပြီး ဘယ်လိုပြင်ဆင်ထားလဲ။

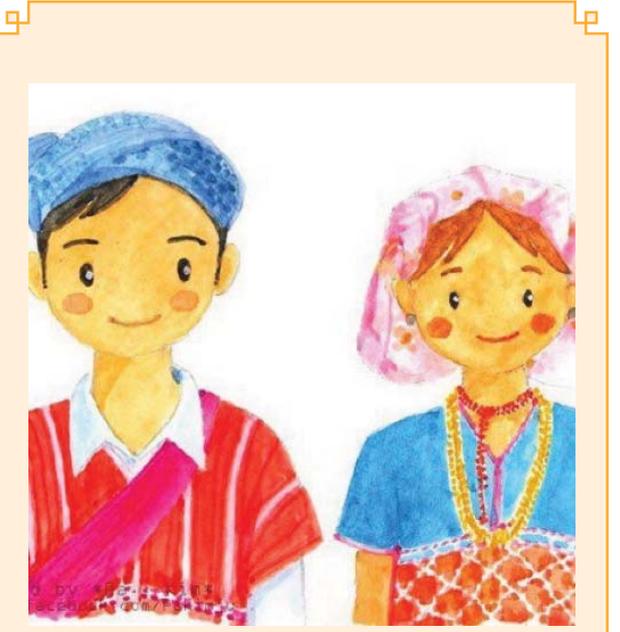
အန်တီတို့က အလုပ်တစ်ခုလုပ်ရင်တော့ ရင်ဆိုင်ရမယ့် ကိစ္စတွေ မြင်ပြီးသား။ ဖြစ်လာရင် ရင်ဆိုင်ရမယ့်ဆိုတာတော့ ဒါ ကိုယ့်ယုံကြည်ချက်နဲ့ ကိုယ်လုပ်ရမှာပါ။ ဖြစ်အောင်လည်း အန်တီတို့ ရင်ဆိုင်မယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆို ဆုတ်စရာလည်း အကြောင်း မရှိဘူး။ အန်တီတို့ ရင်ဆိုင်ခြင်းအားဖြင့် ပြည်သူတွေကလည်း သူတို့မြင်လာမယ်။ ဒါ မတရားဘူး။ တရားတယ်။ ဒီနေ့ဆိုရင် အန်တီပြောပြီးပြီ။ အန်တီတို့ကို တရားရုံးက ရှင်းပြတာက စာရေးမ လာရှင်းပြတာ။ ဒါ သဘာဝကျတဲ့ ကိစ္စမဟုတ်ဘူး။ ရဲ့ လာတယ်။ ဥပဒေကြောင်းအရ သူဟာ ရဲယူနီဖောင်းနဲ့ လာရမှာ။ အန်တီတို့ ဘယ်သူမှန်း မသိဘူးလေ။ ရဲမှန်း၊ အရပ်ဝတ်မှန်း မသိနဲ့ လာပြီးတော့ ကျနော်က ရဲပါဆိုတော့ ဒါ ယုံစရာရှိလား။ ဒါ ပြောတဲ့အခါကျတော့ သူတို့ ဒီနေ့တော့ နဲ့နဲ့တော့ သိလာမှာပေါ့နော်။ စလာတာပေါ့နော်။

အန်တီတို့ ပြောရမှာ အများကြီး ရှိပါသေးတယ်။ ဘာဖြစ်လဲအခါ ကျတော့ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးအတွက် လုပ်တဲ့အခါမှာ နိုင်ငံသားတွေအားလုံး တာဝန်ရှိသလို တရားရုံးမှာလည်း တာဝန်ရှိပါတယ်။ တရားရုံးဆိုတာ မတရားမှုလား၊ တရားမှုလားဆိုတာ သူတို့ ရဲစစ်တာနဲ့ တင် ပေါ်ပါတယ်။ အန်တီသိတယ်။ ဒါပေမယ့်လို့ အပေါ်ကလာတဲ့ဟာတွေနဲ့ အခုချိန်ထိ မဆုံးသေးတဲ့ ပြဿနာတွေပေါ့။ အန်တီတို့ အကြပ်အတည်းကာလထဲက အပေါ်က ဖမ်းခိုင်းတာပါဆိုတာ ခုချိန်ထိ မပြီးသေးဘူး။ ဒါတွေက လုံးဝ မဖြစ်သင့်ဘူး။ အန်တီတို့မှားရင် အောက်က ဥပဒေအတိုင်း ဆောင်ရွက်၊ လက်ခံတယ်။ အပေါ်ကဟာ လာတာကို လက်မခံတဲ့အတွက် အန်တီ ဒါကို ရင်ဆိုင်တာပါ။ အန်တီပြောချင်တာကတော့။

ဘာများဖြည့်စွက်ပြောလိုပါသလဲ။

အခုဆိုရင် သူတို့စိတ်ထဲမှာ မငြိမ်းချမ်းဘူး။ သူတို့ မလုံခြုံဘူးပေါ့နော်။ ဘယ်တော့လာဖျက်ဦးမှာလဲ။ အခုလည်း ဖျက် နေတုန်းဆိုတော့ ဘယ်နေ့ လာဖျက်မလဲဆိုတဲ့ စိုးရိမ်ထိတ်လန့်မှုတွေပေါ့။ အခုချိန်ထိ ပြည်သူတွေမှာ ရင်ဆိုင်နေရတယ်။

အဓိကက အစိုးရက လုံခြုံမှုလည်း မပေးနိုင်ဘူး။ သက်ဆိုင်ရာတွေကလည်း ဖိအားတွေ လာပေးပြီးတော့မှ အမျိုးမျိုး နှိပ်စက်တယ်။ အထူးသဖြင့် လက်နက်ကိုင်တွေက ခြိမ်းခြောက်ပြီးတော့မှ လုပ်တဲ့အခါကျတော့ လူထုတွေက ဘယ်သူ ဘယ်သူမှ ယုံစရာမရှိဘူး။ သူတို့ကိုယ်သူတို့ လူဂုဏ်သိက္ခာရှိတဲ့သူတွေလို့ မခံယူနိုင်တော့ဘဲနဲ့ နိုင်ငံသားတွေရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာ ထိခိုက်တာဖြစ်တဲ့အတွက် အစိုးရအနေနဲ့ လုံခြုံအောင် လုပ်ပေးဖို့ လိုတယ်။ ဥပဒေအရလည်း ကာကွယ်ပေးဖို့ လိုပါတယ်။ လူထုသံသယအနေနဲ့ နေတာကြီးကို မဖြစ်သင့်ပါဘူးလို့ အန်တီက မြင်တယ်လို့ ပြောချင်ပါတယ်။

ဖျိုးသားဘု ဒဲ အတားလာ

ဖျိုးသားဘုဖိ၊ ကိတ်အက၊
ပွားလားဝဲးဘာဒဲပံလား၊
ဘဲါပဆားဆဲကထူးထီ၊
နားမွဲဆုနတားလာအီ။

- * အံ့ကွဲလူဒီ၊ အီကွဲဆီ၊
ဘိယုထူးဘဲထူး နတားလာ၊
- * မိဖါနံါက လူဒီနား၊
ယူယုလူအု နတားလာ၊
- * ဘဲါနနးဒီ၊ ကအီဆီ၊
ဝဲးဝဲးမံါအု နတားလာ၊
- * တခွဲဖဝဲ ထီးလားဆီ၊
အုပဆဲထူး နတားလာ၊
- * ဆမားဆားပွဲ ဘာခွဲဂြဲ၊
ကဖျဲဆားရှု နတားလာ၊
- * မွဲဖဲထံါဝဲ ကျဲစံးဆံး၊
ကိယုအဲထူး နတားလာ၊
- * နဆားလားယု နဆူးကျဲ၊
ဘိထူးဆူးထူး နတားလာ၊
- * နဆား၊ ဆားခွဲထီးကံါကွဲ၊
ခိထူးဆဲထူး နတားလာ၊
- * လဲ၊ ဆားပံါလား အီလားပား
ဒုးခဲးဖဲထူး နတားလာ၊
- * ဖျိုးဆားကီ ဘဲါရှုထီဒီ၊
အဲ၊ ကီးဝဲထူး နတားလာ၊
- * ထံါဝဲးခဲးဝဲး နဘာဆဲး၊
ဝဲးဝဲးဖိထူး နတားလာ၊
- * ဘဲါဖျိုးခါနါ အဲဆားဆဲ၊
မားဒီနုထူး နတားလာ၊

ဖျိုးသားဘုဖိ၊ မွဲဝါနား၊
ပွားလားဝဲးဘာ ဒဲပံလား၊
တားလာဖျိထူး နကးယူ၊
ခိးဝဲးဘာလူ မားပြုပြု။

ဖံါဖံါမိုးမှ
လားယု ၂၇၅ နံ၊

နီဒါနန်းနှင့် နီဂုံးပိုဒ်တို့ကို အရိုးအစဉ်အတိုင်း ရေးဖွဲ့ပါသည်။
ပင်မအကြောင်းအရာတို့ကို နှစ်ကြောင်း-တစ်ပိုဒ်၊
အတွင်းကာရန် Inner Rhyme ယူ၍ ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။)

ကရင်သတင်းဌာန၊ ကရင်သတင်းစဉ်က ၁၁-၅-၂၀၀၉ ရက်စွဲဖြင့် မြဝတီ မြို့၊ သောင်ရင်းမြစ်ကမ်းအနီးရှိ လူနေအိမ် ၂၀၀ ခန့်အား ဖယ်ရှားခိုင်းမှုကို ဖြေရှင်းပေးရန် တောင်းဆို ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်နဲ့ သတင်းကို ဖတ်ရပါတယ်။ ပထမဦးဆုံး စပြီးစဉ်းစားမိတာက အရေအတွက် ကိစ္စပါ။ လူနေအိမ် ၂၀၀ ဆိုတော့ အကြမ်းဖျင်း အိမ်ထောင်စု ၂၀၀ ရဲ့ နေရေးထိုင်ရေးကိစ္စ ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့အချက်ပါ။ နောက်တစ်ချက်က မကြာခင် မိုးရာသီဝင်ရောက်လာတော့မယ်။ အိမ်ထောင်စု ၂၀၀ ထဲမှာ သက်ကြီးရွယ်အို ပါမယ်။ ကျောင်းနေအရွယ် ကလေးငယ်တွေ ပါမယ်။ ဒီတော့ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး စတာတွေပါ ဆက်စဉ်းစားစရာ ဖြစ်လာတယ်။ ဒီလို ဆက်နွယ်နေတဲ့ အကြောင်း တရားတွေက ဒီကိစ္စကို ပြီးစလွယ် မဖြေရှင်းသင့်ဘဲ သင့်တော်မျှတ ကောင်းမွန်စွာ ဘယ်လို ဖြေရှင်းကြမလဲ ဆိုတဲ့အထိ စဉ်းစားမိပါ တယ်။

နေထိုင်လိုသူတွေက တဖက်၊ ‘ဖယ်ရှားခိုင်းနေသူတွေ’က တဖက် ဖြစ်ပွားနေတဲ့ ပဋိပက္ခကို တွေ့ရပါတယ်။ နေမြဲနေရာမှာ ဆက်လက်နေထိုင်လိုသူတွေဘက်က ပြောတဲ့ အခိုင် အမာ အချက်အလက်တွေ သူတို့ဟာ ဒီနေရာမှာ ဆယ်စုနှစ် ၃ ခုကြာ နေထိုင်လာခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ ပုံစံ(၆၆/၆) အိမ်စုစာရင်းများအား ခေတ် အဆက်ဆက် ဥက္ကဋ္ဌ၊ ရာအိမ်မှူး၊ ဆယ်အိမ်မှူးများထံ အိမ်ထောင်စုစာရင်း များ ပြုလုပ်၍ နေထိုင်လာခဲ့တာဖြစ်တယ်။ ဧပြီလ ၂၅ ရက်နေ့ ရက်စွဲနဲ့ မြဝတီခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးနဲ့ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်အစိုးရအကြီး အကဲတွေထံ တင်ပြထားတယ်။ အစိုးရရဲ့ စီမံခန့်ခွဲမှုကို ခံယူလိုတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါတွေဟာ နေမြဲနေရာမှာ ဆက်လက်နေထိုင်လိုသူတွေ ဘက်က ပြောတဲ့ အခိုင်အမာ အချက်အလက်တွေပါပဲ။ ဖယ်ရှားခိုင်းနေသူတွေ ဘက်ကို ကြည့်ကြပါဦးစို့။

ဖယ်ရှားလိုသူတွေဘက်ကပြောတဲ့ အခိုင်အမာ အချက်အလက် တွေက ကျနော်တို့က DKBAကနေပြီး BGF ကို အသွင်ပြောင်းလာခဲ့တာပါ။ အဲဒီတော့ DKBA တပ်ဖွဲ့ဝင်တွေဘဝမှာ ဒီနေရာကို အမှတ်(၁၀) ဂိတ် ဖွင့်တယ်။ ဂိတ်ဖွင့်ပြီး တစ်ဖက်နိုင်ငံနဲ့ ကုန်ပစ္စည်းတွေ ကုန်သွယ်ကြတာ ပေါ့။ အဲဒီတော့ အလုပ်သမားတွေ လိုအပ်တာကြောင့် အလုပ်သမားတွေ ကို ယခုနေရာမှာ နေအိမ်တွေ ယာယီဆောက်လုပ်နေထိုင်ခွင့်ပေးခဲ့တာ ပါ။ အခု နှစ်ကြာလာတော့ ဒီနေရာဟာလည်း ပိုင်ဆိုင်မှု အထောက် အထားတွေ ရရှိခဲ့ပြီး နေအိမ်အဆောက်အဦတွေ ဆောက်လုပ်တော့မှာ ဖြစ်လို့ သူတို့ကို ခေါ်ယူညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးခဲ့ပြီးပါပြီ။ နေအိမ်တွေအတွက် ပြောင်းရွှေ့ စရိတ်တွေပေးပြီး တိုက်ခန်းတွေဆောက်မှာ ဖြစ်ကြောင်းနဲ့ ၎င်းတိုက်ခန်းတွေမှာ နေစရာပြန်ပေးသွားမှာ ဖြစ်ပြီး တိုက်ခန်းလစာ အနေနဲ့ တစ်လကို ဘတ် ၁၀၀၀ ပေးဖို့ ညှိနှိုင်းတာကို သူတို့က လက်မခံဘဲ ဖြစ်နေကြတာပါ လို့ ဆိုပါတယ်။

ဒါ့အပြင် ‘အဆိုပါ နေမြဲနေရာကို နေထိုင်သူများဘက်က နေရာ ဖယ်ပေးခြင်း မရှိပါက ဥပဒေကြောင်းအရ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွား မယ်’လို့လည်း ဆိုပါတယ်။ ဒီအချက်အလက်တွေကို ပြောကြားခဲ့သူဟာ နယ်ခြားစောင့်တပ်ဖွဲ့ (BGF) က ဗိုလ်မှူးနိုင်မောင်ဇော် ဆိုသူဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ ကရင်ပြည်နယ်၊ နယ်ခြားစောင့်တပ်များ အတွင်းရေးမှူး ဗိုလ်မှူး ကြီးစောချစ်သူရဲ့ ကိုယ်ရေးအရာရှိလို့ ဆိုပါတယ်။ လက်ရှိနေရာမှာ စတင်အခြေချနေထိုင်စဉ်က လက်ရှိအစိုးရလည်း မပေါ်ပေါက်သေးပါဘူး။ ပြဿနာကတော့ လက်ရှိအစိုးရက တာဝန် ယူနေတဲ့ကာလမှာ ပေါ်လာတာပါ။ ဒီတော့ ဒီကိစ္စကို လက်ရှိအစိုးရ ဖြေရှင်းပေးရတော့မယ် အနေအထားဖြစ်ပါတယ်။ လောလောဆယ် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်တာကတော့ ကရင်ပြည်နယ် အစိုးရဖြစ်ပါတယ်။ နှစ်ဖက်ပြောဆိုချက်တွေကို ကြည့်ရတာမှာတော့ ဖယ်ရှားပစ်လိုသူတွေ ဘက်က ဘက်ပေါင်းစုံ (အဖွဲ့အစည်း အင်အား၊ ဥပဒေကြောင်းစတဲ့) အပေါ်စီး ရထားတာတွေ့ရပါတယ်။ လက်ရှိ နေထိုင်နေကြတဲ့ လူနေအိမ် ၂၀၀ ဘက်ကတော့ ထိုက်သင့်တဲ့ ငွေကြေး သို့မဟုတ် ပြန်လည်နေရာချ ထားပေးဖို့ဆိုတာကို မျှော်လင့်တောင်းဆိုနေတဲ့ သဘောရှိပါတယ်။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရနဲ့ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်အစိုးရတွေဆီမှာတော့ ဒီလိုကိစ္စတွေ ကိုင်တွယ်ရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဘယ်လို ပေါ်လစီတွေ၊ ဥပဒေတွေရှိထားသလဲ သေချာမသိပါဘူး။

သောင်ရင်းမြစ်ကမ်းအနီး “လူနေအိမ် ၂၀၀ အရေး” ကနေ ဆက်စပ်စဉ်းစား : မိတာတွေ မောင်ကျော်စွာ

ပြဿနာကို ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းကြမယ်ဆိုတဲ့အခါ အကျိုးစီးပွားချင်း ထိပ်တိုက် ပဋိပက္ခဖြစ်နေတဲ့ ဘက်တွေကို ရှာကြည့်တော့။ ပထမဦးစွာ အကျိုးစီးပွားချင်း ထိပ်တိုက်တွေ့မှုဟာ ဘယ်သူနဲ့ ဘယ်သူ့အကြားလဲ ဆိုတာကို ကြည့်ရမယ် မဟုတ်လား။ ဒီတော့ ‘နေမြဲနေရာမှာ ဆက်လက်

ဒီဘက်မှာ အဖွဲ့အစည်းတွေအနေနဲ့ ဘယ်သူတွေ ပါဝင်ပတ်သက် နေသလဲဆိုတော့ DKBA ကနေ BGF အသွင်ပြောင်းလာတဲ့ ကရင်ပြည် နယ်၊ နယ်ခြားစောင့် (BGF) တပ်နယ်-၃ နဲ့ ထိုင်းစီးပွားရေးလုပ်ငန်း ရှင်တို့ ပါဝင်နေတာ တွေ့ရပါတယ်။

ပြည်တွင်းက လုပ်ငန်းကိုင်ငန်းတွေထက် စီးပွားရေးအရ တစ်ခုတရာ အဆင်ပြေတတ်တဲ့ လုပ်သားရှားသားရှိတဲ့ နယ်စပ်ဒေသတွေ/ ရွှေတွင်း ကျောက်တွင်းတွေကို အနယ်နယ်အရပ်ရပ်က ပျံ့ကျတွေ့စုပြုရောက်ရှိ လာတတ်ပါတယ်။ ရရာနေရာမှာ ဖြစ်သလို နေထိုင်လုပ်ကိုင်စားသောက် ကြပါတယ်။ နေရာမျိုးစုံက အကြောင်းပေါင်းစုံနဲ့ရောက်ရှိလာသူတွေ ဆိုတော့ ပြဿနာနဲ့ပဋိပက္ခပေါင်းစုံ၊ ရောဂါဘယမျိုးစုံကို သယ်ဆောင် လွယ်ပိုင်းထားကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ မူးယစ်ဆေးဝါး အပါအဝင် အခြား ရာဇဝတ်ပြစ်မှုမျိုးစုံ ဖြစ်ပွားစေနိုင်တဲ့ ရေခဲမြေခဲတွေလို့လည်း ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဒီလို သဘောသဘာဝတွေရှိနေတာကြောင့် ဒီလိုကိစ္စတွေကို အလေးထားကိုင်တွယ်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပုံမှန်အလုပ် အကိုင်နဲ့ ပုံမှန်နေထိုင်စားသောက်မှုဆိုတဲ့ ဘက်နှစ်ဖက် လုံခြုံမှုလုံမှု ရရှိရေးဟာ အဓိက ဦးကြံရမယ့် အချက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနှစ်ချက်ကို အရင်းခံကျကျ ဖြေရှင်းမပေးနိုင်ဘဲ တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးကိုချည်း နင်းကန်အော်ဟစ်နေလို့လည်း အကျိုးထူးလာစရာ မရှိနိုင်ပါဘူး။ နောက်တစ်ချက်ကလည်း ‘လူမျိုးရေး’ အခြေခံအဖွဲ့အစည်းတွေရဲ့ ထိပ်ပိုင်းပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အုပ်စိုးသူ အစိုးရနဲ့ နားလည်မှု ယူသွားပြီးတဲ့ အခါ သူတို့ဟာ တချိန်က ‘လူမျိုးရေးအလံကို-လူမျိုးရေး ခေါင်း ဆောင်’ ဆိုတဲ့ သူတို့အဆင့်နေရာတွေကို ကျောခိုင်းသွားကြပြီး ကိုယ့် တိုင်းရင်းသား ဒေသခံပြည်သူတွေအပေါ်မှာ ဖိနှိပ်အနိုင်ကျင့် သွေးစုပ် တဲ့ လုပ်ငန်းရှင် သို့မဟုတ် စီးပွားရေးသမား၊ သူဌေး သူကြွယ်ဘဝကို တဖြည်းဖြည်း သက်ဆင်းလျော့ကျသွားတဲ့ အချက်ပါပဲ။ မေးစရာမေးခွန်းက သူတို့ တချိန်က အော်ဟစ်ခဲ့ကြတဲ့ ‘မဟာ ဗမာ လူမျိုးကြီးဝါဒ တိုက်ဖျက်ရေးနဲ့ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေး’ နိဂုံးချုပ်သွားပြီလား - ပြီးသွားပြီလား။

► ကျောနဲ့ တရားမဝင်ကုန်သွယ်မှုမှအဆက်

၌ မေလဆန်းပိုင်းက လစဉ် ပြုလုပ် သော ကုန်သွယ်မှုဖြင့် တင်ပို့ရေး လုပ်ငန်းညှိနှိုင်း အစည်းအဝေးအ ပြီးတွင် ပြောကြားခဲ့ခြင်း ဖြစ် သည်။ ထို့အပြင် မြဝတီနယ်စပ်မှ တ ရားဝင်ကုန်သွယ်မှုကို ချစ်ကြည် ရေးတံတားတစ်ခုသာ သတ်မှတ် ထားသော်လည်း သောင်ရင်းမြစ် ဖြတ်ကျော်ဂိတ်များက ဝင်လာသော ကုန်ပစ္စည်းများကို ထိန်းချုပ်ပေး မည့်သူ မရှိသည့်အတွက် ပြည် တွင်းသို့ လွယ်လွယ်ကူကူ စီးဆင်း သွားပြီး တရားမဝင် ကုန်သွယ်မှုကို မထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း

လျော့ကျခဲ့ကြောင်း မေလ ၁၀ ရက် နေ့က ထုတ်ပြန်သည့် အကောက် အခွန်ဦးစီးဌာန၏ နယ်စပ် ကုန် သွယ်မှု စာရင်းများအရ သိရ သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် မြဝတီ နယ်စပ် ကုန်သွယ်ရေးစခန်းတို့ ကုန်သွယ်မှု စာရင်းများကို နှိုင်းယှဉ်လိုက်လျှင် ၂၀၁၈ အောက်တိုဘာလမှ ဖေဖော် ၂၀၁၈ အောက်တိုဘာလအထက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၆၂၁ သန်း ထိုင်းဘက်က ပိုမိုထား ကြောင်း၊ ၎င်းကုန်သွယ်မှု စာရင်း ကွာဟမှုအားလုံးမှာ တရားမဝင် ကုန်သွယ်မှုများဖြစ်သည်ဟု မြဝ တီကုန်သွယ်ရေးစခန်း တာဝန်ရှိသူ များ၏ ပြောပြချက်အရ သိရ သည်။ ယခုနှစ်တွင် မြဝတီနယ်စပ်မှ ပြောင်းဆဲအပါအဝင် လယ်ယာ ထွက်ကုန်နှင့် ရေသယံဇာတ ပို့ ကုန်တင်ပို့မှုမှာ အမေရိကန် ဒေါ် လာ ၉၁ ဒသမ ၀၃၂ သန်း ရှိပြီး ယခင်နှစ်ကထက် ၃၄ ဒသမ ၅၂၈ သန်း မြင့်တက်လာသော်လည်း ကုန်သွယ်မှု မဟာဏအားလုံး၏ ၁၆ ရာခိုင်နှုန်းခန့်သာရှိပြီး ထိုင်း ကုန်ပစ္စည်း တင်သွင်းမှုမှာ ကုန် သွယ်မှု မဟာဏ၏ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းရှိ ကြောင်း မြဝတီနယ်စပ် ကုန်သွယ် ရေးစခန်းမှ သိရသည်။

► ကျောနဲ့ လူငယ်များတစ်ဖက်စွန်းအမျိုးသားရေးမှအဆက်

ပဋိပက္ခ ဖြစ်နေကြရတယ်။ အမွေ အဖွဲ့မှ ပေးပို့သော သဝဏ်လွှာ ဆိုးတစ်ခုလို့ မြင်မိတယ်။ ကျနော် ဖတ်ကြားပြီးနောက် အားကစား တို့တွေ အမွေဆိုးတွေကို မဆုပ်ကိုင် ပြိုင်ပွဲဆုရရှိသည့် လူငယ်များကို ထားကြဖို့ပေါ့နော်။ ကောင်းမွန်တဲ့ အမွေတွေ ဆက်ခံသွားကြပြီးတော့ အပြန်အလှန်လေးစားဖို့ လိုတယ်’ ကရင်လူငယ် အစည်းအရုံး- ဟု ကရင်သတင်းစဉ်သို့ ပြော ကြားခဲ့ပြီး ခေါင်းဆောင်ပိုင်း သဘောထား ကွဲလွဲမှုကြောင့် အဖွဲ့ ၏ လှုပ်ရှားမှု နှစ်အနည်းငယ် ရပ်တန့်သွားခဲ့သည်။ ယခင် KNU ဌာနချုပ်ဟောင်း မာနယ်ပလော၌ ၁၉၈၉ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ် သည်။

သမိုင်း တင်၍ ဒဏ္ဍာရီ မဟုတ်ပါ (၂)

S.မင်းခိုက်သူ

မိမိသည် ထိုလူငယ်၏ စာအုပ်ကို ဆက်လက်ဖတ်ရှုရာတွင် စာမျက်နှာ- ၄၀ ၌ အောက်ပါအတိုင်း ရေးထားသည်ကို တွေ့ရပြန်ပါသည်။

‘ကရင်လူမျိုးစုကွဲ များစွာရှိသော်လည်း ကွဲသွားရသည့် အကြောင်းရင်းကို တိတိကျကျရှာဖွေ၍ ရမည်မဟုတ်ပါ။ ထို့အပြင် ကွဲသွားရသော မျိုးနွယ်စုများ၏ အမည်နာမများကို သိရှိရန်မှာလည်း လွယ်ကူသည် မဟုတ်ပါ။ ဥပမာ- စကောကရင်၊ ပိုးကရင်ဆိုသော အမည်များသည် မည်သူတွေက ခေါ်ဆိုခဲ့ပြီး မည်သည့်အဓိပ္ပာယ်ဆောင်သည်ကို စကောကရင်၊ ပိုးကရင်များကိုယ်တိုင် သိချင်မှလည်းသိလိမ့်မည်။ (သို့မဟုတ်) အဓိပ္ပာယ်ရှိချင်မှလည်း ရှိလိမ့်မည်။ သို့သော် ‘စကော’ ‘ပိုး’ ‘ကရင်’ စသည်များသည် ဘာကိုဆိုလိုပြီး၊ ဘာကြောင့်ခေါ်ဆိုရသည်ကိုတော့ စိတ်ဝင်စားစရာကိစ္စရပ်တစ်ခုတော့ အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။’ဟု တင်ပြထားပါသည်။ (‘ကရင်စကားလုံးသည် ရှေးဆောင်းပါး၌ တင်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ယခု မတင်ပြလိုတော့ပေ။)

မှန်ပေသည်။ လောကသဘာဝအရ အကြောင်းရှိလျှင်အကျိုးရှိရပါလိမ့်မည်။ အကြောင်းမရှိဘဲအကျိုးမပေါ်နိုင်သလို အကျိုးပေါ်ပေါက်ခြင်းသည်လည်း အကြောင်းကြောင့် ပင်ဖြစ်သည်။ အကြောင်းနှင့်အကျိုးသည် ကင်းကွာလိုမရဘဲ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်စပ်လို့နေပါသည်။ ထို့တူ စကောကရင်၊ ပိုးကရင်ဟူသော စကားလုံးများသည် အကြောင်းမဲ့ပေါ်ပေါက်လာခြင်း မရှိချေ။ အကြောင်းရှိ၍သာလျှင် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ရပြီး အဓိပ္ပာယ်ရှိသော စကားလုံးများပင်ဖြစ်ပါသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် လူမျိုးတိုင်းသည် အမျိုးအနွယ်များဖြင့် စုဖွဲ့ထားကြလေ့ရှိပါသည်။ ထိုအမျိုးအနွယ်မှတစ်ဆင့် လူမျိုးနွယ်စုငယ်များ ဖြာထွက်လာသည်ကိုတွေ့ရပါလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ-တိုင်းရင်းသား ၁၃၅ မျိုးကိုကြည့်ပါ။ ကချင်စုက ၁၂၊ ကယားစုက ၉၊ ကရင်စုက ၁၁၊ ချင်းစုက ၅၃၊ ဗမာစုက ၉၊ မွန်စုက ၁၊ ရခိုင်စုက ၇၊ ရှမ်းစုက ၃၃ ဟူ၍ တွေ့ရသည်။ ယနေ့နိုင်ငံတော်အစိုးရက ကရင်မျိုးနွယ်စုကို ၁၁ မျိုးဖြင့် ကောက်ယူသတ်မှတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ (ကရင်မျိုးနွယ်စု ဆယ်တစ်မျိုးတွင် တချို့မှာ ယွင်းမှုရှိသည်။)

ကရင်လူမျိုးတွင်လည်း မူလ ‘စကော’ နှင့် ‘ပိုး’ မျိုးနွယ်မှ ပေါက်ပွားလာသော မျိုးနွယ်စုငယ် များစွာရှိပါသည်။ အိမ်ထောင်စုတစ်ခုတွင် မိဘနှစ်ပါးမှ မွေးထုတ်လိုက်သော သူတို့၏ သားသမီး လေးငါးယောက် လောက်သည် ပေါက်ပွားလာပြီးနောက် ထိုမှဆက်လက်ပြီး လူသား မျိုးနွယ်စုတွေ အဆက်မပြတ်ပြန့်ပွားလို့လာခဲ့သဖြင့် ထိုအိမ်ထောင်စု၏ မျိုးနွယ်စုသည် ဘယ်အချိန်ကစတင် ကွဲပြားလာခဲ့သည်ကို ရှာဖွေလို့ ရမည်မဟုတ်ပေ။ ထို့တူ ကရင်မျိုးနွယ်စုကွဲအားလုံးကို မသိရှိနိုင်သော်လည်း ကွဲပြားလာခဲ့သော မူလ စကော နှင့် ပိုး တို့၏ စကားလုံးကို လေ့လာပါက ထိုစကားလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သိတန်သလောက် သိရှိနိုင်ပါလိမ့်မည်။

စကောကရင်

ကရင်မျိုးနွယ်စုတွင် ဖခင်အနွယ်ဝင်(မျိုးနွယ်စု)နှင့် မိခင်အနွယ်ဝင်(မျိုးနွယ်စု)ဟူ၍ နှစ်မျိုးသာရှိပါသည်။ ဖခင်အနွယ်ဝင်ကရင်ကို ‘စဝေါ’ ကရင်ဟုခေါ်သည်။ စာလုံးနှစ်လုံးကိုတစ်လုံးတည်း အသံထွက်ပုံစံဖြင့် ပူး၍ထွက်သည်။ မပီသသူများ၊ မခေါ်တတ်သူများက ‘စကော’ကရင်ဟု ခေါ်ကြသည်။

ထို့ကြောင့် ဖခင်အနွယ်ဝင် စကောကရင်ကို ‘စဝေါ’ဟုခေါ်ဆိုရာမှ

ပီသမှုမရှိသဖြင့် ‘စကော’ဟု ခေါ်ဆိုလာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဘယ်အချိန်က တည်းက စတင်ပြီးခေါ်ဆိုလာခဲ့သည်ကို အတိအကျ မသိရသော်လည်း ယနေ့အထိ ‘စကောကရင်’ဟု ခေါ်ဆိုလာခဲ့ကြလေသည်။ စကောစာလုံး ပေါ်ပေါက်လာသည့် အချိန်ကို မကျေနပ်ဘဲ အတိအကျသိလိုပါလျှင် ကြက်ဥခွံ၏ အစကို လိုက်ရှာသလို ဖြစ်နေပါလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

‘စဝေါ’ဟူသောစကားလုံးသည် ကရင်များက မိမိတို့၏ အကြီးအကဲ ခေါင်းဆောင်ကို ခေါ်ဝေါ်သော စကားလုံးလည်းဖြစ်သည်။ သို့တွက်ကြောင့် စဝေါ၏ မူလအဓိပ္ပာယ်မှာ ‘အကြီးအကဲခေါင်းဆောင်’ဟု ဆိုလိုပါသည်။ ဖခင်အနွယ်ဝင် ကရင်များ၏ခေါင်းဆောင်သူကို ‘စဝေါ’ဟု ခေါ်ဆိုရာမှ စကော၊ စကောကရင်ဟု ခေါ်ဆိုလာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် ‘စဝေါ’ စကားလုံးသည် ကရင်များက ပီသစွာခေါ်ဆိုနိုင်ကြသော်လည်း မပီသသူများက ‘စကော’ဟု ခေါ်ဆိုသဖြင့် ‘စကော’ဟူသော စကားလုံးသည် အခြားသူများက ခေါ်ဆိုသောစကားလုံးဖြစ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုမပီသသူများကပင် ‘စကော’ကရင်ဟု ရေးသားလာခဲ့ကြသည်။

ကရင်လူမျိုးများ၏ အကြီးအကဲအား ‘စော်ကဲ’ဟုခေါ်ကြောင်း မြန်မာအဘိဓာန်တွင် တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ‘စကော’ဟူသည် မြန်မာအခေါ် ‘စော်ကဲ’ ပင်ဖြစ်၍ အကြီးအကဲခေါင်းဆောင် ‘စော်ဘွား’ဟုလည်း အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ ယင်းစကောဟူသော စကားလုံးသည် ပျူခေတ်နှင့် ပုဂံခေတ် ကျောက်စာများတွင်လည်း တွေ့ရပါသည်။

‘အေဒီ(၈)ရာစု သရေခေတ္တရာ(ပျူ)ပျက်ရခြင်းမှာ ‘ငါစကော’ စစ်သည်များ လာပြီဟု ထိတ်လန့်သောကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ရာဇဝင်ကျမ်း၌ ဆိုထားရာ စကောကရင်များဖြစ်မည်လောဟု ဆရာလှ(စ်)နှင့် ဗိုလ်မှူးဘရင်က ယူဆခဲ့သည်။ ပုဂံခေတ်တွင် မြန်မာတိုင်းရင်းသား၏ အမည်များကိုပါ တွေ့ရသည်။ ယင်းတို့မှာ- ကရင်၊ ကုလား(အိန္ဒိယသား)၊ ကန်တူ(ကန္တာ၊ သက်နွယ်ဝင်)၊ ချင်၊ စကြဝ(စကောကရင်)၊ စိန်(တရုတ်)၊ တိရ်စုလ်(ပျူ)၊ တောင်သူ(ကရင်အနွယ်ဝင်)၊ ယဝ်(ယော)၊ ရခိုင်၊ သဝ်(သော-ပျောက်ကွယ်)၊ သက်၊ သျမ်း(ရှမ်း)ဟူ၍ တွေ့ရသည်။ ပုဂံကျောက်စာတွင်လည်း ဆိပ်တောင်ကင်သည်စကြဝ်ဟူ၍ တွေ့ရပြီး ကရင်တိုင်းရင်းသားကို တွေ့ရသည်။’

စကောကရင် တိုင်းရင်းသားများသည် ပြည်မြို့အနောက်ဘက်ဒေသနှင့် မင်းဘူးခရိုင်ဒေသ၌လည်း အခြေချနေထိုင်ခဲ့ကြပြီး ဆည်မြောင်းဖြင့် လယ်ယာလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ကြသူများဖြစ်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတောင်ဘက်ပိုင်းတွင် အခြေချနေထိုင်သော စကောကရင်တို့သည် ပုဂံခေတ်တွင် မြန်မာမင်း၏ စစ်မှုထမ်းသွေးသောက်များဖြစ်သည်ဟု ဆိုပါ၏။ စသည်ဖြင့် ဒေါက်တာနန်းလှိုင်၏ ကရင်စာအုပ်၌ ရှင်းပြထားပါသည်။

ဒဏ္ဍာရီအဆိုအရ ရှေးယခင်က ဖခင်နှင့် မိခင်နှစ်ဦးရှိခဲ့ရာ အကြောင်းတစ်ခုတရားကြောင့် မသင့်မြတ်ကြရာမှ ဖခင်နှင့်မိခင်ကွဲသွားရာ ဖခင်နောက်လိုက်သွားသော သားသမီးများသည် ဖခင်အနွယ် ဖြစ်သွားကြပြီး မိခင်နောက်လိုက်သွားသော သားသမီးများသည် မိခင်အနွယ် ဖြစ်သွားကြသည်ဟု ပြောဆိုလာခဲ့ကြလေ့ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယနေ့ ကရင်များသည် ဖခင်အနွယ်ဝင်ကရင်နှင့် မိခင်အနွယ်ဝင်ကရင်များ ဖြစ်လာခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

ဖခင် နောက်လိုက်သွားသူများမှာ ယောက်ျားချည်းသာဖြစ်နေပြီး မိခင် နောက်လိုက်သွားသူများမှာ မိန်းမလေးချည်းသာ ဖြစ်နေကြ

သဖြင့် သားသမီးတွေ မည်သို့ပေါက်ပွားလာနိုင်မည်နည်း၊ ဖခင်နှင့် မိခင်မှာ ဘယ်အကြောင်းကြောင့် ကွဲသွားရသနည်းဟု ခလေးတွေ တွေးနေလို့ မဖြစ်ပေ။ အကြောင်းမှာဒဏ္ဍာရီအဖြစ် ပြောပြထားသောကြောင့် ပင်တည်း။ ထိုဒဏ္ဍာရီမျိုးသည် မြန်မာရာဇဝင်သမိုင်းများ၌ များစွာ တွေ့ရပါလိမ့်မည်။ မည်သို့မျှ မထူးဆန်းပေ။

ပိုးကရင်

မိခင်အနွယ်ဝင်ကရင်များကို ‘ပိုး’ ကရင်ဟုခေါ်သည်။ ‘စဝေါ’ ကဲ့သို့ပင် စာလုံးနှစ်လုံးကို တစ်လုံးတည်း တွဲခေါ်ထားပါသည်။ မခေါ်တတ်သူများက ‘ပိုး’ကရင်ဟု တစ်လုံးတည်း ခေါ်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် မိခင်အနွယ်ဝင် ပိုးကရင်ကို ‘ပိုး’ဟု ခေါ်ဆိုရာမှ ပီသမှု မရှိသဖြင့် ‘ပိုး’ကရင်ဟု ခေါ်ဆိုလာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ‘မိခင်မျိုးနွယ်’ဟု ဆိုလိုပါသည်။ သမိုင်းဆရာ စောဖောက သူ၏ ကရင်၏ မူလစစ်မြစ်စာအုပ်၌ ရှင်းပြထားပါသည်။

‘ပိုး’ဟူသောစကားလုံးကို ကရင်များကပီသစွာ ခေါ်ဆိုနိုင်ကြသည်။ မပီသသူများက ‘ပိုး’ဟု ခေါ်ဆိုသဖြင့် ‘ပိုး’ဟူသော စကားလုံးသည် အခြားသူများကခေါ်ဆိုသော စကားလုံးပင်ဖြစ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် မပီသသူများကပင် ‘ပိုး’ကရင်ဟု ရေးသားလာခဲ့ကြတော့သည်။

ထို့ကြောင့် မူရင်းဖြစ်သော ‘စဝေါ’ (စကော)ဟူသောစကားလုံး၊ ‘ပိုး’ (ပိုး)ဟူသောစကားလုံးတို့သည် အဓိပ္ပာယ်ရှိသည့် စကားလုံးများဖြစ်သလို သဘာဝကျသည့် စကားလုံးများလည်း ဖြစ်ပါသည်။

အခြားသူများခေါ်ဝေါ်သောအမည်

ကရင်လူမျိုးများကို ဗမာလူမျိုးများက အမည်အမျိုးမျိုး ခေါ်ဆိုမှုများလည်း ရှိပါသည်။ ဥပမာ- မြန်မာကရင်၊ မွန်ကရင်၊ တလိုင်းကရင်ဆိုပြီး ခေါ်တတ်ကြသည်။ အကြောင်းမှာ မြန်မာလူမျိုးများနှင့် ရောနှော၍ နေသော စကောကရင်ကို မြန်မာကရင်ဟုလည်းကောင်း၊ မွန်လူမျိုးများနှင့်ရောနှော၍ နေသော ပိုးကရင်များကို မွန်ကရင်ဟုလည်းကောင်း၊ တလိုင်းလူမျိုးများနှင့် ရောနှော၍ နေသဖြင့် တလိုင်းကရင်ဟုလည်းကောင်း အမျိုးမျိုး ခေါ်ဆိုကြခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ မြေပြန့်မှာနေသဖြင့် မြေပြန့်ကရင်၊ တောင်ပေါ်မှာနေသဖြင့် တောင်ပေါ်ကရင်၊ လယ်ကွင်းပြင်မှာနေသဖြင့် ကွင်းကရင်၊ ပင်လယ်မှာနေသဖြင့် ပင်လယ်ကရင်၊ အနီးရောင်အဝတ်ကို ဝတ်ဆင်သဖြင့် ကရင်နီဆိုပြီး ဒေသနှင့်ဝတ်ဆင်မှုကို ကြည့်၍ လည်းခေါ်ဆိုတတ်ကြပြန်သည်။ ထိုအခေါ်အဝေါ် အားလုံးတို့သည် ကရင်အမည်မှန်များ မဟုတ်သလို ကရင်လူမျိုးတို့ကိုယ်တိုင် ခေါ်ဝေါ်သော အမည်များလည်းမဟုတ်သဖြင့် ထိုနာမည်များကို ကရင်များက လုံးဝအသိအမှတ်မပြုပေ။

ထို့ပြင် စစ်တောင်းမြစ် အရှေ့ဘက်ခြမ်း၌နေသော ကရင်ပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်ရှိ ပိုးကရင်များကို အရှေ့ပိုးကရင်ဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုတတ်ကြပါသည်။ စစ်တောင်းမြစ် အနောက်ဘက်ခြမ်း၌နေသော ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးရှိ ပိုးကရင်များကို အနောက်ပိုးကရင်ဟုလည်း ခေါ်ဆိုလေ့ရှိကြပါသည်။

ကရင်လူမျိုးကိုယ်တိုင်မိမိအမည်

ကရင်လူမျိုးများကိုယ်တိုင် မိမိကိုယ်ကိုခေါ်ဝေါ်သောအမည် ရှိပါသည်။ စစ်တောင်းမြစ်၏ အရှေ့ဘက်ခြမ်းမှာနေသည့် မွန်ပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်နှင့် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် နေထိုင်သည့် ပိုးကရင်မျိုးနွယ်ဝင် ကရင်များက မိမိကိုယ်ကို ‘ဖလုံ’ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြပါသည်။ စစ်တောင်းမြစ်၏ အနောက်ဘက်ခြမ်းမှာနေသည့် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် နေထိုင်ကြသည့် ပိုးကရင်မျိုးနွယ်ဝင် ကရင်များက မိမိကိုယ်ကို ‘ဖလုံ’ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြပါသည်။ (ကျသံ နှင့် တက်သံ အဖြစ် အနည်းငယ် ကွာခြားသည်။)

တစ်ဖန် စကောကရင်များသည်လည်း မိမိတို့ကိုယ်ကို ‘ပွာကညော’ (သို့မဟုတ်) ‘ကညောဖို’ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြပါသည်။ မိမိတို့ကိုယ်ကို ခေါ်ဝေါ်သောအမည်ဖြစ်သည်။ ‘ဖလုံ’ဖြစ်စေ၊ ‘ဖလုံ’ဖြစ်စေ ‘ပွာကညော’ ကညောဖို’ ဖြစ်စေ ၎င်းတို့၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ ‘လူ’ဟုပင် ဆိုလိုပါသည်။

၎င်းပြင် ပိုးကရင်များသည် မိခင်ဘက်က ပေါက်ပွားလာသည့် အနွယ်များ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ‘မို့ထိပ်’(အမောက်)ဟု မိမိကိုယ်ကို ခေါ်ဆိုကြသလို စကောကရင်သည်လည်း ဖခင်ဘက်က ပေါက်ပွားလာသည့် အနွယ်များ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ‘ဖိုထိပ်’(အဖောက်)ဟု မိမိကိုယ်ကို ခေါ်ဆိုကြပါသည်။

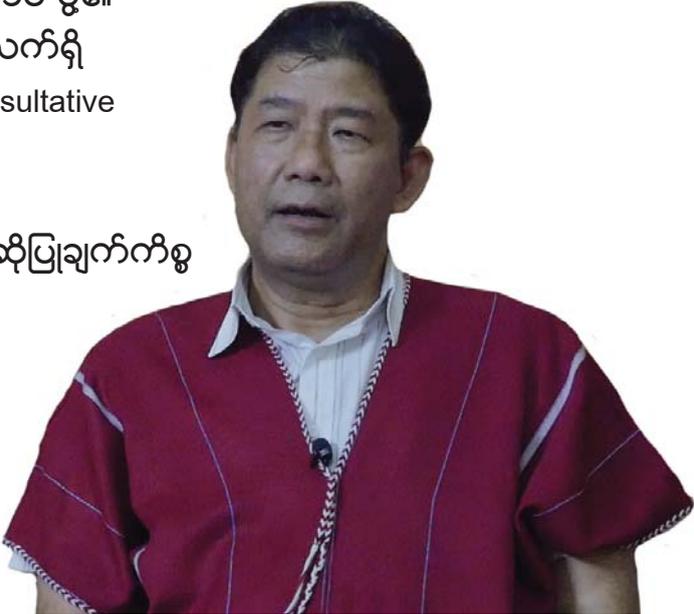
ထို့ပြင် ကရင်ပြည်နယ်ဒေသရှိပိုးကရင်များက မိမိကိုယ်ကို (ဖလုံ) ဟုခေါ်ဆိုပြီး စကောကရင်ကို (ရှောင်)ဟုခေါ်ဆိုကြသည်။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ပိုးကရင်များက မိမိကိုယ်ကို (ဖလုံရှုံ့)ဟုခေါ်ဆိုပြီး စကောကရင်ကို (ဖလုံရှမ်း)ဟု ခေါ်ဆိုပါသည်။ တစ်ခါ ကရင်ပြည်နယ်ရှိ အရှေ့ပိုးကရင်များက မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ပိုးကရင်များကို ‘ဘောင်ကလောင်း’ ဟု ခေါ်ဆိုကြပြီး မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ပိုးကရင်များက အရှေ့ပိုးကရင်များကို ‘ပဒေ’ဟု ခေါ်ဆိုကြပြန်သည်။

ကရင်လူမျိုးများသည် ခရီးသွားရင်းတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ကြုံဆုံကြသည့်အခါ မင်းကဘာကရင်လဲလို့ မေးလျှင် မို့ထိပ်၊ ဖာထိပ်၊ ပိုးကရင်၊ စကောကရင်၊ ဖလုံ၊ ဖလုံ၊ ရှောင်၊ ပွာကညော စသည်ဖြင့် ဖြေဆိုလေ့ရှိတတ်ကြပါသည်။ မိမိကိုယ်ကို ခေါ်ဝေါ်သောအမည်မှန် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်ပင်တည်း။

စာမျက်နှာ (၁၉) သို့ ▶

ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ချင်းမိုင်မြို့တွင် မေလ ၁၄ မှ ၁၈ ရက်နေ့အထိ ကျင်းပခဲ့သည့် တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ် (NCA) လက်မှတ်ထိုးထားသော တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်း ၁၀ ဖွဲ့၏ NCA_EAOs ထိပ်သီးအစည်းအဝေးတွင် ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးက လက်ရှိ ငြိမ်းချမ်းရေး ဖော်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို PPST စုဖွဲ့မှု ပုံစံမှ PPCM (Peace Process Consultative Meeting) လမ်းကြောင်းဖြင့် ဆက်သွားရန် အဆိုပြုချက်တစ်ရပ် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

ယင်းအဆိုပြုချက်အပေါ် EAOs ထိပ်သီးခေါင်းဆောင်များအကြား အဓိက ဆွေးနွေးစရာ ကဏ္ဍတစ်ခုဖြစ်ခဲ့သလို သဘောထား ကွဲလွဲမှုများလည်း ထွက်ပေါ်လျက်ရှိသည်။ ၎င်းအဆိုပြုချက်ကိစ္စ အပါအဝင် ရှေ့ဆက် ကေအဲန်ယူ သွားမည့် ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး အဖွဲ့၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးဖြစ်သူ ပဒိုစောတာဒိုမူးအား တွေ့ဆုံမေးမြန်းထားသည်များကို စုစည်းတင်ပြလိုက်ပါသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို PPCM ဖြင့် သွားလိုသည့်

ကေအဲန်ယူ- ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး

နှင့်တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း

ပြီးခဲ့တဲ့ ချင်းမိုင် EAO ထိပ်သီး အစည်းအဝေးမှာ PPST ကနေ PPCM လမ်းကြောင်းကိုသွားဖို့ NU u အဆိုပြုတိုက်ခွန်ပတ်သက်ပြီး ပြောပြပေးပါ။

PPST က ရှင်းရှင်းပြောရရင်တော့ ကျနော်တို့ လက်မှတ်ထိုးထားတဲ့ ထားတဲ့ အဖွဲ့တွေကြားထဲမှာ စုဖွဲ့ထားတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်တာပေါ့။ ဒါပေမယ့် တကယ်လက်တွေ့မှာကျတော့ PPST ရဲ့ စုဖွဲ့မှုတွေက လက်မှတ်ထိုးတဲ့ အသိုင်းအဝိုင်းထဲမှာပဲရှိနေပြီးတော့ လက်မှတ်မထိုးထားတဲ့ အဖွဲ့တွေကြားထဲမှာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအပိုင်းတွေမှာ အများကြီး အားနည်းတာ တွေ့ရတယ်။

ကျနော်တို့ ဖြစ်စေချင်တာက ဒီကနေ့ ကျနော်တို့ လက်မှတ်ထိုးထားတာက တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်ရပ်စဲရေး ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့်မို့လို့ တစ်နိုင်ငံလုံး လွှမ်းမိုးတဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတွေ ညှိနှိုင်းမှုတွေ၊ သတင်းအချက်အလက် ဖလှယ်မှုတွေ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် အကြံပြုတာတို့ ဘာဖြစ်လဲဆိုတော့ လက်မှတ်ထိုးထားတဲ့အဖွဲ့တွေ ဒီလို အခက်အခဲတွေ ကြုံနေရပြီး ကျော်လွှားသွားဖို့ ကြိုးစားနေရတဲ့အပိုင်းကို လက်မှတ်မထိုးရသေးတဲ့ အဖွဲ့ တွေလည်း သူတို့ဘယ်လိုအကြံပေးနိုင်လဲ။ သူတို့ရဲ့ အခက်အခဲတွေကိုလည်း ကျနော်တို့ NCA ကို အခြေခံပြီးတော့ သွားကြမယ့် အဖွဲ့အစည်းတွေကြားထဲမှာ ညှိနှိုင်းနိုင်တဲ့ ပုံစံတစ်ခုတော့ ရှိသင့်တယ်။

အဲ့တော့မှပဲ တစ်နိုင်ငံလုံး အသွင်ဆောင်တဲ့ အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးကို ကျနော်တို့ ဖန်တီးလို့ရမှာဖြစ်တယ်။ ကျနော်တို့ ၈ ဖွဲ့၊ ၁၀ ဖွဲ့နဲ့တော့ ဖက်ဒရယ် တည်ဆောက်မှုမှာ ဒီလို နိုင်ငံရေး အခင်းအကျင်းအောက်မှာ တော့ ဘယ်လိုမှ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒါက ကျနော်တို့ လက်တွေ့ ကျနော်တို့ ကြုံတွေ့ရပြီးဖြစ်တယ်။ ရှင်းရှင်းပြောရရင် ကျနော်တို့ ကေအဲန်ယူက အမှန်တကယ် နဂိုကတည်းက Progressive Realization ဆိုတဲ့ တစ်ဆင့်စီ တိုးတက်အောင်မြင်အောင် ကြိုးစားသွားမယ်ဆို ပေမယ့် ၃ နှစ်ကျော်ပြီ။ တိုးတက်မှုက မရှိသလောက်။ နောက်ဆုတ်သွားတဲ့ အနေအထားလောက်ကို ကျနော်တို့ ပြန်ကြည့်တဲ့အခါကျတော့ ဒီဖြစ်စဉ်နဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်ကိုတော့ လုံးဝပြန်သုံးသပ်ဖို့တော့ လိုလာပြီ။ ဒီဖြစ်စဉ်အပေါ်မှာ ကျနော်တို့ သိန္နိဋ္ဌာန်ထားရှိမှုအပေါ်မှာ ကျနော်တို့ မေးခွန်းထုတ်ရမယ့် အပိုင်းတွေ ရောက်လာပြီ။

အဲ့ဒါကြောင့် ထိုလွယ်ရလွယ်ဖြစ်နေတဲ့ နိုင်ငံရေး ဆုံးဖြတ်ချက်အပိုင်းမှာ ကျနော်တို့ မမှားသင့်တာ မမှားရအောင် အတူတကွလုပ်ပြီး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်တဲ့ အခင်းအကျင်းလည်း ရအောင်ဆိုတဲ့ အခြေခံတွေကြောင့် ကျနော်တို့ PPCM ကိုဖွဲ့လိုက်တာဖြစ်တယ်။ PPCM ကို ဖွဲ့တဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကလည်း ကျနော်တို့ လက်မှတ်ထိုးတဲ့ အဖွဲ့နဲ့ မထိုးတဲ့ အဖွဲ့တွေအကြား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သွားနိုင်တဲ့ အနေအထားမျိုးကို ကျနော်တို့ ဖန်တီးနိုင်ဖို့ဖြစ်ပါတယ်။

GNU က အဆိုပြုတဲ့ PPCM လမ်းကြောင်းကိုအခြားသော EAOs အဖွဲ့တွေက ဘယ်လိုသဘောထားရှိပါသလဲ။

အမြင်ကတော့ တူညီတဲ့ အမြင်ရှိသလို တချို့လည်း ဆန့်ကျင်တဲ့ အမြင်မျိုးလည်း ရှိကြပါတယ်။ ဒါကလည်း ထုံးစံပဲလေ။ လူ့သဘာဝအရ ကိုယ်က Comfort Zone ထဲရောက်ပြီးဆိုရင် ဒီ Comfort Zone ကနေ ထွက်ဖို့က တော်ရုံတန်ရုံ မစဉ်းစားချင်ကြဘူး။ ဒါက လူတိုင်းရဲ့ သဘောသဘာဝပဲ။ ဆိုတော့ EAO အဖွဲ့အစည်းတချို့ကလည်း လက်ရှိ အနေအထားကို မွေ့လျော်တဲ့အနေအထားမှာ အပြောင်းအလဲတစ်ခုသွားဖို့ သူတို့မှာ အများကြီးကို စိန်ခေါ်မှုအကြီးကြီးလို့ သူတို့မြင်နေတယ်။

သူတို့ရဲ့ အမှန်တကယ် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုကိုသွားဖို့ ရည်မှန်းချက်ကို မေ့နေတတ်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတချို့ကိုလည်း တွေ့နေရတယ်။ အဲ့အတွက်ကြောင့် ကျနော်တို့က စုဖွဲ့မှုဆိုတာ နိုင်ငံရေးလိုအပ်ချက်နဲ့ ကြုံတွေ့ရတဲ့ နိုင်ငံရေး စိန်ခေါ်မှုတွေကို ဖြေရှင်းနိုင်ဖို့ ကျော်လွှားရမယ့် စုဖွဲ့မှုသာလျှင် ဖြစ်သင့်တယ်။ ကျနော်တို့ရဲ့ စုဖွဲ့မှုဟာ ကျနော်တို့ရဲ့ Comfort Zone ဖန်တီးမှု မဖြစ်သင့်ဘူးဆိုတာကိုတော့ ကျနော်တို့ဘက်က တော့ အဲ့လို ခံယူထားတယ်။

ဒါကြောင့် PPST ကနေ သွားနေရင်းနဲ့ကို ၂၀၂၀ ကနေ ရှေ့ဆက် သွားနိုင်ဖို့ ကျနော်တို့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ၂၀၂၀ အလွန်မှာ ဆက်

သွားနိုင်ဖို့ မသေချာ မရေရာတဲ့ကာလမှာ PPST စုဖွဲ့မှုကနေ တစ်ခုခု မှားနေပြီဆိုတာကိုတော့ ကျနော်တို့ သုံးသပ်သင့်ပြီ။ ကျနော်တို့ ကေအဲန်ယူ သုံးသပ်မှုက ဒီလို PPST စုဖွဲ့မှု ဒီလိုအတိုင်းသွားမယ်ဆိုရင် တော့ ၂၀၂၀ ကို ကျော်လွှားနိုင်ဖို့ ကျနော်တို့ စိန်ခေါ်မှုတွေ အများကြီး ကြုံရလိမ့်မယ်။ ဒီလိုစိန်ခေါ်မှုနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကိုသွားနိုင်ဖို့ အခက်တည်းက လိုအပ်တဲ့ ပြင်ဆင်မှုတွေကို ပြန်မှမ်းမံပြီးတော့ လိုအပ်တဲ့ စုဖွဲ့မှုအသစ်ကို ရှာကြံပြီးတော့ စဉ်းစားတာပဲဖြစ်ပါတယ်။

PPCM အဆိုပြုချက်အပေါ်အခြား EAO တွေက လက်မခံဘူးဆိုရင် ကေအဲန်ယူ အနေနဲ့ ဘယ်လို ဆက်သွားမလဲ။

ကျနော်တို့ကတော့ ဆက်ပြီးသွားမှာပဲလေ။ ကျနော်တို့ ကြားထဲမှာ ဖက်ဒရယ်သွားမယ်ဆိုတာ လူတိုင်းက ဖက်ဒရယ်သွားမှာပဲ။ အဲ့တော့ ကျနော်တို့ကြားထဲမှာ တူညီတဲ့ ကျနော်တို့နဲ့ ရည်မှန်းချက်ချင်း တူညီတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေကြားထဲမှာ ကျနော်တို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတွေ လုပ်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။

PPCM ကြောင့်ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ပျက်သွားနိုင်တယ်ဆိုပြီးတခြား EAO တွေက ပြောဆိုသုံးသပ်တာမျိုးရှိတဲ့အပေါ်ဘာပြောချင်သလဲ။

PPCM ကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးပျက်မယ်လို့ သုံးသပ်တဲ့အပေါ် ကျနော် နှစ်ပိုင်းမြင်တယ်။ ပထမပိုင်းက PPCM က ဘာလဲဆိုတာကို သူတို့ မရှင်းလင်းတဲ့အတွက်ကြောင့်ပဲဖြစ်တယ်။ ဒါကိုကျနော်တို့ ရှင်းပြခဲ့ပါတယ်။ PPCM က PPST လို နောက်ထပ် Institution (အဖွဲ့) အသစ် ထောင်တာ မဟုတ်ဘူး။ သူက လက်မှတ်ထိုးတဲ့ အဖွဲ့နဲ့ မထိုးတဲ့အဖွဲ့ ကြားမှာ အသိအမြင်တွေ ဖလှယ်ဖို့ အကြံပြုနိုင်ဖို့ ကျေကျေလည်လည် ဆွေးနွေးနိုင်ဖို့ တစ်နိုင်ငံလုံးရဲ့အရေးမှာ၊ တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့အရေးမှာ ဘယ်လိုအတူတကွ ရပ်တည်ချက်တွေ ချမှတ်ပြီးတော့ မတူညီတဲ့ လမ်းကြောင်းကနေ ဘယ်လို အတူတကွ ဆက်သွားမယ်ဆိုတဲ့ အခြေခံ တစ်ခုပေါ်မှာ သွားမှာဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် အဲ့လိုမြင်တဲ့သူတွေက ရှင်းရှင်းပြောရင် သူတို့အဖွဲ့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်ရပ်တည်ချက်နဲ့ ကိုယ်ပိုင်အယူအဆ ကိုယ်ပိုင်မူဝါဒတွေမှာ အားကောင်းမှု မရှိလို့ဘဲလို့ ကျနော်တို့ သုံးသပ်မိပါတယ်။

ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် EAO တချို့တွေမှာ သူတို့မှာ ကိုယ်ပိုင်ရပ်တည်ချက်ဆိုတာထက် Institution တစ်ခုကို ဖွဲ့လိုက်တယ်။ အဲ့ဒီ Institution တစ်ခုရဲ့ အရပ်ကိုခိုပြီးတော့ သူတို့ရဲ့ Comfort Zone ဖြစ်အောင် ဖန်တီးကြတဲ့ အလေ့အထက Border Politic လို့ပေါ်မှာပေါ့။ နယ်စပ်မှာ နှစ်ပေါင်း ၇၀ က ဒီလိုဟာမျိုးကို ကျနော်တို့ တောက်လျှောက် ကြုံရတာကိုး။ ကျနော်တို့ ကေအဲန်ယူက သူများနဲ့မတူတာက ကျနော်တို့မှာက ကိုယ်ပိုင် ပေါ်လစီရှိတယ်။ မူဝါဒ၊ အခြေခံမူ၊ လုပ်ငန်းလမ်းညွှန် ရှိတယ်။

ဒီလို လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်နဲ့ အခြေခံမူတွေက တစ်နိုင်ငံလုံးနဲ့ ပတ်သက်နေပြီးတော့ တစ်နိုင်ငံလုံး ငြိမ်းချမ်းရေး ရဖို့အပိုင်းမှာ အဲ့လို ရည်ရွယ်ထားတဲ့ အခြေခံမူတွေရှိတယ်။ အဲ့အတွက်ကြောင့် အခု PPST ကိုသာ ဆက်သွားမယ်ဆိုရင် ကျနော်ထင်တာကတော့ အခြေအနေ ပိုပြီး တော့ ဆိုးသွားလိမ့်မယ်။ နောက်ဆုံး ၂၀၂၀ မှာ လမ်းဆုံးသွားပြီးတော့ တကျော့ပြန် ပြန်မဖြစ်ဘူးလို့တော့ ကျနော်တို့ ပြောလို့မရဘူး။ ကျနော်တို့ အဲ့ဒါတွေကို ကြုံမြင်တဲ့အတွက်ကြောင့် တစ်နိုင်ငံလုံး အသွင်သဏ္ဍာန်ဆောင်တဲ့ အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးကိစ္စကို အခြေခံတဲ့ တူညီမှုတွေ ရှာနိုင်ဖို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ မတူညီတဲ့အခြေခံကို အစိုးရနဲ့ တပ်မတော်တို့ဘက်က စဉ်းစားတဲ့နေရာမှာ မတူညီတဲ့အခြေခံကို တစ်စုထဲဖြစ်မှရမယ် ဆိုတဲ့ ပုံစံမျိုးသူတို့ တွေးနေတဲ့ နေရာကနေပြီးတော့ မတူညီတဲ့ အခြေခံကနေ မတူညီတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေကြားထဲမှာ စုစည်းပြီးတော့ အတူတကွ ဘုံရည်မှန်းချက် ဘုံရပ်တည်ချက် ချမှတ်ထားတဲ့အခြေခံနဲ့ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးတာ ပိုပြီး သင့်တော်တယ်။ ပိုပြီးအောင်မြင်နိုင်တယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို ပြစေလိုတာပဲဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကိုပဲ PPST မှာပါတဲ့ EAO တချို့က PPST ကိုပဲ အစိုးရနဲ့ တပ်မတော်က အသိအမှတ်ပြုထားတယ်ဆိုပြီး နားလည်ထားတယ်။ အမှန်က ကျနော်တို့ လက်မှတ်ထိုးထားတာက တစ်ဖွဲ့ချင်းစီကို အခြေခံပြီးထိုးထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ PPST ကနေ လက်မှတ်ထိုးထားတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် NCA အကောင်အထည်ဖော်တဲ့နေရာမှာ သက်ဆိုင်ရာ NCA ထဲမှာပါတဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တိုင်းက အကောင်အထည်ဖော်တာ ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ထိခိုက်မှုနဲ့ လုံးဝ မပတ်သက်ဘူး။ ဒါကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ အကောင်အထည်ဖော်ရမယ့်အပိုင်းတွေမှာ သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းတွေက ပါဝင်ပြီး ဆက်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်ရမှာပဲ။

လက်ရှိတစ်ဆို့နေတဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကိုဆက်သွားနိုင်ဖို့ KNU အနေနဲ့ ဘယ်လိုဆက်သွားဖို့ရှိလဲ။

ကျနော်တို့ KNU က တစ်ဆို့နေတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို အဖြေရှာနိုင်ဖို့ တရားဝင်တွေ့ဆုံမှုကို ရပ်ဆိုင်းပြီးတော့ အလွတ်သဘော တွေ့ဆုံမှုနဲ့ စတင်ခဲ့တာပေါ့။ အဲ့လို စတင်မှုကို အခြေခံပြီးတော့ ကျနော်တို့ အစိုးရနဲ့ ညှိနှိုင်းမှုတွေလုပ်ခဲ့တာရှိတယ်။ တစ်ဖက်မှာလည်း လက်မှတ်ထိုးထားတဲ့ EAOs တွေနဲ့ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်တာတွေလည်း ရှိတယ်။ ကျနော်တို့ KNU အနေနဲ့ကတော့ ဖက်ဒရယ်ကို ရောက်ရှိနိုင်ဖို့ လိုအပ်တဲ့ အဆင့် ၄ ဆင့်ပါတဲ့ အဆိုပြုချက်တွေကို NRPC (အမျိုးသား ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဗဟိုဌာန) ကို ပေးအပ်ခဲ့ပြီး ပြီ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ NCA ထဲမှာ ဖက်ဒရယ်ကို ထူထောင်ကြမယ်ဆိုတဲ့ သဘောတူညီချက်က ရှိထားတယ်ဆိုပေမယ့် ဘယ်လို ထူထောင်ကြမလဲဆိုတဲ့နေရာမှာ နိုင်ငံရေးရလဒ်နဲ့အညီ ထူထောင်မယ်လို့ ပြောတယ်။

အဲ့ဒီအတွက် နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးပွဲတွေကို သွားနိုင်ဖို့ နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးမှု မူဘောင်တွေကို ရေးဆွဲတဲ့အခါကျတော့ လစ်ဟာနေတဲ့ အပိုင်းတစ်ပိုင်း ရှိနေတယ်။ အဲ့ဒီဟာက ကျန်နေလို့ ကျနော်တို့ အခုလို အခက်အခဲကြုံနေရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲ့ဒီအပိုင်းကို ကျနော်တို့က ထောက်ပြပြီးတော့ လစ်ဟာနေတဲ့အပိုင်းက နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲ မူဘောင်ထဲမှာ လက်ရှိ ဘာပါသလဲဆိုရင် ဘယ်သူတွေ ပါဝင်ဆွေးနွေးမလဲ၊ ဘယ်လိုအချိုးအစားနဲ့ ပါကြမလဲ၊ ဘယ်လိုဆုံးဖြတ်မလဲ၊ ဘယ်လို အထောက်အကူပြုမယ့် ယန္တရားတွေရှိမလဲ စသဖြင့်ပဲပါတယ်။ ဖက်ဒရယ်ရောက်အောင် ဘယ်လို သွားကြမလဲ။ ဖက်ဒရယ်အခြေခံမူ တွေရအောင် ဘယ်လိုဆွေးနွေးကြမလဲဆိုတဲ့ ညှိနှိုင်းရမယ်ဆိုတဲ့အဆင့်က မပါနေဘူး။

အဲ့လို မပါတဲ့အတွက်ကြောင့်မို့လို့ နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးမှုတွေမှာ နှစ်ဖက်ကြားမှာ ကွာဟမှုတွေက များတဲ့အတွက်ကြောင့် ဟိုအချက်တွေ ဆွေးနွေးလို့မရဘူး။ ဒီအချက်တွေ ဆွေးနွေးလို့မရဘူးဆိုတဲ့ ပုံစံမျိုးတွေ ဖြစ်လာတဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ ကျနော်တို့ ဒီလိုပဲ လုပ်ငန်းစဉ်က ရပ်တန့် သွားတာပေါ့။ ကေအဲန်ယူအနေနဲ့ ဒီအချက်ကို ထောက်ပြပြီးတော့ အဆင့် ၄ ဆင့်ပါတဲ့ ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံကို ရောက်ရှိနိုင်ဖို့ အခြေခံတဲ့ အဆိုပြုချက်ကို ကျနော်တို့ ဆက်လက် ဆွေးနွေးသွားဖို့ရှိပါတယ်။ အဲ့အတိုင်းပဲ ကျနော်တို့ ပြန်လည်ပြင်ဆင်မှမ်းမံသွားဖို့ ရှိပါတယ်။

အဲ့ဒီအဆင့် ၄ ဆင့်ဆိုတာ ဘာတွေဖြစ်မလဲ။

အဲ့ဒီအဆင့် ၄ ဆင့်မှာ ပထမဦးဆုံးမှာက အရေးကြီးဆုံးအဆင့် ဖြစ်ပါတယ်။ အဲ့ဒါက အပစ်ခတ်ရပ်စဲခိုင်မာဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်တို့ NCA ထဲမှာ အခန်း ၇ ခန်းရှိနေတယ်ဆိုပေမယ့် အခန်းတိုင်းမှာလိုလို ၂ပမာ အခန်း (၁)ဆိုရင် အခြေခံမူတွေဖြစ်ပေမယ့် အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုမှုတွေ မတူကြပါဘူး။ ဒါကြောင့် အောက်ခြေမှာ နားလည်မှုတွေ မနည်းပြန်တည်ဆောက်ရတာရှိပါတယ်။ အခန်း(၂)မှာ တပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စမျိုးတွေဆိုရင် လက်မှတ်ထိုးထိုးပြီး ၁၄ ရက်အတွင်းမှာ နှစ်ဖက် တပ်မှူးတွေအကြားမှာ တွေ့ဆုံပြီးတော့ အချိန်ဇယား သတ်မှတ်ပြီးတော့ လုပ်ငန်းစဉ် ချမှတ်မယ်ဆိုတာရှိပေမယ့် အခု ၃ နှစ်ကြာပြီ၊ မတွေ့ရ

တဘက်စာမျက်နှာသို့ ▶

Inerview

- တဘက်စာမျက်နှာမှ**

သေးဘူး။

ထိုနည်းလည်းကောင်းပဲ အခန်း(၄)မှာလည်းပဲ အခန်း(၃)က အလုပ်မဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ အခန်း(၄)က ကိုးလိုကန့်လန့်တွေဖြစ်ပြီး ကျနော်တို့ကြားမှာ ယုံကြည်မှုတွေ ထိခိုက်လာတယ်။ နောက်ပြီး အခန်း(၆)ဆိုရင် အခုထက်ထိ မဆွေးနွေးနိုင်သေးဘူး။ အခန်း(၇)မှာဆိုရင် အထူးသဖြင့် ပုဒ်မ (၃၀)မှာပါတဲ့ SSR/DDR ဆိုတဲ့ကိစ္စတွေ ဆွေးနွေးရမယ်ဆိုတာ ဒါပေမယ့် အခုက အဲ့ဒီဟာတွေ မရောက်နိုင်ဘဲနဲ့ ကျနော်တို့ DDRလို့ပဲ ပြောလို့ရတဲ့ လုံခြုံရေး ဆိုင်ရာ ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးကိစ္စတွေ တွန်းလှန်တာတွေ တွေ့ရတယ်။ ဒါတွေကို ကြည့်လိုက်တော့ အခန်း(၅) ဆိုရင်လည်း နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးပွဲနဲ့ပတ်သက်လို့ ခုဏကပြောတဲ့ ဟိုအချက်ဆွေးနွေးလို့ မရဘူး။ ဒီအချက်ဆွေးနွေးလို့ မရဘူးဆိုတဲ့ အခက်အခဲတွေ ကြုံရတာပေါ့။

အဲဒါကြောင့် ဒါတွေ အကုန်လုံးက အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးကို အဓိကဦးတည်ပြီးတော့ ဘယ်လိုရှေ့ဆက် လုပ်ငန်းစဉ်မျိုး ချမှတ်သင့်လဲ၊ ဘယ်လို သန္နိဋ္ဌာန်မျိုး ချမှတ်သင့်သလဲဆိုတဲ့အပိုင်း တစ်ပိုင်းရှိမယ်။ ဒုတိယအဆင့်၊ တတိယအဆင့်၊ စတုတ္ထအဆင့်ကျတော့ ဖက်ဒရယ်ကို သွားတဲ့နေရာမှာ အဲ့အဆင့် ၃ ဆင့်နဲ့သွားမယ်။ အဲ့အဆင့်တွေက ဘာလဲဆိုတော့ ပထမဦးဆုံး ကျနော်တို့ ပြည်နယ်တွေကို ပိုပြီး အားကောင်းခိုင်မာဖို့ ဗဟိုအစိုးရအတွက်လည်း လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ ညှိနှိုင်းနိုင်လောက်တဲ့ ဖက်ဒရယ်သရုပ်လည်း ပုံဖော်လာနိုင်လောက်တဲ့ အချက်တွေကို ပထမဦးဆုံးအနေနဲ့ ထည့်သွင်းဆွေးနွေးသွားနိုင်ဖို့ ကျနော်တို့ ပြင်ဆင်ထားတာရှိတယ်။

ဒုတိယအဆင့်ကျတော့ ခုနကပြောတဲ့ အချက်တွေကို ပိုခိုင်မာလာစေပြီးတော့ ပြည်နယ်တွေမှာ ပိုပြီးတော့ ဖက်ဒရယ် Principle တွေကို ပိုပြီး လက်ခံလာနိုင်ပြီးတော့ ဒီမိုကရေစီ ပြောင်းလဲမှုတွေ အစပျိုးသွားနိုင်တဲ့ ပုံစံမျိုးလေးရှိမယ်။ နောက်ဆုံးအဆင့်က ပိုပြီးတော့ ဗဟိုအစိုးရ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအပိုင်းနဲ့ လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ပြန်လည် ပေါင်းစည်းတဲ့ အပိုင်းမှာ ဘယ်လို ကျနော်တို့ ပြည်နယ်တွေမှာ အခြေခံတဲ့ လုံခြုံရေး စနစ်ပဲခေါ်ခေါ်၊ ပြည်ထောင်စု လုံခြုံရေးစနစ်ပဲခေါ်ခေါ် အဲ့ဒီကိစ္စတွေမှာ နောက်ဆုံး ကျနော်တို့ ဆွေးနွေးသွားမယ့်ပုံစံမျိုး ကျနော်တို့ အဆိုပြုထားတာ ရှိပါတယ်။

ဒီလိုအဆင့် ၄ဆင့်ပါတဲ့ လမ်းကြောင်းနဲ့ သွားမယ်ဆိုရင် အခွင့်အရေးနဲ့စိန်ခေါ်မှုတွေက ဘာတွေ ရှိမလဲ။

စိန်ခေါ်မှုကတော့ နေရာတိုင်းမှာရှိပါတယ်။ ပြောချင်တာက ပထမ

- စာမျက်နှာ (၁၇)မှ**

ကရင်လူမျိုးအကြောင်းကိုလေ့လာရာတွင် ၎င်းတို့၏စာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှု၊ အနုသုခုမ၊ ဓလေ့ထုံးစံ၊ သမိုင်း စသော အကြောင်းအရာတွေကို မလေ့လာခင် အမျိုးအနွယ်နာမည်တွေကို လေ့လာ၌ လွန်စွာ ကျယ်ဝန်းလှသဖြင့် ရှာဖွေလေ တွေ့ရှိလေ ဖြစ်နေပါသည်။ ခေတ်အလိုက် လေ့လာကြည့်ရာတွင် ‘စကော၊ ပိုး၊ ကရင်’ဟူသော စကားလုံးများသည် ခေတ်အဆက်ဆက် ပျောက်ကွယ်ခြင်းမရှိဘဲ တည်ရှိလာခဲ့သည်ကို တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။

မြန်မာ့သမိုင်း၌တည်ရှိလာခဲ့သောကရင်

ပုဂံခေတ်မြန်မာကျောက်စာများ၌‘ကရင်’ဟုလည်းကောင်း၊‘စကြော’ဟုလည်းကောင်း တွေ့ရသကဲ့သို့ အင်းဝခေတ် မြန်မာစာပေတွင်လည်း တိုင်းရင်းသားတို့၏ အမည်နာမများကို ဆက်လက်တွေ့ရှိရ၏။ စာဆိုရှင်အဂ္ဂသမာဓိ၏ သုဝဏ္ဏသျှိုပျို့ပုဒ်ရေး-၆ တွင် ‘သင်းတွံသံကျယ်၊ ထားဝယ်တင်းကျေး၊ ပန်းသေးဇဝါ၊ ထုပ္ပတ်ရှာလည်း၊ များစွာတည်နေ၊ တခြားစည်လျက်၊ ကုန်သည်တစ်အုပ်၊ လယ်လုပ်မရော၊ ‘စကြော’မပြွမ်း၊ ဂျမ်းနှင့် ‘တောင်သူ’၊ လူကားတစ်ရိုး၊ သူမြတ်မျိုးကား’ဟူ၍ ရေးစပ်ထားရာ စကော(စပေါ်)နှင့် တောင်သူဟူသော ကရင်တိုင်းရင်းသားအနွယ်တို့၏ အမည်ကို တွေ့ရပါသည်။

အလားတူ ရှင်အုန်းညို၏ ဂါထာခြောက်ဆယ်ပျို့၊ ပုဒ်ဒ်ရေး-၇၅ တွင်လည်း ‘...ကသည်’ကရင်’၊ စုံအင်ချင်းလင်း၊ တနင်္သာရီ၊ ဇော်ဂီသိပ္ပ၊ ကုလာနဟု၊ တရာတစ်ပါး၊ ပြားသားအထွေ၊ ဇမ္ဗူမြေတွင်’၌ လည်းကောင်း၊ သုခဝဟန္တပျို့၌ လည်းကောင်း ရေးဖွဲ့ထားသည်ကို တွေ့ရလေသည်။

အင်းဝခေတ်ကဲ့သို့ တောင်ငူခေတ်မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် ဧချင်းကဗျာရှည်များတွင်လည်း တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်များ၏ အမည်နာမများမှာ ဟံသာဝတီဆင်ဖြူများရှင်(၁၅၅၂-၁၅၂၇)လက်ထက် ရှင်မြတ်ခေါင် (၁၅၃၈-၈၈) သခင်ကြီးဧချင်းတွင် ‘....’ကရင်’ မျက်နှာမည်း၊ စုံးပွားကျည်းက၊ ကသည်တထူး၊ ထူကံနားကြီး’ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မင်းတရားရွှေထီးဧချင်း၊ ပုဒ်ရေး-၂၃ တွင်လည်း ‘မဆုံဆွာချောင်း၊ မြစ်ပေါင်းလောင်းနှင့်၊ ခပေါင်းခရိုင်၊ စိုးပိုင်တရိုး၊ တို့ဝပ်ကျိုးမှ၊ သိန်းမောင်ကြင်၊ ‘ကရင်’ရှမ်းတော၊ ရွာမိုင်းမောက’ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မင်းတရားတပင်ရွှေထီး နားတော်သွင်းဧချင်းပုဒ်ဒ်ရေး-၁၀ တွင်လည်း ‘....’ကရင်’ ဓနုစွာတိုင်းကား၊ ပေါင်းလောင်းနားထက်၊ ရန်တားပတ်ကိုး၊ ရွှေလက်ရုံးနှင့်’ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တရုတ်စားသန်ယာ၏ မဟာဥပရာဇာဧချင်း၊ ပုဒ်ဒ်ရေး-၆၈ တွင်လည်း ‘....တဦးတဦး၊ အထူးရှမ်းပင်၊ ‘ကရင်’လဝ၊ ဓနုစသား၊ ဌာနခပဲ၊ မိုးနဲတလွှား၊ စကားတလျှောက်’ ဟူ၍

ဦးဆုံး တစ်ချက်ကတော့ ဘာကြောင့် ကျနော်တို့ ဒီလို တောင်းဆိုရတာလဲဆိုတာကိုပေါ့။ အမှန်တကယ်က ဒီကိစ္စက နှစ်ဖက်ညှိနှိုင်းပြီးတော့ NCA အရ နားလည်မှု ကွဲလွဲတဲ့အချက်တွေကို ပြန်ပြီးညှိနှိုင်းလိုက်မယ်ဆိုရင် အဆင်ပြေသွားမှာပါ။ ဒါပေမယ့် အဲ့လို အနေအထားတွေမှာ မရှိဘဲနဲ့ မတူညီတဲ့ အပိုင်းကနေပဲ NCA ကို အကောင်အထည်ဖော်တဲ့နေရာမှာ ကွာဟမှုတွေ ပိုပိုကြီးလာတဲ့အတွက်ကြောင့်မို့လို့ ကွာဟမှုတွေကို ကျော်လွှားနိုင်ဖို့က ခုဏကပြောသလိုပဲ အလွတ်သဘော ဆွေးနွေးမှုတွေကနေပြီးတော့ ဆက်ပြီးဆွေးနွေးသွားဖို့လိုတယ်။

အဲ့ဒီ ဆွေးနွေးပွဲ အခြေခံရဲ့ တိုးတက်မှုအပေါ်မှာ မူတည်ပါတယ်။ စိန်ခေါ်မှုအနေနဲ့ကတော့ အစိုးရ၊ တပ်မတော်တို့ကြားထဲမှာ ဘယ်လောက်ထိ သူတို့ ဘုံရည်မှန်းချက် ချမှတ်နိုင်သလဲ၊ သူတို့ ဘယ်လောက်ထိ ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ပြုလုပ်နိုင်တဲ့ သန္နိဋ္ဌာန် ဘယ်လောက်ထိရှိသလဲဆိုတဲ့အပေါ်မှာ မူတည်ပါတယ်။ ကျနော် တို့ဘက်ကတော့ ဒီလို ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံမျိုးလိုချင်ပါပြီဆိုတာကို ကျနော်တို့က ထုတ်ဖော်ပြလိုက်ပြီ။ သူတို့ဘက်ကလည်း ဘယ်လောက်ထိ ဘယ်လို ဖက်ဒရယ်မျိုး လိုချင်သလဲဆိုတဲ့အပိုင်းကို ပုံတော့ပေါ်လာမှာဖြစ်တယ်။ အဲ့ဒီအခြေခံပေါ် မူတည်ပြီးတော့ ကျနော်တို့ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးသွားဖို့ရှိပါတယ်။

ဒီလိုသွားမယ့် လမ်းကြောင်းနဲ့ဆက်စပ်ပြီးတော့ ပြီးခဲ့တဲ့ ချင်းမိုင် EAO ထိပ်သီးအစည်းအဝေးရလဒ်နဲ့ ကော ဘယ်လို ဆက်စပ်မှုရှိလဲ။

သွားမယ့် လမ်းကြောင်းနဲ့ ဆက်စပ်မှုရှိပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျနော်တို့ ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံကို တည်ဆောက်တဲ့နေရာမှာ လောလောဆယ်မှာတော့ ဧကအိန်ယူကနေပြီးတော့ Initiative (ပဏာမခြေလှမ်း) ပြန်ယူပြီးတော့ ကျနော်တို့ ဒီလိုမျိုး အဆင့် ၄ ဆင့်ကို ပြန်တင်ပြလိုက်တဲ့အချက်မှာ အခြား EAO တွေရဲ့ ပါဝင်မှုတွေလည်း ရှိလာတာပေါ့နော်။ EAO တွေကြားမှာ ညှိနှိုင်းမယ်။ ဘုံရည်မှန်းချက်ကို အခြေခံပြီးတော့ အရှေ့ကို အတူ ဆက်သွားနိုင်တဲ့ အနေအထားရှိတာပေါ့။ အဲ့အတွက်ကြောင့် ကျနော်တို့ ပြီးခဲ့တဲ့ ချင်းမိုင်အစည်းအဝေးက EAO တွေကြားမှာ အဆင့် ၄ ဆင့်ကို ဆက်ပြီးဆွေးနွေးသွားဖို့ ပိုပြီးတော့ ကောင်းအောင် ပြုလုပ်သွားနိုင်ဖို့ဆိုတဲ့ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့လည်း ဖွဲ့ထားတာ ရှိတယ်။ အဲ့ဒီအဖွဲ့ကို အခြေခံပြီးတော့ ကျနော်တို့ ဆက်လက်ပြီး ပါဝင်သွားမှာဖြစ်တယ်။

လက်ရှိသွားနေတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်မှာ အားမရဆုံးအပိုင်းက ဘယ်အပိုင်းဖြစ်မလဲ။

လည်းကောင်း အသီးအသီး တွေ့ရလေသည်။

တစ်ခါ ညောင်ရမ်းခေတ် သာလွန်မင်း(၁၆၂၉-၄၈)အမိန့်တော်၌ ‘....’ကရင်’အယဉ်၊ ကချင်အယဉ်၊ ချင်းအယဉ်များထံကလည်း ဆင်စွယ်၊ ဖယောင်း၊ ဝါ၊ ချင်းစောင် စသောအခန်များကို အင်အားအလိုက် ဆက်သွယ်ကြစေ။’ ဟူ၍ ပြဆိုထားသည်။ မှန်နန်းရာဇဝင်၌ သမိန်ထောဗုဒ္ဓကိတ္တိသည် ၁၇၄၀ ခွဲ ပဲခူးဘုရင်အဖြစ် နန်းတက်ခဲ့ပြီး ယင်းတို့အား ‘ဂွေ့ကရင်’ ဟုခေါ်သည်။ မြန်မာသမိုင်းကိုပြုစုခဲ့သော ဂျီ၊အီး၊ဟာဗေးက သမိန်ထောဗုဒ္ဓကိတ္တိဘုရင်အနွယ်အား ‘ဂွေ့ကရင်’ဟု ဆိုသည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ်အလောင်းဘုရား၏ တိုင်းရင်းသားအပေါ် ထားရှိသော သဘောထားမှာ ၄၊ မတ် ၁၇၅၅ ရက်စွဲပါ အမိန့်တော်၌ ယင်းသို့တွေ့ရ၏။ ‘....ရတနာသိင်္ဃံ ကုန်းဘောင်ရွှေမြို့တော်ကြီး တည်ထား၍ ရွှေထီးရွှေနန်း စိုက်ထူလျှင် ထီးဆောင်းမြို့စား ရှမ်းကိုးစော်ဘွားမှစ၍ ကသည်းစော်ဘွား၊ ဟုန်၊ ကချင်၊ ‘ကရင်’၊ ဓနုစော်ဘွားခေါင်းအကြီး ထီးဆောင်းအပေါင်းတို့ ... အမှုတော်ကို ညီညွတ်စွာ ထမ်းရွက်ကြလျှင် ပြည်သူပြည်သားအပေါင်းတို့ ရေချမ်းအိုးကို ရင်၌ပိုက်ထားရသကဲ့သို့ စိတ်၏ ရွှင်ပြချမ်းသာခြင်းကို ရကြသည်’ဟုတွေ့ရသည်။

မြန်မာမင်းများသည် ကရင်တိုင်းရင်းသားများနေထိုင်ရာ ဒေသတွင် ကရင်မူ၊၊၊ စော်ဘွား၊ စောကန်(စော်ဘွားညီ)၊ တောင်စားနှင့် စစ်ခေါင်းဆောင် အကြီးအရာထူးများ ဓန့်အပ်ထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ကရင်တိုင်းရင်းသားတို့နေထိုင်ရာ အရပ်ဒေသအား ‘ကိရာဇူတိုင်း’ဟု (၁၈၁၇)ခုတွင် ဘိုးတော်ဘုရားက အမည်ပေးခဲ့၏။

ကိရာဇူသည် ပါဠိစကားဖြစ်ပြီး အဓိပ္ပာယ်မှာ ‘တော၊တောင်နေ တိုင်းရင်းသား’ဟုပင်ဖြစ်သည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ် မဟာဂီတတွင် ကရင်တို့၏လှေတော်သီချင်း’နှင့် ‘ကရင်ဩသံ’ကို ယူငင် အသုံးပြုသည်မှာ ကရင်တိုင်းရင်းသားများအတွက် ဂုဏ်ယူဖွယ်ရာတွေ့ရသည်။ ကရင်ဩသံကို သာယာဝတီဦးဝိုင်းက ရေးခဲ့သည်။ ကရင်တို့၏ရိုးရာတွင် လူပျိုအပျိုများက တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ပညာစွမ်းပြလျက် ကဗျာလင်္ကာရွက်ဆိုရာ ‘ဩပွဲ’ဟူ၍လည်း ရှိသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်၌ပင် ကရင်နှင့်ပတ်သက်၍ ဦးတိုးက သူ၏ ရာမရကန်ရေးဖွဲ့မှုများ၌လည်းကောင်း၊ အလားတူ ရွှေတောင် နန္ဒသူ ရေးသည့် မွေ့နွန်းရကန်၌လည်းကောင်း ဦးပုည၏ ဝိဇယပြဇာတ်၌လည်းကောင်း၊ ဦးဥေယျရေး ‘ဘာသာမူလ စာအုပ်၌လည်းကောင်း ကရင်နာမည်များ တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်ခြင်းမရှိဘဲ တွေ့ရလေသည်။

ပုဂံခေတ်၊ အင်းဝခေတ်၊ တောင်ငူခေတ်၊ ညောင်ရမ်းခေတ်၊ နောက်ဆုံး ကုန်းဘောင်ခေတ်တိုင်အောင် အသီးသီးသောခေတ်တို့တွင် ကရင်လူမျိုးတို့၏နာမည်သည် တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်ခြင်းမရှိဘဲ မွှေးထုံသင်းပျံ့ခဲ့ပြီး ခေတ်အဆက်ဆက်တွင် မြန်မာ့ရာဇဝင်သမိုင်းစာပေများ၌

အားမရဆုံးအပိုင်းက NCA အပေါ်မှာ မတူညီစွာပဲ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပြီးတော့ အပစ်အခတ် ရပ်စဲမှုကို အကောင်အထည်ဖော်မှုကို ထဲထဲဝင်ဝင် မလုပ်နိုင်တဲ့ အပိုင်းကိုပဲ အားမရဆုံးအပိုင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ ကျဆုံးသွားတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွေကို ပြန်ကြည့်မယ်ဆိုရင် အကောင်အထည်ဖော်မှုကို တိတိပပ အကောင်အထည်မဖော်နိုင်လို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲ့အတွက်ကြောင့် အောင်မြင်တဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်ချင်တဲ့အတွက် ကျနော်တို့က အကောင်အထည်ဖော်မှုတွေ အားကောင်းအောင် ကျနော်တို့ ထပ်ပြီးတော့ အခုလို ကျနော်တို့ တောင်းဆိုထားခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

KNU က တရားဝင်ဆွေးနွေးမှုတွေ ရပ်ဆိုင်းထားတာကြောင့် တရားဝင်ဆွေးနွေးမှုတွေ ပြန်စနို်ဖို့ဆိုရင် ဘယ်လိုအခြေအနေမျိုးမှ ပြန်စနိုင်မှာလဲ။

ကျနော်တို့ အဲ့ဒီ အဆင့် ၄ ဆင့်ကို ဆွေးနွေးသွားမယ်။ အဲ့ဒီအဆင့် ၄ ဆင့်က NCA ခိုင်မာရေး၊ အကောင်အထည်ဖော်မှု အားကောင်းရေးကနေ စပြီးတော့ ဖက်ဒရယ်ရောက်ရှိရေးဆိုတဲ့ အဆင့် ၄ ဆင့် ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် ဒီအဆင့် ၄ ဆင့်ကို ဘယ်လိုလုပ်ငန်းစဉ်ချမလဲဆိုတာ အရင်ဆွေးနွေးပြီးတော့ အဲ့ဒီဆွေးနွေးမှုကရတယ်ဆိုရင် ကျနော်တို့ နောက်ထပ်တစ်ခါ ထပ်မံပြီးတော့ သန္နိဋ္ဌာန်ပြုပြီးတော့ စာချုပ်လက်မှတ်ရေးထိုးတဲ့ အဆင့်တစ်ဆင့် ရှိပါလိမ့်မယ်။ အဲ့ဒီစာချုပ်လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးရင် အဲ့ဒီအဆင့်အပေါ် အခြေခံပြီး မူဘောင်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရမှာဖြစ်ပါတယ်။

ကျနော်တို့ ၂၀၂၀ မတိုင်ခင် ဘယ်လိုသဘောတူညီမှုရအောင် ယူသွားကြမလဲ၊ ၂၀၂၀ အလွန်မှာလည်း ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဆက်သွားမယ်ဆိုတဲ့ ရည်မှန်းချက်က ကျနော်တို့ အခုကြိုးစားနေတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲ့အချက်တွေကို ခုဏက ပြောတဲ့ အဆင့် ၄ ဆင့်မှာ ရပြီဆိုရင် ကျနော်တို့ ခုဏကပြောတဲ့ သဘောတူစာချုပ် ထပ်မံပြီး ချုပ်ဆိုဖို့ လိုအပ်ပါမယ်။ ဒီအခင်းအကျင်းပြီးသွားရင် ဒီစာချုပ်ကိုပဲ အစိုးရအဆက်ဆက်က ဆက်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်နိုင်အောင် UPC ကျင်းပဖို့လိုမယ်။ UPC ကနေတစ်ဆင့် လွှတ်တော်ကိုပိုပြီးတော့ လွှတ်တော်ကနေတစ်ဆင့် အတည်ပြုပြီးတော့ နိုင်ငံမှာ ဘယ်အစိုးရပဲတက်တက် အနာဂတ်မြန်မာနိုင်ငံကို ဒီလိုမျိုး အဆင့် ၄ ဆင့် အခြေခံကနေ သွားမယ်ဆိုတဲ့ ကတိကဝတ်ရတာ ပိုအရမ်းကို တန်ဖိုးရှိပြီးတော့ အားလုံး ဝမ်းသာနိုင်တဲ့ အနေအထားတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုအနေအထားကနေ တစ်ဆင့် ကျနော်တို့နိုင်ငံကို တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်နဲ့ တစ်ဆင့်ချင်းတိုးတက် အောင်မြင်အောင် တည်ဆောက်သွားနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပျို့ ကဗျာ လင်္ကာ ဧချင်း ရကန် တေးထပ် ထဲတွင် ထင်လင်းစွာ အသိအမှတ်ပြု ရေးသားလာခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရလေသည်။

သမိုင်း၌အရှိတရား

စင်စစ် ကရင်လူမျိုးသည် ကမ္ဘာ့သမိုင်း၊ မြန်မာ့သမိုင်းများ၌ ဒဏ္ဍာရီအဖြစ် သတ်မှတ်ခံခဲ့ရသည့်လူမျိုး မဟုတ်ပေ။ တကယ့်အရှိတရားအဖြစ် သမိုင်းများ၌ မှတ်တမ်းတင်ခံခဲ့ရသည့်လူမျိုးပင်ဖြစ်သည်။ သမိုင်းများ၌ အရှိတရားအဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ခံခဲ့ရခြင်းကြောင့် ယနေ့မျက်မှောက်ခေတ်တွင် ကရင်လူမျိုးသည် နာမည်နှင့်အတူ ထင်ရှားလျက် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြန့်နှံ့ပြီး နေထိုင်လျက်ရှိကြသလို ပြင်ပနိုင်ငံများ၌လည်းရောက်ရှိ ပြန့်နှံ့သွားကြပြီးဖြစ်သည်။ ခေတ်အဆက်ဆက် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ ဖက်ဆစ် တော်လှန်ရေး၊ လွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းမှု၊ စသော နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုအခန်းကဏ္ဍများတွင်လည်း ကရင်လူမျိုးသည် ညီနောင် တိုင်းရင်းသားများနည်းတူ အသက်သွေးချွေး ပေးစွန့်၍ ပါဝင်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ဖျောက်ဖျက်လို့ မရသော တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးအတွက် ကရင်လှုပ်ရှားမှုသမိုင်း အခန်းကဏ္ဍများသည် များစွာရှိပါသည်။

ထို့ကြောင့် မိမိလူမျိုး၏ အကြောင်းအရာများကို အပေါ်ယံ လေ့လာရုံမျှဖြင့် အလျင်စလို မဝေဖန်သင့်ပါ။ တကယ်ဆို လူငယ်ပီပီ လေ့လာစူးစမ်းတတ်သည့်အလျောက် လေ့လာမှုရှိရမည်။ ကိုယ်တိုင်လေ့လာပြီး စကော၊ ပိုး စကားလုံးများသည် မည်သို့အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်ကို အများသိရှိစေရန် တင်ပြပေးသင့်ပါသည်။ အဓိပ္ပာယ် မရှိလျှင်လည်း မရှိကြောင်း ရေးသားရပါမည်။ ‘အဓိပ္ပာယ်ရှိချင်’မှလည်း ရှိလိမ့်မည်’ဟုသော သံသယစိတ်ဖြင့် ရေးသားဝေဖန်မှုမျိုး မဖြစ်စေလိုပေ။ ယင်းသံသယစိတ်မျိုးဖြင့် ရေးသားလျှင် အနာဂတ်လူငယ်များအတွက် ထိုကဲ့သို့ မိမိလူမျိုးအပေါ်တွင် သံသယစိတ်များလည်း ဝင်လာနိုင်ပါသည်။ သမိုင်းနားလည်သိရှိသော ကရင်ပညာရှင် ပညာတတ် များစွာရှိပါသည်။ ဆွေးနွေးမေးမြန်းလိုလည်း ရပေသည်။ သို့တွက်ကြောင့် မိမိလူမျိုးအကြောင်းကို ရေးသားရာတွင် များများလေ့လာပြီးမှ ရေးသားသင့်ပါကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

S.မင်းရိုက်သူ (P.T.N)

ကျမ်းကိုးစာအုပ်များ-

- (၁) ကရင်၏ မူလဇာစ်မြစ်။ (စောဖော-ရန်ကုန်) (၂၇၂၆-ခု)
- (၂) အခြေပြ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးသမိုင်း။ (ပထမတွဲ၊ ၁၉၇၀-ခု)
- (၃) ကရင်ရာဇဝင် (စောအောင်လှ)
- (၄) သိမှတ်ဖွယ်ရာ ကရင်ရိုးရာ (မန်းလင်းမြတ်ကျော်)
- (၅) ကရင် (ဒေါက်တာနန်းသိုင့်)

မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းခြင်းခရီးမှာ ဆယ်စုနှစ် တစ်ခု အတွင်းသို့ ရောက်ရှိလာပြီး ဖြစ်သည်။ ဒီမိုကရေစီတွင် အခြေခံကျသည့် လွတ်လပ်စွာ ရေးသားထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့် အခြေအနေမှာမူ တိုးတက်မှုမရှိဘဲ အချို့ကိစ္စရပ်များတွင် ဆုတ်ယုတ်ကျ ဆင်းသွားသည်ဟု မေ ၂ ရက်နေ့တွင် ပဲခဲမြန်မာက ထုတ်ပြန်သည့် အကဲဖြတ်ချက်တွင် မီးမောင်းထိုးပြလိုက်သည်။

လွတ်လပ်စွာ ရေးသားထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် အခြေအနေကို ပဲခဲမြန်မာအနေဖြင့် ၂၀၁၈ မေလမှ ၂၀၁၉ ခုနှစ် မေလအထိ တစ်နှစ်တာ ကာလအတွင်း အကဲဖြတ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့ အကဲဖြတ်ရာတွင် လည်း မီဒီယာနယ်ပယ်မှ ထင်ရှားသည့် မြန်မာနိုင်ငံ သတင်းစာဆရာ အသင်း၊ မြန်မာ့ကုန်သွယ်ရေးကော်မရှင်၊ မြန်မာ့သတင်းသိပ္ပံ၊ ရန်ကုန်သတင်းစာ ပညာသင်တန်းကျောင်း၊ တိုင်းရင်း သတင်းဌာနများဖြင့် စုဖွဲ့ထားသည့် ဘီအဲန်အိုင်၊ မြန်မာအမျိုးသမီးဂျာနယ်လစ်အဖွဲ့ စသည့်အဖွဲ့များ ပါဝင်သည်။

ထို့အပြင် လူမှုရေးနယ်ပယ်တွင် ထင်ရှားသည့် နိုင်ငံရေး အကျဉ်း သားများ ကူညီစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း (AAPP)၊ အသံအဖွဲ့၊ ပြည်ကြီး ခင်၊ Equality Myanmar, Myanmar ICT for Development, Free Expression Myanmar, Myanmar Media Lawyers' Association စသည့် မိတ်ဖက် အဖွဲ့စည်းများ အပါအဝင် စုစုပေါင်း အဖွဲ့ ၁၈ ဖွဲ့က ပါဝင် အကဲဖြတ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

ပြုရေး အစီအစဉ်မှာ ပျောက်ကွယ်နေသည်။ ထို့အပြင် ပြဿနာ ဖြစ်ပွားစေသည့် ငြိမ်း၊ စု၊ စီ ဥပဒေပြင်ဆင်မှု နိုင်ငံတော်လျှို့ဝှက်ချက် အက်ဥပဒေကဲ့သို့ ပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်သည့် ဥပဒေများကိုမူ လျစ်လျူရှုထားခြင်း၊ အစိုးရ တာဝန်ရှိသူများကလည်း ဥပဒေ အများအပြားကို တလွဲအသုံးချမှုများ ရှိနေခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု အကဲဖြတ်ချက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။

သတင်းမီဒီယာ အမှီအခိုကင်းမှုနှင့် လွတ်လပ်မှု အညွှန်းကိန်းတွင်မူ သတင်းမီဒီယာကောင်စီ ပေါ်ပေါက်လာပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာမှု အပိုင်းတွင် ၀.၅ မှတ်နှင့် မီဒီယာလိုင်စင်နှင့် မှတ်ပုံတင်ပြုလုပ်မှုအပိုင်းတွင်မူ ၀.၉ မှတ် ရရှိကာ စုစုပေါင်း ရမှတ် ၁.၄ ဖြစ်သည်။

မထိုင်သုံးရပ်ကို အပြန်အလှန်ထိန်းကြောင်းပေးဖို့ ပရော်ဖက်ရှင်နယ် မီဒီယာတွေ လိုအပ်ပါတယ်။ ပရော်ဖက်ရှင်နယ် မီဒီယာတွေက အမှီအခို ကင်းကင်း ရပ်တည်မှသာ သူ့ရဲ့ အကြံပြုထောက်ပြ၊ ဝေဖန်တာတွေဟာ ပိုပြီးတော့ အမှီအခိုကင်းမှာပေါ့နော်။ အဲ့ဒီတော့ မီဒီယာတွေ အမှီအခို ကင်းကင်း ဖွံ့ဖြိုးဖို့အတွက် အစိုးရဘက်က လုပ်ပေးနိုင်တာတွေကို တတ်နိုင်သလောက်လုပ်ပေးဖို့ အကြံပြုလိုတယ်'ဟု အကဲဖြတ်ချက်တွင် ပါဝင်အမှတ်ပေးခဲ့သူ မြန်မာ့သတင်းသိပ္ပံမှ အုပ်ချုပ်မှု ဒါရိုက်တာ ဦးကျော်မင်းဆွေက ပြောသည်။

ထိုသို့ ပရော်ဖက်ရှင်နယ် မီဒီယာများ ဖွံ့ဖြိုးလာရေးအတွက် အမျိုးမျိုးသော အခွန်အခများကို လျော့ချပေးခြင်း၊ အစိုးရ သတင်း

အမိန့်ညွှန်ကြားချက်များကို နိုင်ငံတကာစံညွှန်းများနှင့် ကိုက်ညီစေရန် လုပ်ဆောင်မှုတွင် ၀.၁ မှတ်ရရှိပြီး လွတ်လပ်စွာ စုစုပေါင်း ပြောဆိုခွင့်နှင့် ထင်မြင်ယူဆခွင့်၊ ဥပဒေအရ အရေးယူမှု၊ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ရန်အတွက် ခွင့်ပြုမှု၊ သေအာဏာပိုင်များ ဥပဒေနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်မှုအပိုင်းတို့တွင် ရမှတ် မရရှိဘဲ ဆုတ်ယုတ်လျက်ရှိသည်ဟု အကဲဖြတ်ချက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။

ပြီးခဲ့သည့် ၂၀၁၈ ခုနှစ်အတွင်း ငြိမ်းချမ်းစွာ စုစုပေါင်း ငြိမ်းချမ်းစွာ စီတန်းလှည့်လည်ခွင့်ဆိုင်ရာ ဥပဒေဖြင့် အမှု ၃၆ မှု ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး လူ ၁၂၅ ဦး တရားစွဲခံခဲ့ရသည်။ ထို့အပြင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၀၅ (ခ) ဖြင့် တရားစွဲ မှု ၁၄ မှုရှိကာ လူ ၃၃ ဦး တရားစွဲခံ ထားရသည်ဟု လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အတွက် လှုပ်ရှားနေသည့် အသံအဖွဲ့က ဆိုသည်။

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရက ၂၀၁၇ နိုဝင်ဘာ ၇ ရက်မှာ ရန်ကုန်မြို့တွင်း ၁၁ မြို့နယ်မှာ ဆန္ဒပြခွင့်ပိတ်ပင်တယ်။ အဲ့ဒါကိုလည်း အခုထိ မရုပ်သိမ်းသေးဘူး။ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူတွေ ဒီနေရာတွေမှာ ဆန္ဒပြခွင့်တင်တော့ မပေးတာ တွေ့ရတယ်။ တပ်မတော်ထောက်ခံပွဲတွေ၊ အခြားသော အစိုးရထောက်ခံပွဲတွေဟာ ခွင့်မပြုဘူးပြောတဲ့ မြို့တွေမှာ ခွင့်ပြုချက်ရနေတယ်။ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးတောင်းဆိုပွဲတွေဆို ခွင့်မပြုဘူး။ ဒါဟာ ခွင့်ပြုမိန့်ကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ကင်းကင်းနဲ့ပေးနေတာ မဟုတ်တာကို တွေ့နေရတယ်' ဟု အသံအဖွဲ့၏ သုတေသနမှူး ကိုရဲဝေက ပြောသည်။

သတင်းအချက်အလက် ရပိုင်ခွင့် အညွှန်းကိန်း အကဲဖြတ်ချက်တွင်မူ စုစုပေါင်း ရမှ ၂.၉ မှတ်ဖြင့် အမှတ် အများဆုံးရခဲ့သည်။ သို့သော် သတင်းအချက်အလက် ရပိုင်ခွင့် ဥပဒေကြမ်းကို ၂၀၁၇ တွင် ရေးဆွဲထားပြီး ဖြစ်သော်လည်း အဆိုပါ ဥပဒေကြမ်းကို လွှတ်တော်သို့ ယနေ့ထိ တင်ပြနိုင်ခြင်း မရှိခြင်း၊ ရိုက်တာ သတင်းထောက်များကို ထောင်ချောက်ဆင်ဖမ်းခဲ့သည်ဟု သတင်း အချက်အလက် ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခဲ့သူ ထိုစဉ်က ဒုရဲမှူးဦးမိုးရန်နိုင်ကို ရဲစည်းကမ်း ချိုးဖောက်မှုဖြင့် ထောင်ချအလုပ်မှ ထုတ်ပယ်ခဲ့သည့်အတွက် သတင်းအချက်အလက် ဖော်ထုတ်သူများကို အကာအကွယ်ပေးမှုအပိုင်းတွင် အားနည်းခဲ့သည်ဟု အကဲဖြတ်ချက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။

ထို့အပြင် နိုင်ငံတကာစံညွှန်းနှင့်အညီ သတင်းအချက်အလက်

လွတ်လပ်စွာ ရေးသားထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် အကဲဖြတ်ချက်

စောထွန်းလင်း

အကဲဖြတ်ရာတွင် အညွှန်းကိန်း ၆ ခု သတ်မှတ်ထားပြီး ယင်းတို့မှာ ဥပဒေနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်း၊ အမိန့်ညွှန်ကြားချက်များ၊ သတင်း မီဒီယာ အမှီအခိုကင်းမှုနှင့် လွတ်လပ်မှု၊ ဒစ်ဂျစ်တယ် လွတ်လပ်မှု၊ လွတ်လပ်စွာ စုစုပေါင်း၊ ပြောဆိုခွင့်နှင့် ထင်မြင်ယူဆခွင့်၊ သတင်းအချက်အလက် ရယူပိုင်ခွင့်၊ လုံခြုံဘေးကင်းခြင်းနှင့် အကာအကွယ်ရှိခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်သည်။

အဆိုပါ အညွှန်းကိန်းတစ်ခုချင်းစီကို ရမှတ် ၁၀ မှတ်ပေးထားပြီး အညွှန်းကိန်းခေါင်းစဉ် ခြောက်ခုအတွက် စုစုပေါင်း ရမှတ်မှာ ၆၀ ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အညွှန်းကိန်းတစ်ခုချင်းစီကို လွှမ်းမိုးသည့် သီးခြားမေးခွန်း ၅ ခုခွဲကာ မေးခွန်းတစ်ခုချင်းစီကို ၀(သုည) မှ ၂ မှတ် ထိ ပေးထားသည်။ ၀(သုည) မှတ်သည် ဆုတ်ယုတ်ကျဆင်းမှုကို ပြ သည်။ ၁ မှတ်မှာ အပြောင်းအလဲမရှိခြင်းဖြစ်ပြီး ၂ မှတ်မှာမူ ထူးခြားတိုး တက်မှုကို ညွှန်းပြသည်ဟု သတ်မှတ် အမှတ်ပေးခဲ့ကြောင်း ပဲခဲမြန်မာက ပြောသည်။

ပဲခဲမြန်မာ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးမြင့်ညိုမီးက 'ကျနော်တို့နိုင်ငံရဲ့ အခြေအနေကို ပြည်တွင်းက သတင်းသမားတွေ၊ သတင်းအဖွဲ့အစည်းတွေ မီဒီယာတွေ ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ဆုံးဖြတ်ပြီးတော့ သုံးသပ်တာက မှန်ကန်တဲ့ သုံးသပ် ချက်ကိုရမယ်လို့ ကျနော် ယူဆတယ်။ နိုင်ငံတကာ သုံးသပ်ချက်တွေဆိုတာ ပြည်ပကနေရတဲ့ သတင်းတွေကို အခြေခံပြီးလုပ်တာဖြစ်တဲ့အတွက် ကျနော်တို့ သုံးသပ်ချက်တွေနဲ့ နည်းနည်း ကွဲလွဲပါတယ်။ နောက်သုံးသပ် ပုံ၊ သုံးသပ်နည်း အညွှန်းကိန်းတွေလုပ်တာလည်း မတူတာ တွေ့ရပါ တယ်' ဟု မေ ၂ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ စမ်းချောင်းမြို့နယ်၊ မြေခို ကုန်း ဈေးလမ်းရှိ ပဲခဲမြန်မာရုံး၌ ပြုလုပ်သည့် ထုတ်ပြန်ချက်ရှင်းလင်းခြင်း အခမ်းအနားတွင် ပြောသည်။

အညွှန်းကိန်းတစ်ခုဖြစ်သည့် ဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း၊ အမိန့် ညွှန်ကြားချက်များကို အကဲဖြတ်ရာတွင် ၀.၂ မှတ်သာရရှိသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဥပဒေပြင်ဆင်မှုများနှင့် ဥပဒေသစ်များ ပြဋ္ဌာန်း ရာတွင် နှောင့်နှေးမှုများရှိကာ သတင်းအချက်အလက် ရပိုင်ခွင့် ဥပဒေ

စာများအနေဖြင့် ကြော်ငြာစာမျက်နှာကို ကန့်သတ်ပေးပြီး ပုဂ္ဂလိက မီဒီယာများတွင် ကြော်ငြာရအောင် လုပ်ဆောင်ပေးခြင်း၊ အစိုးရဝါဒဖြန့် သတင်းစာနှင့် ပုဂ္ဂလိက သတင်းစာတို့အကြား မျှတသည့် ယှဉ်ပြိုင်မှုမျိုး ဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်သင့်သလို အစိုးရဝါဒဖြန့် သတင်းစာများကို အချိန်သတ်မှတ်ကာ ထုတ်ဝေမှု ရပ်ဆိုင်းသွားရန်လိုသည်ဟု ဦးကျော် မင်းဆွေက ဆက်ပြောသည်။

ပြဿနာက ဘာလဲဆိုတော့ ပရော်ဖက်ရှင်နယ် ရပ်တည်တဲ့ မီဒီယာ တွေဟာ ပြည်သူလူထုက ချစ်တဲ့သူ ခေါင်းဆောင်တဲ့ အစိုးရကို ဝေဖန်ဖို့ ခက်လာတယ်။ ပြည်သူလူထု အမှန်းတရားနဲ့ တလျှောက်လုံးမှန်းခဲ့တဲ့ စစ်အာဏာရှင်နဲ့ တံဆိပ်တပ်ခံရမှာကို ကြောက်လာတယ်။ အဲ့ဒါကလည်း ဈေးကွက်မှာ ထိခိုက်မှုရှိတယ်။ ဒီအချက်တွေက ပရော်ဖက်ရှင်နယ် မီဒီယာတွေကို အသံတိတ်စေတယ်'ဟု ဦးကျော်မင်းဆွေက ကောက်ချက် ချ ပြောဆိုသည်။

ဒီဂျစ်တယ် လွတ်လပ်မှု အကဲဖြတ်ချင်း အညွှန်းကိန်းတွင်မူ အင်တာနက် ဆင်းမဲကဒ် မှတ်ပုံတင်ခြင်း အပါအဝင် အချက်အလက် ရပိုင်ခွင့်တွင် ၀.၇ မှတ်နှင့် အမှန်းစကား၊ သတင်းအမှားနှင့် လုပ်ကြံ သတင်းများကို တိုက်ဖျက်သည့်အပိုင်းတွင်လည်း ၀.၇ မှတ်ရ ရှိပြီး စုစုပေါင်း ၁.၄ မှတ်ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် ဆင်းမဲကဒ်များကို မှတ်ပုံတင်ခိုင်းခြင်းနှင့် ဖုန်းဆက်သွယ်ရေးကုမ္ပဏီများထံ အသုံးပြုသူ၏ အချက်အလက်ကို တောင်းခံမှုများအပေါ် ဥပဒေအရ ကြီးကြပ်မှုဖြင့် အကာအကွယ်မရခြင်း၊ ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၆(ဃ) ရှိနေသည့်အတွက် ပြည်သူများ အနေဖြင့် နိုင်ငံရေးသဘောထား အမြင်များကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန် စိုးရိမ် ကြောက်ရွံ့မှုများရှိနေပြီး အဆိုပါပုဒ်မကို ပယ်ဖျက်ကာ အချိုးအစား မျှတပြီး နိုင်ငံတကာ စံညွှန်းနှင့်ညီသည့် ဥပဒေဖြင့် အစား ထိုးသွားရန် အကဲဖြတ်ချက်တွင် အကြံပြုထားသည်။

၎င်းအပြင် လွတ်လပ်စွာ စုစုပေါင်း၊ ပြောဆိုခွင့်နှင့် ထင်မြင်ယူဆခွင့် အညွှန်းကိန်းတွင် အစိုးရအနေဖြင့် ဥပဒေလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်

ရယူပိုင်ခွင့် ဥပဒေတစ်ရပ်သာ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီးပါက ရိုက်တာ သတင်း ထောက်များကို နိုင်ငံတော် လျှို့ဝှက်ချက်ဥပဒေဖြင့် အရေးယူခြင်းမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု အချို့ပေးနိုင်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်ဟု ပဲခဲမြန်မာ အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင် မသီတာ(စမ်းချောင်း)က ပြောသည်။

လုံခြုံဘေးကင်းခြင်းနှင့် အကာအကွယ်ရှိခြင်း အညွှန်းကိန်း အကဲ ဖြတ်ချက်တွင်မူ ရမှတ် သုညသာရှိပြီး ဆုတ်ယုတ်သည့်သဘော ရှိနေ သည်ဟု အကဲဖြတ်ချက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။ ဥပမာအနေဖြင့် မြစ်ကြီးနားသတင်းဂျာနယ် သတင်းထောက် နှစ်ဦးကို သခင်စစ် သတ္တုတူးဖော်ရေးကုမ္ပဏီက ဖမ်းချုပ်ခဲ့မှု၊ ရခိုင်ပြည်နယ် စစ်ပွဲများကြောင့် သတင်းမီဒီယာဌာနများကို ခြိမ်းခြောက်စာပေးပို့မှု၊ ရန်ကုန်မြို့ တာမွေ အပိုင်းတွင် ငြိမ်းချမ်းရေး ဆန္ဒထုတ်ဖော်ပွဲတွင် အရပ်ဝတ်လူခိုက်များ၏ တိုက်ခိုက်မှု စသည့်ဖြစ်စဉ်များကြောင့် ဆုတ်ယုတ်သည့်သဘော ရှိနေ ခြင်းဖြစ်သည်။

အဆိုပါ အညွှန်းကိန်း ၆ ခုတွင် ရမှတ် ၆၀ ထိရှိသော်လည်း စုစုပေါင်း ရမှတ်မှာ ၆ မှတ်သာဖြစ်သည်။ ထို့အတွက် ၂၀၁၈၊ မေလမှ ၂၀၁၉ မေလအထိ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လွတ်လပ်စွာ ရေးသားထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့် အခြေအနေမှာ ဆုတ်ယုတ်နေသည်ဟု အကဲဖြတ်ချက်တွင် ထောက်ပြထားသည်။ လူထုတင်မြှောက်ထားသည့် အစိုးရအနေဖြင့် လူထုအသံကို နားထောင်ကာ ပြုပြင်သင့်သည်များကို အချိန်မီ ပြုပြင်ရန်လည်း ပဲခဲမြန်မာက တိုက်တွန်းလိုက်သည်။

ကျနော်တို့နိုင်ငံ ဒီမိုကရေစီစံနှုန်းအတွက် ဒီထုတ်ပြန်ချက်တွေကို အစိုးရအနေနဲ့ အသိအမှတ်ပြုဖို့ လိုပါတယ်။ အစိုးရအနေနဲ့ ပြုပြင် ပြောင်းလဲရေးတွေလုပ်ဖို့ လိုအပ်နေတယ်ဆိုတာလည်း ကျနော်ပြောလိုပါ တယ်။ ဒါမှသာလျှင် ကျနော်တို့နိုင်ငံရဲ့ ဒီမိုကရေစီအဆင့်ကို မြင့်စေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်တို့နိုင်ငံရဲ့ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ရေးသားခွင့် အဆင့်ကို မြင့်ချင်ပါတယ်။ ကျနော်တို့က အမှတ်အများကြီး ပေးချင် ပါတယ်'ဟု ပဲခဲမြန်မာ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးမြင့်ညိုမီးက ဆိုသည်။

စောထွန်းလင်း

အိမ် အပြန် လမ်း က လေး မြေမြုပ်မိုင်း ကင်းဝေးစေချင်

‘ကျမတို့လည်းလေး၊ ပေးပြန်စေချင်ပြီ။ အကုန်လုံးက ပြန်စေချင်ပြီ ပေါ့နော်။ မြိုင်ကြီးငှုဆရာတော်က မရှိတော့ဘူးဆိုတော့ နိုင်ငံတော် ကလည်း မထောက်ပံ့တာ မဟုတ်ဘူး ထောက်ပံ့တယ်။ ရေရှည်မှာ ဘယ်လိုလုပ်မလဲ။ ကိုယ်လည်း ကိုယ်ချင်းစာတယ်လေ။ အဲ့ဒါ ကိုယ်က ပြန်ဖို့ ရွာသားတွေကို စည်းရုံးနေတဲ့အချိန်မှာပဲ မိုင်းက တစ်ယောက် ထိသွားတယ်။ တစ်လကျော်ကျော်မှာ ၃ လပိုင်း ၂၃ ရက်နေမှာလေ။ အဲ့ဒီမှာလည်း တစ်ပွဲပြန်ဖြစ်ပြီ။ နားထောင်လိုက်အုံး။ နားထောင်လိုက်အုံး ဒီမှာက အိမ်ပြန်နေပြီး ...’

၂၀၁၆ ခုနှစ်ကစပြီး ကရင်ပြည်နယ်၊ လှိုင်းဘွဲ့မြို့နယ်၊ မြိုင်ကြီးငှု အထူးဒေသကို စစ်ဘေးရှောင် ရောက်ရှိလာတဲ့ ဒေသခံ လူထု ငါးထောင် ကျော်ဟာ၂၀၁၉ ခုနှစ်အထိ ၃ နှစ်ကျော်ကြာ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်လာခဲ့ သည့်တိုင် ယနေ့အချိန်ထိ မိမိတို့ဒေသကို ပြန်လည်ဝင်ရောက်နေထိုင်နိုင် ခြင်း မရှိသေးတဲ့ အခြေအနေကို စစ်ရှောင်စခန်းကော်မတီဝင် နော်တင် လှက ပြောပြနေတာဖြစ်ပါတယ်။

ထိုနှစ် ဩဂုတ်လလောက်က မြိုင်ကြီးငှုအထူးဒေသရဲ့ မဲသဝေါဒေသ မှာ မြန်မာ့တပ်မတော်၊ နယ်ခြားစောင့်တပ်-BGF နဲ့ နယ်မြေခံ ကရင် လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းတွေအကြား ဖြစ်ပွားတဲ့ အပြန်အလှန် ပစ် ခတ်မှုတွေကြောင့် ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်လာခဲ့ကြရခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

လက်နက်ကိုင်အချင်းချင်း အပြန်အလှန်ပစ်ခတ်မှုနဲ့အတူ တစ်ဖက် နှင့်တစ်ဖက် အပြန်အလှန် မိုင်းထောင်တိုက်ခိုက်မှုတွေလည်း ပြုလုပ် ခဲ့ပါတယ်။ တိုက်ပွဲတွေအပြီး အစိုးရတာဝန်ရှိသူတွေက အဆိုပါဒေသမှာ မြေမြုပ်မိုင်းရှင်းလင်းမှုတွေ မလုပ်ဆောင်သေးတာကြောင့် ဒေသခံ စစ်ဘေးရှောင်တွေအနေနဲ့ ယနေ့အချိန်ထိ ပြန်လည် အခြေချနေထိုင်ဖို့ ကြောက်ရွံ့နေကြဆဲဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

အိမ်ပြန်မယ့်အရေးကို တောင်ကြားရွာကနေ အသက် ၂၅ နှစ်အရွယ် စစ်ဘေးရှောင်သူ စောမောင်အေးညိုက ‘အခုတော့ အစီအစဉ် သိပ်မရှိ ဘူး။ ပြန်လို့ မရဘူး။ မိုင်းအန္တရာယ်တွေ ကြောက်လို့ပေါ့ ...’ လို့ ပြော ပါတယ်။

မြိုင်ကြီးငှုဒေသ မိုင်းရှင်းလင်းရေးကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီး ပြည်နယ် လူမှုဝန်ထမ်းဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးဇော်မင်းက မိုင်းရှင်းလင်း ရေးကို ယခင်နှစ်ကတည်းက လုပ်ဆောင်ရန် စီစဉ်ထားခဲ့သော်လည်း မိုင်းရှင်းလင်းရေး ဦးစားပေး လုပ်ဆောင်မည့် ၎င်း မြိုင်ကြီးငှု အထူး ဒေသတွင် ကရင်လက်နက်ကိုင်အချင်းချင်းကြား ပစ်ခတ်မှုတွေ ရှိနေ သေးလို့ အစီအစဉ်ကို လတ်တလော ဆိုင်းငံ့ထားရတာဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်ရဲ့ လိုလားချက်အရ ကရင်ပြည်နယ် အဓိက ကတော့ ကျွဲထော်ရေတံခွန်တစ်ဝိုက်ပေါ့။ ရှင်းပိုင်းအုပ်စု ကျေးရွာပေါင်း ၃၀ လောက်ရှိတာပေါ့။ ကရင်ပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ်ကြီးက ပြည် ထောင်စုကို တင်ပြတယ်။ ပြည်ထောင်စုကို တင်ပြပြီးတဲ့အခါမှာ ပြီးခဲ့ တဲ့နှစ် ဧပြီလလောက်က မိုင်းရှင်းလင်းရေးလုပ်ငန်းတွေ စပြီးလုပ်မယ် ဆိုပြီး ပြည်ထောင်စုက ခွင့်ပြုပေးပြီးပြီ။ သို့သော်ငြားလည်း အဲ့လိုလုပ် မယ်လို့ ဆောင်ရွက်နေတဲ့ အစီအစဉ်ကြားမှာပဲ အနည်းငယ် အဲ့ရက်ပိုင်း ကလည်းပဲ အပေါ်ပိုင်းမှာ နည်းနည်း အချင်းချင်းတွေ တိုက်ပွဲတွေ ဘာတွေ ဖြစ်တယ်လို့သိရတာပေါ့။ အဲ့လိုသိရတဲ့အတွက်ကြောင့်မို့လို့ အဲ့အစီအစဉ်လေးက လောလောဆယ် အနေအထားမှာ ခေတဆိုင်းငံ့နေတဲ့ အနေအထားမှာ ရှိပါသေးတယ်။’

၎င်းဒေသမှာ နယ်ခြားစောင့်တပ်-BGF၊ အစိုးရတပ်မတော်၊ ကရင် အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်-KNLA နှင့် ခွဲထွက် DKBA စတဲ့ လက်နက်ကိုင် အုပ်စု ၄ စုခန့် အထူးလှုပ်ရှားနေကြပြီး အစိုးရနဲ့ ကေအန်ယူအကြား တစ်နိုင်လုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု သဘောတူစာချုပ်- NCA အပစ်ရပ် လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့်တိုင် အပစ်ရပ်ပြီး နောက် ပိုင်းမှာလည်း မကြာခဏဆိုသလို လက်နက်ကိုင်အချင်းချင်းတွေအကြား ထိတွေ့ ပစ်ခတ်မှုတွေ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသေးတယ်။

အဆိုပါ ပစ်ခတ်မှုနဲ့ မြေမြုပ်မိုင်းအန္တရာယ်တွေကြောင့် ထွက်ပြေး လာခဲ့ရတဲ့ ဒေသခံစစ်ဘေးရှောင်တွေကို မြိုင်ကြီးငှု၏ အထင်ကရ ဆရာ တော် ဦးသုဇနမု မြိုင်ကြီးငှု နှစ်သစ်ကူးကွင်းဘေးတွင် အေးလင်းမြတ်ရှင်နဲ့ မြတ်ပန်းဝတ်မှုန် ဆိုပြီး စစ်ဘေးရှောင်စခန်း ၂ ခု ဖွင့်လှစ်ကာ ခိုလှုံဖို့ နေရာချထားပေးခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ကျေးရွာပေါင်း ၃၀ ကျော်လောက်က ထွက်ပြေးလာတဲ့ စစ်ဘေးရှောင် ပြည်သူဦးရေဟာ ယခင် ၅၈၀၀ ကျော် ရှိရာက လက်ရှိမှာ မိမိနေရပ်သို့ ပြန်လည် နေထိုင်သူတချို့ရှိနေပြီး ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့ က စခန်းကော်မတီရဲ့ ကောက်ယူထားတဲ့ စာရင်းတွေအရ စခန်းနှစ်ခု ပေါင်းတွင် စစ်ဘေးရှောင်ပြည်သူ စုစုပေါင်း ၅၂၇၄ ဦး ရှိနေသေးတယ်လို့ သိရပါတယ်။

၎င်း စစ်ဘေးရှောင်ပြည်သူတွေအတွက် လိုအပ်တဲ့ နေထိုင် စား သောက်မှု အကူအညီတွေကို မြိုင်ကြီးငှုဆရာတော် ဦးသုဇနရဲ့ လမ်းညွှန် ချက်အပြင် နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်း စေတနာရှင် အလှူရှင်တွေ၊ ပြည်နယ်အစိုးရရဲ့ ကူညီထောက်ပံ့မှုတွေနဲ့သာ ရပ်တည်လာခဲ့ကြပေမယ့် ခုချိန်မှာ ကူညီထောက်ပံ့မှုက လျော့နည်းလာနေတယ်လို့ စခန်းတာဝန်ရှိ

သူတွေက ဆိုပါတယ်။

စခန်းကော်မတီဝင် နော်တင်လှက ‘၂၀၁၈-၂၀၁၉ ခုနှစ်မှာ စခန်း လူဦးရေ နည်းလာတယ်။ လူဦးရေ နည်းလာတော့ အကူအညီတွေ လည်း နည်းလာတယ်။ ရှိနေတာက အစိုးရရဲ့ ဆန်ထောက်ပံ့မှုပဲ။ အဲ့ဒါ လည်း မလောက်ဘူး။ ကရင်တွေ စားတာကလည်း သိတဲ့ အတိုင်းပဲ။ ပိုက်ဆံတွေ သုံးစရာမရှိတော့ တစ်နေ့ကို ၃ နပ်၊ ၄ နပ်လောက်စားတဲ့ သူတွေလည်း ရှိတယ်လို့ ရှင်းပြပါတယ်။’

စခန်းတွင်း စားနပ်ရိက္ခာ မလုံလောက်မှုအပြင် လက်ရှိ စစ်ရှောင် စခန်းမှာ ရှိကြတဲ့ မိသားစုအချို့တွေအတွက်လည်း ယခုနှစ် မိုးရာသီအမှီ နေအိမ်တွေကို ပြန်လည်မွမ်းမံဖို့အတွက် ဝါးနဲ့ အမိုးအကာအတွက် အင် ဖက်တွေ လိုအပ်နေတယ်လို့လည်း နော်တင်လှက ဆက်ပြောပြပါ တယ်။

ဒါပေမယ့် ယခင်စခန်းဖွင့်လှစ်ချိန်ကစလို့ ပြည်နယ်အစိုးရက ယခု နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလအထိ ဆန်အိတ်ပေါင်း ၇၀၀၀ ကျော်နဲ့ အခြား စားနပ် ရိက္ခာခြောက်တွေ၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် စီမံခန့်ခွဲမှု ဦးစီးဌာနမှ ၂၀၁၈ ခု နှစ်ကုန်အထိ ဆန်အိတ်ပေါင်း ၂၀၀၀ ကျော်နဲ့ ရိက္ခာခြောက်အချို့အပြင် လှိုင်းဘွဲ့မြို့နယ် အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနမှာရှိတဲ့ စေတနာရှင် အလှူရှင်တွေကလည်း ပံ့ပိုးကူညီခဲ့တယ်လို့ ဖားအံခရိုင် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ဦးဆန်းမော်ကတော့ ပြောပါတယ်။

သို့သော်လက်ရှိမှာ လှိုင်းဘွဲ့မြို့နယ် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန ကနေတဆင့် စစ်ဘေးရှောင် ပြည်သူတွေအတွက် ယခင်က သုံးစာတိုက် ဆန်အိတ် ၁၇၇၀ အိတ် ကူညီထောက်ပံ့ပေးရာက ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ခုနှစ် အတွင်း စစ်ဘေးရှောင်ပြည်သူတွေ လျော့နည်းလာတာကြောင့် ဆန်အိတ် ၉၀၀ ကျော်သာ ထောက်ပံ့ပေးတော့တယ်လို့ သိရပါတယ်။

အဲဒီလိုရရှိလာတဲ့ ဆန်အထောက်အပံ့တွေကို စခန်းတွင်း တာဝန်ရှိ သူတွေက ဆန်ကို ခွဲဝေပေးခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ နိုင်ငံတကာက ကူညီ ထောက်ပံ့ထားတဲ့ မီးဖိုများနဲ့ အလှည့်ကျချက်ပြုတ်ကာ ထမင်းတစ်မျိုး တည်းကိုသာ မနက်တစ်ကြိမ်၊ ညနေတစ်ကြိမ် နှုန်းဖြင့် အိမ်ထောင်စု အလိုက် ပေးဝေစားသောက်နေရတဲ့ စနစ်မျိုးနဲ့ စီမံခန့်ခွဲနေတာ ဖြစ်ပါ တယ်။

‘စားသောက်ချင်တာလေးတွေရှိလည်း ကိုယ့်မှာက ပိုက်ဆံမှ မရှိ တာ။ မဝယ်စားနိုင်ဘူး။ ဒီမှာနေတာ ရေအခက်အခဲလည်း ရှိတယ်။ အစားအသောက်လည်း မလုံလောက်ဘူး။ အသီးအရွက်တွေ စသဖြင့် ပေါ့။ ဒီမှာ သောက်ရတဲ့ ရေကလည်း မကောင်းဘူး။ ရေတွင်းတွေထဲက ရေတွေလည်း ခမ်းခြောက်လာပြီ။ ရေကို ဖြစ်သလိုပဲ သောက်သုံးနေရ တာပေါ့။ အဲ့အတွက် ကလေးတွေမှာ ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျောတာလည်း ဖြစ် တယ်။ ဖျားတာ နာတာလည်းဖြစ်တယ်။ နေပူရှိန်ကလည်း ပြင်းတော့ ...’ လို့ ကလေးကွီးကျေးရွာက ပြောင်းရွှေ့လာသူ ယခင် ရွာလူကြီးဟောင်း စောသာဂေက စခန်းတွင်း အခက်အခဲအချို့ကို ပြောပြပါတယ်။

အဆိုပါ မြိုင်ကြီးငှုအထူးဒေသမှာ နေထိုင်သူတွေဟာ မြိုင်ကြီးငှု ဆရာတော်ရဲ့ လမ်းညွှန်မှုနဲ့ သက်သတ်လွတ် အစားအစာကိုသာ စားသောက်နေထိုင်ကြရပြီး မြိုင်ကြီးငှုဆရာတော်အပေါ် အလွန်အမင်း သက်ဝင်ယုံကြည်ကြသလို ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ သွားလာရေးနဲ့ လုံခြုံရေးအတွက် မှီခိုအားထားနေရသူတွေလည်းဖြစ်တာကြောင့် ၎င်းတို့ နေရပ် ပြန်ခြင်း မပြန်ခြင်းမှာလည်း ဆရာတော်အပေါ် ဖျားစွာ မူတည် နေတယ်လို့လည်း ဆိုပါတယ်။

ဒီအပေါ်မှာ ဖားအံခရိုင် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ဦးဆန်းမော်ကလည်း ယခုလို ထောက်ပံ့ပါတယ်။

၎င်းက ‘ကျနော်တို့ စခန်းတာဝန်ရှိသူတွေနဲ့ ဒေသမှာရှိတဲ့ တာဝန်ရှိ သူတွေ ပူးပေါင်းပြီးတော့ မိမိရပ်ရွာတွေကိုပြန်နေဖို့ စီမံဆောင်ရွက်ခဲ့ ကြသော်လည်းပဲ ယခင်မြိုင်ကြီးငှုဆရာတော်ကြီးရဲ့ အစီအစဉ်အရ ပြန် လည် ပို့ဆောင်ပေးနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပါဘူး။ အခု မြိုင်ကြီးငှုဆရာတော်ဦးစီးတဲ့ အဖွဲ့ကနေပြီးတော့ နေရပ်ပြန်နိုင်ရေးအတွက် စီစဉ်ဆောင်ရွက်လျက်

ရှိတာကို သိရှိရပါတယ်။’

သို့ပေမယ့် ပြီးခဲ့တဲ့ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၃ ရက်နေ့မှာ တော့ မြိုင်ကြီးငှုဆရာတော်ဘုရားကြီး ဦးသုဇနဟာ ရောဂါဝေဒနာ ကြောင့် ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ဘန်ကောက်မြို့မှာပဲ ပျံလွန်တော်မူခဲ့ပြီး ဆရာတော် မရှိတဲ့နောက်ပိုင်း စစ်ဘေးရှောင်ပြည်သူတွေအနေနဲ့ နေထိုင်စားသောက် ရေး အခက်အခဲတွေ ပိုမို ကြုံတွေ့လာခဲ့ကြသလို ဒေသတွင်း ပစ်ခတ် တိုက်ခိုက်မှုတွေ ပြန်ဖြစ်လာမှာကိုလည်း စိုးရိမ်နေကြတာကြောင့် စစ်ရှောင်ပြည်သူတို့ရဲ့ အိမ်ပြန်လမ်းက မရေမရာဖြစ်လာပါတယ်။

မြိုင်ကြီးငှု စစ်ဘေးရှောင်ပြည်သူတွေရဲ့ အိမ်ပြန်ခရီးဟာ ၎င်းတို့ နေထိုင်ရာဒေသမှာ မြေမြုပ်မိုင်း ရှင်းလင်းထားမှုနဲ့ စစ်ရေး ပဋိပက္ခတွေ ဆက်လက် မဖြစ်ပေါ်ရေး အခြေအနေပေါ်မူတည်တာကြောင့် ပြည်နယ် အစိုးရအနေနဲ့ အဆိုပါ စစ်ဘေးရှောင် ၅၀၀၀ ကျော်ကို ရေရှည်မှာ ကူညီထောက်ပံ့ထားနိုင်မလား? ဒါမှမဟုတ် မိုင်းရှင်းလင်းရေးနဲ့ နယ်မြေအေးချမ်းရေးကို ပိုမိုအားထုတ်ဆောင်ရွက်မလားဆိုတဲ့ ဝေဖန်မှု တွေလည်း ရှိနေပါတယ်။

ပြည်နယ်အစိုးရအနေနဲ့ ပြည်နယ်အတွင်း မြေမြုပ်မိုင်းရှင်းလင်းရေး စီမံချက်တွေ ချမှတ်ထားသလို မြေမြုပ်မိုင်းရှင်းလင်းရေးအတွက် နည်းပညာ၊ ငွေကြေးစတဲ့ ကူညီထောက်ပံ့ပေးမည့် နိုင်ငံတကာ NGO အဖွဲ့အစည်းများလည်း အဆင်သင့်ရှိနေပါတယ်။ သို့ပေမယ့် မိုင်းရှင်း လင်းခြင်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး ၎င်းတို့ရဲ့စိုးရိမ်ချက်ကိုလည်း ပြည်နယ်လူမှု ဝန်ထမ်းဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးဇော်မင်းက ယခုလိုပဲ ရှင်းပြခဲ့ ပါတယ်။

၎င်းက ‘အကယ်၍ ကျနော်တို့က မိုင်းရှင်းတာတော့ ရှင်းပေးလို့ ရတယ်။ သို့သော် နောက်ပိုင်းပေါ့။ ကိုယ့်ရဲ့ပြည်သူလူထုထဲမှာ အကြောင်းအမျိုးမျိုးနဲ့ ကျနော်တို့ မိုင်းရှင်းပြီးပါပြီ။ က... ရွာသားတွေ ပြန်နေပါတော့လို့ ပြောတဲ့အချိန်မှာ တစ်စုံတစ်ယောက်ကများ ပြန်ပြီး တော့မှ မိုင်းတွေထောင်လိုက်မယ်ဆိုရင် ကျနော်တို့က စိုးရိမ်စရာ အနေ အထားတွေရှိတယ်။ အဲ့လိုအခြေအနေကြောင့်မို့လို့ ကျနော်တို့အနေနဲ့ အားလုံးကို သဘောတူပြီးတော့မှ အားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်တဲ့ အခြေ အနေမျိုးကို ရောက်အောင်လေး နည်းနည်းလေး အချိန်ကိုစောင့်နေတဲ့ သဘောပဲဖြစ်ပါတယ်လို့ ပြောပါတယ်။’

ကရင်ပြည်နယ်ဟာ ၂၀၁၂ ခုနှစ်ကစလို့ ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းစဉ်တွေ စတင်ခဲ့ပြီး နှစ်ဖက်အပြန်အလှန် ယုံကြည်မှုတွေ တည်ဆောက်လာခဲ့ကြပြီး ၂၀၁၅၊ အောက်တိုဘာ ၁၅ ရက်မှာ အစိုးရနဲ့ ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းတွေအကြား တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ် တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်(NCA)ကို လက်မှတ်ရေးထိုး ပြီးနောက်ပိုင်း ပြည်နယ်အတွင်း ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုတွေလည်း လျော့ နည်းလာပါတယ်။

သို့သော်လည်း ကရင်ပြည်နယ် အပါအဝင် လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံရဲ့ တိုင်းရင်းသားနယ်စပ်ဒေသတွေမှာ တိုက်ပွဲတွေကြောင့် စစ်ဘေးရှောင် ပြည်သူတွေ လျော့နည်းလာမှုမရှိတဲ့အပြင် ပိုမိုတိုးများလာနေသလို မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ မချုပ်ငြိမ်းနိုင်သေးသရွေ့ စစ်ဘေး ရှောင်ပြည်သူတွေကို မြင်တွေ့နေရအုံးမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

လက်ရှိမှာတော့ မြိုင်ကြီးငှု စစ်ဘေးရှောင်ပြည်သူတွေရဲ့ မျှော် လင့်အားထားရမယ့် မြိုင်ကြီးငှုဆရာတော် ကံတော်ကုန်ပြီးတဲ့ နောက် ပိုင်း တချို့မှာ မိမိနေရပ်သို့ ပြန်မနေလိုကြတော့ဘဲ အခြေအနေအရ ဘဝကို ဆက်လက်ရှင်သန်သွားကြလိုသူတွေလည်းရှိသလို တချို့ ကလည်း မိမိမူလနေရပ်ရင်း ပြန်နေနိုင်ဖို့ကို မျှော်လင့်နေကြတုန်းပဲလို့ နော်တင်လှက ဆိုပါတယ်။

‘ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းရှိမယ်ဆိုရင်တော့ အဒေါ်တို့ အိမ်ပြန်ချင်တယ်။ အကုန်လုံးက ပြန်ဖို့ပဲ မျှော်လင့်နေတယ်။ ပြန်ချင်တယ်လို့သာ ဖြစ်ပါ တော့တယ်။’

ဝအိုင်ဆူး

ကရင်ပြည်နယ်တွင် အိမ်မိုးဖက်၊ ဝါးနှင့်သစ်တိုင်များ နှစ်စဉ်ဈေးနှုန်းမြင့်တက်လာနေ

မေလ ၂၁ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ် နန်းဖောင်ခွဲရှာ

ကရင်ပြည်နယ်တွင် ယခုအချိန်ထိ အသုံးပြုနေရဆဲ အခြေခံအိမ်အဆောက်အဦး ပစ္စည်းများ ဖြစ်သည့် အိမ်မိုးဖက်၊ ထရပ်၊ ဝါးနှင့်သစ်တိုင်တို့ ဈေးနှုန်းများမှာ တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် မြင့်တက်လာနေကြောင်း ဝါးထရပ်၊ အိမ်မိုးဖက်ရောင်းဝယ်သူများထံမှ သိရသည်။

အဆိုပါ အခြေခံ အဆောက်အဦး ပစ္စည်းများမှာ ကရင်ပြည်နယ်တွင် တဖြည်းဖြည်း ရှားပါးလာမှုနှင့် အတူ လုပ်အားခကြီးမြင့်လာမှုနှင့် သယ်ပို့စရိတ်ကြီးမြင့်လာမှုများအပေါ် မူတည်ပြီး ဈေးနှုန်းမြင့်တက်လာခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖားအံမြို့တွင် ဖက်နှင့် ဝါးထရပ် ရောင်းဝယ်လုပ်ကိုင်သူ စောဝတုတ်က ပြောသည်။

၎င်းက 'ဒီဟာတွေက ဒီနိုင်ငံမှာ အခုလိုအပ်နေဆဲပါပဲ။ ဝေးတဲ့နေရာမှာက ပုံမှန်ထွက်တယ်။ အင်ဖက်တို့ ဝါးတို့က နီးတဲ့နေရာမှာဆိုရင် သိပ်မရှိတော့ဘူး။ ပြန်လည်း ပြန်မစိုက်ကြတော့ဘူးဆိုတော့ ဝေးတဲ့နေရာမှာ ယူပြီး ပြန်ရောင်းတဲ့အခါ သယ်ယူစရိတ်နဲ့ အလုပ်သမားခ ပိုကုန်တော့ ဈေးနှုန်းလည်း တက်ရ

တာပေါ့' ကရင်သတင်းစဉ်သို့ ပြောသည်။

ထို့အပြင် လက်ရှိ ကရင်ပြည်နယ်တွင် အခြားနေရာဒေသများမှ ရွှေ့ပြောင်းကာ အလုပ်လာရောက်လုပ်ကိုင်သူ များပြားလာမှုကြောင့် ၎င်းတို့အတွက် ယာယီနေအိမ်နှင့် ဆိုင်များဆောက်သည့်အခါ အိမ်မိုးဖက်၊ ဝါး၊ ထရပ် နှင့်သစ်တိုင်များ အသုံးပြုနေရသဖြင့် အဆိုပါ အခြေခံ အိမ်ဆောက်ပစ္စည်းများမှာ အရောင်းသွက်နေဆဲ ဖြစ်သည်ဟု လည်း သိရသည်။

ယခင်နှစ်များက အင်ဖက် ၁၀၀ စည်း တစ်စည်းလျှင် ၁၀၀၀၀ (တစ်သောင်း) ကျပ်ခန့်ကျင့်ခန့် ရှိခဲ့ရာမှ ယခုနှစ်တွင် ကျပ် ၁၂၀၀၀ ကျပ်၊ တောင်ထန်း ၁ စည်း ၁၈၀၀၀ ကျပ်ရှိရာမှ ၂၄၀၀၀ကျပ်၊ မျှောတိုင်သစ် ၁ ချောင်းမှာ ၄၀၀၀ ကျပ်မှ ၅၀၀၀ ကျပ်အထိ မြင့်တက်လာနေပြီး မိုးမှန်ပါက ယခုထက် ဈေးနှုန်း မြင့်တက်လာနိုင်ကြောင်း လည်း ရောင်းဝယ်သူများက ပြောဆိုသည်။

ကျောက်ရိတ်မြို့နယ်၊ ခုနိရွာသူ နန်းမူးမူးက 'အရင်က အင်ဖက် ထိုးရောင်းပြီး စီးပွားရေး လုပ်ကြတယ်။ နွေရာသီ ဆိုရင် အဲဒီ လုပ်ငန်း လုပ်တယ်။ ကျမတို့ဆိုရင်

လည်း အဲဒါလုပ်တယ်။ အခုက ဝါးတော၊ အင်တောတွေ ဆိုရင် ရော်ဘာခြံဖြစ်ကုန်တော့ အဲဒါကို လည်း စီးပွားဖြစ်လုပ်လို့ အဆင်မပြေတော့ဘူး။ အင်ဖက်တို့ ဝါးတို့က ဈေးတက်တာပေါ့။ မြို့မှာ မကဘူး၊ တောမှာလည်း ဈေးတက်တာပဲ ဟု ကရင်သတင်းစဉ်သို့ ပြောသည်။

အသုံးပြုနေရဆဲဖြစ်သည့် အင်ဖက်နှင့်ဝါးများကို ကရင်ပြည်နယ် ကော့ကရိတ်မြို့နယ်၊ လှိုင်းဘွဲ့မြို့နယ် မြိုင်ကြီး၎ စသည့်ဒေသများမှ အများဆုံး တင်သွင်းရောင်းချနေကြပြီး မွန်ပြည်နယ်ရှိ ဘီးလင်းဘက်မှ တောင်ထန်းများကိုလည်း သယ်ယူကာ ဖားအံမြို့ရှိ အခြေခံအိမ်ဆောက်ပစ္စည်း အရောင်းဆိုင်များတွင် တင်သွင်းရောင်းချနေကြရသည်။

လက်ရှိ ကရင်ပြည်နယ်တွင် အသုံးပြု ရောင်းချနေကြသည့် ဝါးများမှာ တောတောင်တွင် သဘာဝပေါက်သည့် အပင်များကိုသာ ခုတ်ယူ ရောင်းချကြခြင်းဖြစ်ပြီး စီးပွားဖြစ် စိုက်ပျိုးရောင်းချသူများ နည်းသေးသည်ဟုလည်း အခြေခံအိမ်ဆောက်ပစ္စည်း ရောင်းဝယ်သူများ၏ ပြောပြချက်များအရ သိရသည်။

စပါးဈေးကျဆင်းနေသည့်အတွက် ပန်းတနော်မြို့နယ်ရှိ နွေစပါးစိုက်တောင်သူများ အရှုံးပေါ်နေ

မေလ ၂ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ် နန်းဖောင်ခွဲရှာ

ယခုလက်ရှိ နွေစပါး ရိတ်သိမ်းချိန်တွင် စပါးဈေးကျဆင်းနေသည့်အတွက် ကျေးရွာတွင်းသို့ လာရောက် ဝယ်ယူသည့် ကုန်သည်များ နည်းပါးပြီး ပန်းတနော်မြို့နယ် အတွင်းရှိ နွေစပါးစိုက်တောင်သူများ အရှုံးပေါ်ကာ အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့နေကြကြောင်း စပါးစိုက်တောင်သူများက ပြောသည်။

ပန်းတနော်မြို့နယ် ဘုရားနှစ်ဆူ ကျေးရွာရှိ နွေစပါးစိုက် တောင်သူတစ်ဦးဖြစ်သည့် ဂျီနန်းရှင်က 'အခု ဆင်းသုခတောင် ၅၇၀၀၀၀ (ငါးသိန်းခုနစ်သောင်း)ပဲ ရှိတယ်။ မိုးစပါးတုန်းကတော့ ၆၅၀၀၀၀ (ခြောက်သိန်းငါးသောင်း)ထိ ရှိတယ်။ ဆီဈေးကလည်း တက်တယ်။ မြေဩဇာဈေးကလည်း တက်တယ်။ အထွက်နှုန်းကလည်း မကိုက်ဘူးဆိုတော့ စပါးစိုက်တဲ့ တို့တောင်သူတွေ အရှုံးပေါ်တာပေါ့' ဟု ကရင်သတင်းစဉ်သို့ ပြောသည်။

နွေစပါးစိုက်ပျိုးရာတွင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် တစ်ဧကလျှင် စပါးတင်း ၇၀ ဝန်းကျင်သာ ထွက်ရှိပြီး စိုက်ပျိုးမှု ကုန်ကျ စရိတ်စုစုပေါင်းမှာ တစ်ဧကလျှင် ပျမ်းမ မျိုးစပါး ၂ တင်း၊ ဓာတ်မြေဩဇာ ၂ အိတ်၊ ရေနံဆီဂါလံ ၂၀၊ ထွန်ယက်ခ ၅၀၀၀၀ (ငါးသောင်း)၊ ပျိုးနှုတ်ခ/စိုက်ခ ၅၀၀၀၀(ငါးသောင်း)၊ ရေ

တင်ခ ၅၀၀၀၀(ငါးသောင်း)၊ ရိတ်ချွေခမှာ ၃၀၀၀၀(သုံးသောင်း)နှင့် ၅၀၀၀၀ အထက်ရှိကြောင်း တောင်သူများထံမှ သိရသည်။

ထို့အပြင် အစိုးရ စိုက်ပျိုးရေး ဘဏ်မှ ထုတ်ပေးထားသည့် စိုက်ပျိုးရေးငွေများကို ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန်အတွက် နွေစပါးကို အဓိကအားထား စိုက်ပျိုးရသူများ ဖြစ်သည့် တောင်သူလယ်သမားများအတွက် ယခုကဲ့သို့ စပါးဈေး ကျဆင်းနေမှုများကြောင့် စိုက်ပျိုးရေး ဘဏ်ချေးငွေ ပြန်လည် ပေးဆပ်ရန် ပင် အခက်အခဲများ ဖြစ်နေကြောင်း တောင်သူများက ပြောသည်။

စပါးစိုက်တောင်သူများ အနေဖြင့် အစိုးရ စိုက်ပျိုးရေး ဘဏ်မှ ထုတ်ယူထားသည့် စိုက်ပျိုးစရိတ် အတွက် အတိုးနှုန်းကြီးမြင့်သည့် ပေါင်နှံ၊ ဈေးယူမှုများပြုလုပ်ရာမှ အကြွေးမဆပ်နိုင်တော့ဘဲ အချို့မှာ လယ်ပိုင် ယာပိုင်ဘဝကို စွန့်လွှတ်လိုက်ရသူများ ရှိနေကြောင်းလည်း သိရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ဆန်စပါးအသင်းချုပ်မှ ဗဟိုကော်မတီဝင် တစ်ဦးဖြစ်သူ ဒေါက်တာစိုးထွန်းက 'အခုက နွေစပါး ပေါ်ချိန်လည်း ဖြစ်တယ်။ ပြင်ပဆန်တင်ပို့ဖို့ကလည်း အဆင်မပြေသေးဘူး။ တစ်ဖက်မှာ

လည်း အာဖရိက ဈေးကွက်မှာ လည်း မြန်မာဆန်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ ပြဿနာ ဖြစ်ထားတဲ့ အတွက် ပြင်ပရောင်းအား ကျသွားတယ်။ အဲဒါကြောင့် စပါးဈေးတွေ ကျတာ ဖြစ်တယ်'ဟု ကရင်သတင်းစဉ်သို့ ပြောသည်။

ယခင်နှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ပြင်ပသို့ စပါးတန်ချိန် ၃ သန်းခွဲကျော် တင်ပို့နိုင်ခဲ့ပြီး ယခုနှစ်တွင် ၂ သန်းကျော်သာ တင်ပို့နိုင်သည့် အတွက် တင်ပို့မှု ကျဆင်းခဲ့သောကြောင့် လက်ရှိတွင် တရုတ်နိုင်ငံသို့ တရားဝင် တင်သွင်းနိုင်ရန် ဆွေးနွေးနေကြောင်းနှင့် ဈေးကွက် ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာစေရန် ရှာဖွေနေခြင်းများအပြင် အစိုးရ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ပူးပေါင်းပြီး ဆန်စပါး ရေရှည် ဖွံ့ဖြိုးစေရန် ဆောင်ရွက် နေကြောင်းလည်း ဒေါက်တာ စိုးထွန်းက ဆက်ပြောသည်။

ပန်းတနော်မြို့နယ်ရှိ တောင်သူလယ်သမားများသည် ရှေးယခင်နှစ်များတွင် နွေရာသီတွင် မတ်ပဲကို အဓိက စိုက်ပျိုးကြပြီး မတ်ပဲဈေး ကျဆင်းသောကြောင့် နွေစပါးစိုက်ပျိုးမှုဘက်ကိုသာ အားထား စိုက်ပျိုးလာကြပြီး နွေစပါးအပြင် မိကျောင်းအန်ဖတ်၊ ပြောင်း၊ ချည်ပေါင်၊ ငရုပ် စသည်တို့ကို အစားထိုး စိုက်ပျိုးလာကြခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

မြောင်းမြမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာတစ်ချို့တွင် သောက်သုံးရေများ အရေးကြီးလိုအပ်နေ

မေလ ၈ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ် နန်းဖောင်ခွဲရှာ

ဧရာဝတီတိုင်း ဒေသကြီး မြောင်းမြမြို့နယ်ရှိ ပိုးလောင်းဝါ တဲ့တဲ့ကူး နှင့် ရေကျော်ဒို ကျေးရွာများအပါအဝင် ကျေးရွာ ၁၀ ရွာ ခန့်တွင် ဧပြီလ ၂၀ ရက်မှ စတင်ပြီး သောက်သုံးရေကန်များ ခန်းခြောက်မှုကြောင့် ဒေသခံများအတွက် သောက်သုံးရေများ အရေးတကြီးလိုအပ်နေကြောင်း တဲ့တဲ့ကူးကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး စောဒိုထူးက ပြောသည်။

စောဒိုထူးက 'ဒီနှစ်က နေအရမ်းပူပြီး မိုးက တစ်ခါမှလည်း မရွာသေးတော့ မိုးရေ လှောင်ထားတဲ့ ကန်က ခန်းကုန်ပေါ့။ လူဦးရေလည်း များလာတော့ ပိုဆိုးတယ်။

သောက်ရေရော သုံးရေရော လိုအပ်တယ်လေ။ အရင်ရက်တွေက လာလျှင်ကြတာ ရှိတယ်။ အခု လာမလျှင်ကြတာ ၂ ရက်ရှိပြီ'ဟု ကရင်သတင်းစဉ်သို့ ပြောသည်။

အဆိုပါ သောက်သုံးရေများ လိုအပ်နေသော ကျေးရွာများမှာ မြောင်းမြမြို့နယ်အတွင်းရှိ ပင်လယ်နှင့် ကပ်လျက် မနီးမဝေးတွင် တည်ရှိသည့် ကျေးရွာများဖြစ်ပြီး အဝီစိတွင်းများ တူးသော်လည်း ရေငန်သာ ထွက်ရှိသည့်နေရာများ ဖြစ်သည်ဟု သိရသည်။

ထို့အတွက် သောက်သုံးရေ ရရှိရေး ဘိုးဘေး အဆက်ဆက်မှ တူးဖော်ထားသည့် မိုးရေ သိုလှောင်ကန်ကိုသာ အားထား၍ အသုံးပြုနေရပြီး ယခုနှစ် နွေရာသီပြုပြင်မှု

ကြောင့် အဆိုပါ ရေချိုသိုလှောင်ကန်များ ခန်းခြောက်ကုန်သဖြင့် ဒေသခံများ ယခုကဲ့သို့ အခက်အခဲနှင့် ကြုံတွေ့ရခြင်း ဖြစ်သည်။

သောက်သုံးရေများ ဦးဆောင်သွားရောက်လှူဒါန်းသူ ခရစ်ယာန် လူမှုဝန်ထမ်းခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဌာန တာဝန်ခံ စောအောင်ထွန်းလင်းက 'ပိုးလောင်းဝါမှာတော့ ရေတွေ သွားပို့ပေးတယ်။ တဲ့တဲ့ကူးရွာက လူတွေကတော့ ပင်လယ်အစွန်ကို ကူးလာပြီးတော့ ရေလာခပ်ရတယ်။ ဒါပေမယ့် တစ်ချို့လူတွေကတော့ အကုန်မရဘူး။ လက်လုပ်လက်စား သမားတွေများတော့ လာယူပြီး တော့ လှောင်ထားဖို့ တစ်ချို့ဆို ရေပုံး အလုံအလောက် မရှိတဲ့အ

တဘက်စာမျက်နှာသို့ ▶

စစ်တပ်ပိုင်မြေရိယာအတွင်းနေထိုင်သူများပုံစံ (၁၀၅) တန်းတူရရှိရန် အသနားခံတောင်းဆိုခဲ့

မေလ ၁၇ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ် ကရင်ပြည်နယ် ကြာအင်းဆိပ် ကြီးမြို့နယ်၊ ဘုရားသုံးဆူမြို့ရှိ ရှေ့တန်းတပ်စခန်းရုံး၏ တပ်မြေ ရိယာတွင် နေထိုင်ကြသူများက ၎င်းတို့အတွက် မြေအထောက်အထား ပုံစံ ၁၀၅ ကို ရရှိရေး ဆောင်ရွက်ပေးရန် မေလ ၁၃ ရက်နေ့က သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတစ်ခု ပြုလုပ်ကာ အသနားခံ တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။

မြေအကျယ်အဝန်း ၃၀.၃၀၀ ဧကရှိသည့် ရှေ့တန်းတပ်စခန်းရုံး၏ တပ်ပိုင်မြေပေါ်တွင် အိမ်ခြေ ၁၁၂ လုံးနှင့် လူဦးရေ ၅၀၀ နီးပါး နေထိုင်လျက် ရှိပြီး ၎င်းတို့မှာ တပ်မြေစည်းရိုး အပြင်ဘက်တွင် နေထိုင်နေကြသည်။ ၎င်းတို့အနက် အချို့မှာ ပုံစံ ၁၀၅ ရရှိထားသော်လည်း အများစုမှာ မရရှိသေးသည့် အပေါ် မြေအထောက်အထား ပုံစံ ၁၀၅ ကို အားလုံး တန်းတူရရှိရန် နိုင်ငံတော် အကြီးအကဲများနှင့် တပ်မတော် အကြီးအကဲများကို တင်ပြပေးစေလိုကြောင်း ဘုရားသုံးဆူမြို့ရှိ ဓမ္မဟေဝန်ကျောင်း၊ သဟကာရိမိဗ္ဗာန်တွင် သတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ရှင်းလင်းပွဲ ဦးဆောင်သူ ဦးစန်းယုက မေလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ကရင်သတင်းစဉ်သို့ ပြောသည်။

‘နေထိုင်ခွင့် စာရွက်စာတမ်း ပုံစံ ၁၀၅ အထောက်အထားလေး လောက် အများဆန္ဒက လိုချင်ကြပါတယ်။ တပ်မြေစည်းရိုး အပြင်မှာပဲ နေကြတဲ့ အနေအထား ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် သတ်သတ်မှတ်မှတ် လေးလုပ်ပြီး အေးအေးချမ်းချမ်း နေစေချင်တယ်ပေါ့နော်။ ကျနော်တို့မှာ နေထိုင်တဲ့ အထောက်အထား စာရွက်မရှိတော့ နောက်ပိုင်းမှာ ဘယ်လိုဖြစ်လာမလဲ မသိဘူး၊ စိုးရိမ်တာပေါ့’ ဟု ဦးစန်းယုက ပြောသည်။

မြေအထောက်အထား ပုံစံ တောင်းဆိုသူများသည် ၎င်းတပ်ပိုင် မြေတွင် ၁၀ နှစ်မှ ၃၀ နှစ်ပေါင်း ၃၀ အထိ နေထိုင်ခဲ့ကြပြီး ယခင် ဘုရားသုံးဆူမြို့ပေါ် တိုက်ပွဲများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည့်ကာလအတွင်း တပ်ကုန်းစခန်း၏ အောက်ခြေပတ်ပတ်လည်တွင် နေအိမ်ဆောက်ကာ နေထိုင်ခွင့် ရရှိခဲ့ကြသူများ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့နေထိုင်ချိန်၌ စစ်တပ်နှင့် အုပ်ချုပ်သူများကို ဆန့်ကျင်ခြင်း မရှိခဲ့ဘဲ ယခုမှာသာ နေထိုင်မှု အထောက်အထား စာရွက်စာတမ်းများ ရရှိရန်ကို အသနားခံ တင်ပြခြင်းဖြစ်သည်ဟု တပ်မြေနယ်နိမိတ်အတွင်း နေထိုင်သူများက ပြောသည်။

ထိုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဘုရားသုံးဆူမြို့ လယ်ယာမြေ စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် မြေစာရင်းဦးစီးဌာန ဦးစီးမှူး ဦးမျိုးဝင်းက ‘သူတို့နေရာက တပ်မြေဧက ၃၀.၃၀၀ ထဲမှာ ပါတယ်။ ပြန်စွန့်လွှတ်မယ်။ မစွန့်လွှတ်ဘူးဆိုတာ တပ်သဘောထားပဲ လိုတယ်။ ပိုင်ဆိုင်မှု အထောက်အထား တစ်ခုခုရှိမှ ထုတ်ပေးလိုရမှာပေါ့။ ပြည်သူတွေကို ပုံစံ ၁၀၅ ဖြစ်ဖြစ်၊ ပိုင်ဆိုင်မှု ပေးချင်တယ်ဆိုရင် တပ်သဘောအရ မြေစွန့်လွှတ်မလား၊ တစ်ခုခုရှိမှ လုပ်ပေးလို့ ရမယ်ဟာမျိုးရှိတယ်။ လက်ရှိမြေစာရင်းမှာတော့ တပ်မြေဆိုပြီး ရှိနေတယ်’ဟု မေလ ၁၄ ရက်နေ့က ကရင်သတင်းစဉ်သို့ ပြောသည်။

ပြီးခဲ့သည့် ၂၀၁၂ ခုနှစ်ခန့်က တပ်မြေအတွင်း နေထိုင်သည့် ပြည်သူများကို နေအိမ်ဖယ်ရှားပေးရန်နှင့် တိုးချဲ့တည်ဆောက်ခြင်း မပြုလုပ်ရန် တပ်ဖက်က

ပြောဆိုမှု ရှိခဲ့ပြီး နေအိမ်တစ်အိမ်လျှင် တစ်လတစ်ငွေ ၁၀၀ ပေးဆောင်ကာ နေထိုင်ခဲ့ရသည်။ ထို့အတွက် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ထံ အသနားခံစာ တင်ပြခဲ့ရာမှ အရှေ့တောင်တိုင်း စစ်ဌာနချုပ် ယခင်တိုင်းမှူး ဗိုလ်ချုပ် တင်မောင်ဝင်းက ယင်းနေရာသို့ လာရောက်ကွင်းဆင်း စစ်ဆေးခဲ့သည့် အပြင် နေထိုင်သူများထံမှ ငွေကြေး မကောက်ခံရန်လည်း မှာကြားခဲ့ကြောင်း တပ်မြေအတွင်း နေထိုင်သူများ၏ ပြောပြချက်များအရ သိရသည်။

ဓမ္မဟေဝန်ကျောင်း ဆရာတော် ဦးဉာဏောဘာသက ‘၁၃၄၉ခုနှစ် KNU အုပ်ချုပ်စဉ်အခါက ဒီကုန်းနယ်မြေဟာ KNU ဝင်းရေးမြို့နယ် ဥက္ကဋ္ဌ ပဒိုစောမော်တောက သာသနာ ပြုဖို့အတွက် ပေးခဲ့တယ်။ ၁၃၅၁ ခုနှစ် တပို့လမှာ အဲဒါတုန်းက တပ်က ဘုန်းကြီးကျောင်း အနားမှာပဲ နေချင်တယ် ပြောတယ်။ ခု နေထိုင်တဲ့ပြည်သူတွေကို အရင်တပ်က ပေးနေထားတာပါ။ ဆင်းရဲဒဏ် တူတူခံခဲ့ရတာ နှစ် ၂၀ ကျော်ပြီ။ ပြည်သူအားလုံးကို ညီတူညီမျှ ဖြစ်စေချင်ပါတယ်’ဟု ကရင်သတင်းစဉ်သို့ မေလ ၁၄ ရက်နေ့က မိန့်ကြားခဲ့သည်။

ဘုရားသုံးဆူမြို့ရှိ ရှေ့တန်း တပ်စခန်းရုံး ဧရိယာအတွင်း လက်ရှိအချိန်၌ နေထိုင်သူများကို တပ်မတော်မှ နေအိမ်ပြောင်းရွှေ့ဖယ်ရှားခိုင်းခြင်းမျိုး မရှိသေးသော်လည်း တပ်မြေ၌ နေထိုင်သူအများစုမှာ မြေနေရာ အထောက်အထား စာရွက်စာတမ်းမရှိသဖြင့် တစ်ချိန်တွင် နေရာတည်မြဲမှုမရှိဘဲ ပြောင်းရွှေ့ရမည်ကို စိုးရိမ်နေကြသည်။

▶ တဘက်စာမျက်နှာမှ တွက် ကျနော်တို့ သာသနာနယ်က နေ ရေပုံးတာတွေ အလှူခံပြီးတော့ သွားလှူပေးရတယ်’ဟု ကရင်သတင်းစဉ်သို့ ပြောသည်။

သောက်သုံးရေများ လိုအပ်လျက်ရှိသော နေရာများမှာ မြောင်းမြမြို့နယ်တွင်သာမက လပွတ္တာမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာပေါင်း ၁၀၀ ဝန်းကျင်တွင်လည်း သောက်သုံးရေ

များ အရေးကြီး လိုအပ်နေပြီး အချို့ကျေးရွာများတွင် ဆန်ရှိသော်လည်း ရေမရှိသည့်အတွက် ထမင်းပင် ချက်မစားနိုင်သည့် သူများလည်း ရှိကြောင်း ဦးဆောင်သွားရောက် လှူဒါန်းသူ ဦးနေလင်းထွန်းမှ ပြောကြားသည်။ အဆိုပါ သောက်သုံးရေ လိုအပ်နေသော ကျေးရွာများအတွက်

သက်ဆိုင်ရာအစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများမှ လာရောက်လှူဒါန်းမှုများ မရှိသေးသလို စေတနာရှင် ပြည်သူများမှ စုပေါင်းကာ သွားရောက် လှူဒါန်းမှုများသာ ရှိနေသည့်အတွက် အိမ်ထောင်စု တစ်စုလျှင် ရေ ၂ ပုံးသာ ပေးဝေနိုင်သဖြင့် လိုလောက်မှုမရှိသေးဘဲ အရေးတကြီး လိုအပ်နေခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ရေအလှူရှင်များထံမှ သိရသည်။

မြဝတီမြို့သောင်ရင်းမြစ်ကမ်းအနီးရှိလူနေအိမ် (၂၀၀) ခန့်အား ဖယ်ရှားခိုင်းမှုကိုဖြေရှင်းပေးရန် တောင်းဆို

မေလ ၁၁ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ် နေ့နော်

ကရင်ပြည်နယ်၊ မြဝတီမြို့၊ အမှတ်(၅)ရပ်ကွက် ဝါးတောရပ်ရှိ မြန်မာ-ထိုင်း နယ်ခြား သောင်ရင်း မြစ်ကမ်းအနီး အမှတ်(၁၀) ဂိတ်ဝင်းတွင် ကာစီနိုလောင်းကစားရုံနှင့် တိုက်ခန်းတန်းလျားများ တည်ဆောက်ရန်အတွက် ဟု ဆိုကာ ဂိတ်ဝင်းအတွင်းရှိ လူနေအိမ် ၂၀၀ လုံးခန့်အား ဖယ်ရှားခိုင်းမှုနှင့် ပတ်သက်၍ အစိုးရ တာဝန်ရှိသူများအနေဖြင့် လာရောက် ဖြေရှင်းပေးရန် ဝင်းအတွင်း နေထိုင်သူများက မေလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ တစ်ရပ်ပြုလုပ်ခဲ့ကာ တောင်းဆိုလိုက်သည်။

အဆိုပါ အမှတ်(၁၀) ဂိတ်ဝင်းအတွင်း ဆယ်စုနှစ်သုံးခုကြာ အိမ်ဆောက် နေထိုင်လာခဲ့သူများကို ထိုင်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင် ဖိမ်(ကိုမဲ)ဆိုသူက သက်ဆိုင်ရာ နယ်ခြားစောင့်တပ် (BGF) အကြီးအကဲများနှင့် ပူးပေါင်းကာ နေအိမ် ဖယ်ရှားခိုင်းမှုကို သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရအကြီးအကဲများက ကူညီဖြေရှင်းပေးရန် ယခုလို သတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲ ကျင်းပရခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဂိတ်ဝင်းအတွင်း နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကြာ နေထိုင်လာခဲ့သူ အသက် ၆၈ နှစ်အရွယ် အမိုးကြီးက ပြောကြားသည်။

၎င်းက ‘အခုကျမှ ထိုင်းလူမျိုး ဖိမ်ပိုင်တဲ့နေရာဆိုပြီး ပိုင်ဆိုင်မှု အထောက်အထား စာရွက်စာတမ်း ဘာတစ်ခုမှ မပြဘဲ BGF တပ်ဖွဲ့အကြီးအကဲများမှတစ်ဆင့် ကျမတို့ နေအိမ်တွေကို ဖယ်ရှားပေးဖို့ မတရား ဖိအားပေးမှုတွေ ရှိလာတဲ့အတွက် ဒီကိစ္စ ဖြေရှင်းပေးနိုင်မယ့် သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရ အကြီးအကဲတွေ သိရှိကူညီနိုင်စေဖို့ အခုလို သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ ပြုလုပ်ရခြင်း ဖြစ်တယ်’ဟု သတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲတွင် ပြောကြားခဲ့သည်။

ယခု ဖြစ်ပွားသည့် နေအိမ်များ ဖယ်ရှားခိုင်းမှုကိစ္စကို သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရ တာဝန်ရှိသူများမှ ဖြစ်စဉ်အား စိစစ်ပြီး အစိုးရ၏ စီမံခန့်ခွဲမှုကို ခံယူလိုသဖြင့် ပြီးခဲ့သည့် ဧပြီ

လ ၂၅ ရက်နေ့က မြဝတီခရိုင် အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရဌာန အသီးသီးထံ တိုင်ကြားစာများ ပေးပို့ထားသော်လည်း ယခုအချိန်ထိ တစ်စုံတရာ ကွင်းဆင်း စစ်ဆေးခြင်း မရှိသေးကြောင်းလည်း အမိုးကြီးက ဆက်လက် ပြောကြားခဲ့သည်။

အငြင်းပွားမှု ဖြစ်ပေါ်သည့် အဆိုပါ အမှတ်(၁၀) ဂိတ်ဝင်းသည် ၁၉၉၇ ခုနှစ်ခန့်က ယခင် D.K.B.A (တိုးတက်သော ဗုဒ္ဓဘာသာ ကရင်အမျိုးသားတပ်မတော်) ဆက်ဆံရေးရုံးမှ ဂိတ်ဖွင့်လှစ်ထားရှိပြီး အလုပ်သမားများခေါ်ယူ၍ ကိုင်းတောနှင့် သစ်ဝါးပင်များအား ခုတ်ထွင် ရှင်းလင်းစေကာ အလုပ်သမားများအဖြစ် နေရာများ အသီးသီးချပေး နေထိုင်စေခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းဂိတ်ဝင်းအတွင်း နေထိုင်သူများကလည်း မြဝတီမြို့၊ အမှတ်(၅) ရပ်ကွက်၊ ဝါးတောတွင် နေထိုင်ကြောင်းကိုလည်း ပုံစံ(၆၆/၆) အိမ်စာရင်းများအား ခေတ်အဆက်ဆက် ဥက္ကဋ္ဌ၊ ရာအိမ်မှူး၊ ဆယ်အိမ်မှူးများထံ အိမ်ထောင်စုစာရင်းများ ပြုလုပ်၍ နေထိုင်လာခဲ့ရာ လက်ရှိ အိမ်ခြေ ၂၀၀ ကျော်အထိရှိသည်ဟု ဂိတ်ဝင်းအတွင်း နေထိုင်သူများ၏ ခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးနှင့် သက်ဆိုင်ရာဌာန အသီးသီးထံ ပေးပို့သည့် တိုင်ကြားစာတွင် ဖော်ပြထားသည်။

ယခုဖြစ်စဉ်အပေါ် ကရင်ပြည်နယ်၊ နယ်ခြားစောင့် တပ်နယ်(၃) မှ ဗိုလ်မှူး နိုင်မောင်ဇော်က ‘ကျနော်တို့က DKBA က နေပြီး BGF ကို အသွင်ပြောင်းလာခဲ့တာပါ။ အဲဒီတော့ DKBA တပ်ဖွဲ့ဝင်တွေ ဘဝမှာ ဒီနေရာကို အမှတ်(၁၀) ဂိတ် ဖွင့်တယ်။ ဂိတ်ဖွင့်ပြီး တစ်ဖက်နိုင်ငံနဲ့ ကုန်ပစ္စည်းတွေ ကုန်သွယ်ကြတာပေါ့။ အဲဒီတော့ အလုပ်သမားတွေ လိုအပ်တာကြောင့် အလုပ်သမားတွေကို ယခု နေရာမှာ နေအိမ်တွေ ယာယီဆောက်လုပ် နေထိုင်ခွင့်ပေးခဲ့တာပါ။ အခု နှစ်ကြာလာတော့ ဒီနေရာဟာလည်း ပိုင်ဆိုင်မှု အထောက်

အထားတွေ ရရှိခဲ့ပြီး နေအိမ် အဆောက်အဦတွေ ဆောက်လုပ် တော့မှာဖြစ်လို့ သူတို့ကို ခေါ်ယူ ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးခဲ့ပြီးပါပြီ။ နေအိမ် တွေအတွက် ပြောင်းရွှေ့ စရိတ်တွေ ပေးပြီး တိုက်ခန်းတွေဆောက်မှာ ဖြစ်ကြောင်းနဲ့ ၎င်းတိုက်ခန်းတွေမှာ နေစရာပြန်ပေးသွားမှာ ဖြစ်ပြီး တိုက်ခန်းလစာအနေနဲ့ တစ်လကို ဘတ် ၁၀၀၀ ပေးဖို့ ညှိနှိုင်းတာကို သူတို့က လက်မခံဘဲ ဖြစ်နေကြတာပါ’ဟု ပြောသည်။

ထို့အပြင် ပိုင်ဆိုင်မှုအထောက်အထား ခိုင်လုံစွာရှိသည့် အဆိုပါ မြေနေရာကို နေထိုင်သူများဘက်က နေရာဖယ်ပေးခြင်း မရှိပါက ဥပဒေကြောင်းအရ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ကြောင်းလည်း ကရင်ပြည်နယ်၊ နယ်ခြား စောင့်တပ်များ အတွင်းရေးမှူး ဗိုလ်မှူးကြီး စောချစ်သူ၏ ကိုယ်ရေးအရာရှိ လည်းဖြစ်သူ ဗိုလ်မှူး နိုင်မောင်ဇော်က ဖြည့်စွက် ပြောဆိုသည်။

နှစ်ပေါင်းများစွာ အခိုင်အမာ ဆောက်လုပ်ထားသည့် နေအိမ်များအား ဥပဒေနှင့်အညီ တရားနည်းလမ်းများအတိုင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းနှင့် ပူးပေါင်း၍ အတင်းအဓမ္မ ဖယ်ရှားခံခဲ့ရပါလျှင် ၎င်းတို့ မိသားစုများ၏ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့် လူမှုရေးကိစ္စ ဒုက္ခပြဿနာများစွာကို မလွဲမသွေကြုံတွေ့ခံစားရနိုင်သဖြင့် စိတ်သောက ရောက်ရှိနေကြရသည်ဟု ဂိတ်ဝင်းအတွင်း နေထိုင်သူများက ပြောသည်။

ထို့အတူ လွန်ခဲ့သည့် ၂၀၁၃ ခုနှစ်ကလည်း ဗိုလ်ကြီးမလုံး ဦးဆောင်သော BGF တပ်ဖွဲ့မှ ၎င်းတို့အပိုင် ဂိတ်အတွင်း လူနေအိမ် ၆၅ လုံးခန့်အား ဖယ်ရှားရှင်းလင်းခဲ့သဖြင့် အိမ်ရာမဲ့ ဖြစ်ခဲ့ရသူများအား နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခုခု မြဝတီမြို့ အမှတ်(၃) ရပ်ကွက် တောင်မြဝတီ ကျွန်းစိုက်ခင်းအတွင်း နေရာချပေးခဲ့ရာတွင် ဦးဆောင်သူ နှစ်ဦးအရေးယူခံခဲ့ရသည့် ဖြစ်စဉ် ရှိခဲ့ဖူးသည်။

လူငယ်များတစ်ဖက်စွန်းအမျိုးသားရေးတည်ဆောက်မှုရှောင်ရှားရန် KNU တိုက်တွန်း

မေလ ၂၄ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
စောမြတ်ဦးသာ
မတူညီသည့် တိုင်းရင်းသား
များ နေထိုင်ရာ နိုင်ငံဖြစ်သည့်
အတွက် တစ်ဖက်စွန်း အမျိုးသား
ရေး တည်ဆောက်မှုကို ရှောင်ရှား
ကြရန် ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုး
သား အစည်းအရုံး ဝေးလံသောဒေသ
ဝင်းရေးမြို့နယ်ရုံးခန်းမ၌ မေလ
၂၃ ရက်နေ့က ကျင်းပသည့် နှစ်
၃၀ ပြည့် ကရင်လူငယ် အစည်း
အရုံး-KYO နေ့ အခမ်းအနားတွင်
KNU အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး(၂)
ပဒိုစောလှထွန်းက တိုက်တွန်း
ပြောဆိုသည်။

သော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်အ
တွက် သော်လည်းကောင်း နိုင်ငံ
နှင့်ကိုက်ညီပြီး လုပ်ဆောင်ရမည့်
ကိစ္စရပ်များကို မတူညီသည့် တိုင်း
ရင်းသားများနေထိုင်ရာ နိုင်ငံဖြစ်
သည့်အတွက် တစ်ဖက်စွန်း အ
မျိုးသားရေး တည်ဆောက်မှုကို
သတိထား ရှောင်ရှားရမည်ဟု
ခမ်းအနားတွင် ပဒိုစောလှထွန်းက
ပြောသည်။
‘လူမျိုးရေး အဓိကရုဏ်း အလို
မရှိဘူးဆိုတဲ့ တောင်းဆိုချက်ဟာ
အမျိုးသားရေး တစ်ဖက်စွန်း မဖြစ်
ဖို့ အခြေခံအချက် ဖြစ်ပါတယ်။
အနာဂတ်လူငယ်တွေကို တည်
ဆောက် ပြုစုပျိုးထောင်မှု မလုပ်

ပေးဘူးဆိုရင် လူမျိုးရဲ့ဂုဏ်ဝိသေ
သ လက္ခဏာဖြစ်တဲ့ စာပေစကား
ဘာသာ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ထုံးတမ်းစ
လေတွေ ပျောက်မှာဖြစ်တယ်။ အ
ပြန်အလှန် နားလည်မှု လေးစား
အသိမှတ်ပြုမှုကို အခြေခံပြီး
လူငယ်ခေါင်းဆောင်အားလုံး ဖက်
ဒရယ် ပြည်ထောင်စုကြီးကို ညီညီ
ညွတ်ညွတ်နဲ့ တည်ဆောက်သွား
ကြပါ’ဟု ပဒိုစောလှထွန်းက ပြော
သည်။
နှစ် ၃၀ ပြည့် ကရင်လူငယ်
အစည်းအရုံး-KYO နေ့ကို KNU
ခရိုင် ၇ ခုရှိ ကရင်လူငယ် အစည်း
အရုံး ခေါင်းဆောင်များနှင့် ဒေသ
အသီးသီးမှ တိုင်းရင်းသား လူငယ်

အဖွဲ့ ကိုယ်စားလှယ်များ စုစုပေါင်း
၁၀၀၀ နီးပါး တက်ရောက်လျက်
ရှိပြီး KYO သမိုင်းပြခန်း၊ ကရင်
စာပေ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ သမိုင်း
ပြခန်းအပြင် KNU၏ ငြိမ်းချမ်းရေး
ဖြစ်စဉ် မှတ်တမ်းပြခန်းများပါ
ထည့်သွင်းခင်းကျင်းပြသခဲ့သည်။
မွန်လူငယ်များ ဆုံရပ်အဖွဲ့မှ
အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး မင်းဇာ
နည်ဦးက ‘အေးအတူပူအမျှ တစ်
မြေထဲနေ၊ တစ်ရေထဲသောက်ခဲ့ပြီး
မတူကွဲပြားမှုတွေကို အသိမှတ်ပြု
တဲ့အနေနဲ့ တက်ရောက်လာတာပါ။
ကျနော်တို့ တိုင်းရင်းသားတွေ
ကြားမှာလည်း မကြာမကြာ
စာမျက်နှာ (၁၆) သို့ ▶▶

အထူး အရူးလို့ ပြောရမလား

ရာသီစက္ကန့်ရဲ့ အလွန်
လေပြန်ရောင်ရောဂါ စွဲကပ်တုန်းက
အရှေ့နဲ့အနောက်
ခြေရာတွေ အတော်ခေါက်ခဲ့ရ ...။

ပကတိအလွှာတွေကို
တစ်လွှာချင်း ခွာကြည့်ဖို့ မကြိုးစားတော့
စစ်တောင်းရဲ့ လက်ရုံး
ဧရာဝတီလည်း ကုန်းမရောက် ကမ်းမရောက်ဖြစ်သွား ...
သံလွင်လည်း ခမ်းလူနီးပါး ...။

ဟော ... လာပြီ
မကြာလိုက်ဘူး
အပူးလွန်ရင် အကူးမဖြစ်ဘဲ
သံထဲရေသွန်သလိုဖြစ်ရင်
ဆူး ... ဆူးချင်းကပ်လို့ ဘယ်လွယ်မလဲ ...။

လာထား ...
ပကညောကရင်... တဲ့။
စကောကရင် ... တဲ့။
တော်ပါသေး ...
ဖလုံကရင် ...
မွန်းထိုက်ကရင် ပါမလာလို့ ...။

အစာမကြေမှုတွေ များရင်
အနာသိလျက်နဲ့ ...
ဆေးရှိလျက်နဲ့ ...
မကျေနပ်နိုင်ကြဘူး ...
အရူးထဲက အထူးအရူးလို့ ပြောရမလားပဲ ...။

အမျိုးသားသစ္စာဖြင့်
စောယောင့်သာအဲဆန်
(ရည်ညွှန်း - ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီ ၂၉ ရက်ထုတ်
ကြေးမုံသတင်းစာ)

တရားမဝင်ကုန်သွယ်မှုမြင့်တက်နေခြင်းကြောင့် မြဝတီနယ်စပ်စခန်းမှ တရားဝင်ကုန်သွယ်မှုလျော့ကျလာဟုဆို

မေလ ၂၄ ရက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်
နေနော်
တရားမဝင် ကုန်သွယ်မှု မြင့်
တက်နေခြင်းကြောင့် ထိုင်း-မြန်မာ
မြဝတီ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးစခန်း
မှ တရားဝင် ကုန်သွယ်မှု၊ အထူးသ
ဖြင့် သွင်းကုန်ပစ္စည်း ကုန်သွယ်မှု
မှာ ယခင်ကာလထက် သိသိသာ
သာ လျော့ကျလာကြောင်း မြဝတီ
နယ်စပ် ကုန်သွယ်ရေးစခန်းမှ
ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးသောင်းဟန်က
ပြောသည်။
၎င်းက ‘တရားဝင် ကုန်သွယ်မှု
လုပ်ငန်းမှာ လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်နိုင်

အောင်လို့ ကုန်သွယ်မှုဆိုရင် ဖြေ
လျော့ပေးမှုတွေ အမြဲဆောင်ရွက်
ပါတယ်။ တရားမဝင်ကုန်သွယ်မှု
တားဆီးရေး ဆောင်ရွက်မှုကိုတော့
ကျနော်တို့ အစိုးရ၊ ဌာနဆိုင်ရာများ
အပြင် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းရှင်တွေ
လည်း ပူးပေါင်းပါဝင်ပြီးတော့
တရားမဝင် သွားလာမှုကို ထိန်းချုပ်
ပေးနိုင်မှသာ တရားမဝင် ကုန်
သွယ်မှု လျော့ကျလာပြီး တရားဝင်
ကုန်သွယ်မှု ပမာဏ အမှန်တကယ်
တိုးတက်လာမှာ ဖြစ်ပါတယ်’ဟု
မြဝတီနယ်စပ် ကုန်သွယ်ရေးစခန်း
စာမျက်နှာ (၁၆) သို့ ▶▶

ကရင်သတင်းစဉ် ပရိသတ်များအား အသိပေးခြင်း

ကရင်သတင်းစဉ်- ကရင်သတင်းဌာန၏ တင်ဆက်နေသည့်သတင်းများအား လစဉ်ထုတ် ကရင်သတင်းစဉ် စာစောင်ထဲတွင် ဖတ်ရှုနိုင်သကဲ့သို့
karen.kicnews.org (ကရင်ဘာသာ)၊ www.karennews.org (English), www.kicnews.org (မြန်မာဘာသာ) စသည့် ဝက်ဘ်ဆိုက်စာမျက်နှာတို့ပေါ်တွင်
လည်း နေ့စဉ်သတင်းနှင့် ဆောင်းပါးများကို ဝင်ရောက်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။
DVB ရုပ်သံလိုင်းမှ အပတ်စဉ် ထုတ်လွှင့်ပေးလျက်ရှိသည့် တိုင်းရင်းဘာသာ ရုပ်သံအစီအစဉ်ကို မူလနေ့ရက် မပြောင်းလဲသော်လည်း အချိန်
ပြောင်းလဲမှု အနည်းငယ်ရှိပါသည်။
ကရင်ဘာသာရုပ်သံအစီအစဉ်ကို ၂၀၁၉၊ ဇွန် ၁၂ ရက်နေ့မှစ၍ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ ညနေ ၅:၁၅ နာရီနှင့် ကြာသပတေးနေ့ မနက် ၇:၁၅ နာရီ အချိန်များတွင်
ပြောင်းလဲထုတ်လွှင့်ပြသသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း သတင်းစကားပါးလိုက်ပါသည်။ ကြည့်ရှုအားပေးသူ ပရိသတ်များအနေဖြင့် ပြောင်းလဲထုတ်လွှင့်ချိန်အပေါ်
စောင့်မျှော် ကြည့်ရှုသွားနိုင်ပါသည်။
ထို့အပြင် ကရင်သတင်းစဉ်မှ တာဝန်ယူထုတ်လွှင့်ပေးနေသည့် Radio Karen (ကညောကွယ်လေးလို) ကရင်ဘာသာ အွန်လိုင်းရေဒီယို
အစီအစဉ်ကိုလည်း www.radiokaren.org တွင် နေ့စဉ် မြန်မာစံတော်ချိန် နံနက် ၈:၃၀ နာရီမှ ညနေ ၅:၃၀ နာရီအထိ နေ့စဉ် ထုတ်လွှင့်ပေးနေသလို
ကေအိုင်စီမှ တင်ဆက်ပေးနေသည့် မြန်မာဘာသာ၊ ကရင်ဘာသာ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ သတင်းနှင့် ဆောင်းပါးများ၊ ရေဒီယို၊ ရုပ်သံဗွီဒီယို သတင်းအစီအစဉ်
များကို Radio Karen အပလီကေးရှင်း(Application)မှတစ်ဆင့် မိမိလက်ကိုင်ဖုန်းထဲတွင် Install လုပ်ပြီး တက်ရောက်ဖတ်ရှုနိုင်ကြောင်း သတင်း
ကောင်းပါးအပ်ပါသည်။ IOS ဖုန်းများနှင့် Android ဖုန်းများအတွက် App Store နှင့် Google Play Store အသီးသီးတွင် ဒေါင်းလုပ် ရယူ
ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။